

โครงการวิจัยเรื่อง
การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการประกอบธุรกิจ
ประกันภัยเพื่อการพัฒนากฎหมายประกันภัยของไทย

ที่ปรึกษาโครงการ

นายอรรถพล อรรถวรเดช

คณะผู้วิจัย

นางเขมฤทัย สุมาวงศ์

นายพีระพัฒน์ เจริญประยูร

นางสาวรินทร์ธิยา เขียว리티กุล

นายธีรรา สุมาวงศ์

นางสาวศศิวิมล ถาวรพงศ์สถิตย์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โครงการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการประกอบธุรกิจ
ประกันภัยเพื่อการพัฒนากฎหมายประกันภัยของไทย

ปรึกษาโครงการ

นายอรรถพล อรรถวรเดช

คณะผู้วิจัย

นางเขมฤทัย สุมาวงศ์

นายพีระพัฒน์ เจริญประยูร

นางสาวรินทร์ธิยา เขียวชิตกุล

นายธีรวิภา สุมาวงศ์

นางสาวศศิวิมล ถาวรพงศ์สถิตย์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้เกิดขึ้นเพื่อศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อพัฒนากฎหมายประกันภัยของไทย ทั้งนี้ ก็เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางมาตรการทางกฎหมาย และนโยบายของภาครัฐในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการดำเนินการของธุรกิจประกันภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้บริหารระดับสูงทุกระดับที่ได้กลั่นกรองและพิจารณาเสนอชื่อโครงการวิจัยนี้ให้เป็นโครงการวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประจำปีงบประมาณ 2558 ขอขอบคุณคณะกรรมการกำกับและพิจารณาตรวจรับงานวิจัย ได้แก่ คุณสุรศักดิ์ พิเชิตผจงกิจ คุณจอม จีระแพทย์ คุณสิริกัลยา เรืองอำนาจ คุณศรพล ตูลยะเสถียร ร้อยตรีมหัทธนะ อัมพรพิสิฐ คุณเสาวรส อนุพงษ์กุลกิจ และคุณอัมพิกา สุธาษา ที่ช่วยกำกับ ติดตาม และพิจารณาตรวจรับงานวิจัยให้เป็นไปตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยฉบับสมบูรณ์มีข้อมูลและเนื้อหาที่ครบ ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคุณอรรถพล อรรถวรเดช ที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาพร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ได้แก่ ดร. จุฑาทอง จารุมิลินท และคุณจอม จีระแพทย์ ที่ให้เกียรติเป็นผู้วิพากษ์ในการสัมมนาเพื่อเผยแพร่โครงการวิจัย และยังได้ประเมินผลงานวิจัยนี้จนผ่านสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งคณะผู้วิจัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อสาธารณชนและรับฟังข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากงานสัมมนานั้น จนนำมาสู่การปรับปรุงรายงานฉบับสมบูรณ์

รายงานฉบับสมบูรณ์ซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการวิจัยนี้ เป็นเพียงฐานข้อมูลเชิงวิชาการในระดับหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย ทั้งนี้ ข้อบกพร่องทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นในรายงานฉบับสมบูรณ์นี้ล้วนเป็นความรับผิดชอบของคณะผู้วิจัยทั้งสิ้น ซึ่งขออภัยมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2558

บทสรุปผู้บริหาร

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีกรณีเกี่ยวกับบริษัทประกันภัยหลายแห่งประสบปัญหาด้านฐานะหรือการดำเนินการ โดยมีปัจจัยหลายประการทั้งด้วยเหตุที่ธุรกิจประกันภัยของโลกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปอย่างต่อเนื่องประกอบกับการเป็นยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ตลาดมีความใกล้ชิดและเกิดการแข่งขันสูง รูปแบบของการประกอบธุรกิจทางการเงินที่มีการรวมกลุ่มของบริษัทเพื่อขยายกิจการรวมถึงสร้างความมั่นคงให้กลุ่มธุรกิจ การเกิดภัยธรรมชาติในประเทศตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าในภูมิภาค ดังนั้น บริษัทประกันภัยภายในประเทศจึงต้องมีการปรับตัว ส่วนบริษัทประกันภัยที่ไม่สามารถปรับตัวได้จึงมีปัญหาด้านฐานะหรือการดำเนินการ ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการประกันภัยทั้งระบบและกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคโดยรวม ทำให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่เสมอ

นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว กฎหมายประกันภัยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิต ยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ อีกทั้งยังมิได้กำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแบบรวมกลุ่ม นอกจากนี้ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลบางเรื่อง เช่น การกำกับดูแลเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital: RBC) รวมถึงยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

เนื่องจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบกับการเปลี่ยนแปลงไปของธุรกิจประกันภัยสากล ทำให้ต้องมีการปรับปรุงธุรกิจประกันภัยของไทยในหลายส่วน แต่ก็ยังคงมีการดำเนินการของบริษัทประกันภัยในหลายลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนซึ่งขอบเขตการวิจัยฉบับนี้จะต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยศึกษามาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Insurance Core Principles : ICP) ที่กำหนดโดยสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association Insurance Supervisors : IAIS) รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัยของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงจัดทำร่างกฎหมาย

จากการศึกษาแนวทางการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของ IAIS และต่างประเทศ พบว่า กฎหมายของประเทศไทยมีแนวทางกำกับดูแลที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางของ IAIS และต่างประเทศในเรื่องการเผยแพร่วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลเพื่อความโปร่งใส เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และการกำกับดูแล การกำกับแบบรวมกลุ่ม การแบ่งอำนาจหน้าที่และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจแบบรวมกลุ่ม ความอิสระของหน่วยงานกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจการเปิดเผยข้อมูล และการรักษาความลับ อำนาจในการออกใบอนุญาต การกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูง การเปลี่ยนแปลงอำนาจในการบริหารและการโอนกิจการ การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องบรรษัทภิบาล การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องมาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนของบริษัทประกันภัยการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงิน

ดังนั้น การปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย จึงมีความจำเป็นในการยกร่างกฎหมาย เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย และประกันชีวิตในเรื่องดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานกำกับให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550
2. ปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลให้มีความเป็นอิสระและมีอำนาจหน้าที่แบ่งแยกให้ชัดเจนโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่ในการออกใบอนุญาต กำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยในภาพรวมและผลกระทบในเชิงมหภาค
3. กำหนดบทบัญญัติเรื่องการกำกับแบบรวมกลุ่ม โดยกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล เช่น กำหนดนิยามกลุ่มธุรกิจ อำนาจของคณะกรรมการ คปภ. และสำนักงาน คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและอำนาจในการกำกับดูแลทั้งบริษัทประกันภัย บริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทในเครือหรือกลุ่มธุรกิจ กำหนดอำนาจการพิจารณาาร่วมกันกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นๆ
4. ปรับปรุงที่มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ คปภ. โดยให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากการสรรหาของคณะกรรมการคัดเลือก
5. กำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลเช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงาน ก.ล.ต. เป็นต้น
6. ปรับปรุงขั้นตอนการให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ โดยให้คณะกรรมการ คปภ. มีส่วนในการคัดกรองผู้ขออนุญาตประกอบธุรกิจ ส่วนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการพิจารณาออกใบอนุญาตตามคำแนะนำของคณะกรรมการ คปภ.

7. กำหนดอำนาจให้คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจในการกำหนดคุณสมบัติของถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงเพิ่มเติมได้ พร้อมทั้งมีอำนาจคัดกรองผู้ที่เข้ามาถือหุ้นหรือดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบริษัทประกันภัยผ่านการอนุญาตประกอบธุรกิจได้

8. กำหนดนิยามการเปลี่ยนแปลงอำนาจหรือการบริหารให้กว้างมากยิ่งขึ้น และควรให้อำนาจคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยในการพิจารณาอนุญาตการเปลี่ยนแปลงอำนาจหรือการบริหาร เช่น อำนาจในการให้อนุญาตการครอบงำกิจการ

9. กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจการออกหลักเกณฑ์ที่จำเป็น เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์ตามความเสี่ยง การกำหนดรายละเอียดในหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคนกลางประกันภัย การกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาลการเปิดเผยข้อมูล และการกำหนดประเภทของการรายงาน ข้อมูลหรือเอกสารเพิ่มเติม

10. กำหนดเหตุและมาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ไว้ในกฎหมาย เช่นเดียวกับกรณีของสถาบันการเงิน โดยอาจประยุกต์การกำหนดขั้นตอนตามอัตราส่วนของเงินกองทุนในลักษณะของ Prompt Corrective Action (PCA) หรือนำมาตรการระดับเงินกองทุนที่มีไม่เพียงพอต่ออัตราที่กฎหมายกำหนด (Capital Resources Requirement) มาใช้

11. กำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนเป็นหมวดหนึ่งในกฎหมาย และให้อำนาจคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ย่อยเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น

12. ปรับปรุงรูปแบบของกฎหมายเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิตไว้ในกฎหมายฉบับเดียว เนื่องจากธุรกิจมีลักษณะเดียวกัน และมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลคล้ายคลึงกัน

Executive Summary

For the past century, there have been many cases of insurance companies facing both operational and prudential problems. The reasons for these instances could be said to have risen from the nature of insurance industries, at both domestic and international levels, to have evolved continuously through globalization and competition within the market, the nature of financial service businesses that merge together in order to increase their market shares, natural disasters within the country and the current development of free trade zone within the ASEAN region. For these reasons, insurance companies in Thailand have felt the need to adapt themselves in order to maintain competitiveness. Those who find adapting more challenging therefore struggle to keep up with the operational and prudential standard required by law which in turns affect the confidence of both the consumers and the insurance industry. For these reasons, the laws and regulations that are related to the supervision of insurance industry in Thailand has the need to be revised.

The current laws and regulations relating to insurance in Thailand have been criticised in some areas. For example, the supervision of life insurance companies in comparison with supervision of other insurance companies needs further revising – the two laws are, for the most part, a repetition of one another. For other parts, there are some measures that the current laws have not covered in substance, such as the principles governing risk based capital requirements, and requirement for corrective measures of companies that are found to be failing to comply with prudential standards and are likely to affect policy holders or consumers.

With these problems at hand and the changing nature of the international insurance businesses, the Thai insurance industry is called to make changes in many areas. However, there remain other instances which may not be in the best interest of the policy holders or consumers. This research will consider the relevant rules for supervision of insurance businesses in Thailand, the Insurance Core Principles : ICP by the International Association Insurance Supervisors: IAIS, and the relevant laws in the United Kingdom (UK) and Singapore. The information, once gathered are analysed and concluded with a

proposition on further development of supervision of insurance industries in Thailand to be more efficient and effective by proposing a new draft law.

From studying the ICP and the relevant laws of the UK and Singapore, this research has found that there are differences in some areas of the relevant laws in Thailand such as, the transparency of supervision of insurance businesses, consolidated supervision, the sharing of information between supervisors, the freedom of supervising body, information disclosure and confidential information, changing of persons in power and mergers, corporate governance, preventive and corrective measures, measures relating to investment of insurance companies and risk management for financial groups.

The draft law which this research proposes to amend the current Insurance Act, Life Insurance Act and the Office of Insurance Commission Act as follows :

1. Proposing a new set of objectives and powers of the Office of Insurance commission (OIC) in the Office of Insurance Commission Act BE 2550.

2. Allow more freedom of supervision and to clarify the supervision power between the Ministry of Finance and the OIC. The Minister of finance shall be responsible for licensing and supervision of insurance businesses in the macro-level.

3. Introduce provisions on group-supervision, such as, defining the term “group-supervision,” stipulating powers and duties of the OIC and the insurance commission in supervision of insurance companies and their subsidiary companies and the OIC’s powers and duties to coordinate with other relevant supervising authorities.

4. Revision of the current legal requirements relating to appointment process of expert persons in the insurance commission. Expert persons acting as a member of the commission are to be appointed by a selection committee.

5. Introduce provisions relating to the exchange of information between supervising authorities, such as, the Bank of Thailand and the Office of the Securities and Exchange Commission.

6. Revision of the insurance business licensing process. The OIC shall be responsible of preliminary examination of firms seeking for a business license. The Ministry of Finance is responsible for licensing following the OIC's advises.

7. Introduce provisions on the OIC's powers and duties to issue additional requirements in relation to shareholders, directors or persons acting in a position of power, executive or high ranked officers in an insurance company relating to their business conduct. The OIC may implement these requirements for the purpose of its preliminary examinations of firms seeking for a business license or in its consideration for giving advises to the Ministry of Finance to issue a license.

8. Introducing a wider ambit in construing of the terms "changing of managerial power," and "management," while empowering the insurance commission for authorizations of insurance companies seeking to change managerial powers whether through mergers or takeovers.

9. Empowering supervising authorities to issue rules on risk management, conduct of businesses for insurance intermediaries, corporate governance, disclosure of information and information reporting.

10. Enacting measures relating to preventive and corrective requirements for insurance companies in the same standards as posed by the Bank of Thailand in supervision of financial institutions as under the Financial Institutions Businesses Act B.E. 2551, including prompt corrective measures and capital resources requirements.

11. Introducing a new chapter on "investment of insurance companies," as an integral part of the new insurance law and any further supervision in relation to investment shall be u under the consideration of the insurance commission to encourage flexibility in supervision process.

12. Updating and renovating the current laws through consolidating Life Insurance Act B.E. 2535 and Insurance Act B.E. 2535.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	(1)
บทสรุปผู้บริหาร	(2)
Executive Summary	(5)
สารบัญ	(8)
สารบัญภาพ	(11)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	4
1.4 นิยามความหมาย	4
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวความคิดและทฤษฎีการประกันภัย	8
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีการประกันภัย	8
2.1.1 แนวความคิดและหลักการการประกันภัย	8
2.1.1.1 ความเป็นมาของการประกันภัย	8
2.1.1.2 ประวัติการประกันภัยในต่างประเทศ	9
2.1.1.3 ประวัติการประกันภัยในประเทศไทย	12
2.1.2 แนวความคิดและหลักการในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย	14
2.1.2.1 การควบคุมกิจการประกันภัยโดยภาครัฐ	14
2.1.2.2 วิวัฒนาการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจ ประกันภัยในประเทศไทย	17
2.2 หลักการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากล	23
2.2.1 สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors IAIS)	23
2.2.2 หลักการประกันภัยของ IAIS	24
บทที่ 3 การประกันภัยของประเทศไทย	49

	หน้า
3.1 ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาของกฎหมายประกันภัยไทย	49
3.2 กฎหมายประกันภัยของประเทศไทย	52
3.2.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	52
3.2.1.1 หลักการและเหตุผล	52
3.2.1.2 สาระสำคัญ	53
3.2.2 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550	56
3.2.2.1 หลักการและเหตุผล	56
3.2.2.2 สาระสำคัญ	56
3.2.3 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535	60
3.2.3.1 หลักการและเหตุผล	60
3.2.3.2 สาระสำคัญ	60
3.2.3.3 การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันชีวิต	61
3.2.4 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535	63
3.2.4.1 หลักการและเหตุผล	63
3.2.4.2 สาระสำคัญ	63
3.2.4.3 การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย	65
บทที่ 4 แนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศ	69
4.1 ประเทศอังกฤษ	69
4.1.1 องค์การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย	69
4.1.2 การกำกับดูแลธุรกิจประกันวินาศภัย	71
4.2 ประเทศสิงคโปร์	90
4.2.1 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัย	90
4.2.2 กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตผู้ประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ	97
4.2.3 กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศ	99
4.2.4 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเป็นตัวกลางประกันภัย (Insurance Intermediaries)	101
4.2.5 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการตรวจสอบ สอบสวน การเลิกกิจการ และการโอนกิจการ	107
บทที่ 5 บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	109

	หน้า
5.1 บทวิเคราะห์	109
5.2 ข้อเสนอแนะ	134
5.3 ร่างกฎหมาย	137
บทที่ 6 บทสรุป	191
บรรณานุกรม	

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายใบเสร็จรับเงินของ Sun Insurance Office, London ของ the Harlington, Harmondsworth and Cranford Cottage Hospital ปี 1912-1913	10
ภาพที่ 2 ใบเสร็จรับเงินของบริษัทประกันชีวิต The Society for the Equitable Assurance of Lives and Survivorship	11

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกันวินาศภัย	20
ตารางที่ 2 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต	21
ตารางที่ 3 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย	22
ตารางที่ 4 ข้อมูลภาคธุรกิจประกันภัยย้อนหลัง 7 ปี	49
ตารางที่ 5 ตัวอย่างการจัดประเภทลูกค้าทางการค้า และผู้บริโภค	85
ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนทำกรมธรรม์ประกันชีวิต	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีข่าวปรากฏเกี่ยวกับบริษัทประกันภัยหลายแห่งประสบปัญหาด้านฐานะหรือการดำเนินการเป็นระยะ โดยมีปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็นการที่ธุรกิจประกันภัยของโลกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปอย่างต่อเนื่องประกอบกับการเป็นยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ตลาดมีความใกล้ชิดกัน และเกิดการแข่งขันสูง รูปแบบของการประกอบธุรกิจทางการเงินที่มีการรวมกลุ่มของบริษัทเข้ามาอยู่ในเครือบริษัทหรือกลุ่มโฮลดิ้งเดียวกัน การเกิดภัยธรรมชาติในประเทศตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าในภูมิภาค บริษัทประกันภัยภายในประเทศจึงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด บริษัทประกันภัยที่ไม่สามารถปรับตัวได้จึงมีปัญหาด้านฐานะหรือการดำเนินการ ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการประกันภัยทั้งระบบและกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคโดยรวม ทำให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่เสมอ

ที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลจากกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 เนื่องจากกรมการประกันภัยเป็นส่วนราชการที่ยังขาดความคล่องตัวในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย การปรับเปลี่ยนหน่วยงานการกำกับดูแลทำให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอิสระในการดำเนินงานมีการกำกับดูแลประกันภัยเป็นไปตามหลักวิชาการด้านการประกันภัย และทำให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยและการคุ้มครองสิทธิของผู้เอาประกันภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี การปรับตัวของภาคธุรกิจประกันภัยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และพบการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้ในช่วงปี 2551 – 2557 ปรากฏว่ามีบริษัทประกันภัยที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจประกันภัยจนต้องปิดกิจการแล้วจำนวน 8 บริษัท อาทิกรณีของบริษัทยูเนียนอินเตอร์ ประกันภัย จำกัด (มหาชน) ที่บริษัทมีการดำเนินการในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนเนื่องจากบริษัท

¹ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ, “คำสั่งกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการเพิกถอนการประกอบธุรกิจประกันภัย,” <<http://www.oic.or.th/th/rule/nonlife01.php?GroupID=21>>.

ไม่สามารถดำรงเงินกองทุนตามที่กฎหมายกำหนดประกอบกับการดำเนินการอื่น ๆ เช่น บริษัทไม่ยื่นรายงานทางการเงินและงบการเงินต่อสำนักงาน คปภ. ไม่บันทึกรายการการรับประกันภัยภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดมีระบบควบคุมกรรมธรรม์ประกันภัยไม่รัดกุม และมีค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขายที่สูงผิดปกติ อีกทั้งบริษัทยังไม่สามารถดำรงเงินสำรองประกันภัยและเงินสำรองค่าสินไหมทดแทนให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยสำนักงาน คปภ. ได้ให้โอกาสบริษัทในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหามาเป็นระยะเวลาพอสมควร แต่บริษัทก็ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหของบริษัทได้ ดังนั้น หากให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยของบริษัทยูเนียนอินเตอร์ ประกันภัย จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2557

จากกรณีตัวอย่างของบริษัทประกันภัยข้างต้น ประกอบกับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ทั้งสภาพเศรษฐกิจ การพัฒนารูปแบบของการประกอบธุรกิจ การออกผลิตภัณฑ์ประกันภัยและประกันชีวิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงและฐานะการดำเนินงานของบริษัท ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะมีการศึกษาหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยด้วยเหตุผล ดังนี้

1.1.1 มาตรฐานการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสากล ซึ่งกำหนดโดยสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association Insurance Supervisors: IAIS) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ได้มีการกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Insurance Core Principles : ICP) ให้สมาชิก 190 แห่งใน 140 ประเทศ จะต้องปฏิบัติตามโดยมาตรฐานการกำกับดูแลดังกล่าว มีหลักการทั้งหมด 26 หลักการ ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในเรื่องต่างๆ เช่นวัตถุประสงค์อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่กำกับดูแลการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารและการถ่ายโอนธุรกิจ หรือการต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้ายเป็นต้นจึงควรนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย เพื่อพัฒนาการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น

1.1.2 ปัจจุบันพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจะได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อรองรับมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของ IAIS ในระดับหนึ่งแล้ว แต่ก็หลักเกณฑ์ของ IAIS ก็ยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้มีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยให้สอดคล้องกับหลักการสากลดังกล่าวอยู่เสมอด้วย

1.1.3 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติหลายครั้งทำให้รูปแบบของกฎหมายดังกล่าวเกิดความสับสน และยากต่อความเข้าใจเช่นในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หมายถึงคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือกรรมการประกันภัย หมายถึงสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เป็นต้น โดยที่ไม่ได้มีการแก้ไขถ้อยคำให้ชัดเจน

1.1.4 การกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตเรื่องเดียวกันไว้ในกฎหมายคนละฉบับ และได้กำหนดบทบัญญัติในเรื่องโครงสร้างของหน่วยงานที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยไว้ในกฎหมายอีกฉบับหนึ่งแยกต่างหากอาจทำให้การกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจเกิดความสับสนได้

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 ศึกษาและเข้าใจความเป็นมา สภาพปัญหา และระบบการประกันภัยของประเทศไทย

1.2.2 ศึกษาและเข้าใจถึงมาตรฐานการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสากล ซึ่งกำหนดโดยสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association Insurance Supervisors: IAIS) และการนำไปประยุกต์ใช้กับการกำกับดูแลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจประกันภัยของไทย

1.2.3 ศึกษาโครงสร้างและหลักเกณฑ์ในการกำกับธุรกิจประกันวินาศภัยและธุรกิจประกันชีวิตตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 รวมทั้งเปรียบเทียบกับมาตรฐานการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสากลซึ่งกำหนดโดยสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ และกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์หาข้อดีและข้อเสีย และนำมาปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายประเทศไทย

1.2.4 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางและหลักเกณฑ์การกำกับธุรกิจประกันวินาศภัยและธุรกิจประกันชีวิตของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศอังกฤษถือได้ว่าเป็นต้นแบบของประเทศที่เป็นจุดเริ่มต้นของการประกอบธุรกิจประกันภัย และได้มีวิวัฒนาการในการประกอบธุรกิจดังกล่าวมาอย่างยาวนาน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยรวมทั้งกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์

มาตรฐานสากลและเป็นต้นแบบของกฎหมายประกันภัยในหลายประเทศส่วนการศึกษาประเทศสิงคโปร์เนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันกับประเทศไทยมีตลาดการประกันภัยและอยู่ในประชาคมอาเซียนซึ่งจะมีการเปิดเสรีเศรษฐกิจในภาคธุรกิจการประกันภัยต่อไปด้วย

1.2.5 เพื่อเสนอแนะถึงแนวทางการร่างและปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทยโดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับแนวทางสากลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความชัดเจนในการกำกับดูแล

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ และเอกสารเผยแพร่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

1.3.2 ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ และเอกสารเผยแพร่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย เช่น หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และหลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของสมาคมระหว่างประเทศของผู้กำกับการประกันภัย (International Association of Insurance Supervisors- IAIS) ทุกหลักการ เป็นต้น

1.3.3 ศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์กฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศในเรื่องการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย

1.3.4 ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมรูปแบบ รวมถึงแนวทางในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย

1.3.5 ศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการประกันภัยซึ่งอาจมีเนื้อหาที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม และนำข้อมูลทั้งหมดในการศึกษามาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางกฎหมายการประกอบธุรกิจประกันภัยตลอดจนเสนอแนะแนวทางดำเนินนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

1.4 นิยามความหมาย

1.4.1 การประกันภัย หมายถึง การบริหารความเสี่ยงภัยวิธีหนึ่ง ซึ่งจะโอนความเสี่ยงภัยของผู้เอาประกันภัยไปสู่บริษัทประกันภัย เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น บริษัทประกันภัยจะชดเชยค่าสินไหม

ทดแทนตามที่ได้ได้รับความคุ้มครองในกรรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย โดยที่ผู้เอาประกันภัย จะต้องเสียเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันภัยตามที่ได้ตกลงกันไว้

1.4.2 สัญญาประกันภัย หมายถึง สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งตกลงจะชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือเงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือเหตุอย่างอื่นในอนาคตดังได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัย²

1.4.3 การประกันชีวิต หมายถึงสัญญาซึ่งบริษัทผู้รับประกันตกลงว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่ง ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ หรือผู้สืบสิทธิ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เอาประกันชีวิต หรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตได้ตายภายในเวลา หรือมีชีวิตอยู่จนถึงเวลาอันได้ กำหนดไว้ และผู้เอาประกันชีวิตตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัยให้กับบริษัทผู้รับประกัน ชีวิตภายในเวลาที่กำหนด³

1.4.4 สัญญาประกันวินาศภัย หมายถึง สัญญาซึ่งผู้รับประกันวินาศภัยตกลงจะใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันวินาศภัย ในเมื่อมีความเสียหายอย่างใด ๆ รวมถึงความสูญเสีย ในสิทธิผลประโยชน์ หรือรายได้อันสามารถประมาณเป็นเงินได้ได้เกิดขึ้นโดยผู้เอาประกันวินาศภัย ตกลงจะส่งเบี้ยประกันให้แก่ผู้รับประกันภัย สัญญาประกันวินาศภัยที่สำคัญ ๆ เช่น ประกันอัคคีภัย ประกันภัยอุบัติเหตุ ประกันภัย ทางทะเล เป็นต้น

1.4.5 สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกอบธุรกิจประกันภัย รวมทั้งกำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัยตาม นโยบายและมติของคณะกรรมการ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติที่ คณะกรรมการกำหนด⁴

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1.5.1 การรวบรวมข้อมูล

จะทำการรวบรวมข้อมูลจากกฎหมายต่าง ๆ ในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการประกันภัย และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติประกัน ชีวิต พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติสำนักงาน

²มาตรา 861 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

³รศ. สรพล สุขพรรณิย์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัยศึกษาแบบเรียงมาตรา. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2547 หน้า 113. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

⁴มาตรา 20 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1.5.2 ข้อมูลที่ใช้

1.5.2.1 ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

1.5.2.2 ข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.5.2.3 ข้อมูล Insurance Core Principles (ICP) ของสมาคมระหว่างประเทศของผู้กำกับการประกันภัย (International Association of Insurance Supervisors - IAIS)

1.5.2.4 ข้อมูลโครงสร้างหน่วยงานกำกับดูแลหรือการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.5.3 แหล่งข้อมูล

1.5.3.1 จากการประชุม สัมมนา

1.5.3.2 ห้องสมุดและ Website ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หน่วยงานรัฐอื่น ๆ และผู้ประกอบการประกันภัย

1.5.3.3 หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

1.5.3.4 Internet

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

1.5.4.2 การวิเคราะห์เชิงสถิติเบื้องต้นโดยอาศัยข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

1.5.4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยของไทยและแนวทางตามกฎหมายประกันภัยของสมาคมระหว่างประเทศของผู้กำกับการประกันภัย (International Association of Insurance Supervisors - IAIS)

1.5.5 การสรุปผลเชิงนโยบาย

1.5.5.1 เสนอแนะรูปแบบ วิธีการ ในการประกันภัยของประเทศไทย

1.5.5.2 เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยของประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาข้อจำกัดของกฎหมายประกันภัยไทยในปัจจุบัน อาทิเช่น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

1.6.2 ทำให้ทราบรูปแบบการประกันภัยในประเทศไทยเปรียบเทียบกับมาตรฐานการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสากล ซึ่งกำหนดโดยสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association Insurance Supervisors: IAIS) และของต่างประเทศ

1.6.3 การยกร่างกฎหมายการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยตามที่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันภัย (Insurance Core Principles: ICP) ของสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors - IAIS)

1.6.4 สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยเสนอเป็นนโยบายต่อภาครัฐเพื่อเพิ่มมาตรฐานการดำเนินการของธุรกิจประกันภัย

บทที่ 2

แนวความคิดและทฤษฎีการประกันภัย

2.1 แนวความคิดและทฤษฎีการประกันภัย

2.1.1 แนวความคิดและหลักการการประกันภัย

2.1.1.1 ความเป็นมาของการประกันภัย

การประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต หรือการประกันวินาศภัยที่เรารู้จักกันดีในปัจจุบันนี้มีต้นกำเนิดยาวนาน โดยเมื่อประมาณห้าพันปีก่อนคริสตกาล ชาวบาบิโลนซึ่งอาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำยูเฟรติส ได้ผลิตสินค้าออกขาย และส่งลูกจ้างหรือทาสของตนเป็นผู้ออกไปเร่ขายสินค้าตามเมืองต่าง ๆ ให้ แต่ทาสหรือลูกจ้างเหล่านี้ไม่มีอำนาจตกลงกับผู้ซื้อนอกเหนือไปจากคำสั่งที่ได้รับมาเท่านั้น และยังไม่มีส่วนได้เสียในกำไรจากการค้าขายนั้นด้วย ต่อมาเมื่อการค้าเจริญขึ้นก็เริ่มเปลี่ยนเป็นการใช้พ่อค้าเร่เพื่อแก้ปัญหาความไม่สะดวกจากการที่ทาสและลูกจ้างไม่มีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ โดยพ่อค้าเร่เหล่านี้จะเป็นผู้รับสินค้าจากพ่อค้าไปจำหน่ายยังเมืองต่าง ๆ โดยพ่อค้าเร่จะต้องมอบทรัพย์สิน ทรัพย์สิน และบุตรที่อยู่ทางบ้านให้พ่อค้าไว้เป็นประกัน โดยสัญญากันว่าพ่อค้าเร่ต้องแบ่งกำไรที่ได้รับให้พ่อค้าเจ้าของสินค้าครึ่งหนึ่ง หากพ่อค้าเร่หนีหายไป หรือถูกโจรปล้นเอาสินค้าไปหมดบรรดาทรัพย์สินจะถูกพ่อค้าริบ และภรรยาและบุตรก็จะตกเป็นทาสไปด้วย ซึ่งพ่อค้าเร่ไม่พอใจในเงื่อนไขที่เสียเปรียบนี้จึงแข็งข้อ และตกลงกันในเงื่อนไขใหม่ว่า หากการสูญเสยสินค้าไม่ใช่ความผิดของพ่อค้าเร่ หรือพ่อค้าเร่ได้พยายามปกป้องสินค้าอย่างเต็มที่แล้ว ให้ถือว่าไม่ใช่ความผิดของพ่อค้าเร่ เจ้าของสินค้าจะริบทรัพย์สิน ภรรยา และบุตรไม่ได้ ข้อตกลงนี้ได้ใช้อย่างแพร่หลายในการค้าสมัยนั้น จึงนับได้ว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นของการประกันภัยในสมัยโบราณ ซึ่งต่อมาชาวกรีกก็ได้รับเอาความคิดของชาวบาบิโลนมาใช้ในการเดินเรือของตน โดยเอาเรือหรือสินค้าของตนเป็นประกันเงินกู้ที่ต้องกู้ยืมจากนายทุนมาใช้ในการจัดซื้อสินค้า โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าเรือสินค้าลำนั้นไม่กลับท่า เจ้าหนี้จะเรียกร้องหนี้สินคืนจากเจ้าของเรือไม่ได้ นับได้ว่า การประกันภัยทางทะเลได้เริ่มขึ้นในระบายนี้นี้ ซึ่งถึงกับมีการจัดตั้งเป็นสถาบันการประกันภัยทางทะเลในกรุงเอเธนส์สมัยนั้นในขณะเดียวกันเมื่อ 3 พันปีก่อนคริสตกาลพ่อค้าชาวจีนก็ได้ริเริ่มคิดหลักการประกันภัยขึ้นเช่นกัน โดยพ่อค้าเหล่านั้นเห็นถึงความเสี่ยงในการขนส่งสินค้าทางเรือตามลำน้ำแยงซีเกียงที่มีกระแสน้ำเชี่ยว ซึ่งอาจทำให้สินค้าในเรือได้รับความเสียหายจากกระแสน้ำและหินใต้น้ำได้ ดังนั้น เพื่อกระจายความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสินค้าของตนซึ่งอาจเป็นสินค้าที่มีราคาแพงและอาจเป็น

ทรัพย์สินทั้งหมดที่พ่อค้ามีอยู่ จึงได้คิดกระจายความเสี่ยงโดยการกระจายสินค้าไปกับเรือหลาย ๆ ลำแทนที่จะขนส่งด้วยเรือเพียงลำเดียว เพราะหากเกิดความเสียหายกับเรือลำใดแล้วพ่อค้าเหล่านั้นก็จะสูญเสียสินค้าของตนเพียงบางส่วนเท่านั้น

สำหรับการประกันชีวิตนั้นไม่มีหลักฐานแน่นอนว่ากำเนิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ทราบกันเพียงว่าชาวกรีกและชาวโรมันในสมัยโบราณใช้วิธีบริจาคเงินช่วยในการทำศพด้วยการเก็บเงินจากคนที่ไปโบสถ์ในวันอาทิตย์คนละเล็กคนละน้อยเป็นรายเดือน เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการทำศพ และต่อมาได้จัดตั้งสมาคมรับประกันในหมู่พวกทหารขึ้น โดยสมาชิกที่เสียชีวิตจะได้เงินสำหรับทำศพ และจะได้รับเงินบำนาญเมื่อถึงวัยชรา เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของการประกันชีวิตในสมัยโบราณ

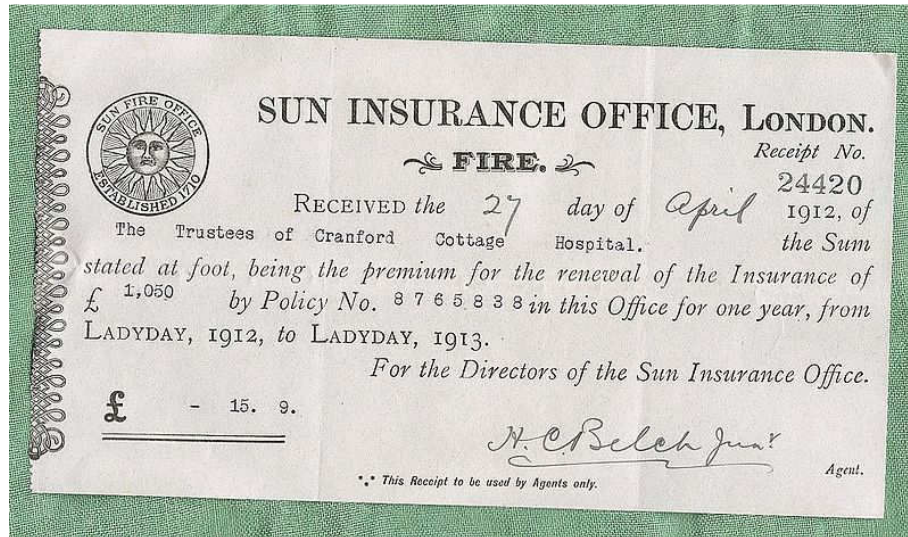
จากประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในอดีตจะเห็นได้ว่าการประกันภัยในสมัยโบราณนั้นเป็นหลักการกระจายความเสี่ยงแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และไม่มีการเขียนแบบแผนที่แน่นอน ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 1853 ได้มีบันทึกสัญญาประกันภัยฉบับแรกอยู่ที่เมือง Flanders ประเทศอิตาลี เป็นสัญญาประกันภัยทางทะเลเกี่ยวกับสินค้าของเรือซานตาคลา ที่เมืองเจนัวในปี พ.ศ. 1890 และในปี พ.ศ. 2117 พระนางเอลิซาเบธแห่งประเทศอังกฤษได้ตรากฎหมายจัดตั้งหอประกันภัยขึ้นสำหรับขายกรมธรรม์ประกันภัยทางทะเล ทำให้ธุรกิจประกันภัยของอังกฤษได้เจริญก้าวหน้า วิชาการเรือเริ่มมา เริ่มต้นแต่การจัดตั้งในรูปสำนักงานจนเป็นสมาคม โดยสัญญาประกันภัยของอังกฤษฉบับแรกที่บันทึกไว้คือ “The Broke Sea Insurance Policy” ซึ่งยังเก็บรักษาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2190⁷

2.1.1.2 ประวัติการประกันภัยในต่างประเทศ

หลังจากการประกันภัยโบราณเริ่มพัฒนาจนเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ก็เริ่มมีการประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น การประกันอัคคีภัยก็เริ่มต้นจากเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ในกรุงลอนดอนเมื่อปี พ.ศ. 2209 ซึ่งเกิดไฟไหม้ต่อเนื่องกันถึง 5 วัน เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัย ประกอบกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปทำให้เกิดการผลิตเครื่องจักรและเกิดโรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้า ท่าเรือและอู่จอดเรือ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประกันอัคคีภัยเจริญก้าวหน้าขึ้นเพราะประชาชนและนายทุนอุตสาหกรรมต่างก็คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดจากอัคคีภัยและความจำเป็นของการมีประกันภัยเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของตน ในปี พ.ศ. 2210 ได้มีการตั้งสำนักงานรับประกันอัคคีภัยเป็นครั้งแรก โดย Dr. Nicholas Barbon ชื่อว่า “The Fire Office” โดยสำนักงานรับประกันอัคคีภัยในระยะแรกไม่ได้อยู่ในรูปของบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก แต่เป็นเพียงกิจการส่วนบุคคลหรือหุ้นส่วนที่รับประกันคุ้มครองอาคารซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2253 มีบริษัทประกันอัคคีภัยชื่อ “The Sun Insurance Office of London” และเริ่มมีจำนวนบริษัทรับประกันอัคคีภัยเพิ่มขึ้นตามความเจริญของอุตสาหกรรม แต่บริษัทเหล่านี้

⁷ เสริมสุขะ, ผู้แปล . การประกันภัย , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงศิลป์ , 2520) หน้า 3.

มีการแข่งขันกันลดราคาเบี้ยประกันซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บริษัทที่มีอยู่ในขณะนั้นร่วมมือกันเพื่อวางอัตราเบี้ยประกันให้เป็นไปในระดับเดียวกัน ต่อมาเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ในเมืองลิเวอร์พูลในปี พ.ศ. 2385 จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการประกันอัคคีภัยขึ้นในปี พ.ศ. 2403 เรียกว่า Fire Office Committee (F.O.C.) เพื่อทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายใบเสร็จรับเงินของ Sun Insurance Office, London ของ the Harlington, Harmondsworth and Cranford Cottage Hospital ปี 1912-1913⁸

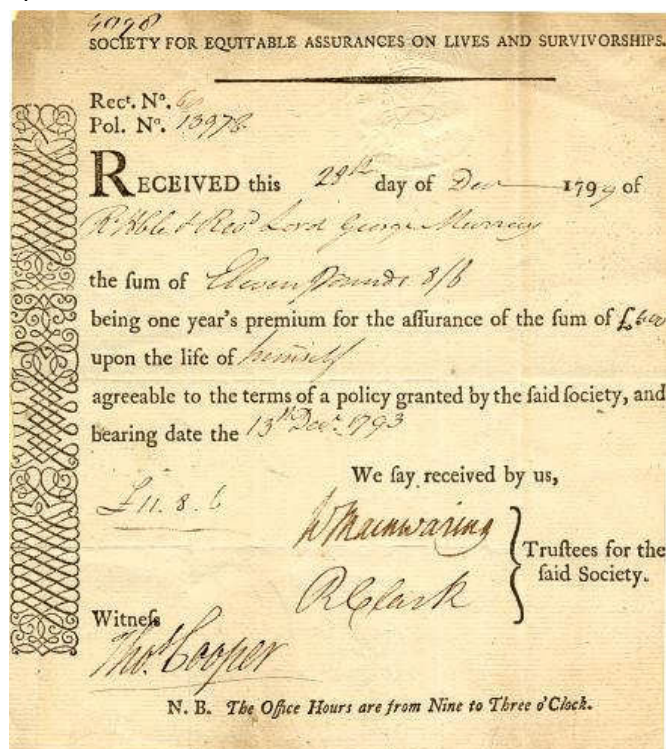
ส่วนการประกันชีวิตนั้น ในระยะแรกการประกันชีวิตถูกมองว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์จากชีวิตของมนุษย์อย่างไร้ศีลธรรม และในหลายประเทศจึงได้ออกกฎหมายห้ามการดำเนินการดังกล่าว โดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศสในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2363 และประเทศอิตาลีระหว่างศตวรรษที่ 19 แต่ในประเทศอังกฤษไม่มีการห้ามดำเนินการประกันชีวิต โดยในยุโรปมีนักคณิตศาสตร์และนักทฤษฎีต่าง ๆ ได้พยายามพัฒนาความรู้ด้านการประกันชีวิตขึ้น มีการรวบรวมสถิติการตายเนื่องจากกาฬโรค ซึ่งถือเป็นโรคระบาดที่ร้ายแรงในสมัยนั้น และมีการเก็บตัวเลขทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการประกันชีวิตด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2079 ซึ่งเป็นระยะแรกของการประกันชีวิตได้มีการเสนอแนวทางเกี่ยวกับการประกันชีวิตเป็นครั้งแรก โดย Richard Martin กับพวก ว่าหากผู้เอาประกันถึงแก่ความตายภายใน 12 เดือน ผู้รับประกันจะจ่ายเงินจำนวน 400 ปอนด์ ซึ่งต่อมาได้มีการนำคดีขึ้นสู่ศาล ในประเด็นเรื่องการกำหนดเวลาว่า 12 เดือนนั้นหมายถึง เดือนทางจันทรคติ หรือตามปฏิทิน โดยศาลได้ตัดสินเอาความผิดกับผู้รับประกันภัยเนื่องจากสัญญาประกันภัยเคลือบคลุม และแนวคำพิพากษาดังกล่าวยังใช้กันอยู่จนทุกวันนี้

ในปี พ.ศ. 2249 ได้มีการก่อตั้งองค์การเกี่ยวกับการประกันชีวิตองค์การหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงมากในประเทศอังกฤษ คือ “สมาคมมิตรสัมพันธ์เพื่อการประกันภัย” และต่อมาได้

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/File:Fire_insurance_receipt,_19121913,_for_the_Harlington,_Harmondsworth_and_Cranford_Cottage_Hospital,_issued_by_the_Sun_Insurance_Office,_London.jpg

รวมอยู่ในสหภาพนอร์วิชในปี พ.ศ. 2409 องค์การนี้ได้โฆษณาถึงการต่อสาธารณชน ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ได้เสนอความรู้เกี่ยวกับการใช้ประกันชีวิตต่อสาธารณชน ส่วนบริษัทประกันชีวิตซึ่งเก่าแก่และยังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคือ “สมาคมเพื่อการประกันชีวิตที่เสมอภาค”

(The Society for the Equitable Assurance of Lives and Survivorship) หรือที่เรียกว่า “Old Equitable” ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2305 โดย Thomas Simpson และด้วยความช่วยเหลือสนับสนุนจาก Edward Rowe Mores สำหรับการคำนวณเบี้ยประกันจะคิดจากอายุของผู้เอาประกันและระยะเวลาที่คุ้มครอง ในการยื่นขอเอาประกันต้องทำเป็นหนังสือ และระบุข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางสุขภาพ รวมทั้งอาชีพและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกัน โดยสมาคมนี้ได้ใช้การคำนวณโดยนักคณิตศาสตร์ ในการกำหนดตารางเกี่ยวกับอัตราการตาย ซึ่งนับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งสมาคมนี้ การประกอบธุรกิจการประกันชีวิตก็ได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วจวบจนปัจจุบัน

ภาพที่ 2 ใบเสร็จรับเงินของบริษัทประกันชีวิต The Society for the Equitable Assurance of Lives and Survivorship

2.1.1.3 ประวัติการประกันภัยในประเทศไทย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจการประกันภัยได้เริ่มมีขึ้นในทวีปยุโรปมาเป็นเวลานานแล้ว ต่อมาเมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็เริ่มมีการดำเนินธุรกิจประกันภัยกัน โดยเฉพาะการประกันภัยทางทะเลและขนส่ง แต่อย่างไรก็ดี การทำประกันภัยดังกล่าว เป็นการประกันภัยที่ชาวต่างชาติทำระหว่างกันเอง ไม่ได้ทำกับคนไทย ส่วนการประกันภัยในประเทศไทยนั้นเริ่มปรากฏขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2368 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งยังทรงผนวชอยู่ได้ทรงตั้งซื้อเครื่องพิมพ์ดีดจากประเทศอังกฤษ และด้วยเกรงว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นระหว่างทาง จึงได้สั่งให้ทำประกันภัย

เครื่องพิมพ์ดีดดังกล่าวระหว่างขนส่งในนามของพระองค์เอง จึงจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเริ่มรับการแผ่ขยายของการประกันภัยเข้ามา และรู้จักวิธีการประกันภัยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3

ส่วนการประกันภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยโดยตรง เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เนื่องจากมีการค้าขายจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ชาวฝรั่งเศสเข้ามาตั้งห้างค้าขายในประเทศไทย และบางห้างเป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศด้วย ได้แก่

1) ห้างบอเนียวจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2399 เป็นตัวแทนของ Netherlands India Sea and Fire Insurance Company รับประกันทางทะเล และประกันอัคคีภัย กับเป็นตัวแทนของ North China Insurance Company

2) ห้างสก็อตจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2399 เป็นตัวแทนของ Ocean Marine Insurance Company

3) ห้างบีกเคนแบ็กจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2401 เป็นตัวแทนของ Colonial Sea and Fire Insurance Company

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 คณะทูตจากประเทศอังกฤษได้ขอพระบรมราชานุญาตให้บริษัทอีสเอเซียติกจำกัด ของชาวอังกฤษดำเนินธุรกิจรับประกันชีวิตจากประชาชนคนไทยและชาวต่างประเทศในประเทศไทย ในฐานะตัวแทนของบริษัท เอควิตาเบิลประกันภัยแห่งกรุงลอนดอน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงอนุญาต โดยมีสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นคนแรก หลังจากนั้นมาธุรกิจประกันชีวิตก็ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะกรรมธรรม์ต้องส่งมาจากประเทศอังกฤษและคนไทยก็ยังไม่มีความสนใจ ธุรกิจประกันชีวิตจึงหยุดชะงักไปเองในปลายสมัยรัชกาลที่ 5 แต่ในส่วนกิจการประกันภัยด้านอื่นที่ไม่ใช่ประกันชีวิตก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ห้างฝรั่งที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยส่วนมากเป็นตัวแทนของบริษัทรับประกันต่างประเทศหลายแห่ง และนอกจากบริษัทอีสเอเซียติกจำกัดแล้ว ก็ยังมีหลายห้างที่เป็นตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตของต่างประเทศ เช่น

1) ห้างสยามฟอเรสต์ เป็นตัวแทนของ Commercial Union Assurance Company

2) ห้างเบนเมเยอร์ เป็นตัวแทนของ Nordstern Life Insurance Company of Berlin

3) ห้างหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ เป็นตัวแทนของ China Mutual Life Insurance Company

โดยในสมัยนั้นยังไม่มีบริษัทหรือห้างที่จะจัดตั้งกิจการประกันภัยโดยตรงขึ้นในประเทศไทย มีเพียงแต่บริษัทเรือเมล์จีนสยามที่ได้รับอำนาจพิเศษให้รับประกันอัคคีภัย และรับประกันภัยทางทะเลด้วย และต่อมาในเวลาไล่เลี่ยกันก็มีการประกันรถยนต์เกิดขึ้น โดยห้างสยามมอเตอร์ เป็นตัวแทนของ Motor Union Insurance Company เข้ามาดำเนินการรับประกันรถยนต์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 เริ่มมีบริษัทประกันภัยที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย โดยคนไทยเป็นบริษัทแรก คือ บริษัท เตียนอันเปาเอี่ยม จำกัด ซึ่งในปีนั้นเองมีอีกหลายบริษัท คือ บริษัท เซ่งเชียงหลีประกันภัยธนากิจและพาณิชย์การ จำกัด บริษัทเซียงอาน รับประกันอัครภัย และอุทกภัย จำกัด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริษัทประกันวินาศภัยทั้งสิ้น โดยในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2472 จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ ในปี พ.ศ. 2484 นั้นมีบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยเพียง 10 บริษัทเท่านั้นเป็นบริษัทประกันวินาศภัยและไม่มีบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันชีวิต ส่วนบริษัทต่างประเทศได้จดทะเบียนถึง 62 บริษัท ซึ่งเป็นทั้งบริษัทประกันวินาศภัย และบริษัทประกันชีวิต

บริษัทประกันชีวิตของคนไทยนั้นได้เริ่มจัดตั้งเพิ่มขึ้นภายหลังเกิด สงครามโลกครั้งที่ 2 แล้วเพราะในช่วงสงครามโลก บริษัทประกันภัยของต่างประเทศตกอยู่ใน สถานะชนชาติศัตรูต้องหยุดประกอบกิจการไปเกือบทั้งหมด โดยบริษัทประกันชีวิตของคนไทย บริษัทแรก คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2485 และต่อมา บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด ก็ได้จดทะเบียนเช่นกัน⁹

ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าการประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นในประเทศไทย มาเป็นระยะเวลานาน โดยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และแพร่หลายมากในปัจจุบันทั้งธุรกิจ ประกันภัยแบบภาคบังคับ และภาคสมัครใจ โดยหลักเกณฑ์ที่จะใช้กำกับเกี่ยวกับการประกันภัย ต่าง ๆ นั้น ได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฉบับแรกที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกันภัย คือ พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) ต่อมาในปี พ.ศ. 2467 ได้มีการบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้น

โดยบทบัญญัติในบรรพ 3 ลักษณะ 20 ได้กำหนดเรื่องการประกันภัยรวมอยู่ ด้วย ส่วนชาวต่างประเทศในขณะนั้นได้ติดต่อขออนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยกับกระทรวง พาณิชยและกระทรวงคมนาคม แต่ทางกระทรวงพาณิชยและกระทรวงคมนาคมยังไม่พร้อมที่จะรับ จดทะเบียนประกอบธุรกิจประกันภัยในทันที เพราะเห็นว่าการประกันภัยเป็นธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวพัน ถึงสาธารณชนในด้านความผาสุกและปลอดภัย จึงได้มีการกำหนดธุรกิจประกันภัยไว้ในกฎหมาย ที่ว่าด้วยความผาสุกและปลอดภัยแห่งสาธารณชนซึ่งเป็นการกำหนดระเบียบการปฏิบัติในการ ควบคุมธุรกิจให้มีมาตรฐานและปลอดภัย สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ปี พ.ศ. 2467 ดังกล่าวข้างต้น ภายหลังได้ถูกยกเลิกไป และใช้บทบัญญัติในบรรพ 3 ที่ตรวจชำระใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2472 ซึ่ง บรรพ 3 ที่ตรวจชำระใหม่ก็มีบทบัญญัติลักษณะ 20 ว่าด้วย ประกันภัยตั้งแต่มาตรา 861 ถึงมาตรา 897 และมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

⁹[http://tsl.tsu.ac.th/courseware/math/lesson1/less1_5.htm#topic4\](http://tsl.tsu.ac.th/courseware/math/lesson1/less1_5.htm#topic4)

2.1.2 แนวความคิดและหลักการในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย

2.1.2.1 การควบคุมกิจการประกันภัยโดยภาครัฐ

ในอดีตก่อนที่จะมีกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัยและกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต ใช้บังคับอย่างเช่นในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่กำกับดูแลธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตโดยเฉพาะ มีแต่เพียงกำหนดเรื่องควบคุมธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิตในกฎหมายอื่น ซึ่งกฎหมายฉบับแรกที่ใช้ควบคุมธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิตคือ พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) มาตรา 115 ที่บัญญัติว่า “บริษัทเดินรถไฟ รถราง บริษัทรับประกันต่างๆ บริษัททำการคลังเหล่านี้ ท่านห้ามมิให้ตั้งขึ้น นอกจากได้รับพระบรมราชานุญาต” เนื่องจากราชการที่ 6 ทรงเห็นว่าการดำเนินธุรกิจประกันภัยเริ่มเป็นที่นิยมแพร่หลาย จึงได้ประกาศให้ต้องมีการขออนุญาตในการประกอบการเสียก่อน ต่อมารัชกาลที่ 7 ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทในมาตรา 1014 กำหนด “ห้ามมิให้บริษัทที่ประกอบกิจการประกันภัยตั้งขึ้นโดยมิได้มีประกาศ” แต่กฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ไม่ได้เป็นกฎหมายเฉพาะที่ออกมากำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจโดยตรง ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยปฏิบัติ เป็นแต่เพียงการกำหนดให้ผู้ที่จะประกอบธุรกิจประกันภัยต้องได้รับอนุญาต

ต่อมาได้มีการออกมาตรการในการควบคุมธุรกิจเพื่อคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประชาชน โดยตราเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยกิจการค้าอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยของประชาชน พ.ศ. 2471 ขึ้นใช้บังคับ¹⁰ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2471 เพื่อกำหนดให้การประกอบกิจการประกันภัยเป็นการค้าที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเสียก่อน เนื่องจากเล็งเห็นว่าการประกันวินาศภัยและการประกันชีวิตเป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสาธารณชนในด้านความผาสุกและความปลอดภัย และให้การกำกับดูแลธุรกิจการประกันภัยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงทางเศรษฐกิจซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีเหตุผลว่า “โดยที่ทรงพระราชดำริว่าพาณิชย์และอุตสาหกรรมของประเทศได้วิวัฒนาการถึงซึ่งความจำเป็นที่จะต้องกำหนดการควบคุมกิจการค้าทั้งหลายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน เพื่อคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของพสกนิกรให้เป็นที่เรียบร้อยสืบไป” และกิจการค้าขายหลายอย่างที่จะกระทบถึงความปลอดภัย หรือผาสุกแห่งสาธารณชนตามพระราชบัญญัตินี้ ก็รวมถึงธุรกิจประกันภัยด้วยดังปรากฏตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัตินี้ว่า:

“มาตรา 7 ห้ามมิให้บุคคลผู้ใดประกอบกิจการประกัน ฯลฯ หรือกิจการอื่นอันมีสภาพคล้ายคลึงกันในกรุงสยาม เว้นแต่จะได้อปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะการนั้น

¹⁰ รศสุคนธ์ ดันติวงศ์กร, กองทุนประกันชีวิตตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551, นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2554.

ในเวลาที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะการห้ามมิให้ประกอบกิจการค้าขายดังกล่าวนั้นในกรุงสยาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทางเสนาบดีเจ้าหน้าที ฯลฯ ” ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา 8 ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับผู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติด้วย

หลังจากที่พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 มีผลใช้บังคับแล้ว บริษัทประกันภัยที่จะประกอบกิจการได้ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมก่อนแต่การขออนุญาตดังกล่าวก็ยังไม่ได้มีการกำหนดเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยเอาไว้ จนกระทั่งวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2472 กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขการขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยทั้งประกันวินาศภัย และประกันชีวิตโดยเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจทั้ง 2 ประเภทได้ทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากบริษัทที่ขออนุญาตประกอบการประกันภัยในระยะแรกนี้ส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทประกันภัยต่างประเทศ ส่วนการประกันภัยประเภทอื่นยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล แต่อย่างไรก็ดี การประกันภัยประเภทอื่นก็ต้องปฏิบัติตามบางประการตามที่กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมกำหนดไว้

สำหรับเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิตในช่วงแรก มีแต่เพียงการกำหนดข้อความว่าบริษัทประกันภัยต้องมีทุนชำระแล้วอย่างน้อย 2 แสนบาท ต้องฝากหลักทรัพย์ไว้กับรัฐบาลไทยหรือสถานทูตไทยในต่างประเทศ ต้องพิมพ์โฆษณาฐานะการเงินของบริษัทในหนังสือพิมพ์เป็นประจำปี และกำหนดให้ส่งรายงานแสดงกิจการประจำปี และรายงานแสดงทรัพย์สิน ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว นับว่าเป็นก้าวแรกของการเริ่มงานควบคุมบริษัทประกันภัยที่ประกอบกิจการในประเทศไทย

ต่อมา เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2472 ได้มีประกาศระบุให้กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการอันเกี่ยวกับการประกันภัย ผู้ใดจะเริ่มประกอบกิจการประกันภัยจำเป็นต้องขอรับอนุญาตก่อน และบุคคลที่ประกอบกิจการประกันภัยอยู่แล้วในวันที่ใช้พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 ต้องขอรับอนุญาตภายในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2472 ดังนั้นเป็นอันว่าผู้ประกอบกิจการประกันภัยจะต้องจดทะเบียนและอยู่ภายใต้การควบคุมของกองประกันภัย ซึ่งตั้งขึ้นในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2472 สังกัดกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคม

นอกจากนี้ การกำหนดให้ธุรกิจการประกันภัยมีการกำกับดูแลที่ดีนั้นก็ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความคุ้มครองแก่ประชาชนผู้เอาประกัน และทราบถึงฐานะการเงินของบริษัทว่ามีความมั่นคงเพียงใดโดยกำหนดให้บริษัทประกันอสังหาริมทรัพย์ประกันฝากไว้ต่อทางการเป็นจำนวน 1 แสนบาท และบริษัทรับประกันชีวิตต้องฝากหลักทรัพย์ไว้ต่อทางการเมื่อเริ่มประกอบการประกันชีวิตจำนวน 5 หมื่นบาท และจะต้องฝากเพิ่มขึ้นจากจำนวน 1 ใน 3 ของเบี้ยประกันที่บริษัทได้รับทุกปี ส่วนบริษัทที่ประกอบกิจการนอกเหนือจากกิจการ

ประกันภัยดังกล่าวทั้ง 2 ประเภทนี้ไม่ต้องฝากหลักทรัพย์ประกัน อย่างไรก็ตามในระหว่างการประชุมร่างเงื่อนไขควบคุมกิจการประกันภัย พ.ศ. 2472 นั้น ได้มีบริษัทประกันภัยยื่นความจำนงขอประกอบกิจการประกันภัยในประเทศไทยเป็นจำนวนถึง 286 ราย แยกประเภทได้เป็นประกันอัคคีภัย 74 ราย ประกันชีวิต 6 ราย ประกันภัยทางทะเล 177 ราย ประกันภัยรถยนต์ 15 ราย ประกันอันตรายทั่วไป 3 ราย ประกันภัยโจรกรรม 2 ราย ประกันภัยเบ็ดเตล็ด 9 รายและทั้ง 286 รายนี้ได้รับอนุญาตชั่วคราวให้ทำการประกันภัยได้ บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการประกันภัยเป็นอันดับแรกตามประเภทของกิจการประกันภัยดังนี้

1) บริษัทโตเกียวมารินแอนดไฟร์อินชัวรันส์ จำกัด สัญชาติญี่ปุ่น ได้รับอนุญาตประกอบกิจการประกันอัคคีภัยในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2472 โดยมีบริษัทมิทซูบิชิไกชา จำกัด เป็นตัวแทนในประเทศไทย

2) บริษัทเดียนเป่าเซียม จำกัด จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดในประเทศไทย ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการประกันภัยทางทะเลในวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2472

3) บริษัทมอเตอรี่ยูเนียนอินชัวรันส์ จำกัด สัญชาติอังกฤษ ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการประกันอุบัติเหตุในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2473 โดยมีบริษัทโซมเมอร์แลนด์คอมปานี จำกัด เป็นตัวแทนในประเทศไทย

ต่อมาได้มีการออกประกาศคณะปฏิวัติที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 ใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 ดังกล่าว¹¹ เนื่องจากเห็นว่ากิจการประกันภัยเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุม โดยกำหนดให้กิจการประกันภัยเป็น 1 ใน 8 ของกิจการที่ต้องได้รับอนุญาต โดยในข้อ 5 ของประกาศคณะปฏิวัติได้กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการประกันภัยจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจก่อน ต่อมาได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ได้ถูกยกเลิกและได้มีการออกพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ขึ้นบังคับใช้แทน¹²

นอกจากนี้ การประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นกิจการที่ต้องใช้เงินทุนมาก และส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ดังนั้น หากผู้รับประกันภัยไม่สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้เอาประกัน หรือส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมอีกด้วย ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากกรณีของบริษัทนครหลวงประกันชีวิต จำกัด

¹¹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 89 ตอนที่ 15 ฉบับพิเศษ หน้า 3 ลงวันที่ 27 มกราคม 2515

¹²จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ, ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 12, พ.ย. 2545.

ที่ถูกกระทรวงเศรษฐกิจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปี พ.ศ. 2507 และต่อมาก็ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ โดยมีเจ้าหนี้ไปยื่นคำขอรับชำระหนี้มากถึง 8,590 ราย เป็นจำนวนหนี้กว่า 75 ล้านบาท หรือในปี พ.ศ. 2512 กรณีบริษัทบูรพาประกันชีวิต จำกัด ซึ่งถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ก็มีเจ้าหนี้ไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ถึง 5,458 ราย เป็นจำนวนหนี้กว่า 65 ล้านบาท ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นเจ้าหนี้ตามกรรมธรรม์ประกันชีวิต ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง ความมั่นคง และความโปร่งใสให้แก่บริษัทประกันภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ

อีกทั้ง การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างเต็มประสิทธิภาพ ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ ในทางตรงกันข้าม หากบริษัทประกันภัยขาดความมั่นคง และไม่มีสภาพคล่องเพียงพอในการประกอบธุรกิจก็จะส่งผลให้ผู้เอาประกันหรือเจ้าหนี้ผู้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ขาดความมั่นใจในระบบประกันและส่งผลในเชิงลบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ ที่มีการประกอบธุรกิจประกันภัยจึงจัดให้มีระบบการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างใกล้ชิด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้รับประกันภัยดำเนินกิจการด้วยดี มีหลักฐานทางการเงินที่มั่นคงสามารถให้ความช่วยเหลือหรือจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ได้ตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ และให้ผู้รับประกันภัยปฏิบัติต่อผู้เอาประกันภัยด้วยความเป็นธรรม

2.1.2.2 วิวัฒนาการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2492 กระทรวงเศรษฐกิจได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่รักษาการอันเกี่ยวกับการประกันภัยได้กำหนดเงื่อนไขควบคุมธุรกิจประกันภัยขึ้นใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดมากขึ้นกว่าเงื่อนไขการประกอบธุรกิจ ฉบับปี พ.ศ. 2472 แต่ถึงแม้ว่าเงื่อนไขฉบับปี พ.ศ. 2492 จะมีข้อความและรายละเอียดมากขึ้น แต่ก็ยังขาดหลักการสำคัญที่ควรจะมีอีกหลายเรื่อง ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย และร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีกฎหมายควบคุมการประกอบธุรกิจประกันภัยทั้ง 2 ประเภทนี้ขึ้นไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในที่สุดร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ก็ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2510

เหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา พอที่จะนำมากล่าวรวมกันได้ คือ “ ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายควบคุมประกันวินาศภัย และการประกันชีวิตโดยเฉพาะ การควบคุมกิจการดังกล่าวได้อาศัยเงื่อนไขควบคุมกิจการประกันภัยซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือพาสูกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 ซึ่งยังไม่รัดกุมพอ เป็นเหตุให้บริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตมีฐานะการเงินไม่มั่นคง ทำให้ผู้เอาประกันวินาศภัย และผู้เอาประกันชีวิตเสียเปรียบและไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ขึ้น

เพื่อควบคุมบริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตให้ดำเนินการโดยเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ของผู้เอาประกันวินาศภัยและผู้เอาประกันชีวิต มิให้ดำเนินการไปในทางที่เสี่ยงภัย และเพื่อส่งเสริมกิจการประกันภัยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นให้ทันกับความต้องการของประชาชน เพราะการประกันวินาศภัยเป็นการช่วยให้ผู้ที่ถูกละเมิดทางร่างกายและทรัพย์สินได้รับชดใช้ค่าเสียหาย อีกทั้ง ยังช่วยบรรเทาความเดือดร้อนแก่เจ้าของทรัพย์สินที่ได้เอาประกันภัยไว้ เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยและความเชื่อมั่นแก่ผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมในการลงทุนในประเทศได้อย่างดีอีกด้วย ส่วนการประกันชีวิตนอกจากจะเป็นหลักประกันให้กับผู้เอาประกันชีวิต และครอบครัวแล้ว ยังเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินแก่ผู้เอาประกันชีวิต และเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญในการช่วยพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ”

อย่างไรก็ดี มีข้อควรสังเกตคือ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย และพระราชบัญญัติประกันชีวิตดังกล่าว มุ่งเน้นมาตรการในการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยให้ดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยเป็นหลัก มิได้มีผลเป็นการยกเลิกบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยการประกันภัยแต่ประการใด เนื่องจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เป็นการกำหนดหลักการเกี่ยวกับเรื่องการทำประกันภัย การเข้าทำสัญญา เป็นต้น ส่วนพระราชบัญญัติใหม่ทั้ง 2 ฉบับนี้ได้กำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิต

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 59 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 และได้วางข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องการควบคุมกิจการต่าง ๆ ขึ้นใหม่ โดยในข้อ 5 ของประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวกำหนดว่า “เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังระบุไว้ต่อไปนี้ หรือกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน ให้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี” และข้อ 21 ซึ่งกำหนดว่า “ให้ถือว่ากิจการประกันภัย ฯลฯ เป็นกิจการที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามข้อ 5 แล้ว ฯลฯ ” ซึ่งมีผลทำให้ผู้ใดจะประกอบกิจการประกันภัยไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี (คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นกระทรวงที่มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประกันภัย ตามประกาศคณะปฏิวัติข้อ 12) อีกทั้งข้อ 6 ยังกำหนดว่า “ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 หรือข้อ 5 การประกอบกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น” ทำให้การประกอบกิจการประกันวินาศภัยและประกันชีวิต จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนี้

อย่างไรก็ดี เนื่องจากพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติหลายประการ

ซึ่งไม่เหมาะสมกับกาลสมัยและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับได้มีการเปลี่ยนฐานะของสำนักงานประกันภัยเป็นกรมการประกันภัย ดังนั้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 แทนพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยและพระราชบัญญัติประกันชีวิตที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ดังกล่าวนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการรองรับการขยายตัวของธุรกิจประกันภัย ตลอดจนมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีความคล่องตัวและสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัยเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการกำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เสียใหม่ เพื่อให้สามารถควบคุมและกำกับดูแลกิจการธุรกิจประกันภัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จนกระทั่งปัจจุบัน การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิตยังคงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 แต่อย่างไรก็ดี ได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ในปี พ.ศ. 2551 และต่อมาในปี พ.ศ. 2558

ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้ง 2 ฉบับอีกครั้งใน 3 ประเด็น ดังนี้

1) โครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทประกันภัย โดยกำหนดให้บริษัทต้องมีหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด ซึ่งหุ้นดังกล่าวต้องมีสิทธิออกเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมด และต้องมีการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

2) การบริหารจัดการของกองทุนประกันวินาศภัยและกองทุนประกันชีวิต โดยกำหนดอำนาจกระทำการของกองทุนประกันวินาศภัยและกองทุนประกันชีวิต เพิ่มเติมใน 2 กรณี ได้แก่

(1) การกู้ยืม หรือออกตั๋วเงิน หรือตราสารทางการเงินอื่น ทั้งนี้ ต้องเป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัย และ

(2) เป็นผู้ชำระบัญชีบริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย

3) กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินจากกองทุนประกันวินาศภัยและกองทุนประกันชีวิต โดยกำหนดให้เมื่อบริษัทถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยให้เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากกองทุน โดยให้เจ้าหนี้ไปขอรับเงินในส่วนหลักทรัพย์ประกันภัย และเงินสำรองที่วางไว้กับนายทะเบียนจากผู้ชำระบัญชีก่อน และผู้ชำระบัญชีจะออกหนังสือให้เจ้าหนี้แต่ละรายไปขอรับเงินในส่วนที่ยังขาดอยู่กับกองทุนประกันชีวิต หรือกองทุนประกันวินาศภัยต่อไป

นอกจากนี้ ปัจจุบันการค้าบริการระหว่างประเทศ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ จนเกิดการแข่งขันอย่างไร้ขีดจำกัดในระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน อันก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้า ไม่ว่าจะเป็นโดยการออกกฎระเบียบของประเทศต่าง ๆ หรือโดยการเอาเปรียบของผู้ประกอบการนั้น ๆ จึงได้มีความพยายามจัดให้มีการเจรจาทางการค้าในระดับระหว่างประเทศและด้วยผลของการประชุมการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยในปี พ.ศ. 2536 ทำให้มีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการบริการ (THE GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES-GATS) เพื่อให้เกิดการเปิดเสรีทางการค้าบริการอย่างเป็นธรรมเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อประเทศไทยได้ให้สัตยาบันความตกลงของ GATS ดังกล่าว จึงอาจต้องแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจประกันภัย อันเป็นธุรกิจบริการประเภทหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการต่างประเทศได้เข้ามาดำเนินธุรกิจประกันภัยได้ง่ายขึ้นต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 1 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกันวินาศภัย

กฎหมาย	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510	ถือเป็นพระราชบัญญัติที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยฉบับแรก
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535	เป็นกฎหมายที่ยกเลิกพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกำกับไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการกำกับดูแลโดยการเปลี่ยนฐานะของสำนักงานประกันภัยเป็นกรมการประกันภัย และปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีความคล่องตัวและสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้เอาประกันภัยเพิ่มขึ้น ตลอดจนควรกำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สามารถควบคุมและกำกับดูแลกิจการธุรกิจประกันภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551	ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ตัวแทนประกันภัย และนายหน้าประกันภัยให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นสากลมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการแก้ไขในโครงสร้างการกำกับที่ใช้อยู่มาจนถึงในปัจจุบันโดยเน้นการคุ้มครองประชาชนและ

กฎหมาย	สาระสำคัญ
	ผู้เอาประกันภัยและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีความมั่นคงและเสถียรภาพ
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558	ปรับปรุงโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทให้เหมาะสมกับสภาพการประกอบธุรกิจประกันภัยในปัจจุบัน และปรับปรุงการช่วยเหลือกรณีที่บริษัทล้มละลายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย กองทุนประกันภัยจะเข้าไปช่วยเหลือเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ทันทีแทนที่จะต้องรอให้กระบวนการตามกฎหมายล้มละลายเสร็จสิ้นแล้วตามกฎหมายเดิม นอกจากนี้ยังปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทและกองทุนประกันภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ที่มา : จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 2 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต

กฎหมาย	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510	ถือเป็นพระราชบัญญัติที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันชีวิตฉบับแรก
พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535	เป็นกฎหมายที่ยกเลิกพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกำกับไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการกำกับดูแลโดยการเปลี่ยนฐานะของสำนักงานประกันภัยเป็นกรรมการประกันภัย และปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการประกอบธุรกิจประกันชีวิตให้มีความคล่องตัวและสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้เอาประกันภัยเพิ่มขึ้น ตลอดจนควรกำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สามารถควบคุมและกำกับดูแลกิจการธุรกิจประกันชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
พระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551	ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต ตัวแทนประกันชีวิต

กฎหมาย	สาระสำคัญ
	และนายหน้าประกันชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นสากลมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการแก้ไขในโครงสร้างการกำกับที่เข้ามาจนถึงในปัจจุบัน โดยเน้นการคุ้มครองประชาชนและผู้เอาประกันภัยและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันชีวิตให้มีความมั่นคงและเสถียรภาพ
พระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558	ปรับปรุงโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทให้เหมาะสมกับสภาพการประกอบธุรกิจประกันชีวิตในปัจจุบัน และปรับปรุงการช่วยเหลือกรณีที่บริษัทล้มละลายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต กองทุนประกันชีวิตจะเข้าไปช่วยเหลือเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ทันทีแทนที่จะต้องรอให้กระบวนการตามกฎหมายล้มละลายเสร็จสิ้นแล้ว ตามกฎหมายเดิม นอกจากนี้ยังปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทและกองทุนประกันชีวิตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ที่มา : จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

ตารางที่ 3 วิวัฒนาการของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย

กฎหมาย	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550	เป็นกฎหมายที่ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิต ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 เนื่องจากการประกอบธุรกิจประกันภัยจึงมีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงินประเภทหนึ่งซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศและต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้บริโภค องค์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย จึงต้องมีความคล่องตัวเพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของธุรกิจนี้ และต้องมีอิสระในการดำเนินงาน เพื่อให้การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยเป็นไปตามหลักวิชาการด้านการประกันภัย จึงเปลี่ยนอำนาจการกำกับดูแลของของกรรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ให้อยู่ในความ

กฎหมาย	สาระสำคัญ
	รับผิดชอบของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ กรมการประกันภัยมีฐานะเป็นส่วนราชการจึงไม่มีความคล่องตัวและขาดความเป็นอิสระในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยและการคุ้มครองสิทธิของผู้เอาประกันภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยขึ้นเป็นการเฉพาะ

ที่มา : จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

2.2 หลักการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากล

นอกจากการทำความตกลง GATS แล้ว หน่วยงานกำกับดูแลในหลายๆประเทศ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันภัยได้มีความพยายามในการพัฒนาการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่อยมา อาทิ โครงการความร่วมมือระหว่างธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศในการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล (ROSCs/FSAP) ซึ่งเป็นการประเมินทางด้านการเงิน (Financial Sector Assessment Programs: FSAPs)¹³ โดยรวมถึงการประเมินสาขาประกันภัยด้วยจนมาถึงปี พ.ศ. 2537 จึงได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors: IAIS) เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการเสนอหลักการและเกณฑ์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากลเพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปรับใช้ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศของตน

2.2.1 สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors IAIS)

สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors: IAIS) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

2.2.1.1 เพื่อการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากลที่มีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่อง และพัฒนาตลาดธุรกิจประกันภัยให้มีความมั่นคง ยุติธรรม ปลอดภัย เพื่อประโยชน์และเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัย

¹³ สมาคมประกันชีวิตไทย “แผนพัฒนาการ

ประกันภัย” http://www.tlaa.org/2012/images/publish/pdf/info_file_1_2012_08_20_155129.pdf.

2.2.1.2 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบการเงินโลก¹⁴

IAIS ประกอบด้วยสมาชิกจาก 140 ประเทศทั่วโลก รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในสาขาประกันภัยบริษัทประกันภัย บริษัทประกันต่อและองค์กรทางด้านการค้าที่เกี่ยวข้องเป็นผู้สังเกตการณ์อีกกว่า 135 ราย IAIS มีหน้าที่ในการออกหลักเกณฑ์มาตรฐานแนวปฏิบัติสำหรับการประกันภัยระดับนานาชาติ รวมทั้งจัดการฝึกอบรม สนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยการจัดการประชุมและการสัมมนาระหว่างผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยอีกด้วย

2.2.2 หลักการประกันภัยของ IAIS

IAIS ได้กำหนดหลักการประกันภัย (Insurance Core Principles - ICPs) เพื่อเป็นหลักการสากลให้หน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนำไปประยุกต์ใช้ โดยหลักการดังกล่าวเริ่มมีการกำหนดเป็นครั้งแรกและได้รับความเห็นชอบเมื่อปี พ.ศ. 2546 และเพื่อให้หลักการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพการณ์การประกอบธุรกิจประกันภัยในปัจจุบันจึงได้มีการกำหนดหลักการสากลเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2550 โดย IAIS ได้จัดตั้งคณะทำงาน (Task Force) ขึ้นมาเพื่อทบทวนหลักการและวิธีการประกันภัย (Insurance Core Principles and Methodology) ใหม่อย่างต่อเนื่อง¹⁵ โดยมีทั้งหมด 26 หลักการ ดังนี้

2.2.2.1 หลักการที่ 1 วัตถุประสงค์อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแล (Objectives, Powers and Responsibilities of the Supervisor) กำหนดว่า จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างชัดเจน ดังนี้

1) จะต้องมีกฎหมายกำหนดหน่วยงานกำกับดูแลอย่างชัดเจนซึ่งในกรณีที่มีหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยหลายหน่วยงาน จะต้องมีการระบุโครงสร้างการดำเนินงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจนในกฎหมายเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแล

2) จะต้องมีกฎหมายกำหนดวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแล โดยจะต้องให้อำนาจเพียงพอที่หน่วยงานกำกับดูแลจะสามารถทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยรวมถึงอำนาจในการออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วยเช่น

(1) จะต้องมีการเผยแพร่วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลเพื่อความโปร่งใสเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และการกำกับดูแล

(2) กฎหมายจะต้องมีความแน่นอน ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ่อยและมี

¹⁴ <http://iaisweb.org/>

¹⁵ สมควร วัฒนพิทยกุล “ร่าง ICPs ฉบับปรับปรุง” สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัยตุลาคม 2554.

ความโปร่งใสในการเสนอและแก้ไขกฎหมาย

(3) กฎหมายจะต้องให้หน่วยงานกำกับมีอำนาจเพียงพอที่ดำเนินการให้บรรลุดัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยทั้งการกำกับเฉพาะบริษัทประกันภัยและการกำกับแบบรวมกลุ่ม

(4) ในการกำกับแบบรวมกลุ่มหน่วยงานกำกับต้องมีอำนาจในการกำกับนิติบุคคลในกลุ่มธุรกิจรวมทั้งหมด ซึ่งรวมถึงอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับบริษัทประกันภัยและบริษัทในเครือด้วย

(5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีอำนาจในการกำกับแบบรวมกลุ่มซึ่งรวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้องในการกำกับธุรกิจแบบรวมกลุ่ม

(6) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีอำนาจเพียงพอในการรับส่งข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบการตรวจสอบประเมินความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของการกำกับธุรกิจแบบรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการกำกับดูแลแบบรวมกลุ่มมีประสิทธิภาพ

(7) ต้องมีกฎหมายที่สนับสนุนให้หน่วยงานกำกับดูแลร่วมกำกับกลุ่มธุรกิจที่มีบริษัทประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งได้อย่างเหมาะสม

3) การกำกับดูแลจะต้องบรรลุดัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมความปลอดภัยและเสถียรภาพในธุรกิจประกันภัยเพื่อประโยชน์และการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเป็นสำคัญโดยจะต้องมีการให้อำนาจที่เพียงพอแก่หน่วยงานในการดำเนินงานกำกับดูแลและออกกฎระเบียบหลักเกณฑ์

(1) หลักการสำคัญของหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในทุกประเทศคือการบรรลุดัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย

(2) หน่วยงานกำกับที่มีวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของตลาดเงินและสถานะทางการเงินได้

4) ในกรณีที่มีการจัดกันของกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องเสนอแก้ไขกฎหมาย โดยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ อาจส่งผลให้หน่วยงานกำกับต้องเสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อสามารถบรรลุดัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลได้

2.2.2.2 หลักการที่ 2 หน่วยงานกำกับดูแล (Supervisor)

กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความเป็นอิสระน่าเชื่อถือและมีความโปร่งใสมีระบบการรักษาความลับ เป็นองค์กรที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย มีบุคลากรที่เพียงพอและดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน

1) โครงสร้างการบริหารของหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความชัดเจน และมีการตรวจสอบภายในเพื่อให้การดำเนินงานภายในองค์กรประสานกัน การสื่อสารภายใน

องค์กรต้องมีประสิทธิภาพนอกจากนี้โครงสร้างการบริหารจะต้องสามารถตัดสินใจได้อย่าง
ทันทั่วทั้งที่

2) การแต่งตั้ง และผู้บริหารของหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีความโปร่งใส

3) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานด้านกฎหมาย
มีความชัดเจนและโปร่งใสกรณีที่อนุญาตให้มีการบริหารที่ทับซ้อนกันจะต้องกำหนดเอาไว้
อย่างชัดเจน

4) หน่วยงานกำกับดูแลและพนักงานจะต้องไม่ถูกแทรกแซงจากการเมือง
รัฐบาลและภาคธุรกิจในการดำเนินงานตามหน้าที่ ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลได้รับเงินอุดหนุน
จะต้องไม่ทำลายความเป็นอิสระของหน่วยงานนั้น

5) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการกำกับดูแล
ที่ชัดเจนและโปร่งใสโดยคำนึงถึงลักษณะขนาดและความซับซ้อนของบริษัทประกันภัย

6) หลักเกณฑ์และกระบวนการในการกำกับดูแลต้องได้รับการประเมินเป็น
ประจำและในการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์จะต้องมีการทำประชาพิจารณ์

7) หน่วยงานกำกับดูแลต้องเผยแพร่ข้อมูลทั้งของหน่วยงานในด้านบทบาท
หน้าที่ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยซึ่งรวมถึงบทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน
หน่วยงาน

8) จะต้องมีการกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานกำกับดูแล
และมีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (Judicial Review) เพื่อให้เกิดความ
โปร่งใส

9) หน่วยงานกำกับดูแลและบุคลากรจะต้องรักษาข้อมูลที่ได้จากการทำงาน
เป็นความลับและจะต้องมีบทลงโทษการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่กฎหมายกำหนด
หรือในกรณีที่มีการร้องขอจากหน่วยงานที่กำกับดูแลอื่น

10) หน่วยงานกำกับดูแล และบุคลากรจะต้องได้รับความคุ้มครองตาม
กฎหมายในกรณีที่มีการถูกฟ้องร้องอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่

11) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอ
ต่อการดำเนินงานในด้านการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

12) หน่วยงานกำกับดูแล และบุคลากรจะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันและคำนึงถึงมาตรฐานวิชาชีพรวมถึงกฎระเบียบเรื่องการจัดแย้งของประโยชน์

13) ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลว่าจ้างบุคคลภายนอกในการดำเนินงาน
ด้านการกำกับดูแลหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผล และมีการ
ตรวจสอบผลการดำเนินงานของบุคคลภายนอกในเรื่องต่าง ๆ ประกอบกันด้วย

2.2.2.3 หลักการที่ 3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับ

(Information Exchange and Confidentiality Requirement)

กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับ

1) กฎหมายต้องให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแล และกำหนดหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยทั้งตัวบริษัทประกันภัยและนิติบุคคลที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจ โดยเป็นข้อมูลที่บ่งชี้ฐานะและการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย อาทิ ข้อมูลด้านการจัดการระบบการดำเนินการและควบคุม ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลนิติบุคคล และข้อมูลกลุ่มธุรกิจ ไม่จำกัดเพียงสาขาสาขาย่อยและบริษัทที่ไม่ได้ถูกกำกับดูแล เป็นต้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลอาจกระทำผ่านข้อตกลง เช่น บันทึกความเข้าใจพหุภาคี (MMoU) ของสมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (IAIS) หรือบันทึกความเข้าใจทวิภาคี (MoU) ช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการให้ข้อมูลทั้งสองทางและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลสามารถใช้และเก็บรักษาข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น อย่างเป็นทางการลับเป็นต้นทั้งนี้ หน่วยงานกำกับดูแลสามารถแบ่งปันข้อมูลโดยการรวมกลุ่มของหน่วยงานกำกับดูแล (Supervisory Colleges) โดยมีการบริหารจัดการข้อมูลระหว่างกัน 2 ขั้นตอน โดยหน่วยงานกำกับแต่ละหน่วยงานจะต้องมีการลงนามบันทึกความเข้าใจทวิภาคีกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มและสมาชิกของ Supervisory Colleges ที่ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจพหุภาคีของ IAIS ต้องปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความลับของข้อมูลอย่างเข้มงวด

2) กฎหมายต้องให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลและกำหนดหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ โดยต้องมีมาตรการเก็บรักษาข้อมูลให้มีความปลอดภัย

3) เมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแล้ว หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีการแจ้งหน่วยงานกำกับดูแลอื่นภายในประเทศของตนและหน่วยงานที่กำกับดูแลกลุ่มธุรกิจประกันภัยในประเทศอื่นหรือในภาคการเงินอื่นก่อนดำเนินการมาตรการใด ๆ ที่พิจารณาแล้วอาจเกิดผลกระทบต่อกลุ่มธุรกิจ

4) ในการขอข้อมูลจากหน่วยงานกำกับดูแลอื่น หน่วยงานกำกับดูแลต้องข้อมูลที่อยู่ภายใต้หน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายอาทิ เพื่อประโยชน์ในการออกใบอนุญาต การดำเนินการกำกับดูแลการเลิกกิจการการชำระหนี้หรือการล้มละลายหรือการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เป็นต้น

5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องประเมินการร้องขอข้อมูลจากหน่วยงานกำกับดูแลอื่น โดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ อาทิ การขัดแย้งของผลประโยชน์ของประเทศ การนำข้อมูลไปใช้ เป็นต้น

6) การแลกเปลี่ยนข้อมูลต้องกระทำโดยวิธีการและในระยะเวลาที่เหมาะสม

7) หน่วยงานกำกับดูแลจะไม่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดจนทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลทำได้ยากหรือไม่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉิน

9) ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นความลับหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมั่นใจว่าผู้ที่ได้รับข้อมูลนั้น ๆ ผูกพันตามหลักเกณฑ์ในการรักษาความลับ

10) หน่วยงานกำกับดูแลต้องได้รับอนุญาตให้ส่งต่อข้อมูลที่ได้รับมาจากการแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นและต้องเป็นไปตามข้อกำหนดการรักษาความลับที่จำเป็นโดยอาจกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

11) การใช้ข้อมูลที่ได้รับจะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตไว้ตอนที่ขอข้อมูลเท่านั้น

12) ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับที่ได้รับจากหน่วยงานกำกับดูแลอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หน่วยงานกำกับดูแลนั้นจะต้องแจ้งหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่ให้ข้อมูลทราบถึงการเปิดเผยความลับดังกล่าวด้วย

2.2.2.4 หลักการที่ 4 การออกใบอนุญาต (Licensing)

กำหนดว่า นิติบุคคลใดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนการประกอบธุรกิจในประเทศนั้นๆ โดยประเทศดังกล่าวอาจกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้ใบอนุญาตได้แต่ต้องมีความชัดเจนและเปิดเผยต่อสาธารณะ

1) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยประเทศต่าง ๆ จะต้องควบคุมการประกอบธุรกิจผ่านการออกใบอนุญาตโดยการกำหนดหน่วยงานผู้ออกใบอนุญาตให้ชัดเจนตามรูปแบบและหลักเกณฑ์ของประเทศนั้น ๆ

2) การประกอบธุรกิจจะต้องระบุไว้ในกฎหมายประกันภัย ซึ่งรวมถึงธุรกรรมด้านประกันภัยที่ต้องถูกกำกับ และรูปแบบ ทั้งที่เป็นบริษัทจัดตั้งใหม่ สาขาของบริษัทประกันภัยต่างประเทศ เป็นต้น

3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกใบอนุญาตต้องมีความชัดเจนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายและเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่าง ๆ อาทิผู้ถือหุ้นคณะกรรมการคุณสมบัติของผู้บริหารเงินทุนขั้นต่ำ เป็นต้น

4) ในกรณีที่บริษัทประกันภัยต้องการจัดตั้งสาขาย่อยหรือบริษัทลูกในต่างประเทศหน่วยงานกำกับในประเทศนั้น ๆ ต้องมีการปรึกษาหารือกับหน่วยงานกำกับดูแลประเทศที่รับการลงทุนก่อนออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

5) หน่วยงานกำกับดูแลในประเทศที่รับการลงทุนควรปรึกษาหารือกับหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศผู้ลงทุนก่อนอนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจข้ามพรมแดน โดยที่ไม่มีการจัดตั้งสำนักงานในประเทศผู้รับการลงทุน

6) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจและแจ้งการพิจารณาภายในระยะเวลาที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน อาทิ ต้องกำหนดรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการประกอบการยื่นคำขอ เป็นต้น

7) การปฏิเสธการออกใบอนุญาตสามารถทำได้หากผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับการให้ใบอนุญาต และหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดตามเพิ่มเติมได้

8) ในการปฏิเสธการออกใบอนุญาตหรือการกำหนดเงื่อนไขต้องมีการชี้แจงต่อผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

9) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจต้องกำหนดขอบเขตการดำเนินธุรกิจอย่างชัดเจน และไม่ควรมีการต่อใบอนุญาตเนื่องจากธุรกิจประกันภัยมีลักษณะต่อเนื่องและเป็นธุรกิจระยะยาว

2.2.2.5 หลักการที่ 5 ความเหมาะสมของบุคลากร (Suitability of Persons)

กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) กฎหมายจะต้องกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรให้เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ โดยเฉพาะเจ้าของกิจการกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยในข้อกำหนดอาจจะขยายความถึงบุคลากรอื่น ๆ ก็ได้

2) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยจะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยกำหนดคุณสมบัติที่จำเป็นหรือความเชี่ยวชาญที่ต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยอาศัยตัวชี้วัดความเหมาะสม

3) จะต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยแสดงรายงานความเหมาะสมของผู้ถือหุ้นคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยโดยอาจพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนในการขออนุญาตก็ได้

4) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยแจ้งในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยและรายงานในกรณีที่ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูง และบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม

5) หน่วยงานกำกับดูแลควรดำเนินการอย่างเหมาะสมในกรณีที่ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูง และบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์เรื่องความเหมาะสม

6) ต้องมีการกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล ทั้งภายในและภายนอกประเทศในการตรวจสอบความเหมาะสมของบุคคล

2.2.2.6 หลักการที่ 6 การเปลี่ยนแปลงอำนาจในการบริหารและการโอนกิจการ

(Changes in Control and Portfolio Transfers)

กำหนดว่า การเข้าถือหุ้นใหญ่หรือการมีผลประโยชน์อื่นใดในธุรกิจ ประกันภัยที่มีผลให้ผู้เข้าถือหุ้นนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจในการบริหารธุรกิจ ประกันภัยรวมทั้งการ โอนกิจการหรือการควบรวมกิจการจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงาน กำกับดูแล

1) “อำนาจในการบริหาร” (Control) ควรมีกำหนดในกฎหมายประกันภัย โดยกำหนดหลักเกณฑ์การถือครองหุ้นสามัญหรือตราสารทางการเงินอื่นเช่นหุ้นกู้แปลงสภาพ ในจำนวนหรือสัดส่วนร้อยละที่เกินกว่าระดับที่กำหนดไว้สำหรับบริษัทประกันภัยหรือสำหรับผู้ถือหุ้นรายหนึ่ง ๆ สิทธิในการออกเสียงลงมติของหุ้นสามัญหรือตราสารทางการเงินนั้น ๆ อำนาจ ในการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการในคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการอื่น ๆ

2) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยแจ้งถึงการขอเข้า ครอบครองกิจการ (Proposed Acquisition) หรือการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารในบริษัท ประกันภัยและหน่วยงานกำกับต้องมีอำนาจในการอนุมัติหรือปฏิเสธเรื่องดังกล่าว

3) หน่วยงานกำกับมีหน้าที่ให้การอนุมัติการถือครองหุ้นที่เกินกว่าระดับ ที่กำหนดและต้องมีข้อกำหนดให้มีการรายงานในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือหุ้นหรืออำนาจ การบริหารบริษัทประกันภัยโดยอาจจะปฏิบัติตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนหุ้นทั้งหมดตามสัดส่วนทั่วไป ที่จะอยู่ระหว่างร้อยละ 5 – 10 และในกรณีที่ต้องมีการขออนุมัตินอกเหนือจากการแจ้งทั่วไป ควรมีการกำหนดระดับร้อยละที่อาจเท่ากับหรือสูงกว่าระดับร้อยละที่ใช้สำหรับการแจ้งทั่วไป

4) การเข้าครอบครองกิจการหรือการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารที่ผู้ถือ หุ้นหรือเจ้าของกิจการอยู่ภายนอกประเทศที่บริษัทประกันภัยตั้งอยู่ซึ่งในกรณีนี้หน่วยงานกำกับ ดูแลจะต้องประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศ

5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลผู้ที่ต้องการเข้ามา มีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดเช่นเดียวกับการขอใบอนุญาต ประกอบธุรกิจ

6) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยรายงานข้อมูล เกี่ยวกับผู้ถือหุ้นและบุคคลที่มีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยทั้งทางตรงและทางอ้อม

7) หน่วยงานที่กำกับดูแลควรปฏิเสธหากพบว่าการเข้ามามีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยของบุคคลใดก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ถือกรรมธรรม์ซึ่งหน่วยงานที่กำกับดูแลจะต้องสามารถระบุถึงผู้เข้ามามีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยได้ (Intended Beneficial Owner)

8) ผู้ถือหุ้น หรือเจ้าของกิจการของบริษัทประกันภัยไม่ควรทำให้บริษัทมีความเสี่ยงเกินควร (Undue Risks) หรือเป็นอุปสรรคต่อการกำกับดูแล

9) ในการพิจารณาการขอเข้าครอบครองกิจการหรือการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารในบริษัทประกันภัยหน่วยงานกำกับดูแลควรมีข้อกำหนดทั้งในด้านเงินทุนและในด้านอื่น (Financial and Non-Financial Resources)

10) การเปลี่ยนจากบริษัทร่วมประโยชน์ระหว่างสมาชิก (Mutual Company) เป็นบริษัทมหาชน (Stock Company) หรือในทางตรงข้ามจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานกำกับดูแลโดยหน่วยงานกำกับดูแลควรจะต้องทราบถึงรายละเอียดพร้อมทั้งได้รับเอกสารเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบใหม่ของบริษัทประกันภัยก่อนการอนุมัติการถ่ายโอนธุรกิจ (Portfolio Transfer)

11) การโอนกิจการประกันภัยไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานกำกับดูแลโดยต้องพิจารณาฐานะทางการเงินของผู้โอนและผู้รับโอนกิจการรวมถึงปัจจัยอื่นๆ และจะต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ถือกรรมธรรม์ทั้งในบริษัทผู้โอนและในบริษัทผู้รับโอนด้วย

2.2.2.7 หลักการที่ 7 บรรษัทภิบาล (Corporate Governance)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำหนดให้บริษัทประกันภัยจัดทำกรอบบรรษัทภิบาลซึ่งกำหนดการบริหารดูแลธุรกิจประกันภัยอย่างมั่นคงรอบคอบและคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย

ทั้งนี้ บรรษัทภิบาลคือระบบ (รวมถึงโครงสร้างนโยบายและกระบวนการ) ที่ใช้บริหารและควบคุมองค์กรกรอบบรรษัทภิบาลของบริษัทประกันภัยในลักษณะ “Checks and Balances”

1) เพื่อวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัทประกันภัยหน่วยงานกำกับดูแลต้องให้คณะกรรมการบริษัทประกันภัยกำหนดและดูแลการดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัทรวมถึงกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามผลประโยชน์ระยะยาวของบริษัทประกันภัย

2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้คณะกรรมการบริษัทประกันภัยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยให้ชัดเจนและควรมีการกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสมโดยอาจแบ่งแยกการกำกับดูแลออกจากจากการบริหารก็ได้ เช่น ระบบคณะกรรมการบริษัท

ระดับเดียว (One -Tier) และระบบคณะกรรมการบริษัท 2 ระดับ (Two -Tier) ในระบบ One - Tier มีคณะกรรมการ 1 คณะซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้บริหารระดับสูง (ภายใน) และกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารระดับสูง (ภายนอกหรืออิสระ) ในระบบ Two -Tier มีคณะกรรมการ 2 คณะคือคณะกรรมการกำกับดูแลหรือคณะกรรมการภายนอกซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระจากภายนอกหรือกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการภายใน ซึ่งประกอบด้วยกรรมการภายในและผู้บริหารระดับสูงเป็นต้น

3) หน่วยงานที่กำกับดูแลจะต้องกำหนดโครงสร้างและการกำกับดูแลโดยกำหนดจำนวนกรรมการที่เหมาะสมมีความเชี่ยวชาญหลากหลาย มีขั้นตอนและการปฏิบัติตามบรรษัทภิบาลที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการประสิทธิภาพของคณะกรรมการ (Board Effectiveness) บรรษัทภิบาลภายใน (Internal Governance) ประธานคณะกรรมการ (Chair of the Board) เป็นต้น

4) หน่วยงานกำกับดูแลให้คณะกรรมการปฏิบัติในเรื่องความซื่อสัตย์และมีเหตุผล ตรวจสอบผลการดำเนินงานการดำเนินงานถึงผลประโยชน์ของบริษัทประกันภัยและผู้เอาประกันภัยก่อนผลประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น

5) ต้องมีการกำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทประกันภัยดูแลการวางรูปแบบและการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงระบบการควบคุมภายในและระบบต่าง ๆ อาทิ Prudential Risk และ Business Risk เป็นต้น

6) ส่วนนโยบายและการปฏิบัติเรื่องค่าตอบแทนหน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้มีการนำนโยบายค่าตอบแทนที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้

7) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้มีการรายงานสถานะทางการเงินที่น่าเชื่อถือ สำหรับสาธารณชนและหน่วยงานกำกับดูแลโดยรายงานจะต้องกำหนดข้อมูลที่ต้องรายงานตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนของกรรมการผู้บริหารระดับสูงและผู้ตรวจสอบบัญชี

8) ในเรื่องความโปร่งใสและการสื่อสารต้องมีการกำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทประกันภัยมีระบบและการควบคุมเพื่อให้มั่นใจว่ามีการส่งเสริมการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

9) หน่วยงานกำกับดูแลควรให้คณะกรรมการของบริษัทประกันภัยมีนโยบายและขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจว่าผู้บริหารระดับสูงดำเนินกิจการของบริษัทประกันภัยอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามกลยุทธ์นโยบายและขั้นตอนของบริษัท

10) หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดให้บริษัทประกันภัยแสดงศักยภาพของกรอบบรรษัทภิบาล

2.2.2.8 หลักการที่ 8 การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management and Internal Controls)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัย มีกรอบการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ในการจัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการมีหน่วยงาน Compliance คณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuarial Matter) และตรวจสอบภายในการบริหารความเสี่ยง กำหนดอยู่ในกฎหมายและหลักเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กลยุทธ์ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย เพื่อจัดการความเสี่ยงเฉพาะด้านและการดำเนินการตามข้อผูกพันทางกฎหมายและกฎระเบียบ
- 2) นโยบายการกำหนดขึ้นตอนการดำเนินงานและข้อกำหนดอื่น ๆ เพื่อให้สมาชิกของคณะกรรมการบริษัทและพนักงานปฏิบัติตาม
- 3) กระบวนการเป็นกระบวนการสำหรับการนำกลยุทธ์และนโยบายของบริษัทมาใช้อย่างปฏิบัติ
- 4) การควบคุมเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ นโยบายและกระบวนการดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดไว้และมีการสังเกตการณ์อยู่รวมถึงกลยุทธ์ นโยบายและกระบวนการเหล่านั้น มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่
- 5) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยจัดตั้ง และปฏิบัติงานตามระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลที่มีประสิทธิภาพมีความเป็นอิสระและทรัพยากรเพียงพอโดยมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลซึ่งรวมถึงการบริหารความเสี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบ คณิตศาสตร์ประกันภัยและการตรวจสอบภายในขณะที่ผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องความเสี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบและเรื่องที่เกี่ยวข้อง
- 7) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการความเสี่ยงโดยการประเมินสถานะความเสี่ยง (Risk Position) โอกาสเสี่ยงภัย (Risk Exposure) และกระบวนการจัดการความเสี่ยง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด
- 8) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบ (Compliance) เพื่อให้บริษัทประกันภัยสามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันทางกฎหมายและกฎระเบียบได้อย่างถูกต้อง

9) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีหน่วยงานทำหน้าที่ด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยที่สามารถประเมินและให้คำแนะนำแก่บริษัทประกันภัยอย่างน้อยในเรื่องเงินสำรองทางเทคนิค (Technical Provision) การกำหนดเบี้ยประกันภัยและการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและกฎหมาย

10) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้มีหน่วยงานควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถให้ข้อมูลการรับรองที่เป็นอิสระแก่คณะกรรมการบริษัทด้านการกำกับกิจการของบริษัทประกันภัยรวมถึงการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันภัยและการควบคุมภายใน

11) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยอย่างน้อยจะต้องรักษาระดับของการควบคุมดูแลความรับผิดชอบกิจกรรมหรือระบบที่สำคัญ เช่น ระบบที่จ้างบุคคลจากภายนอกให้อยู่ในระดับเดียวกับที่บริษัทดำเนินการเอง

2.2.2.9 หลักการที่ 9 การตรวจสอบและการรายงาน (Supervisory Review and Reporting)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะใช้การกำหนดความเสี่ยงเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลทั้งการตรวจโดยการให้บริษัทประกันภัยส่งรายงานแบบ Off - Site และการเข้าตรวจสอบ ณ สถานที่ประกอบการของบริษัทประกันภัยแบบ On - Site โดยการประเมินสถานะการดำเนินการเกี่ยวกับความเสี่ยง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบธรรมาภิบาล และการควบคุมภายในสำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีข้อมูลที่เป็นต่อการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถประเมินตลาดการประกันภัยได้

อำนาจในการกำกับดูแล หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องได้รับอำนาจตามกฎหมาย และทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินการตรวจสอบบริษัทประกันภัยทั้งรายงานแบบ Off - Site และการเข้าตรวจสอบ ณ สถานที่ประกอบการของบริษัทประกันภัยแบบ On - Site ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยในกรณีที่ดำเนินการแบบ Outsource ด้วย หน่วยงานกำกับดูแลยังต้องมีอำนาจในการเรียกให้บริษัทประกันภัยส่งข้อมูลที่เป็นต่อการกำกับดูแล และต้องมั่นใจว่ามีทรัพยากรเพียงพอต่อการตรวจสอบและการรายงานเพื่อที่จะทำการประเมินบริษัทประกันภัยโดยไม่มีข้อจำกัดถึงลักษณะ ขนาดและความซับซ้อน นอกจากนี้ การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลักษณะ Outsource ควรถูกกำกับด้วยหลักเกณฑ์การตรวจสอบและการรายงานเช่นเดียวกันกับบริษัทประกันภัยที่ถูกตรวจสอบ

2.2.2.10 หลักการที่ 10 มาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์

(Preventive and Correction Measure)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องดำเนินการสำหรับป้องกันและแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่วทั้งที่เหมาะสมและจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแล

- 1) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินการกับบุคคลหรือบริษัทที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย
- 2) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีอำนาจและสามารถดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบริษัทประกันภัยได้อย่างทันทั่วทั้งหากบริษัทประกันภัยไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางการประกอบธุรกิจที่ดีหรือข้อกำหนดการกำกับดูแลได้หากมีความจำเป็นหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีแนวทางการดำเนินการหรือมาตรการแก้ไขที่สามารถดำเนินการแทรกแซงในเบื้องต้นได้ โดยมาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์จะนำมาปฏิบัติใช้ตามสัดส่วนความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นกับบริษัทประกันภัย
- 3) ในการแก้ไขปัญหาของบริษัทประกันภัย ควรให้มีการกำหนดระดับและวิธีการดำเนินการแก้ไขหากสถานการณ์มีความรุนแรงขึ้น
- 4) ในกรณีที่จำเป็นหน่วยงานกำกับดูแลอาจกำหนดให้บริษัทประกันภัยวางแผนการจัดการและแก้ไขปัญหา โดยกำหนดกรอบระยะเวลาเพื่อขอความเห็นชอบจากหน่วยงานกำกับดูแล
- 5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีการประสานกับคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยเพื่อแจ้งข้อกังวลและสอบถามเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 6) หน่วยงานกำกับดูแลต้องศึกษาถึงกรณีที่บริษัทประกันภัยมีปัญหาและนำมาวางมาตรการเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบ

2.2.2.11 หลักการที่ 11 การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อแก้ไขสถานการณ์และในกรณีจำเป็นจะต้องใช้มาตรการแทรกแซงโดยมีแนวทางที่ชัดเจนซึ่งเปิดเผยต่อสาธารณชน

- 1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีอำนาจในการแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่วทั้งที่เมื่อบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจมีปัญหาและจะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นทางการในการดำเนินการหรือการยกเลิกการดำเนินการใด ๆ ต่อบริษัทประกันภัยโดยแนวทางการปฏิบัติจะต้องสามารถแก้ปัญหาได้จริง

2) ต้องมีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานกำกับมีอำนาจการเข้าแทรกแซงเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นและต้องมีการเตรียมมาตรการไว้เพื่อเสริมสร้างฐานะทางการเงินของบริษัทประกันภัย

3) หลังจากได้มีการดำเนินมาตรการแก้ไขหรือมาตรการปรับปรุงและแนวทางการปฏิบัติหรือการลงโทษแล้ว หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีการตรวจสอบให้บริษัทประกันภัยปฏิบัติตามมาตรการนั้น ๆ และต้องประเมินประสิทธิภาพความสามารถของบริษัทประกันภัยด้วย

4) หน่วยงานกำกับดูแลควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการและบรรษัทภิบาลซึ่งรวมถึงอำนาจในการสับเปลี่ยนหรือการจำกัดอำนาจของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัย และผู้ตรวจสอบจากภายนอก

5) ในกรณีที่เหตุจำเป็นหรือร้ายแรงหน่วยงานกำกับดูแลอาจดำเนินการพิทักษ์ทรัพย์ของบริษัทประกันภัยที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในการกำกับดูแล อีกทั้งหน่วยงานกำกับดูแลควรมีอำนาจในการควบคุมบริษัทประกันภัยหรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือผู้พิทักษ์ทรัพย์ (Receivers) รวมทั้งมีอำนาจในการจัดการอื่นๆเพื่อประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยได้

6) หากมีการละเมิดกฎหมายหน่วยงานกำกับดูแลอาจใช้การเรียกค่าปรับและลงโทษต่างๆต่อบริษัทประกันภัยหรือบุคคลซึ่งบดบังโทษดังกล่าวควรจะเหมาะสมแก่การกระทำความผิด

7) กฎหมายจะต้องกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการกับบริษัทประกันภัยและบุคคลที่ส่งข้อมูลให้แก่หน่วยงานกำกับดูแลล่าช้า ปกปิด ทำให้เข้าใจเป็นอย่างอื่นหรือจงใจรายงานข้อมูลเท็จต่อหน่วยงานกำกับดูแล

8) กระบวนการในการดำเนินมาตรการแทรกแซงไม่ควรทำให้มาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์และการบังคับใช้มีความล่าช้า

9) หน่วยงานกำกับดูแล หรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรดำเนินการเพื่อให้มีการบังคับใช้มาตรการแทรกแซงทั้งหมดตามที่กำหนดไว้

10) หน่วยงานกำกับดูแลควรมีบรรทัดฐานในการเข้าแทรกแซงบริษัทประกันภัยและบุคคลเพื่อให้การดำเนินมาตรการแทรกแซงเดียวกัน

2.2.2.12 หลักการที่ 12 การเลิกกิจการและออกจากตลาด (Winding-up and Exit from the Market)

กำหนดว่า กฎหมายจะต้องกำหนดแนวทางกรณีที่บริษัทประกันภัยถอนตัวออกจากตลาดโดยจะต้องให้คำจำกัดความของการล้มละลาย (Insolvency) กำหนดวิธีการและ

ขั้นตอนสำหรับการล้มละลาย นอกจากนี้ กฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเป็นลำดับแรก เพื่อให้บรรลุลวัตถุประสงค์ในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย

1) กระบวนการเลิกกิจการและการออกจากตลาดของธุรกิจประกันภัยจะต้องมีการกำหนดขั้นตอนอย่างชัดเจนในกฎหมายโดยให้ความคุ้มครองต่อผู้ถือกรมธรรม์เป็นลำดับแรก

2) ต้องมีการกำหนดในกฎหมายถึงการสิ้นสุดในการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยอย่างชัดเจน

2.2.2.13 หลักการที่ 13 การประกันภัยต่อและการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่น ๆ

(Reinsurance and Other Forms of Risk Transfer)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานการประกันภัยต่อและการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทประกันภัยมีการควบคุมและรายงานการถ่ายโอนความเสี่ยงของบริษัทอย่างเหมาะสมและโปร่งใส โดยจะพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของธุรกิจประกันภัยต่อในการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยต่อด้วย

1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัททำประกันภัยต่อมีกลยุทธ์การทำประกันภัยต่อและการถ่ายโอนความเสี่ยงที่เหมาะสมกับลักษณะขนาดและความซับซ้อนของธุรกิจโดยต้องกำหนดให้บริษัทผู้เอาประกันภัยต่อมีระบบและกระบวนการที่สามารถยืนยันว่ากลยุทธ์ดังกล่าวได้นำไปปฏิบัติจริงและมีระบบและการควบคุมการถ่ายโอนความเสี่ยงที่เหมาะสม

2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทผู้ทำประกันภัยต่อมีความโปร่งใสในการจัดการการประกันภัยต่อและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลสามารถเข้าใจผลกระทบทางเศรษฐกิจของการประกันภัยต่อและรูปแบบการถ่ายโอนความเสี่ยงอื่น ๆ ได้

3) หน่วยงานกำกับดูแลต้องพิจารณาลักษณะการกำกับดูแลบริษัททำประกันภัยต่อและคู่สัญญาอื่น ๆ รวมถึงการยอมรับการกำกับดูแล

4) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้คู่สัญญาของการทำประกันภัยต่อจัดทำเอกสารหลักฐานที่สำคัญทางเศรษฐกิจความคุ้มครองและเงื่อนไขที่ตกลงระหว่างกันเพื่อจัดทำสัญญาประกันภัยต่อให้แล้วเสร็จทันเวลา

5) ต้องมีการประเมินความสามารถของบริษัทผู้เอาประกันภัยในการดำรงสภาพคล่องเพื่อพิจารณาโครงสร้างของสัญญาการถ่ายโอนความเสี่ยงและแบบแผนการจ่ายเงินที่อาจเกิดขึ้น

6) ในกรณีที่มีการอนุญาตให้ถ่ายโอนความเสี่ยงไปยังตลาดทุนได้หน่วยงานกำกับดูแลต้องสามารถเข้าใจโครงสร้างและการปฏิบัติการดังกล่าวและสามารถตรวจสอบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

2.2.2.14 หลักการที่ 14 การประเมินมูลค่า (Valuation)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดเงื่อนไขในการประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทประกันภัยเพื่อพิจารณาความมั่นคงทางการเงิน

- 1) การประเมินมูลค่าจะต้องทำการรับรู้รายการการตัดรายการและการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน
- 2) การประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินจะต้องประเมินให้มีความสอดคล้องกัน
- 3) การประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินจะต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือวิธีการที่ให้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจและวิธีการที่โปร่งใส
- 4) การประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินเป็นการประเมินทางเศรษฐศาสตร์
- 5) การประเมินทางเศรษฐศาสตร์ของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินจะแสดงให้เห็นถึงมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยง
- 6) มูลค่าของเงินสำรองทางเทคนิคและหนี้สินอื่นไม่ได้สะท้อนความน่าเชื่อถือของบริษัทประกันภัย
- 7) การประเมินมูลค่าของเงินสำรองที่เกินกว่าค่าประมาณที่คำนวณได้ (Margin Over the Current Estimate or MOCE)
- 8) ค่าประมาณปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งเกิดขึ้นจากการดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันจากการประกันภัยค่าประมาณปัจจุบันจะคำนวณโดยปราศจากอคติและใช้สมมติฐานที่เป็นปัจจุบัน
- 9) ค่า MOCE จะสะท้อนให้เห็นถึงค่าความไม่แน่นอนที่เกี่ยวข้องกับกระแสเงินสดในอนาคตซึ่งเป็นผลจากภาระผูกพันจากการประกันภัยตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันภัย
- 10) การประเมินเงินสำรองทางเทคนิคจะต้องประเมินมูลค่าของเงินตามเวลาหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคิดลดเงินสำรองทางเทคนิค
- 11) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้มีการประเมินเงินสำรองทางเทคนิคเพื่อตั้งค่าเผื่อที่เหมาะสมสำหรับผลประโยชน์ที่ให้เป็นทางเลือก (Options) และการรับรองผลตอบแทน (Guarantees) ที่อยู่ในสัญญาประกันภัย

2.2.2.15 หลักการที่ 15 การลงทุน (Investment)

- 1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกิจกรรมการลงทุนของบริษัทประกันภัย

2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องเปิดเผยและมีความโปร่งใสในการใช้ข้อบังคับในการกำกับดูแลการลงทุนและต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

3) การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการลงทุนควรครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงในการลงทุน (Security) สภาพคล่อง (Liquidity) การกระจายความเสี่ยง (Diversification) ด้วย

4) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีการลงทุนในลักษณะที่เหมาะสมตามลักษณะหนี้สิน

5) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้บริษัทประกันภัยลงทุนในสินทรัพย์โดยสามารถประเมินและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

6) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดหลักเกณฑ์ในเชิงคุณภาพและปริมาณสำหรับการลงทุนของบริษัทประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ที่ซับซ้อนไม่โปร่งใสและการลงทุนในตลาดหรือเครื่องมือที่ขาดหลักบรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแล

2.2.2.16 หลักการที่ 16 การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงิน (Enterprise Risk Management for Solvency Purpose)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจ (Enterprise Risk Management: ERM) เพื่อความมั่นคงทางการเงินของบริษัทซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องจัดการกับความสำคัญในทศวรรษที่ผ่านมา

1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจของบริษัทประกันภัยต้องมีการระบุถึงปริมาณความเสี่ยงภายใต้ขอบเขตของผลลัพธ์โดยใช้เทคนิคสมมติฐานที่เหมาะสมกับลักษณะขนาดและความซับซ้อนของความเสี่ยงที่บริษัทเผชิญอยู่ และเพียงพอสำหรับการบริหารจัดการความเสี่ยงและการบริหารจัดการเงินทุนเพื่อความมั่นคงทางการเงิน

2) ต้องมีการกำหนดการวัดค่าความเสี่ยงของบริษัทต้องมีเอกสารอ้างอิงที่ถูกต้องโดยมีรายละเอียดของคำอธิบายความเสี่ยงวิธีการวัดค่าความเสี่ยงและสมมติฐานที่สำคัญอย่างครอบคลุม

3) ต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงซึ่งมีรายละเอียดของประเภทของความเสี่ยงที่สำคัญทั้งในส่วนของกลยุทธ์การดำเนินงานของบริษัทและการดำเนินธุรกิจตามปกติในแต่ละวัน

4) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงซึ่งมีการอธิบายรายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างขีดจำกัดความเสี่ยงที่บริษัทสามารถรองรับได้ (Tolerance Limits) การดำรงเงินกองทุนตามกฎหมายเงินกองทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Capital) และกระบวนการในการดูแลติดตามความเสี่ยง

5) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีการอธิบายถึงนโยบายการบริหารจัดการสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งมีการระบุถึงลักษณะบทบาทขอบเขตของกิจกรรมการบริหารจัดการสินทรัพย์และหนี้สินอย่างชัดเจนรวมถึงอธิบายการพัฒนาผลิตภัณฑ์การกำหนดราคาเบี้ยประกันภัยและการบริหารจัดการการลงทุนของบริษัท

6) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีการอธิบายถึงนโยบายการลงทุน

7) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีการอธิบายถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณารับประกันภัย

8) บริษัทประกันภัยต้องมีนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีการอธิบายถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณารับประกันภัย และนำขอบเขตความเสี่ยงที่บริษัทสามารถรองรับได้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจรายวันผ่านทางนโยบายและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัท

9) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจของบริษัทต้องมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะความเสี่ยงของบริษัท

10) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจของบริษัทต้องรวมกระบวนการผลย้อนกลับและกระบวนการจัดการของบริษัทเข้าไว้ด้วยกันซึ่งจะทำให้บริษัททราบถึงการบริหารงานที่จำเป็นในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของลักษณะความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

11) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทต้องทำการประเมินค่าความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทเพื่อประเมินถึงความเพียงพอของการบริหารจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันและในอนาคตต่อสถานะความมั่นคงทางการเงินของบริษัท

12) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้คณะกรรมการบริหารและผู้บริหารระดับสูงของบริษัทต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการประเมินค่าความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัท

13) การประเมินค่าความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทจะต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงที่สำคัญทั้งหมดทั้งนี้ให้รวมถึงความเสี่ยงด้านการพิจารณารับประกันภัย ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ความเสี่ยงสภาพคล่อง และความเสี่ยงที่เกิดจากกลุ่มบริษัทเป็นอย่างน้อยการประเมินค่าความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทต้องระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับและคุณสมบัติของทรัพยากรเงินทุนที่บริษัทมีอยู่และที่ต้องจัดหาเพิ่มเติม

14) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในการประเมิน

15) หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงและทรัพยากรทางการเงินของบริษัทภายใต้กรอบระยะเวลาระยะยาวเพื่อใช้ในการกำหนดเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

16) หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่ในการทบทวนและตรวจสอบกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง และสถานะทางการเงินรวมถึงการประเมินค่าความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัย โดยหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีหน้าที่ช่วยให้กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการบริหารจัดการเงินทุนและการประเมินค่าความมั่นคงทางการเงินของบริษัทมีความแข็งแกร่งเพิ่มมากขึ้น

2.2.2.17 หลักการที่ 17 ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในเรื่องความเพียงพอของเงินกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ความมั่นคงทางการเงินใช้สำหรับรองรับความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและกำหนดระดับการเข้าแทรกแซงของหน่วยงานกำกับดูแล

1) ต้องมีการกำหนดให้หลักการบ่งแสดงฐานะทางการเงินสามารถใช้ในการประเมินความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจโดยมีการพิจารณาแยกกันระหว่างสินทรัพย์หนี้สินเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายและเงินกองทุนที่มีอยู่ของบริษัทซึ่งจะต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่มีอยู่ด้วย

2) มีการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมายในระดับที่เพียงพอเพื่อให้ภาระผูกพันของบริษัทที่มีต่อผู้เอาประกันภัยได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมและควรกำหนดให้บริษัทต้องดำรงเงินกองทุนตามกฎหมายด้วย

3) เงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายให้รวมถึงระดับการควบคุมความมั่นคงทางการเงินซึ่งมีระดับขึ้นของการเข้าแทรกแซงของหน่วยงานกำกับดูแลที่เหมาะสม ทั้งนี้ จะต้องกำหนดให้มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการควบคุมความมั่นคงทางการเงินและแผนการแก้ไขสถานการณ์ด้วย

4) ในการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุนของนิติบุคคลทางการเงินประกันภัยต้องกำหนดเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมาย

5) สำหรับการประเมินค่าความเพียงพอของเงินกองทุนในระดับรวมกลุ่มเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายจะต้องกำหนดระดับการควบคุมความมั่นคงทางการเงินที่เหมาะสมในแง่ของวิธีการที่ใช้วัดค่าความเพียงพอของเงินกองทุนในระดับรวมกลุ่มด้วย

6) เงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมายควรกำหนดขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีกระบวนการที่โปร่งใสซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้มีวิธีการมาตรฐาน

(Standardized Approach) หรือการอนุญาตให้ใช้วิธีการปรับค่าอย่างเหมาะสม (Tailored Approach) ประกอบกัน

7) หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำหนดประเภทและชนิดของความเสี่ยง รวมถึงกำหนดค่าเพื่อทางเทคนิคข้อกำหนดเงินกองทุนตามแต่ละประเภทและชนิดของความเสี่ยง นั้นทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดผลรวมของความเสี่ยงที่จะสะท้อนเงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมาย และเรื่องอื่น ๆ

8) ข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามหลักการของ IAIS

2.2.2.18 หลักการที่ 18 คนกลางประกันภัย (Intermediaries)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับ พฤติกรรมทางธุรกิจของคนกลางประกันภัยเพื่อให้แน่ใจว่าดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมืออาชีพ และมีความโปร่งใส

- 1) ต้องมีการกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตสำหรับคนกลางประกันภัย
- 2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมั่นใจว่าคนกลางประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาต ในประเทศได้รับการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง
- 3) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้คนกลางประกันภัยมีระดับความรู้ และประสบการณ์รวมถึงคุณธรรมและประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์
- 4) ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องบรรษัทภิบาลสำหรับคนกลาง ประกันภัย
- 5) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้คนกลางประกันภัยเปิดเผยข้อมูล ต่อลูกค้าเกี่ยวกับเงื่อนไขของธุรกิจระหว่างคนกลางประกันภัยและลูกค้าความสัมพันธ์กับบริษัท ประกันภัยที่ทำงานด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบแทนในกรณีที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- 6) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้คนกลางประกันภัยที่บริหารจัดการเงินของลูกค้ามีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดีเพื่อปกป้องกองทุนดังกล่าว
- 7) กฎหมายต้องมีมาตรการในการกำกับดูแลคนกลางประกันภัยที่เหมาะสม และมีอำนาจในการดำเนินการกับบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสื่อกลางโดยไม่มีใบอนุญาต

2.2.2.19 หลักการที่ 19 พฤติกรรมการค้าเงินธุรกิจ (Conduct of Business)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดพฤติกรรมการค้าเงินธุรกิจ ประกันภัยเพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าได้รับความเป็นธรรมทั้งก่อนและหลังการทำสัญญา

- 1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยและคนกลาง ประกันภัยปฏิบัติหน้าที่ต่อลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์และระมัดระวัง
- 2) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยจัดทำและ ปฏิบัติตามนโยบายและขั้นตอนเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างเป็นธรรม

3) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้บริษัทประกันภัยคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภทในการพัฒนาและทำการตลาดผลิตภัณฑ์ประกันภัย

4) บริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยส่งเสริมผลิตภัณฑ์จะต้องให้บริการด้วยความชัดเจน และเป็นธรรม

5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีการออกข้อบังคับสำหรับบริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยที่เกี่ยวข้องเวลาการให้ข้อมูลและเนื้อหาของข้อมูลที่น่าเสนอต่อลูกค้า ระหว่างการขาย

6) หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดให้บริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยให้ความมั่นใจว่าลูกค้าจะได้รับคำแนะนำก่อนการทำสัญญาประกันภัยและคำแนะนำนั้นมีความเหมาะสม โดยคำนึงถึงข้อมูลที่ถูกเปิดเผย

7) ต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยให้ความมั่นใจว่าในกรณีที่มีการให้คำแนะนำก่อนการทำสัญญา ได้มีการจัดการกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างเหมาะสม

8) มีข้อกำหนดอื่น ๆ ตามที่หลักเกณฑ์ IAIS กำหนด

2.2.2.20 หลักการที่ 20 การเปิดเผยข้อมูล (Public Disclosure)

กำหนดว่า จะต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าใจง่าย และถูกต้องตามระยะเวลา เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เห็นภาพรวมที่ชัดเจนของการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัย รวมถึงผลการดำเนินงานและสถานะทางการเงินเพื่อช่วยพัฒนาการใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Market Discipline) และความเข้าใจความเสี่ยงของบริษัทประกันภัยรวมถึงการบริหารความเสี่ยงเหล่านั้นด้วย

1) บริษัทประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับบริษัทบรรษัทภิบาลและการควบคุมสถานะทางการเงินผลการดำเนินงานและความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนร่วมในตลาดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยข้อมูลที่เปิดเผยควรจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเข้าใจง่ายมีความสำคัญเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เป็นข้อมูลที่สามารถเปรียบเทียบได้ระหว่างบริษัทประกันภัยที่ดำเนินธุรกิจในตลาดเดียวกันและเป็นข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันเมื่อเวลาผ่านไปเพื่อให้สามารถมองเห็นแนวโน้มที่เกี่ยวข้อง

2) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของบริษัทประกันภัยนั้น รวมถึงข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการกำหนดข้อมูลทางเทคนิคซึ่งในกรณีที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัยและผู้มีส่วนร่วมในตลาด โดยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมมติฐานของกระแสเงินสดในอนาคตเหตุผลสำหรับอัตราส่วนลดและวิธีการปรับความเสี่ยงหรือข้อมูลอื่น ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้สามารถอธิบายถึงวิธีการที่ใช้กำหนดข้อมูลทางเทคนิค

3) ลักษณะของข้อมูลรวมรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่หลักเกณฑ์ IAIS กำหนด
 2.2.2.21 หลักการที่ 21 การต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัย (Countering Fraud in Insurance)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยมีหน้าที่ในการยับยั้ง การป้องกัน การรายงานและแก้ไขการฉ้อฉลในการประกันภัย

1) กฎหมายต้องระบุเรื่องการฉ้อฉลในการประกันภัยโดยระบุการแทรกแซงและบทลงโทษสำหรับการกระทำการฉ้อฉลและการกระทำใด ๆ อันจะเป็นการจัดขวางการสืบสวนการฉ้อฉล

2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับประเภทของความเสี่ยงในการฉ้อฉลที่บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยต้องประสบต้องสามารถประเมินความเสี่ยงด้านการฉ้อฉลที่อาจจะเกิดขึ้นในภาคการประกันภัยอย่างสม่ำเสมอกำหนดให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขความเสี่ยง

3) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีกรอบการทำงานด้านการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ ในการติดตามและบังคับให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยปฏิบัติตามข้อกำหนดในการต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัย

4) มาตรการที่บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยรวมทั้งหน่วยงานกำกับดูแลดำเนินการเพื่อยับยั้งป้องกันตรวจหารายงานและแก้ไขการฉ้อฉลจะต้องถูกตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

5) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพที่สร้างร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่มีอำนาจอื่น ๆ เช่นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายรวมทั้งหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการใช้นโยบายและกิจกรรมเพื่อยับยั้งป้องกันตรวจหารายงานและแก้ไขการฉ้อฉลในการประกันภัย

2.2.2.22 หลักการที่ 22 การต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (AML/CFT))

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้ายนอกจากนี้หน่วยงานที่กำกับดูแลต้องดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้าย

1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความเข้าใจอย่างละเอียดและครอบคลุมเกี่ยวกับความเสี่ยงด้าน AML/CFT ที่บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยต้องประสบ และใช้ข้อมูลที่มีอยู่เพื่อประเมินความเสี่ยงด้าน AML/CFT ต่อภาคการประกันภัยในประเทศของตนอย่างสม่ำเสมอ

- 2) ต้องมีการออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ AML/CFT ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ FATF ให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยปฏิบัติ
- 3) หน่วยงานกำกับดูแลมีกรอบการทำงานในการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพในการติดตามและบังคับให้บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยปฏิบัติตามข้อกำหนด AML/CFT
- 4) ต้องมีการทบทวนประสิทธิภาพของมาตรการที่บริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยรวมทั้งหน่วยงานที่กำกับดูแลเองดำเนินการเกี่ยวกับ AML/CFT โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลจะต้องดำเนินการที่จำเป็นใด ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
- 5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพซึ่งช่วยให้สามารถร่วมมือประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นๆในประเทศ
- 6) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีกลไกอื่น ๆ ตามที่หลักเกณฑ์ IAIS กำหนด

2.2.2.23 หลักการที่ 23 การกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม (Group-Wide Supervision)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทประกันภัยทั้งในแบบนิติบุคคลและแบบรวมกลุ่ม (Legal Entity and Group-Wide Basis)

- 1) มีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดความหมายของกลุ่มธุรกิจ (Insurance Group and Financial Conglomerate) อย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแล กำกับดูแล และบริษัทประกันภัยสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ได้
- 2) หน่วยงานกำกับดูแลต้องสามารถกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้องมีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ โดยหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลของแต่ละหน่วยงานต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจนไม่ทับซ้อนหรือเกิดช่องโหว่
- 3) การกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม ต้องพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มธุรกิจ ความพอเพียงของเงินทุน รายการที่เกี่ยวข้องกันภายในกลุ่มและความเสี่ยงที่เกิดขึ้น (Intra-Group Transactions and Exposures) ซึ่งรวมถึงการค้าประกันกันเองภายในกลุ่มและการผูกพัน
- 4) หน่วยงานกำกับดูแลในประเทศที่รับการลงทุนควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศผู้ลงทุนเพื่อไม่ให้กีดขวางการกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม
- 5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีอำนาจในการกำกับผ่านการออกใบอนุญาตอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อาทิ กำหนดให้กลุ่มธุรกิจมีระบบการรายงาน รวมถึงอำนาจในการดำเนินมาตรการ เพื่อลงโทษบริษัทประกันภัยที่ไม่ปฏิบัติตามเช่น การเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

2.2.2.24 หลักการที่ 24 การดูแลเสถียรภาพระดับมหภาคและการกำกับดูแลธุรกิจ ประกันภัย (Macroprudential Surveillance and Insurance Supervision)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องประเมินวิเคราะห์ตลาดและการพัฒนาทางการเงินรวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยและตลาดประกันภัย และใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยแต่ละรายรวมทั้งนำข้อมูลจากหน่วยงานอื่นมาใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยได้อย่างเหมาะสม

1) หน่วยงานกำกับดูแลต้องหาแนวโน้มของการรับประกันภัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการสร้างผลกำไรสถานะเงินกองทุนหนี้สินทรัพย์สินและข้อมูลการรับประกันภัยเท่าที่สามารถหาข้อมูลได้ทั้งในระดับนิติบุคคลและกลุ่มธุรกิจหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยยังจะต้องพัฒนาและนำเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้เพื่อจำกัดความเสี่ยงต่อระบบที่สำคัญ (Systemic Risk)

2) ในการวิเคราะห์ตลาดของหน่วยงานกำกับดูแลนอกจากพิจารณาการพัฒนาที่ผ่านมาและสถานะปัจจุบันแล้วยังต้องพิจารณาแนวโน้มความเสี่ยงที่อาจมีอยู่และเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยจะต้องมุ่งหมายและสามารถที่จะดำเนินการอย่างทันทั่วทั้งที่หากมีความจำเป็น

3) หน่วยงานกำกับดูแลต้องดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ และใช้ข้อมูลทั้งจากสาธารณะและจากแหล่งอื่น ๆ รวมทั้งประเมินบริษัทประกันภัยตามแนวนอน (Horizontal Review) และประเมินข้อมูลภาพรวมที่เกี่ยวข้อง¹⁷

4) ในการกำกับดูแลจะต้องนำข้อมูลตลาดโดยรวม (Market-Wide) ใช้สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจจะเกิดขึ้นต่อความมั่นคงทางการเงินของตลาดประกันภัยและบริษัทประกันภัย รวมถึงสามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมนอกจากนั้นหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลภาพรวมตลาดที่ละเอียดและมีคุณภาพต่อสาธารณะ

5) หน่วยงานกำกับดูแลต้องประเมินระดับของผลกระทบของความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงในตลาดการเงินที่มีต่อมาตรการป้องกันความมั่นคง (Prudential Safeguard) หรือความมั่นคงทางการเงินของภาคธุรกิจประกันภัย

2.2.2.25 หลักการที่ 25 ความร่วมมือและการประสานงานด้านการกำกับดูแล (Supervisory Cooperation and Coordination)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องต้องมีการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานที่มีอำนาจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ข้อกำหนดของการรักษาความลับ

¹⁷ สมาคมประกันชีวิตไทย, “<http://www.tlaa.org/2012/index.php>”.

1) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องการดำเนินการข้ามพรมแดนทั้งในระดับนิติบุคคลและกลุ่มธุรกิจเพื่อเอื้อให้เกิดการกำกับดูแลนิติบุคคลและกลุ่มธุรกิจเหล่านี้อย่างครอบคลุมทุกด้าน

2) ต้องมีการกำหนดข้อตกลงด้านการประสานงานควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องการสื่อสารกับหัวหน้ากลุ่ม

3) มีการเรียกประชุมหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ และการประเมินกลุ่มอย่างครอบคลุมรอบด้านหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องต้องประเมินความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานที่กำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม (Group- Wide Supervision)

4) หน่วยงานกำกับดูแลต้องดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ ตามที่หลักเกณฑ์

IAIS กำหนด

2.2.2.26 หลักการที่ 26 ความร่วมมือข้ามพรมแดนและการประสานงานด้านการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต (Cross- Border Cooperation and Coordination on Crisis Management)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ภาวะวิกฤตข้ามพรมแดนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทประกันภัยสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนและประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทประกันภัยข้ามพรมแดนอย่างละเอียดและวิเคราะห์ประเมิน

2) ต้องมีการพัฒนาดำเนินการตามแผนและเครื่องมือในการจัดการกับบริษัทประกันภัยที่ตกอยู่ในภาวะวิกฤตและจัดอุปสรรคที่ขัดขวางความร่วมมือกันระดับนานาชาติในการแก้ปัญหา

3) หน่วยงานกำกับดูแลแบบรวมกลุ่มจะต้องประสานงานเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลจะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ อาทิ โครงสร้างกลุ่ม ความเชื่อมโยงกันระหว่างบริษัทประกันภัยและระบบการเงินของแต่ละประเทศที่บริษัทประกันภัยดำเนินการอยู่ เป็นต้น

5) กรอบการกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยสามารถหาข้อมูลเพื่อบริหารจัดการวิกฤตทางการเงินได้อย่างทัน่วงที่

บทที่ 3

การประกันภัยของประเทศไทย

3.1 ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาของกฎหมายประกันภัยไทย

ปัจจุบันการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ทั้งการประกันวินาศภัย การประกันชีวิต และการประกันภัยรถยนต์ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้ว่าทั้งธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตในช่วงระยะเวลา 7 ปี กรมธรรม์และจำนวนเงินเอาประกันมีอัตราการเจริญเติบโตระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึงปัจจุบัน (ณ 31 มีนาคม 2558) เกือบเท่าตัว ทั้งนี้ มีปัจจัยมาจากการที่ธุรกิจภาคประกันภัยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลิตภัณฑ์ที่สนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยรายย่อยใหม่ ๆ ที่เข้าถึงกลุ่มประชาชนผู้มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ปัจจัยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยยังเป็นตัวผลักดันที่ช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจภาคประกันภัยมีการขยายตัวมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 4 ข้อมูลภาคธุรกิจประกันภัยย้อนหลัง 7 ปี

รายการ	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	2556	2557	2558 (ณ 31 มีนาคม 2558)
จำนวนบริษัท ประกันชีวิต	25	25	25	25	25	25	24
จำนวนกรมธรรม์ ประกันชีวิต หน่วย (Unit): ราย (Policies)	12,908,531	14,106,405	15,367,499	16,912,033	18,267,426	19,422,066	19,642,344
จำนวนเงิน เอาประกันชีวิต หน่วย (Unit): 1,000 บาท	2,685,600,325	3,020,2258,177	3,379,132,554	3,866,507,496	4,329,028,119	4,774,646,736	4,877,359,812
จำนวนบริษัท ประกันวินาศภัย	70	70	70	65	64	64	62
จำนวนกรมธรรม์ ประกัน วินาศภัย หน่วย (Unit): ราย (Policies)	34,790,307	37,377,028	41,829,213	47,858,634	52,172,760	54,615,488	14,246,172 (1 ม.ค – 31 มี.ค.2558)
จำนวนเงิน เอาประกันวินาศภัย หน่วย (Unit): 1,000 บาท	56,697,757,812	60,950,401,484	70,465,264,174	109,346,912,462	83,903,188,848	112,892,367,498	21,185,100,839 (1 ม.ค – 31 มี.ค.2558)

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
ถึง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2558

เมื่อพิจารณาจำนวนบริษัทประกันวินาศภัยและประกันชีวิตจะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่มีการขยายตัวของภาคธุรกิจประกันภัย จำนวนของบริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตกลับมีจำนวนลดลง สาเหตุหนึ่งมาจากการที่บริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตไม่สามารถปรับตัวตามหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลได้ อาทิ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนผู้ถือหุ้นและกรรมการผู้มีสัญชาติไทย ประกอบกับภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดประกันภัย และปัญหาการธุรกิจขององค์กรทำให้ผู้ประกอบธุรกิจบางรายถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจและเมื่อมีการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจของบริษัทประกันภัยแล้ว การเข้าช่วยเหลือผู้เอาประกันภัยของบริษัทประกันภัยที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจยังมีความไม่ชัดเจน อีกทั้ง กระบวนการในการเยียวยาช่วยเหลือผู้เอาประกันภัยใช้ระยะเวลานาน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2558 กระทรวงการคลังได้มีการเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การถือหุ้นและการเป็นกรรมการของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติในภาคธุรกิจมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการแก้ไขขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือผู้เอาประกันตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ ได้อย่างทันทั่วถึง ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ตามลำดับ

นอกจากนี้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ในภาคประกันภัยในสากลได้มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของภาคประกันภัยจำเป็นต้องมีการปรับตัวตามด้วยเช่นกัน ซึ่งการพัฒนาของผลิตภัณฑ์ประกันภัยต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ของ IAIS อาทิ การกำกับดูแลเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital: RBC) เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสามารถสะท้อนสถานะของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การป้องกันความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กฎหมายการกำกับดูแลธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตต้องมีการปรับปรุงด้วยเช่นกัน

อีกทั้ง แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ 2 ปี 2553 - 2557 ของสำนักงาน คปภ. ได้มีการรวมเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 โดยมีเหตุผลหลัก 2 ประการ อันได้แก่ การสร้างระบบการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยที่มีประสิทธิภาพและช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจประกันภัยมีการเจริญเติบโต และการมีมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในส่วนการใช้อำนาจกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของหน่วยงานกำกับดูแล 2 แห่ง คือ กระทรวงการคลังและสำนักงาน คปภ. ยังมีการใช้อำนาจและกระบวนการในการระงับการดำเนินงานหรือแก้ไขความเสียหายระหว่างบริษัทประกัน

วินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตที่มีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาในเชิงนโยบาย เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกันด้วย¹⁸

ทั้งนี้ สภาพปัญหาของกฎหมายประกันภัยไทยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ประการแรก อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ ซึ่งยังไม่ตรงกับหลักการสากล อาทิ หลักการที่ 1 วัตถุประสงค์อำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแล (Objectives, Powers and Responsibilities of the Supervisor) กำหนดว่า กฎหมายจะต้องให้หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจเพียงพอที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยทั้งการกำกับเฉพาะบริษัทประกันภัยและการกำกับแบบรวมกลุ่มตลอดจนต้องมีกฎหมายที่สนับสนุนให้หน่วยงานกำกับดูแลร่วมกำกับกลุ่มธุรกิจที่มีบริษัทประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งได้อย่างเหมาะสมซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมยังไม่มี การกำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลในการกำกับการประกอบธุรกิจแบบรวมกลุ่ม นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยกับกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินที่มีการกำกับกลุ่มธุรกิจทางการเงินซึ่งรวมถึงธุรกิจประกันชีวิตด้วยนั้น ยังขาดความชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงาน คปภ. จึงเป็นประเด็น ที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขต่อไป

ประการที่สอง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสากลมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ในภาคประกันภัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้กฎหมายต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถรองรับการออกและบังคับใช้หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลที่มีการพัฒนาดังกล่าวได้ อาทิ การกำกับดูแลเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital: RBC) เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยสามารถสะท้อนสถานะของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนบทบัญญัติตามกฎหมายอื่น ๆ อาทิ การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ อีกด้วย

ประการที่สาม ความสอดคล้องกับภาคธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อาจไม่เหมาะสมกับภาคธุรกิจของประเทศไทย อาทิเช่น ในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ก่อนที่จะมีการแก้ไขในปี พ.ศ. 2558 หลักเกณฑ์การถือหุ้นและการเป็นกรรมการของผู้มีสัญชาติไทยนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีกรรมการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยจะต้องมีองค์ประกอบคือมีบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย

¹⁸ <http://www.tsi.co.th/tips.asp?tid=309>

หรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งไม่จดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดมีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมอยู่ด้วย ส่งผลให้การหาผู้ลงทุนที่จะเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นหรือกรรมการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเป็นไปได้ยาก ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถหาผู้ลงทุนในลักษณะดังกล่าวได้ หรืออย่างในกรณีการเข้าช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับการคุ้มครองจากกองทุนประกันวินาศภัยและกองทุนประกันชีวิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความว่า ผู้เอาประกันภัยดังกล่าวจะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนทั้งสองก็ต่อเมื่อได้มีการชำระบัญชีและเสร็จสิ้นกระบวนการล้มละลายแล้ว ส่งผลให้การได้รับความช่วยเหลือไม่ทันท่วงที จึงเป็นที่มาของการแก้ไขกฎหมายในปี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับกรณีของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ที่มีการกำหนดวิธีปฏิบัติเมื่อสถาบันการเงินมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนอย่างชัดเจนแล้ว จะเห็นได้ว่าการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจประกันวินาศภัยและประกันชีวิตกฎหมายไม่ได้มีการกำหนดว่าการมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนหมายถึงกรณีใดบ้าง และไม่มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการกับสถาบันการเงินที่มีฐานะหรือการดำเนินการดังกล่าวอย่างชัดเจน โดยกฎหมายกำหนดให้อำนาจนายทะเบียนในการใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการกับผู้ประกอบการธุรกิจรายนั้น ซึ่งอาจกลายเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นกับการกำกับดูแลธุรกิจสถาบันการเงินได้

3.2 กฎหมายประกันภัยของประเทศไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยของประเทศไทย รวมทั้งหลักการและเหตุผลของกฎหมายต่าง ๆ มีดังนี้

3.2.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.2.1.1 หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการประกันภัยมิได้มีบทบัญญัติของกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อได้มีการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้นในปี พ.ศ. 2467 จึงได้มีการบัญญัติบรรพ 3 ลักษณะ 20 ให้มีเรื่องการประกันภัยรวมอยู่ด้วย เป็นการรับรู้ข้อตกลงในเรื่องการประกันภัยว่าเป็นสัญญาที่ผูกพันโดยชอบด้วยกฎหมาย และได้มีบทบัญญัติลักษณะห้างหุ้นส่วนบริษัท มาตรา 1014 ว่าห้ามมิให้ตั้งห้างหุ้นส่วนบริษัทเพื่อทำการประกันภัยขึ้น เว้นแต่จะได้รับพระราชทานอนุญาตเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นการควบคุมการก่อตั้งบริษัทประกันภัยไม่ให้ตั้งโดยเสรี แต่ยังมีได้ควบคุมการดำเนินกิจการโดยตรง ต่อมาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2467 ได้ถูกยกเลิก จึงได้มีการบัญญัติการประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งใน บรรพ 3 เอกเทศสัญญา และให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2472 ซึ่งบรรพ 3 ที่ตรวจชำระ

ใหม่นี้มีบทบัญญัติลักษณะ 20 ว่าด้วยประกันภัยตั้งแต่มาตรา 861 ถึงมาตรา 897 และมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

3.2.1.2 สารสำคัญ

การประกันภัยเป็นการทำสัญญาประเภทหนึ่งเรียกว่าสัญญาประกันภัย โดยในมาตรา 861 บัญญัติไว้ว่า “อันสัญญาประกันภัยนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตดังได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย”¹⁹

สัญญาประกันภัยจึงประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่²⁰

- 1) บุคคลที่ตกลงใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้จำนวนเงินให้เมื่อเกิดเหตุตามสัญญาประกันภัย เรียกว่า ผู้รับประกันภัย
- 2) บุคคลที่ตกลงชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัยตามสัญญา เรียกว่า ผู้เอาประกันภัย
- 3) บุคคลที่ได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือได้รับจำนวนเงินตามสัญญา เรียกว่า ผู้รับประโยชน์ โดยผู้รับประโยชน์จะเป็นคนเดียวกันกับผู้เอาประกันภัยก็ได้

กฎหมายไม่ได้กำหนดแบบของสัญญาประกันภัยไว้ เพียงแต่กำหนดให้สัญญาประกันภัยต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ในการฟ้องร้องบังคับคดีเท่านั้น²¹ ดังนั้น สัญญาประกันภัยแม้มีการตกลงกันด้วยวาจาก็เป็นสัญญาประกันภัยที่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว แต่ไม่มีหลักฐานที่จะฟ้องร้องบังคับตามสัญญาได้

อย่างไรก็ดี กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหน้าที่ของผู้รับประกันภัยในการส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย โดยกรมธรรม์ประกันภัยนั้นจะต้องมีข้อความตรงกันกับสัญญาประกันภัย และผู้รับประกันภัยต้องลงลายมือชื่อในกรมธรรม์ประกันภัยด้วย²² ดังนั้น กรมธรรม์ประกันภัยจึงเป็นหลักฐานเป็นหนังสือที่ผู้เอาประกันภัยสามารถใช้ในการฟ้องร้องบังคับคดีได้ นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดรายละเอียดที่ผู้รับประกันภัยต้องระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ได้แก่ ชื่อผู้เอาประกันภัยและชื่อผู้รับประกันภัย วัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัย ภัยที่ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยง จำนวนเงินที่เอาประกันภัย จำนวนเบี้ยประกันและวิธีส่งเบี้ยประกัน หากเป็นการประกันภัยที่มีกำหนดเวลาต้องระบุระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด เป็นต้น

¹⁹ มาตรา 861 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²⁰ มาตรา 862 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²¹ มาตรา 867 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²² มาตรา 867 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เงื่อนไขของการประกันภัย

1) การทำสัญญาประกันภัยเป็นสัญญาที่กำหนดเงื่อนไขในการชำระค่าสินไหมทดแทนหรือเงินจำนวนหนึ่งในเหตุการณ์ในอนาคต โดยเป็นเงื่อนไขที่ไม่แน่นอน อาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้²³ สำหรับการทำสัญญาประกันภัยในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในขณะที่ทำสัญญาประกันภัยนั้น หรือกรณีทำสัญญาประกันภัยในเหตุการณ์ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ก็ไม่ถือเป็น การประกันภัย ผู้รับประกันภัยก็ไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

2) ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยในขณะที่ทำสัญญาประกันภัย ไม่เช่นนั้นแล้วผู้เอาประกันภัยย่อมไม่มีความเสี่ยงและจะไม่ได้รับความเสียหาย ในเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น สัญญาดังกล่าวก็จะมีลักษณะเป็นการพนัน หรือเสี่ยงโชคเท่านั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย ไม่เช่นนั้นสัญญาประกันภัยจะไม่มีผลผูกพันกับคู่สัญญา²⁴ เพื่อเป็นการป้องกันการทำสัญญาเพื่อเสี่ยงโชคในเหตุการณ์ของการประกันภัยและการกำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียในเหตุของการประกันภัยนั้น ยังเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการก่อวินาศกรรมหรือฆาตกรรมเพื่อมุ่งหวังค่าสินไหมทดแทนด้วย²⁵

3) การทำสัญญาประกันภัยเป็นการตกลงกันโดยผู้รับประกันภัยตกลง จะรับความเสี่ยงในเหตุแห่งการเอาประกันภัยแทนผู้เอาประกันภัย ดังนั้น ผู้รับประกันภัยจึงต้องรู้ ข้อมูลที่แท้จริงในการรับประกันภัย เพื่อตัดสินใจว่าจะรับประกันภัยหรือไม่ รวมถึงการกำหนดเบี้ยประกันภัยสำหรับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการรับประกัน ฎหมายจึงได้กำหนดเรื่องการเปิดเผย ข้อเท็จจริงของผู้เอาประกันภัยไว้ โดยถือเป็นสาระสำคัญอย่างหนึ่งของการทำสัญญาประกันภัย ทั้งนี้ หากผู้เอาประกันภัยไม่เปิดเผยความจริงแก่ผู้รับประกันภัยหรือให้ข้อมูลเท็จในการทำ ประกันภัยจะส่งผลให้สัญญาประกันภัยตกเป็นโมฆะ²⁶

สัญญาประกันภัยภายใต้ข้อกำหนดของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สัญญาประกันวินาศภัย และสัญญาประกันชีวิต

(1) สัญญาประกันวินาศภัย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดความหมายของคำว่า “วินาศภัย” คือ ความเสียหายที่พึงประมาณเป็นเงินได้²⁷ ดังนั้น สัญญาประกันวินาศภัยจึงเป็น สัญญาที่ผู้เอาประกันภัยตกลงจ่ายเบี้ยประกันและผู้เอาประกันตกลงจ่ายค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิด

²³ มาตรา 869 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²⁴ มาตรา 863 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²⁵ นายประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์, ตัวแทน ประกันภัย ตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด, (คำบรรยายสาธยายสำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา 2552).

²⁶ มาตรา 865 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²⁷ มาตรา 869 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เหตุวินาศภัยตามที่ตกลงกันไว้ แต่การชดเชยค่าสินไหมทดแทนในเหตุแห่งวินาศภัยที่เกิดขึ้นนั้น ผู้รับประกันภัยจะต้องชดเชยค่าเสียหายตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย ทั้งนี้ ต้องไม่เกินจำนวนความเสียหายจากวินาศภัยที่เกิดขึ้นจริง²⁸ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจะได้รับเงินค่าเสียหายตามจำนวนที่ตกลงในสัญญา แต่ไม่เกินความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น แม้จะได้มีการทำประกันภัยไว้มูลค่ามากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงก็ตาม

สัญญาประกันวินาศภัยที่มีการตกลงกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ สัญญาประกันอัคคีภัย สัญญาประกันรถยนต์ และสัญญาประกันภัยทางทะเล

(2) สัญญาประกันชีวิต

สัญญาประกันชีวิต คือ สัญญาที่ผู้เอาประกันภัยตกลงจ่ายเบี้ยประกัน และผู้รับประกันภัยตกลงชดเชยเงินให้เมื่อเกิดเหตุความตาย²⁹ หรือชดเชยเงินให้ตามสัญญาเมื่อถึงเวลาที่กำหนดและผู้เอาประกันชีวิตยังมีชีวิตอยู่ โดยจำนวนที่ผู้รับประกันภัยจะชำระให้ตามสัญญาประกันชีวิตนั้น จะชำระเป็นจำนวนเดียวหรือชำระเป็นรายปีก็ได้ตามที่ผู้สัญญาได้ตกลงกันไว้³⁰ สัญญาประกันชีวิตนั้นจะทำได้เพื่อผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อมีการเสียชีวิตซึ่งชีวิตคนไม่อาจตีเป็นราคาแน่นอนได้ ดังนั้น ผู้เอาประกันชีวิตจึงอาจกำหนดจำนวนเงินที่จะเอาประกันชีวิตไว้เป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ หากมีการทำประกันชีวิตไว้หลายสัญญา ผู้รับประกันชีวิตทุกรายต้องชดเชยเงินตามจำนวนที่ตกลงไว้ ซึ่งแตกต่างจากกรณีของการทำประกันวินาศภัย

สัญญาประกันชีวิตนั้นจะทำได้เพื่อผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อมีการเสียชีวิต หรือเพื่อเป็นรายได้ยามชราเมื่อครบกำหนดสัญญา หรือเพื่อเป็นเงินออมแก่บุตร เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของการทำประกันชีวิตที่มีการทำอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หรือประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ เป็นต้น

สำหรับกรณีการประกันชีวิต ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้สำหรับผู้รับประกันภัยที่ไม่ต้องจ่ายเงินตามที่ตกลงไว้ในสัญญาประกันชีวิตให้แก่ผู้รับประโยชน์ หากบุคคลที่เอาประกันชีวิตกระทำอัตวินิบาตกรรม หรือฆ่าตัวตายด้วยความสมัครใจภายในหนึ่งปีนับจากวันทำสัญญา หรือบุคคลที่ถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าโดยเจตนา³¹

²⁸ มาตรา 877 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²⁹ มาตรา 889 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

³⁰ มาตรา 890 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

³¹ มาตรา 895 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.2.2 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 นี้ เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย ขึ้นแทนกรมการประกันภัย โดยโครงสร้างของกฎหมายแบ่งออกเป็น 5 หมวด 52 มาตรา มีหลักการ และสาระสำคัญดังต่อไปนี้

3.2.2.1 หลักการและเหตุผล

ในอดีตธุรกิจประกันภัยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ แต่โดยที่ปัจจุบันการประกอบธุรกิจประกันภัยได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบ การประกันภัยก็มีความหลากหลาย มีเงินหมุนเวียนในธุรกิจนี้เป็นจำนวนหลายหมื่นล้านบาท ในแต่ละปี และผู้เอาประกันภัยได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมาก การประกอบธุรกิจประกันภัย จึงมีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงินประเภทหนึ่งซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศและต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้บริโภค องค์การกำกับดูแลการประกอบ ธุรกิจประกันภัย จึงต้องมีความคล่องตัวเพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของธุรกิจนี้ และต้องมีอิสระ ในการดำเนินงาน เพื่อให้การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยเป็นไปตามหลักวิชาด้านการประกันภัย แต่การกำกับดูแล การประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการประกันภัย กระทรวง พาณิชย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะของการประกอบธุรกิจประกันภัยที่เป็นธุรกรรมทางการเงิน ที่ควรอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ กรมการประกันภัยมีฐานะเป็นส่วน ราชการจึงไม่มีความคล่องตัวและขาดความเป็นอิสระในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ ประกันภัย ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยและการคุ้มครองสิทธิของ ผู้เอาประกันภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัยที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยขึ้น เป็นการเฉพาะ

3.2.2.2 สาระสำคัญ

1) คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย ประกอบด้วย³²

- (1) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ
- (2) ปลัดกระทรวงพาณิชย์
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

³² มาตรา 6 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

(4) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

(5) เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

และ

(6) ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่า 6 คนแต่ไม่เกิน 8 คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี บริหารธุรกิจ การเงิน เศรษฐศาสตร์ หรือการประกันภัย ด้านละไม่เกิน 2 คน เป็นกรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการบริษัทประกันภัย เป็นต้น³³ และมีวาระอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 3 ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดกัน³⁴

คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยอำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง³⁵

(1) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการประกอบธุรกิจประกันภัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

(2) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย

(3) ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการออกกฎกระทรวง ประกาศตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และเรื่องอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(4) ประกาศกำหนดอัตราเงินสมทบที่จะเรียกเก็บโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

(5) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความเห็นชอบการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย

(6) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของเลขานุการ

(7) กำหนดแผน กลยุทธ์ และแนวทางการบริหารของสำนักงาน

(8) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดองค์กร การเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การพัสดุ

³³ มาตรา 7 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

³⁴ มาตรา 8 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

³⁵ มาตรา 12 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

(9) การตรวจสอบภายใน รวมตลอดทั้งการสงเคราะห์และสวัสดิการ
ต่างๆ ของสำนักงาน

(10) อนุมัติแผนการดำเนินงาน แผนการใช้จ่ายเงินและงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีของสำนักงาน

(11) ควบคุมการบริหารงานและการดำเนินการของสำนักงานให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้

(12) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการ

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

2) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
ประกันภัย

กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม
การประกอบธุรกิจประกันภัยขึ้นมีฐานะนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ
และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ³⁶ มีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และจะตั้งสาขา
หรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดก็ได้³⁷ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้³⁸

(1) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ

(2) กำกับ ส่งเสริม และพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย
ตามนโยบายและมติของคณะกรรมการตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติ
ที่คณะกรรมการกำหนด

(3) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยเพื่อส่งเสริม พัฒนาและกำกับดูแล
การประกอบธุรกิจประกันภัย

(4) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ

(5) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(6) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานในประเทศ
และต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงาน

(7) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

(8) ลงทุนหาผลประโยชน์ในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย
ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

³⁶ มาตรา 17 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

³⁷ มาตรา 18 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

³⁸ มาตรา 20 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

(9) เรียกเก็บและรับเงินสมทบ เงินเพิ่ม ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง
ค่าตอบแทนหรือค่าบริการในการดำเนินงาน

(10) จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลงานและอุปสรรคในการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการและสำนักงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(11) ปฏิบัติงานอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่
ของสำนักงาน

ในการดำเนินงานของสำนักงานนั้น กฎหมายกำหนดให้สำนักงาน
มีเลขาธิการคนหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจากบุคคลที่คณะกรรมการ
คัดเลือก³⁹ เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการดำเนินกิจการทั้งปวงของ
สำนักงาน โดยในการบริหารกิจการของสำนักงาน เลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ⁴⁰

ทั้งนี้ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของสำนักงานจะประกอบ
ไปด้วย เงินประเดิมจากรัฐบาล เงินสมทบจากบริษัทประกันภัยนำส่งตามที่กฎหมายกำหนด
รวมถึงทรัพย์สิน งบประมาณ เงินของกองทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นทรัพย์สินที่ได้รับโอน
มาจากกรมการประกันภัยด้วย เป็นต้น⁴¹

3) การตรวจสอบและการบัญชี

กฎหมายกำหนดให้สำนักงานวางและรักษาไว้ซึ่งบัญชีที่เป็นไปตาม
มาตรฐานสากลและสอดคล้องกับระบบการบัญชีที่กระทรวงการคลังได้วางไว้⁴² และให้สำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบ
เป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน และให้ผู้สอบบัญชีรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการ
เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน 120 วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี⁴³

4) เงินสมทบ

กฎหมายกำหนดให้บริษัทประกันภัยนำส่งเงินสมทบให้แก่สำนักงาน
ทุก 3 เดือน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการและสำนักงาน โดยอัตราเงิน
สมทบให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี⁴⁴ กรณีที่
บริษัทประกันภัยไม่นำส่งเงินสมทบหรือนำส่งไม่ครบถ้วนต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2

³⁹ มาตรา 24 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴⁰ มาตรา 30 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴¹ มาตรา 21 และมาตรา 49 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴² มาตรา 39 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴³ มาตรา 42 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴⁴ มาตรา 43 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

ต่อเดือนของเงินสมทบที่ไม่ได้นำส่งหรือนำส่งไม่ครบ⁴⁵ และในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีอาจประกาศให้บริษัทประกันภัยการนำส่งเงินสมทบเป็นการ ชั่วคราวก็ได้ หากบริษัทประกันภัยใดไม่นำส่งเงินสมทบ หรือนำส่งไม่ครบตามจำนวน โดยไม่เข้า กรณียกเว้นข้างต้นจะมีโทษปรับตั้งแต่ 1 แสนบาทถึง 1 ล้านบาท และหากเป็นการกระทำผิด อย่างต่อเนื่องยังมีโทษปรับอีกวันละ 1 แสนบาท ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนนั้น⁴⁶

5) ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำกับดูแล โดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจง ข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือทำรายงานเสนอ และมีอำนาจสั่งยับยั้งการกระทำของสำนักงาน ที่เห็นว่าขัดต่อนโยบายของรัฐบาลได้⁴⁷

3.2.3 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

3.2.3.1 หลักการและเหตุผล

การประกอบธุรกิจประกันภัยนั้นเป็นกิจการที่ต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก ประกอบกับกิจการประกันภัยต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนผู้เอาประกันภัยจำนวนมาก หากผู้ประกอบ ธุรกิจประกันภัยไม่มีความมั่นคงหรือดำเนินธุรกิจไปในทางที่จะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน ของตนเองแล้ว อาจส่งผลให้ประชาชนผู้เอาประกันภัยต้องเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อให้ สามารถดำเนินกิจการได้และมีฐานะมั่นคงสามารถจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยได้ ตามสัญญา จึงมีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจประกันภัยโดยได้ตรา พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

3.2.3.2 สาระสำคัญ

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อกำกับ ดูแลกิจการประกันชีวิตให้ดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและผู้เอาประกันภัย โดยพระราชบัญญัตินี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2551 และครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2558⁴⁸ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทประกันภัย การบริหารจัดการของกองทุนประกัน ชีวิต เป็นต้น อย่างไรก็ดี โดยภาพรวมของการกำกับดูแลในปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ

⁴⁵ มาตรา 44 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴⁶ มาตรา 47 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴⁷ มาตรา 45 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

⁴⁸ พระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 15 ก ลงวันที่ 5 มีนาคม 2558

คปภ. และมีสาระสำคัญที่กำหนดให้บริษัทประกันชีวิตจะประกอบธุรกิจประกันชีวิตจะต้องจัดตั้งขึ้นในรูปบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตจากรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี

เมื่อรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตแล้ว ให้ผู้เริ่มจัดตั้งดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด และวางหลักทรัพย์ของบริษัทไว้กับนายทะเบียนเป็นหลักประกันมีมูลค่าไม่น้อยกว่า 20 ล้านบาท⁴⁹ โดยหลักทรัพย์ที่จะต้องวางนั้นจะเป็นหลักทรัพย์ประเภทเงินสด พันธบัตรรัฐบาล หรือหลักทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีกำหนด เช่น ตัวเงินคลังของกระทรวงการคลัง พันธบัตรของรัฐวิสาหกิจ⁵⁰ และดำรงเงินกองทุนภายใน 6 เดือน นับแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัดแล้ว หากดำเนินการได้ครบถ้วน ก็จะออกใบอนุญาตให้บริษัทมหาชนจำกัดนั้น โดยจะมีค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต และต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีทุกปีด้วย⁵¹ ส่วนในระหว่างประกอบกิจการ บริษัทก็ยังคงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายทั้งการวางหลักประกัน การดำรงเงินกองทุนรวมถึงการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องด้วย

นอกจากการประกอบธุรกิจต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีแล้ว กรณีบริษัทประกันชีวิตที่เป็นบริษัทมหาชน กฎหมายยังได้กำหนดให้ต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด⁵²

อย่างไรก็ดี หากมีเหตุจำเป็นในการถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทประกันชีวิตแล้ว บริษัทสามารถขอให้คณะกรรมการ คปภ. อนุญาตให้บุคคลต่างด้าวถือหุ้นในบริษัทประกันได้เป็นจำนวนไม่เกินร้อยละ 49 ได้ อีกทั้ง กรณีบริษัทประกันชีวิตมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันหรือประชาชน คณะกรรมการ คปภ. สามารถเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อผ่อนผันให้มีบุคคลต่างด้าวถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวเกินกว่าร้อยละ 49 ก็ได้⁵³

3.2.3.3 การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันชีวิต

กฎหมายกำหนดให้กรมธรรม์ที่บริษัทประกันชีวิตออกให้แก่ผู้เอาประกันต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนในเรื่องของแบบ ข้อความ และเอกสารประกอบหรือ

⁴⁹ กฎกระทรวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2539 ออกตามความในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵⁰ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักทรัพย์ของบริษัทประกันวินาศภัยที่ต้องวางไว้กับนายทะเบียนเป็นหลักประกัน ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 112 (13 กรกฎาคม 2538)

⁵¹ มาตรา 15 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵² มาตรา 10 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵³ เรื่องเดียวกัน

เอกสารแนบท้ายกรรมธรรม์ก่อน⁵⁴ รวมถึงการให้นายทะเบียนให้ความเห็นชอบอัตราเบี้ยประกันภัยที่บริษัทประกันชีวิตจะเรียกเก็บจากผู้เอาประกันภัย⁵⁵ อีกทั้งกำหนดให้ข้อความ ภาพโฆษณา หรือหนังสือชักชวน ถือเป็นส่วนหนึ่งของกรรมธรรม์ด้วย⁵⁶

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดข้อห้ามของบริษัทประกันชีวิต⁵⁷ เช่น

1) การห้ามลดทุนโดยไม่ได้รับอนุญาต

2) การห้ามจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นแก่กรรมการผู้จัดการที่ปรึกษาพนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัท เว้นแต่ เป็นการจ่ายบำเหน็จเงินเดือน โบนัสหรือเงินอย่างอื่นที่พึงจ่ายตามปกติ

3) การห้ามให้ประโยชน์เป็นพิเศษแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตามกรรมธรรม์ประกันภัยนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกรรมธรรม์ประกันภัย

4) รับชำระเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยลดลงต่ำกว่าจำนวนที่ต้องชำระสำหรับบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการบุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทหรือที่ปรึกษาของบริษัทต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และไม่เคยเป็นกรรมการผู้จัดการบุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทประกันชีวิตในช่วงเวลาที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต⁵⁸ เป็นต้น

สำหรับการลงทุนหาผลประโยชน์ของบริษัทประกันชีวิตนั้น บริษัทสามารถนำเงินไปลงทุนได้ตามที่รัฐมนตรีกำหนดเท่านั้น โดยแบ่งเป็นการลงทุนในประเทศและการลงทุนในต่างประเทศ ได้แก่

1) การลงทุนในประเทศ เช่น การฝากเงินกับธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าซื้อแบบสลิซิ่ง และการให้กู้เงินโดยมีพันธบัตรรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจเป็นหลักประกัน เป็นต้น

2) การลงทุนในต่างประเทศ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทยพันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจหรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายนอกราชอาณาจักรซื้อพันธบัตรหุ้นกู้หรือตั๋วเงินซึ่งออกโดยรัฐบาลต่างประเทศหรือรัฐวิสาหกิจต่างประเทศและการซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่จดทะเบียนในต่างประเทศ เป็นต้น

⁵⁴ มาตรา 29 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵⁵ มาตรา 30 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵⁶ มาตรา 30/1 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵⁷ มาตรา 33 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁵⁸ มาตรา 35 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

การเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต บริษัทประกันชีวิต อาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตได้หากปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังว่าบริษัทประกันชีวิตมีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สิน หรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคง อันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หยุดประกอบธุรกิจประกันชีวิต โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือหากประกอบธุรกิจประกันชีวิตต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนได้⁵⁹

ในส่วนของตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิตนั้น กำหนดว่าผู้จะเป็นตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิตจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน โดยจะระบุด้วยว่าเป็นตัวแทนประกันชีวิตของบริษัทใด⁶⁰ ใบอนุญาตนั้นมีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต หากต่ออายุครบ 2 ครั้งติดต่อกันใบอนุญาตที่จะต่อครั้งต่อไปจะมีอายุครั้งละ 5 ปี⁶¹ โดยผู้จะเป็นตัวแทนประกันชีวิตนั้นจะต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ผ่านการศึกษาวิชาประกันชีวิต หรือการอบรมตามที่นายทะเบียนกำหนด ไม่เป็นนายหน้าประกันชีวิต เป็นต้น⁶²

3.2.4 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

3.2.4.1 หลักการและเหตุผล

การประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นกิจการที่ต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก และต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนผู้เอาประกันภัยจำนวนมาก หากผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยไม่มีความมั่นคงหรือดำเนินธุรกิจไปในทางที่จะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของตนเองแล้ว อาจส่งผลให้ประชาชนผู้เอาประกันภัยต้องเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องกำกับดูแล

การประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้และมีฐานะมั่นคงสามารถจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยได้ตามสัญญา จึงมีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

3.2.4.2 สาระสำคัญ

พระราชบัญญัตินี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. 2551 เพื่อปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปภ. เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 3 เมื่อวันที่

⁵⁹ มาตรา 64 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁶⁰ มาตรา 68 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁶¹ มาตรา 77 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

⁶² มาตรา 69 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

5 มีนาคม 2558⁶³ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทประกันภัย และการบริหารจัดการของกองทุนประกันวินาศภัย เป็นต้น

การประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการประกอบธุรกิจประกันชีวิต กล่าวคือ จะต้องจัดตั้งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยแล้ว ให้ผู้ขอประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด วางหลักทรัพย์ประกันและดำรงเงินกองทุนภายใน 6 เดือนนับแต่ได้รับใบอนุญาต หากสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ครบถ้วนให้ออกใบอนุญาตประกอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้บริษัทมหาชนจำกัดนั้น⁶⁴

ในกรณีบริษัทประกันวินาศภัยที่เป็นบริษัทมหาชน กฎหมายกำหนดให้ต้องมีกรรมการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติคนไทยไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด⁶⁵

อย่างไรก็ดี หากมีเหตุจำเป็นในการถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทประกันวินาศภัยแล้ว บริษัทสามารถขอให้คณะกรรมการ คปภ. อนุญาตให้บุคคลต่างด้าวถือหุ้นในบริษัทประกันเป็นจำนวนไม่เกินร้อยละ 49 ได้นอกจากนี้ กรณีบริษัทประกันวินาศภัยมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนคณะกรรมการ คปภ. สามารถเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อผ่อนผันให้มีบุคคลต่างด้าวถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวเกินกว่าร้อยละ 49 ก็ได้⁶⁶

นอกจากการกำหนดเงื่อนไขเรื่องจำนวนกรรมการและสัดส่วนผู้ถือหุ้นในบริษัทประกันวินาศภัยแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยไทยและสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศต้องมีหลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียนเพื่อเป็นหลักประกันตามประเภทของการประกันภัย โดยหลักทรัพย์ที่จะต้องวางนั้นจะเป็นหลักทรัพย์ประเภทเงินสด พันธบัตรรัฐบาล หรือหลักทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีกำหนด เช่น ตัวเงินคลังของกระทรวงการคลัง พันธบัตรของรัฐวิสาหกิจ⁶⁷ อีกทั้ง บริษัทประกันวินาศภัยไทยและสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศต้องดำรงเงินกองทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการ คปภ. กำหนดตลอดระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย

⁶³ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2558, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 15 ก (5 มีนาคม 2558)

⁶⁴ มาตรา 6 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁶⁵ มาตรา 9 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน

⁶⁷ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักทรัพย์ของบริษัทประกันวินาศภัยที่ต้องวางไว้กับนายทะเบียนเป็นหลักทรัพย์ประกัน, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 112 (13 กรกฎาคม 2538)

การประกันวินาศภัยนั้นมี 4 ประเภท คือ

- 1) การประกันอัคคีภัย
- 2) การประกันภัยทางทะเลและการขนส่ง
- 3) การประกันภัยรถ
- 4) การประกันภัยประเภทอื่น

โดยบริษัทจะต้องวางหลักทรัพย์ของบริษัทไว้กับนายทะเบียนเป็นหลักทรัพย์ประกันมีมูลค่าประเภทละไม่น้อยกว่า 3 ล้าน 5 แสนบาท⁶⁸ นอกจากนี้ ยังต้องดำรงเงินกองทุนและสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่คณะกรรมการ คปภ. กำหนด⁶⁹

3.2.4.3 การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัยได้กำหนดรูปแบบของกรมธรรม์ที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัย จะต้องเป็นไปตามแบบและข้อความที่นายทะเบียนกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนในเรื่องของแบบ ข้อความ เอกสารประกอบ และเอกสารแนบท้ายกรมธรรม์ก่อน⁷⁰ อีกทั้งให้ถือว่าข้อความภาพที่โฆษณาหรือหนังสือชักชวนเป็นส่วนหนึ่งของกรมธรรม์ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้นายทะเบียนให้ความเห็นชอบอัตราเบี้ยประกันภัยที่บริษัทประกันวินาศภัยจะเรียกเก็บจากผู้เอาประกันภัยด้วย⁷¹

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดข้อห้ามของบริษัทประกันวินาศภัย⁷² เช่น

- 1) การห้ามลดทุนโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 2) การห้ามจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นแก่กรรมการผู้จัดการที่ปรึกษาพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท เว้นแต่เป็นการจ่ายบำเหน็จเงินเดือน โบนัสหรือเงินอย่างอื่นที่พึงจ่ายตามปกติ
- 3) การห้ามให้ประโยชน์เป็นพิเศษแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

- 4) รับชำระเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยลดลงต่ำกว่าจำนวนที่ต้องชำระ

สำหรับบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการบุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทหรือที่ปรึกษาของบริษัทต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และไม่เคยเป็นกรรมการผู้จัดการบุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัทประกันวินาศภัยในช่วงเวลาที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต⁷³ เป็นต้น

⁶⁸ กฎกระทรวง (ฉบับที่ 5) ออกตามความในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁶⁹ มาตรา 27 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷⁰ มาตรา 29 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷¹ มาตรา 30 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷² มาตรา 31 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷³ มาตรา 34 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

กฎหมายประกันวินาศภัยกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องปฏิบัติในเรื่องของการเก็บเบี้ยประกันภัย การประกันต่อ การจำแนกประเภททรัพย์สิน การจัดสรรเงินสำรอง การออกและขายกรมธรรม์ การกำหนดแบบ ขนาดตัวอักษร ภาษาที่ใช้ ข้อความแสดงการรับเงินของบริษัทและการค่าใช้จ่ายหรือค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย

สำหรับการลงทุนหาผลประโยชน์ของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น บริษัทสามารถนำเงินไปลงทุนได้ตามที่รัฐมนตรีกำหนดเท่านั้น โดยแบ่งเป็นการลงทุนในประเทศ และการลงทุนในต่างประเทศ ได้แก่

- 1) การลงทุนในประเทศ เช่น การฝากเงินกับธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การให้เข้าซื้อแบบสิทธิซื้อ และการให้กู้เงิน โดยมีพันธบัตรรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจเป็นหลักประกัน เป็นต้น
- 2) การลงทุนในต่างประเทศ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทยพันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจหรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายนอกราชอาณาจักร ซื้อพันธบัตรหุ้นกู้หรือตั๋วเงินซึ่งออกโดยรัฐบาลต่างประเทศหรือรัฐวิสาหกิจต่างประเทศและการซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่จดทะเบียนในต่างประเทศ เป็นต้น
- 3) การกำกับดูแลเกี่ยวกับฐานะของบริษัทและการเพิกถอนใบอนุญาตบริษัทประกันวินาศภัยมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำรงเงินกองทุนเสนอต่อนายทะเบียนทุกเดือนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่นายทะเบียนประกาศกำหนด หากเงินกองทุนของบริษัทประกันวินาศภัยลดลงต่ำกว่าเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมายแล้ว บริษัทประกันวินาศภัยต้องเสนอโครงการเพื่อแก้ไขฐานะเงินกองทุนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากนายทะเบียน หรือวันที่ผู้สอบบัญชีหรือบริษัทประกันวินาศภัยตรวจพบ⁷⁴

ในกรณีที่บริษัทประกันวินาศภัยอยู่ระหว่างดำเนินโครงการเพื่อเพิ่มเงินกองทุนให้ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดนั้น บริษัทประกันวินาศภัยยังคงสามารถประกอบธุรกิจต่อไปได้แต่จะขยายธุรกิจไม่ได้ ทั้งนี้ หากบริษัทประกันวินาศภัยไม่สามารถดำเนินโครงการหรือดำรงเงินกองทุนได้ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจสั่งให้แก้ไขฐานะ สั่งเพิ่มทุนหรือลดทุนและจะสั่งระงับการดำเนินกิจการชั่วคราวได้⁷⁵ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียน นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ถอดถอนกรรมการหรือบุคคลที่รับผิดชอบออกจากตำแหน่งได้⁷⁶ และเมื่อนายทะเบียนมีคำสั่ง

⁷⁴ มาตรา 27/5 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷⁵ มาตรา 52 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷⁶ มาตรา 53 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

ถอดถอนกรรมการหรือบุคคลที่รับผิดชอบแล้ว ให้บริษัทแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำเนินการแทน หากบริษัทไม่แต่งตั้งบุคคลเข้าดำเนินการแทน นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเข้าทำหน้าที่แทนได้

กรณีบริษัทประกันวินาศภัยใดมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะ ที่อาจเกิดความเสียหายต่อประชาชน นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจสั่งให้แก้ไขฐานะ สั่งเพิ่มทุนหรือลดทุนและจะสั่งระงับการดำเนินกิจการชั่วคราวได้ หากบริษัทประกันวินาศภัยไม่ดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียน นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ถอดถอนกรรมการหรือบุคคลที่รับผิดชอบออกจากตำแหน่งได้ เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งถอดถอน กรรมการหรือบุคคลที่รับผิดชอบแล้ว ให้บริษัทแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำเนินการแทน หากบริษัท ไม่แต่งตั้งบุคคลเข้าดำเนินการแทนนายทะเบียน โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจแต่งตั้ง บุคคลเข้าทำหน้าที่แทนได้⁷⁷

ในการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยนั้น กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ได้หากปรากฏว่าบริษัทประกันวินาศภัยมีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สินหรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคง อันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หรือหยุดประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัย ที่ต้องจ่ายหรือคืนโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือจ่ายคืนโดยไม่สุจริต หรือหากประกอบธุรกิจต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน⁷⁸

ส่วนผู้จะเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยหรือนายหน้าประกันวินาศภัย จะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน⁷⁹ โดยผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย จะต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ไม่เป็นนายหน้าประกันวินาศภัย ได้รับการศึกษาวิชาประกันวินาศภัย หรือได้รับการอบรมตามหลักสูตรและวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด⁸⁰ โดยใบอนุญาตเป็นตัวแทน และใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยมีอายุ 1 ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับ ใบอนุญาตต่อใบอนุญาตครบ 2 ครั้งติดต่อกันแล้วได้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต ใบอนุญาตที่ออกจะ ออกต่อไปมีอายุครั้งละ 5 ปี⁸¹

กฎหมายกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนประกันวินาศภัย เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยในกรณีบริษัทล้มละลายหรือถูกเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและเพื่อพัฒนาธุรกิจประกันวินาศภัยให้มีความมั่นคง

⁷⁷เรื่องเดียวกัน

⁷⁸มาตรา 59 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁷⁹มาตรา 63 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁸⁰มาตรา 64 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁸¹มาตรา 72 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

และมีเสถียรภาพ⁸² โดยกองทุนนั้นนอกจากจะมาจากเงินสนับสนุนจากรัฐบาลดอกเบี้ยหรือรายได้จากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ส่วนหนึ่งจะมาจากเงินที่บริษัทต้องนำส่งในอัตราไม่เกินร้อยละ 0.5 ของเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในรอบ 6 เดือนก่อนหน้างวดที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนถ้ากองทุนมีเงินและทรัพย์สินเพียงพอแล้วคณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาจประกาศลดหรืองดการนำส่งเงินเข้าเงินกองทุนได้⁸³

ในกรณีที่บริษัทล้มละลายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย และจำนวนเงินที่จะได้รับชำระหนี้หนี้ไม่เพียงพอ เจ้าหนี้แต่ละรายมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากกองทุนโดยไม่เกินมูลหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัย แต่หากมูลหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยทุกสัญญา รวมกันมีจำนวนเกิน 1 ล้านบาท ให้มีสิทธิรับชำระหนี้เพียง 1 ล้านบาท⁸⁴

⁸² มาตรา 79 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁸³ มาตรา 80/3 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

⁸⁴ มาตรา 80/5 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

บทที่ 4

แนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศ

4.1 ประเทศอังกฤษ

4.1.1 องค์การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย

ประเทศอังกฤษได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างผู้มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการทางการเงินเมื่อปี ค.ศ. 2012 โดยรัฐบาลอังกฤษตัดสินใจที่จะยุบเลิกหน่วยงานกำกับดูแลเดิม คือ Financial Services Authority (FSA) ซึ่งเดิมมีหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบการทางการเงินตามกฎหมาย Financial Services and Markets Act 2000 (FSMA 2000) โดยการออกกฎหมาย Financial Services Act 2012 (FSA 2012) และโอนอำนาจหน้าที่ไปยังหน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ 2 หน่วยงาน คือ Prudential Regulation Authority (PRA) และ Financial Conduct Authority (FCA) ซึ่งเริ่มดำเนินการนับแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 เป็นต้นมา

ต่อมา FCA และ PRA โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย FSMA 2000 ประกอบกับ FSA 2012⁸⁵ ได้ออกมาตรการเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจทางการเงิน ซึ่งในส่วนบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย มีดังนี้

4.1.1.1 Prudential Source Book for Insurers (INSPRU) ซึ่งกำหนดข้อบังคับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยในการบริการแก่ผู้บริโภครวมทั้ง การดำรงทุน และการบริหารความเสี่ยงทางการตลาด เป็นต้น

4.1.1.2 Insurance Conduct of Business Source Book (ICOBS) เป็นทั้งแนวทางปฏิบัติและข้อบังคับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศอังกฤษ

การแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่าง FCA และ PRA นั้นเป็นไปตามกฎหมาย FSA 2012 ซึ่งมาตรา 6 ข้อ 1A กำหนดให้ FSA เปลี่ยนชื่อเป็น Financial Conduct Authority และ Chapter 1 กำหนดให้ FCA มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค การคงไว้ซึ่งการประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม (Integrity) และการสนับสนุนให้มีการแข่งขันเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภค ในขณะที่ข้อ 2A⁸⁶ กำหนดให้ Prudential Authority Limited เปลี่ยนชื่อเป็น PRA โดยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างมาตรการเพื่อความปลอดภัย และความมั่นคงของผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและการเสริมสร้างความคุ้มครองที่เหมาะสมให้แก่เจ้าหน้าที่ตามสัญญากรรมธรรม์ประกันภัย เป็นต้น

⁸⁵ Section 64 of the Financial Services and Markets Act 2000

⁸⁶ Section 6 of the Financial Services Act 2012

การแบ่งอำนาจระหว่าง 2 หน่วยงานจะกำหนดให้ PRA มีหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องมาตรการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบการเงินโดยรวมและกฎเกณฑ์ในการกำกับระบบการเงินโดยรวม (Prudential Measures) ในขณะที่ FCA จะมีหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องในทางปฏิบัติ หรือการประกอบธุรกิจของบุคคลที่ได้รับอนุญาตกับผู้บริโภคหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ให้เป็นไปโดยยุติธรรม (Conduct Purposes) ดังนั้น ระบบการกำกับดูแลจึงเปลี่ยนจากการมีหน่วยงานเดียวเป็นระบบที่มีหน่วยงานกำกับดูแล 2 ฝ่าย โดยทั้งสองหน่วยงานมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรายงานคณะกรรมการนโยบายทางการเงิน (Financial Policy Committee) อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of England) เป็นประธานและมีกรรมการจาก FCA และ PRA เข้าร่วมการพิจารณามาตรการทางการเงิน ซึ่งกระทบระบบเศรษฐกิจมหภาคของประเทศในภาพรวม

นอกจากนี้ เพื่อเผยแพร่วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลให้โปร่งใส และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และการกำกับดูแล PRA และ FCA ได้ทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding between the Financial Conduct Authority (FCA) and the Prudential Regulation Authority (PRA) – MOU⁸⁷ เพื่อกำหนดกรอบการแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงาน และกำหนดการดำเนินการหรือการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติใน FSMA 2000 และ FSA 2012 หรือกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้ มาตรา 3D และ 3E ของกฎหมาย FSMA 2000 กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลต้องให้ความร่วมมือและดำเนินการตาม กรอบที่กำหนดไว้ใน MOU อีกทั้ง อธิบายถึงแนวทางในการปฏิบัติตามกรอบดังกล่าว สำหรับผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ PRA นั้นจะเป็นสถาบันหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในภาคธุรกิจที่มีความสำคัญหรือมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ⁸⁸ เช่น ธนาคารสถาบันการเงินประเภท Building Societies⁸⁹ เครดิตยูเนียน (Credit Union) บริษัทประกันวินาศภัย และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางการเงินที่มีความสำคัญ เป็นต้นนอกจากผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว FCA จะเป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลโดยตรง

รัฐสภาประเทศอังกฤษได้ผ่านกฎหมาย Insurance Act 2015 ซึ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และสมเด็จพระราชินีแห่งประเทศอังกฤษได้ลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2558 และจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 12 สิงหาคม 2559 เป็นกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย

⁸⁷ <http://www.bankofengland.co.uk/about/Documents/mous/moufcapra.pdf>

⁸⁸ Practical Law A Thomson Returns Legal Solution. 2556. New UK financial services regulatory structure: a quick guide (online). Available from: <http://fs.practicallaw.com/7-503-5430>

⁸⁹ <http://www.banking-guide.org.uk/building-society-banking.html>, http://en.wikipedia.org/wiki/Building_society

ฉบับล่าสุดของประเทศอังกฤษ โดยมีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลในกรรมธรรมหรือสัญญาค้าประกันต่าง ๆ เช่น⁹⁰

- ข้อมูลที่ผู้ได้รับความคุ้มครองตามกรรมธรรมรู้หรือควรจะรู้ที่อาจส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหรือผู้รับประกันเกี่ยวกับการค้าประกันใด ๆ ในกรรมธรรมประกันภัยหรือ

- ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับความคุ้มครองตามกรรมธรรมเพื่อเป็นการแจ้งเตือนผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหรือผู้รับประกันเพื่อให้ดำเนินการสอบถามหรือดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันดังกล่าวต่อไป

กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการชดเชยให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเว้นหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องการเปิดเผยข้อมูลก่อนการทำกรรมธรรม ซึ่งก่อนหน้านี้ ผู้ที่หลีกเลี่ยงหรือไม่เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนการตกลงทำกรรมธรรมจะสามารถเลี่ยงความรับผิดชอบจากการกระทำดังกล่าวได้ ซึ่งรวมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลนายหน้าประกันภัยด้วย

4.1.2 การกำกับดูแลธุรกิจประกันวินาศภัย

4.1.2.1 การอนุญาตประกอบธุรกิจ

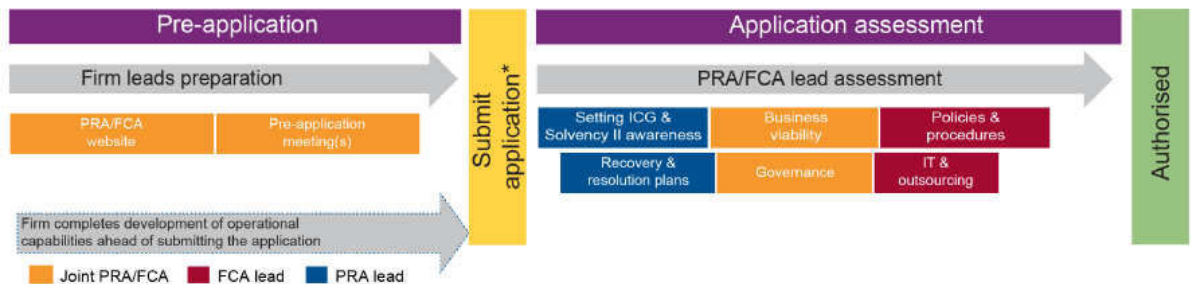
การประกอบธุรกิจให้บริการทางการเงินในประเทศอังกฤษนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องได้รับอนุญาตโดยหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้อนุญาต คือ PRA และ FCA โดยเป็นระบบการกำกับแบบคู่ (Dual-Supervision) สำหรับขั้นตอนในการให้อนุญาตเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ PRA และ FCA ประกาศกำหนดโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 19 ของกฎหมาย FSMA 2000 ซึ่งกำหนดให้การให้บริการทางการเงินในประเทศอังกฤษนั้นเป็นบริการที่ต้องได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้รับการยกเว้นไว้เป็นรายกรณี ผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญาและมีโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือโทษปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ผู้ประสงค์จะขออนุญาตประกอบธุรกิจต้องยื่นคำขอประกอบธุรกิจเป็นหนังสือ โดยมีเอกสารตามที่หลักเกณฑ์ที่ PRA กำหนด⁹¹ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ กระบวนการพิจารณาของ PRA และ FCA ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตมีเอกสารประกอบครบ และผ่านการวินิจฉัยว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ Fit and Proper Test for Approved Persons⁹² (FIT) โดย PRA และ FCA จะพิจารณาความมั่นคงของผู้ประกอบการ การวางแผนกรณีมีเหตุฉุกเฉิน (Recovery & Resolution Plans) ความสามารถ

⁹⁰ Part 2 (The duty of fair presentation) of the Insurance Act 2015

⁹¹ <http://www.fca.org.uk/static/documents/insurer-applicant-journey-sept-2014.pdf>

⁹² <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/FIT>

ในการประกอบธุรกิจ (Business Viability) การบริหารจัดการ (Governance) แนวนโยบาย (Policy) และการวางระบบไอทีกับการใช้บุคคลภายนอก (IT & Outsourcing)

* A firm targeting authorisation within six months must submit in the application all the information required for the PRA & FCA to complete their assessments in the application assessment stage

* ตารางแสดงการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลอนุญาต

สำหรับค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตประกอบธุรกิจจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ PRA กำหนดไว้ โดยระดับค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการพิจารณาคำขออนุญาต สำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยทั่วไปแล้ว อัตราค่าธรรมเนียมอยู่ที่ 1,500 ปอนด์ (ประมาณ 78,000 บาท) การชำระค่าธรรมเนียมเป็นการชำระครั้งเดียว แต่กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเปลี่ยนรายละเอียด สถานะทางกฎหมายอื่น ๆ อัตราค่าธรรมเนียมในการดำเนินการดังกล่าวหรือในกรณีอื่นจะปรากฏอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ PRA กำหนด⁹³

นอกจากนี้ กรรมการ (Directors) และผู้บริหารระดับสูง (Senior Managers) ในบริษัทประกันภัย ต้องมีคุณสมบัติตามที่ FCA กำหนดไว้ในเกณฑ์ เรื่อง Senior Management Arrangements, Systems and Controls⁹⁴ หรือ SYSC ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีอำนาจบริหารในบริษัทที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจโดย FCA มีความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับการให้บริการทางการเงินตามที่กฎหมายกำหนด มีความสามารถในการดำเนินกิจการและบริหารความเสี่ยงอย่างเพียงพอ เป็นต้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ SYSC กำหนดหน้าที่ของมีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยให้ต้องปฏิบัติตาม รวม 21 หัวข้อ เพื่อให้บุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารมีความสามารถและเป็นมาตรฐานตามที่ FCA กำหนด เช่น การกำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทั่วไปในองค์กร การบริหารบุคลากร พนักงานและลูกจ้าง การบริหารความเสี่ยง การตรวจสอบภายใน และการป้องกันโจรกรรมทางการเงิน การใช้บริการจากบุคคลภายนอก ความขัดกันทางผลประโยชน์ การบริหารความเสี่ยงทางเครดิต ความเสี่ยงทางตลาด ความเสี่ยงทางการประกันภัย และการเปิดเผยข้อมูล เป็นต้น

⁹³ <http://fshandbook.info/FS/html/handbook/FEES/3/Annex1>

⁹⁴ <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/SYSC>

สำหรับการกำหนดความเหมาะสมของนักคณิตศาสตร์ประกันภัย และผู้สอบบัญชีนั้น FCA กำหนดไว้ในเกณฑ์ เรื่อง Supervision⁹⁵ (SUP) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีไว้ใน SUP 3 และคุณสมบัติของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยไว้ใน SUP 4 ดังนี้

SUP 3 – กำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบการประกอบธุรกิจของบริษัทประกันภัยให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีที่บริษัทประกันภัยแต่งตั้งอาจเป็นผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจประกันภัย หรือเป็นบุคคลที่ FCA หรือ PRA แต่งตั้งก็ได้ ทั้งนี้ SUP 3 กำหนดอำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีไว้ตามที่ปรากฏในข้อ SUP 3.8 เช่น หน้าที่ในการรายงานทรัพย์สินลูกค้า การแจ้งข้อมูล และการรายงานแก่หน่วยงานกำกับดูแล เช่น การรายงานต่อ FCA หรือ PRA เป็นต้น

SUP 4 – อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 320 ของกฎหมาย FSMA 2000 ให้อำนาจ PRA ในการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในการแต่งตั้งนักคณิตศาสตร์ประกันภัย และรวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยอีกด้วย เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องมีที่ปรึกษาที่เป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัย ทั้งในการคำนวณค่าเบี้ยประกัน และการพิจารณาผลประโยชน์ต่าง ๆ ของผู้ถือกรมธรรม์ นอกจากนี้ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยมีหน้าที่ในการรายงานข้อมูลแก่ FCA หรือ PRA ตามที่กฎหมายกำหนด

4.1.2.2 อำนาจการตรวจสอบและการแก้ไขฐานะบริษัทประกันภัย

FCA มีอำนาจตามกฎหมาย FSMA 2000 มาตรา 1L (1) ในการขอข้อมูลจากบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจาก FCA อีกทั้ง กำหนดให้ FCA มีหน้าที่ในการดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อประสานงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ FCA ให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนด⁹⁶ ซึ่งในการนี้ FCA สามารถขอข้อมูลต่าง ๆ หรือขอให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยเปิดเผยข้อมูลตามที่ FCA ร้องขอได้

ในส่วนที่ XI ของกฎหมาย FSMA 2000 กำหนดให้ FCA มีอำนาจ ดังนี้

- 1) การขอข้อมูลหรือให้ผู้ประกอบธุรกิจเปิดเผยข้อมูล
- 2) การขอรายงานจากบุคคลต่าง ๆ เช่น นักคณิตศาสตร์ประกันภัย และผู้สอบบัญชี

- 3) การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

- 4) การขอให้ศาลออกหมายเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสถานที่ประกอบธุรกิจในการป้องกันมิให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยอยู่ในสถานะที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือผู้ถือกรมธรรม์ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ

⁹⁵ <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/SUP>

⁹⁶ มาตรา 354 A ของกฎหมาย Financial Services and Markets Act 2000

ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น การบริหารจัดการธุรกิจให้สถานะทางการเงินของบริษัทอยู่ในระดับที่มั่นคง และต้องประกอบธุรกิจอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ หากมีกรณีผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถดำรงเงินกองทุนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ในการรายงานให้ PRA ทราบโดยเร็ว หรือหากมีเหตุการณ์ที่ผู้ประกอบธุรกิจคิดว่าอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ เช่น กรณีที่มีการควบรวม หรือถ่ายโอนธุรกิจไปยังบริษัทอื่น ก็ต้องรายงานให้หน่วยงานกำกับดูแลทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวเช่นกัน เพื่อให้ FCA และ PRA ทราบ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวอยู่ใน SUP App2 Insurers: Regulatory Intervention Points and Run-Off Plans

สำหรับมาตรการในการแก้ไขสถานะของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย มีดังนี้

1) หากระดับเงินกองทุนมีน้อยกว่าจำนวนเงินประกันที่วางไว้กับนาย

ทะเบียน ให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งต่อ PRA ภายใน 14 วันนับแต่วันที่ทราบถึงกรณีดังกล่าว และต้องแนบรายละเอียดแผนการปรับปรุงสถานะทางการเงินในระยะสั้น โดยให้อธิบายถึงการดำเนินการเพื่อแก้ไขระดับเงินกองทุนให้เพียงพอภายในระยะเวลาที่คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้⁹⁷

2) หากระดับเงินกองทุนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนหนี้สินจนอาจมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลาย ให้ผู้ประกอบธุรกิจเสนอโครงการเพื่อแก้ไขสถานะทางการเงินให้กลับมาสู่สถานะตามที่กฎหมายกำหนดหรือเสนอโครงการเพื่อชำระบัญชีบริษัท (Run-Off Plan) ภายใน 28 วันนับแต่วันที่ทราบถึงระดับเงินกองทุนดังกล่าว⁹⁸

3) หากระดับเงินกองทุนมีไม่เพียงพอต่ออัตราที่กฎหมายกำหนด (Capital Resources Requirement) ให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้ง PRA และเสนอโครงการเพื่อแก้ไขสถานะโดยระบุถึงระยะเวลาที่จะใช้ในการดำเนินโครงการดังกล่าวให้แล้วเสร็จด้วย⁹⁹

4) เว้นแต่เป็นไปตามข้อ 1-3 หากเงินกองทุนของผู้ประกอบธุรกิจหรือสถานะทางธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ PRA ให้คำแนะนำไว้เกี่ยวกับเรื่องเงินกองทุน ให้ผู้ประกอบธุรกิจรีบแจ้งต่อหน่วยงานกำกับดูแลโดยเร็ว เพื่ออธิบายพร้อมเหตุผลประกอบว่าทำไมเงินกองทุนจึงลดลงในลักษณะดังกล่าว และการแก้ไขสถานะการณ์เพื่อให้เงินกองทุนกลับมาในระดับที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ PRA อาจขอให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งรายงานอื่นที่มีรายละเอียดมากขึ้นก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ถึงสถานะเงินกองทุนของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวและความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจตามมา¹⁰⁰

⁹⁷ SUP App 2.4 Capital resources below guarantee fund

⁹⁸ SUP App 2.5 Capital resources below margin of solvency

⁹⁹ SUP App 2.6 Capital resources below capital resources requirement

¹⁰⁰ SUP App 2.7 Capital resources below the level of individual capital guidance

4.1.2.3 INSPRU – Prudential sourcebook for Insurers กำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งออกโดย PRA เกี่ยวกับความมั่นคงสำหรับบริษัทประกันวินาศภัยที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1) INSPRU 1 ข้อกำหนดเรื่องการดำรงเงินกองทุนและวิธีการคำนวณเงินกองทุน (Capital Resources Requirements and Technical Provisions for Insurance Business) กำหนดทุนสำรองขั้นต่ำสำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย โดยกำหนดให้วิธีการที่ผู้ประกอบธุรกิจใช้ในการคำนวณเงินทุนสำรองต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) เหมาะสมกับประเภทธุรกิจประกันภัยที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับอนุญาต
- (2) มีความสอดคล้องกับแนวทางที่ใช้ในการคำนวณในแต่ละปี
- (3) มีความสอดคล้องกับวิธีการประเมินมูลค่าของทรัพย์สิน
- (4) รวมถึงการคำนวณส่วนต่างสำหรับ Adverse Deviation
- (5) คำนึงถึงการกระจายตัวของผลกำไรกับระยะเวลาของแต่ละกรมธรรม์
- (6) คำนึงถึงการปฏิบัติกับลูกค้าหรือผู้ซื้อกรมธรรม์อย่างเป็นธรรม
- (7) เป็นไปตามวิธีการคำนวณของธุรกิจคณิตศาสตร์ประกันภัย

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเก็บรักษาข้อมูลโดยผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการคำนวณเงินทุนสำรอง และบันทึกเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการคิดคำนวณเงินทุนสำรองหากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง รวมถึงบันทึกในการแก้ไขดังกล่าวว่ากระทบต่อเงินทุนสำรองให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการแสดงกระแสเงิน (Cash Flow) ผู้ประกอบธุรกิจต้องแสดงรายการค่าเบี้ยประกันที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ค่าใช้จ่ายที่รวมถึงค่านายหน้าต่างๆ ประโยชน์ตอบแทน และรายได้หรือรายรับสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยระยะยาวตามสัญญาทำประกันภัยต่อ แต่ไม่รวมถึงการแสดงกระแสเงินจากนิติบุคคลเฉพาะกิจประกันภัย (ISPV – Insurance Special Purpose Vehicle)

สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะทำธุรกรรมเกี่ยวกับการประกันระยะยาวต้องแสดงหลักฐานทางคณิตศาสตร์ประกันภัยว่า ค่าเบี้ยประกันที่คาดว่าจะได้รับ และการทำสัญญาทำประกันภัยต่อในความเสี่ยงของการประกันภัยระยะยาวนั้น ต้องเป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำรงทุนสำรองขั้นต่ำ

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดค่าเบี้ยประกันเพื่อใช้ในการคำนวณทุนสำรองขั้นต่ำ โดยให้ดำรงทุนสำรองของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องไม่น้อยไปกว่าร้อยละ 18 ของค่าเบี้ยประกันรวมทั้งหมดที่มากกว่า 61.3 ล้านยูโร ทุนโดยอัตราส่วนการทำประกันภัยต่อตามที่กฎหมายกำหนด

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยให้การดำรงทุนสำรองของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องไม่น้อยไปกว่าร้อยละ 26 ของมูลค่าค่าสินไหม

ทดแทนทั้งหมด (สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่เกิน 42.9 ล้านยูโร เมื่อคำนวณค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดแล้วให้หักออกอัตราร้อยละ 3) ด้วยอัตราส่วนการทำประกันภัยต่อตามที่กฎหมายกำหนด

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อใช้ในการคำนวณเบี้ยประกัน และค่าสินไหมทดแทน โดยให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินสกุลยูโรเป็นค่าเงินสกุลปอนด์ในแต่ละปีโดยให้คิดจากอัตราเงินแลกเปลี่ยนที่ปรากฏในวันสุดท้ายของเดือนตุลาคมของปีนั้น ตามที่ได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการ

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดอัตราส่วนในการทำประกันภัยต่อเพื่อใช้ในการคำนวณค่าเบี้ยประกันและการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ดังนี้

หากอัตราส่วนในการทำประกันภัยต่ออยู่ระหว่างร้อยละ 50 ถึง 100 ให้คำนวณอัตราส่วนของค่าสินไหมทดแทนที่ได้รับในปีนั้น และใน 2 ปีงบประมาณก่อน เทียบกับค่าสินไหมทดแทนในช่วงเวลา 3 ปีก่อน

(1) หากอัตราส่วนในข้อ (1) เท่ากับร้อยละ 50 หรือน้อยกว่า ให้ใช้อัตราส่วนในการทำประกันภัยต่อเพื่อคำนวณค่าเบี้ยประกัน และค่าสินไหมทดแทนที่ร้อยละ 50

(2) หากอัตราส่วนในข้อ (1) มากกว่าร้อยละ 50 ให้ใช้อัตราส่วนในการทำประกันภัยต่อเพื่อคำนวณค่าเบี้ยประกันและค่าสินไหมทดแทนที่ร้อยละ 100 ขึ้นไป

2) INSPRU 2 ความเสี่ยงทางเครดิต (Credit Risk in Insurance)

กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตหรือโอกาสเสี่ยงภัยทางเครดิต (Credit Risk Exposure) ในการบริหารจัดการทรัพย์สินของตน โดยให้มีระบบในการจัดลำดับชั้นของทรัพย์สินและให้มีการแบ่งภาระความเสี่ยงต่อทรัพย์สินแต่ละประเภท (Diversification of Risk) อย่างเหมาะสม

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องความเสียหายของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจากโอกาสความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ให้ค่าโอกาสความเสี่ยงจากคู่สัญญา (Counterparty Exposure) เท่ากับจำนวนความสูญเสียของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหากคู่สัญญาไม่สามารถดำเนินการตามข้อตกลงได้

(2) ให้ค่าโอกาสความเสี่ยงจากทรัพย์สิน (Asset Exposure) เท่ากับจำนวนความสูญเสียของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหากทรัพย์สินดังกล่าวนั้นสูญสิ้นมูลค่า

(3) สำหรับข้อ (1) และ (2) ให้คำนวณความเสียหายรวม (Amount Loss) ของผู้ประกอบธุรกิจเท่ากับการลดมูลค่าของเงินกองทุนรวมทั้งหมด หากคู่สัญญาไม่สามารถดำเนินการตามข้อตกลง และกรณีที่ทรัพย์สินหรือหลักประกันสูญสิ้นซึ่งมูลค่าในการคำนวณค่าเสียหายจากโอกาสความเสี่ยงแต่ละประเภท ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการที่เงินกองทุนลดลง ทั้งจากผลกระทบภายในบริษัท และภายนอกบริษัท เช่น ผลกระทบ

ในเงินกองทุนจากบริษัทลูกหรือบริษัทย่อยในเครือ และจากความเสี่ยงในการถือตราสารประเภทอนุพันธ์ทั้งที่บริษัทประกันภัยถืออยู่เอง และที่ถือโดยบริษัทลูกหรือบริษัทย่อยในเครือต่อเงินกองทุนรวมของบริษัท

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดค่าโอกาสความเสี่ยงขั้นสูง โดยกำหนดให้ที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องบริหารจัดการความเสี่ยงต่อคู่สัญญาหรือความเสี่ยงของทรัพย์สิน โดยไม่ให้ความเสี่ยงดังกล่าวกระทบต่อความสามารถของตนในการทำตามพันธสัญญาอื่น ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องคำนวณจำนวนเงินกองทุนที่ต้องถูกหักตามหลักเกณฑ์ที่ PRA ได้วางไว้ กรณีที่ทรัพย์สินที่มีความเสี่ยงทางการตลาด และมีข้อจำกัดโอกาสความเสี่ยงของคู่สัญญามากกว่าที่จำนวนที่กฎหมายกำหนด¹⁰¹

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการทำประกันภัยต่อ โดยกำหนดให้หากผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยมีความเสี่ยงจากการทำประกันภัยต่อ ซึ่งก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ประกอบธุรกิจเกินกว่าเงินกองทุนของตน หรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการทำประกันภัยต่อซึ่งอาจส่งผลให้การประกอบธุรกิจประกันภัยของตนนั้นไม่เป็นไปตามกฎหมาย ให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแจ้ง PRA โดยเร็ว และให้แสดงถึงมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงหรือการแก้ไขการดำเนินการที่อาจขัดต่อกฎหมายดังกล่าวจนเป็นที่พอใจ

3) INSPRU 3 ความเสี่ยงทางการตลาด (Market Risk)

กำหนดให้ความเสี่ยงทางการตลาด สำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยที่ลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำรงไว้ซึ่งทรัพย์สินตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อรองรับแก่ความเสี่ยงทางการตลาด¹⁰² ทั้งนี้ ความเสี่ยงทางการตลาดให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การลดมูลค่าของตลาดหุ้น FTSE¹⁰³ ที่ร้อยละ 10 ขึ้นไป
- (2) การลดมูลค่าของสังหาริมทรัพย์ที่ร้อยละ 20 ขึ้นไป
- (3) การผันผวนในราคาของหลักทรัพย์ที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ (Fixed Interest Securities) ในอัตราร้อยละ 20 ขึ้นไป

ให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยปรับแผนธุรกิจโดยภายใต้สมมติฐานว่ารายได้จากหุ้น หรือจากการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ลดลงในอัตราร้อยละ 10 แต่ให้คิดจำนวนเงินปันผลหุ้นในอัตราเดิมได้

¹⁰¹ INSPRU 2.1.22 R – Market risk and counterparty limits

¹⁰² ความเสี่ยงทางการตลาด คือความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนทางตลาดที่กระทบต่อมูลค่าของทรัพย์สินของผู้ประกอบธุรกิจ ภาระผูกพัน รายได้ และความผันผวนทางการเงิน เช่นอัตราดอกเบี้ย ค่าเงิน และราคาอสังหาริมทรัพย์ – INSPRU 3.1.5 G

¹⁰³ FTSE Actuaries All Share Index

จำนวนเงินทุนที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องดำรงตามความเสี่ยงทางการตลาดนั้น กำหนดไว้ตามสัดส่วนในกฎหมาย โดยแบ่งผู้ประกอบธุรกิจออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ต้องดำรงเงินกองทุน ประเภท Enhanced Capital Requirement และผู้ประกอบธุรกิจประกันชีวิต ต้องดำรงเงินกองทุนประเภท Resilience Capital Requirement

นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดวิธีการคำนวณสัดส่วนในการปรับมูลค่าของทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์และหุ้น (Equity) (Equity and Real Estate Market Adjustment Ratio) ให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยถือปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณความเสี่ยงทางการตลาดสำหรับการลงทุนในต่างประเทศ

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการบริหารความเสี่ยงโดยการลงทุนในตราสารอนุพันธ์โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยสามารถถือไว้หรือมีไว้ในครอบครองในตราสารประเภทอนุพันธ์ได้เพื่อประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยง และเพื่อประโยชน์อื่น ๆ โดยให้รวมถึงเพื่อการสร้างรายได้และเพื่อประโยชน์ในการหักภาษีหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการลงทุนอื่น ๆ แต่การถือไว้หรือไม่ไว้ในครอบครองซึ่งตราสารดังกล่าว ต้องไม่เพิ่มความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ

4) INSPRU 4 การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk Management) กำหนดเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องพึงปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเภทธุรกิจการประกันภัย อย่างไรก็ตาม การบริหารความเสี่ยงดังกล่าวนี้ ไม่รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการรับประกันที่เกิดขึ้นจากการทำ Matching ของความรับผิดชอบและทรัพย์สิน (Assets and Liabilities) แต่รวมถึงการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดในระยะสั้นของผู้ประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องมีกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบ (Monitor)
- (2) การระบุ (Identify)
- (3) การวัดระดับ (Measure)
- (4) การบริหารจัดการ (Control)

เนื่องจากประเภทของธุรกิจประกันภัยมีความแตกต่างและความเฉพาะตัวในการประกันแต่ละประเภท ดังนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจึงอาจมีลักษณะเฉพาะตัวได้ตามประเภทและความซับซ้อน และขนาดของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแต่ละราย ซึ่งอาจรวมถึงปัจจัย เช่น การบริหารจัดการเงินสด เงินตราต่างประเทศ การกำหนดนโยบายในการบริหารความเสี่ยง การลงทุนในตราสารอนุพันธ์ และการวางระบบบัญชี เป็นต้น

5) INSPRU 5 การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Management) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ โดยจัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบ (Monitor) การระบุ (Identify) การวัดระดับ (Measure) และการบริหารจัดการ (Control) ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยอาจออกระเบียบด้านกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าว เพื่อให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการมีความเข้าใจและดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยอาจรวมถึง

(1) การวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงทางการปฏิบัติการของบริษัท และผลกระทบของความเสี่ยงดังกล่าวกับผลประโยชน์ของบริษัท

(2) การแบ่งความเสี่ยงทางปฏิบัติการที่ส่งผลกระทบต่อบริษัทอย่างรุนแรงหรือผลกระทบที่บริษัทไม่สามารถรับได้ ออกจากความเสี่ยงที่บริษัทสามารถรองรับได้

(3) กระบวนการในการตรวจสอบ (Monitor) การระบุ (Identify) การวัดระดับ (Measure) และการบริหารจัดการ (Control) ความเสี่ยงทางปฏิบัติการ รวมถึงกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือมาตรการอื่นเพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าว

(4) กรณีที่มีการวิเคราะห์ถึง Exposure ของบริษัทในความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เพื่อการจัดสรรเงินทุน บริษัทควรอธิบายถึงการที่บริษัทพิจารณาความเสี่ยงด้านปฏิบัติการประกอบการดำเนินการดังกล่าว

6) INSPRU 6 การบริหารความเสี่ยงแบบกลุ่มในธุรกิจประกันภัย (Group Risk : Insurance Groups)

กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแบบกลุ่ม โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับการดำรงเงินกองทุนแบบกลุ่ม (Group Capital Resources) และหลักเกณฑ์สำหรับการดำรงเงินกองทุนของบุคคลที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจดังกล่าว (Group Capital Resources Requirement) โดยกำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจประกันภัยต้องดำรงไว้ตลอดเวลาซึ่งเงินกองทุนชั้นที่ 1 และเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยเงินกองทุนรวมต้องมีจำนวนมากกว่าข้อจำกัดเรื่องเงินกองทุนแบบกลุ่มของผู้ประกอบธุรกิจแบบกลุ่มตามที่กฎหมายกำหนด

4.1.2.4 ICOB – Insurance: Conduct of Business (ICOB) กำหนดเกณฑ์ซึ่งออกโดย FCA เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่บริษัทประกันภัยที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1) ICOB 1 ขอบเขตการบังคับใช้ (Application)

กำหนดขอบเขตของการบังคับใช้ โดยให้รวมถึงผู้ประกอบธุรกิจที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการประกันที่ทำเป็นกรรมธรรม์ หรือบุคคลที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวที่ประกอบธุรกิจในประเทศอังกฤษ

2) ICOB 2 บททั่วไป (General Matters)

กำหนดประเภทบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล
ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัย ดังนี้

- (1) ผู้เอาประกันภัย (Policyholder) หมายถึง บุคคลที่เมื่อเกิดเหตุให้เอาประกัน มีสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยตรงกับบริษัทประกันภัย
- (2) ให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้ที่อยู่ระหว่างรอออกกรมธรรม์ผ่านนายหน้าประกันภัยถือเป็นลูกค้า (Customer) และให้ลูกค้าดังกล่าวถือเป็นผู้บริโภค (Consumer)
- (3) ให้ผู้บริโภค (Consumer) หมายถึง บุคคลธรรมดาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเชิงทางการค้า (Trade) หรือในการประกอบอาชีพ (Professional)
- (4) ลูกค้าทางการค้า (Commercial Customer) หมายถึง ลูกค้าที่ไม่ใช่ผู้บริโภค และให้สันนิษฐานว่าลูกค้าเป็นผู้บริโภคในกรณีที่ไม่ชัดเจนว่าลูกค้าดังกล่าวเป็นผู้บริโภคหรือลูกค้าทางการค้า ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอาจใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ในการจัดประเภทลูกค้าทางการค้าและผู้บริโภค

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการจัดประเภทลูกค้าทางการค้า และผู้บริโภค

ตัวอย่างการจัดประเภทลูกค้าทางการค้าและผู้บริโภค ¹⁰⁴	
ประเภทบุคคล	การจัดประเภท
ผู้แทนส่วนบุคคล แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่ทำหน้าที่ในลักษณะทางการค้า เช่น ทนายหรือนักกฎหมาย	ผู้บริโภค
บุคคลธรรมดาที่ดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์ของครอบครัว เช่น ทรัสต์ของกองทรัสต์ส่วนบุคคล	ผู้บริโภค
ทรัสต์ของกองทรัสต์ต่อสังหาริมทรัพย์ หรือกองทรัสต์ NHS ¹⁰⁵	ลูกค้าทางการค้า
สมาชิกของสโมสรหรือหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะกิจ เช่น หน่วยงานเพื่อการลงทุน หรือสหกรณ์ยูเนียนต่าง ๆ	ลูกค้าทางการค้า
ผู้ทำหน้าที่เป็นทรัสต์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	ลูกค้าทางการค้า
หุ้นส่วนที่ดำเนินการประกันภัยเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของตน	ลูกค้าทางการค้า

ที่มา : Financial Conduct Authority

¹⁰⁴ ICOBS 2.1.4 G – Customer classification examples

¹⁰⁵ The National Health Service

กำหนดหลักเกณฑ์การติดต่อและการเสนอขายกรมธรรม์ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยที่ประสงค์จะติดต่อกับลูกค้าเพื่อประโยชน์ในการเสนอขายเสนอทางการค้า (Financial Promotion)¹⁰⁶ หรือเพื่อประโยชน์ในการส่งข้อมูลใด ๆ ต่อกู้ค้า ต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอทางการค้าดังกล่าวและวิธีการติดต่อสื่อสารดังกล่าวเป็นไปโดยชัดเจน ยุติธรรม และไม่ทำให้เกิดความสับสน นอกจากนี้ หากผู้ประกอบการธุรกิจรับทราบว่าข้อเสนอทางการค้าใดนั้นไม่ชัดเจน ไม่ยุติธรรม หรืออาจก่อให้เกิดความสับสน ผู้ประกอบการธุรกิจต้องยกเลิกข้อเสนอ และแจ้งให้บุคคลใดที่อาจได้รับข้อความดังกล่าวทราบโดยเร็ว

กำหนดหลักเกณฑ์การยกเว้นความรับผิด (Exclusion of Liability) ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยต้องไม่ดำเนินการใด ๆ ที่มีผลทางกฎหมาย เพื่อยกเว้นความรับผิด จำกัดความรับผิดชอบ หรือภาระหน้าที่ใดที่มีต่อกู้ค้าหรือผู้ถือกรมธรรม์ เว้นแต่การกระทำดังกล่าวนั้นมีเหตุผลสมควร (Reasonable) และหน้าที่หรือความรับผิดชอบดังกล่าวเป็นผลเกิดขึ้นตามกฎหมายอื่นที่มีได้รวมอยู่ในกฎหมาย FSA 2000 นี้

ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั่วไป รวมถึงกฎระเบียบตาม Unfair Terms Regulations¹⁰⁷ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในการละเว้นหรือยกเลิกความรับผิดกับผู้บริโภคด้วย

3) ICOB 3 การติดต่อและการสื่อสาร (Distant Communications)

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยกับลูกค้าที่กระทำผ่านตัวกลางทางการสื่อสารใด ๆ ที่ไม่มีการสื่อสารโดยตรง (Indirect Physical Communication)

กำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดเตรียมข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ชื่อบริษัท สถานที่จัดตั้ง การยืนยันตัวตนหรือบุคคลของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลทางกฎหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ และการแจ้งสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ให้ทราบ (ทั้งนี้ เป็นไปตามเอกสารแนบที่ ICOB 3 Annex 2 Distant Marketing Information) ภายในระยะเวลาที่พอสมควร ก่อนสัญญาหรือกรมธรรม์จะมีผล การเปิดเผยข้อมูลในการติดต่อหรือการสื่อสารผ่านตัวกลาง และการเสนอเจตนาทางการค้าต้องเป็นไปโดยเปิดเผย ชัดเจน และอยู่ในรูปแบบที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ ผ่านตัวกลางหรือวิธีการสื่อสารที่เหมาะสม และต้องเป็นไปตามหลักความสุจริต (Good Faith) และตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เช่น บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

¹⁰⁶ (1) an invitation or inducement to engage in investment activity that is communicated in the course of business

(2) a marketing communication within the meaning of MiFID made by a firm in connection with its MiFID or equivalent third country business

¹⁰⁷ Consumer Contracts Regulation 1999 (SI 1999/2083), as amended by SI 2001/1186 and SI 2001/3649

ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจติดต่อกับลูกค้าผ่านทางโทรศัพท์ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องแสดงตัวตน และแสดงเจตนาในการติดต่อนั้นอย่างชัดเจนทันทีที่ติดต่อไป ผู้ประกอบการธุรกิจต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อตกลงทั้งหมด รวมถึงสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ต้องเปิดเผยตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร (Marketing Disclosure Rules) และกฎหมายว่าด้วย Distance Marketing Directive¹⁰⁸ โดยให้ทำเป็นหนังสือที่เป็นวัสดุที่มีความคงทนและให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลและหนังสือดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนการตกลงทำสัญญาหรือกรรมกรรม และจะมีผลต่อเมื่อผู้บริโภคได้ให้ความยินยอม

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคในการขอเอกสารและการเปลี่ยนวิธีการสื่อสาร โดยผู้บริโภคมีสิทธิขอให้ผู้ประกอบการธุรกิจส่งกรรมกรรม ข้อตกลง หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ เป็นหนังสือ และมีสิทธิเปลี่ยนวิธีการสื่อสารกับผู้ประกอบการธุรกิจเป็นวิธีอื่น เว้นแต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นการขัดต่อสัญญา ข้อตกลงใด ๆ หรือไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากข้อจำกัดทางการให้บริการ

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิอื่น ๆ ของผู้บริโภค โดยผู้ประกอบการธุรกิจต้องไม่บังคับสิทธิ หรือบังคับข้อผูกพันใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารที่กระทำผ่านตัวกลางกับผู้บริโภคในกรณีที่ไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้บริโภค ทั้งนี้ การไม่ตอบรับ หรือการกระทำที่เป็นการละเว้นใด ๆ ไม่ถือว่าเป็นการแสดงความยินยอม อีกทั้ง กรณีที่ผู้บริโภคสละสิทธิ์ใด ๆ ห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับคำสละสิทธิ์ดังกล่าว หรือถือเอาการสละสิทธิ์นั้นมาบังคับใช้กับผู้บริโภคในอนาคต

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ E-commerce (สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยที่ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจแสดงข้อมูลดังต่อไปนี้ให้เข้าถึงได้โดยง่าย และแสดงเป็นการถาวร

- (1) ชื่อ
- (2) สถานที่จัดตั้งหรือสถานที่ประกอบการธุรกิจที่ปรากฏในรายการจดทะเบียน
- (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท รวมถึง E-mail หรือวิธีการติดต่อสื่อสารอื่นที่สามารถกระทำได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว
- (4) การเปิดเผยข้อมูลตามกฎหมาย และการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นบริษัทจดทะเบียนใน Financial Services Register (ระบบจดทะเบียนผู้ให้บริการทางการเงิน) รวมถึงหมายเลขทะเบียนของบริษัทในระบบดังกล่าวด้วย
- (5) สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจต่างค่า ให้แสดงข้อมูลดังนี้

¹⁰⁸ The Directive of the Council and Parliament of 23 September 2002 on distance marketing of consumer financial services (No 2002/65/EC)

(5.1) ชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบทะเบียน หรือหน่วยงานกำกับดูแล

(5.2) ชื่อเป็นทางการของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว และรัฐ EEA¹⁰⁹

ที่ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวตั้งฐานธุรกิจ

(5.3) ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในรัฐ EEA ที่จัดตั้ง

ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว และการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

(6) หมายเลขเสียภาษีของผู้ประกอบธุรกิจ

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการติดต่อเพื่อประโยชน์ทางการค้า (Commercial Communication) ของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องระบุให้ชัดเจนว่าการติดต่อดังกล่าว มีความประสงค์จะติดต่อกับบุคคลใด ข้อเสนอทางธุรกิจ (Promotion) และข้อตกลงเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ต้องแสดงไว้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการการทำสัญญาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องให้ข้อมูลดังต่อไปนี้เพื่อประโยชน์กับคู่สัญญาที่ดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ECA recipient)¹¹⁰ ก่อนที่ผู้ใช้บริการจะเริ่มดำเนินการใด ๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

(1) ภาพรวมเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการทำสัญญาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับสัญญา และการเข้าถึงสัญญาดังกล่าวภายหลังจากดำเนินการแล้วเสร็จ โดยผู้บริโภคมียสิทธิตกเก็บ หรือทำสำเนาสัญญาฉบับไว้ก็ได้

(3) การแก้ไขข้อมูลในสัญญา

(4) ภาษาที่ใช้ในการทำสัญญา

นอกจากนี้ ให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งหน้าที่ตามกฎหมาย หรือกฎหมายต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภค และการเข้าถึงกฎระเบียบ หรือกฎหมายดังกล่าวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

4) ICOBS 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจ การให้บริการ และการจ่ายประโยชน์ตอบแทน (Information about the Firm, its Services and Remuneration)¹¹¹

กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับตัวกลางหรือตัวแทนบริษัทประกันภัย เช่น นายหน้าขายประกันต้องพึงปฏิบัติ (Insurance Intermediary)

¹⁰⁹ European Economic Areas

¹¹⁰ Electronic commerce activity

¹¹¹ media.fshandbook.info/Forms/icobs/icobs4_annex1_20130401.pdf, ICOBS 4 Annex 1 Initial disclosure document

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปโดยก่อนทำกรรมกรรม
ประกันภัยใด ๆ การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการต่ออายุกรรมกรรม (Renewal) จะมีผล ผู้ประกอบธุรกิจ
ต้องเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ต่อลูกค้า

- (1) ชื่อและที่อยู่
- (2) ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการทางการเงินและช่องทาง
ในการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปในบริษัท
หรือมีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 10 ขึ้นไป
- (4) ข้อมูลเกี่ยวกับการถือหุ้นของบุคคลอื่นในบริษัทหรือสิทธิในการ
ออกเสียงของบุคคลอื่นในที่ประชุมผู้ถือหุ้นที่เกินกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป
- (5) วิธีการร้องเรียนเกี่ยวกับประกอบธุรกิจของบริษัทกับ Financial
Ombudsman Service หรือในวิธีการร้องเรียนอื่นๆ ที่เป็นการดำเนินการระงับข้อโต้แย้งนอกศาล
(Out of Court Dispute Settlement)

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการให้บริการโดยก่อนทำกรรมกรรมหรือสัญญา
ประกันภัยใด ๆ รวมถึงการต่ออายุกรรมกรรม และการแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ จะมีผลใช้บังคับ
ผู้ประกอบธุรกิจต้องให้คำแนะนำอย่างเป็นกลางเกี่ยวกับสถานะทางการตลาดเพื่อประโยชน์
แก่ผู้บริโภคในการทำกรรมกรรมประกันภัย และต้องแจ้งด้วยว่าการให้ข้อมูลดังกล่าวนี้ เป็นการ
ให้คำแนะนำส่วนบุคคล

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการติดต่อลูกค้าโดยการติดต่อลูกค้าต้องกระทำ
โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (1) ใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นใดที่มีความคงทน และใช้อย่างแพร่หลาย
- (2) ใช้วิธีการติดต่อที่ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถเข้าใจได้โดยผู้อ่านทั่วไป
- (3) ใช้ภาษาตามที่ตกลงกันระหว่างคู่สัญญา

หากลูกค้าร้องขอ ผู้ประกอบธุรกิจต้องให้ข้อมูลใด ๆ เท่าที่อยู่ในขอบเขต
ของกรรมกรรมหรือการประกอบธุรกิจประกันภัยแก่ลูกค้าผ่านโทรศัพท์หรือการพูดหาหรือในที่

นอกจากนี้ นายหน้าหรือตัวกลางอื่นใดต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ
กรรมกรรมเพื่อให้ลูกค้าเข้าใจว่าประโยชน์ในการทำกรรมกรรมดังกล่าวนี้ตรงต่อความต้องการของ
ลูกค้า รวมถึงสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของลูกค้าตามกรรมกรรม และให้จัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวไว้เป็น
หนังสือทันทีที่ลูกค้าตัดสินใจทำกรรมกรรม ทั้งนี้ ให้แสดงระยะเวลาความคุ้มครอง ราคาเบี้ยประกัน
และประโยชน์ตอบแทนไว้ด้วย

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม
โดยผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมใด ๆ นอกเหนือจาก

ค่าเบี้ยประกันที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจประกันภัยแก่ลูกค้า ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ต้องกระทำก่อนที่ลูกค้าจะตัดสินใจทำธุรกรรม จ่ายค่าธรรมเนียมใด ๆ และต้องแจ้งวิธีการคำนวณ ค่าธรรมเนียมดังกล่าวแก่ลูกค้าด้วย

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่านายหน้า

โดยผู้ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย หรือผู้ที่เป็นตัวกลางตัวแทนของบริษัทประกันภัย ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่านายหน้าหรือค่าดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมให้ลูกค้า ทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ หากเป็นไปได้ ให้อธิบายวิธีการคิดค่านายหน้าดังกล่าว หรือเตรียมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือไว้ด้วย

5) ICOBS 5 การให้บริการที่ตรงต่อความต้องการของลูกค้า และการ
โฆษณา (Identifying Client Needs and Advising)

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องสิทธิของลูกค้าในการค่าสินไหมทดแทน (สำหรับ
กรมธรรม์ประเภท Payment Protection) โดยผู้ประกอบธุรกิจประกันเงินฝากหรือประกันการชำระ
เงิน (Payment Protection Contract) ต้องเสนอกรมธรรม์แก่ลูกค้าที่มีสิทธิในการได้รับประโยชน์
ทดแทนจากกรมธรรม์ดังกล่าว หรือหากพบว่ากรมธรรม์ไม่สามารถคุ้มครองการชำระเงินให้ลูกค้า
ได้ ให้แจ้งแก่ลูกค้าเพื่อทราบโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ในวรรคนี้ไม่บังคับใช้กับการคุ้มครอง
การชำระเงินแก่ลูกค้ากรณีที่เปิดบัญชีเงินฝากพิเศษ (Packaged Bank Account) ซึ่งจะให้สิทธิแก่
ลูกค้าในการได้รับประกันการชำระเงินสำหรับบัญชีดังกล่าวอยู่แล้ว

สำหรับกรณีบัญชีเงินฝากพิเศษ (Packaged Bank Account) ให้ผู้ประกอบ
ธุรกิจจัดเตรียมและส่งข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการค่าสินไหมทดแทนต่าง ๆ ของลูกค้าเป็นรายปี
เพื่อให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจถึงความจำเป็นในการทำบัญชีเงินฝากที่มาพร้อมสิทธิดังกล่าว

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการทำการรายการระบุความต้องการของลูกค้า
โดยก่อนที่กรมธรรม์จะมีผลบังคับใช้ ให้ผู้ประกอบธุรกิจระบุถึงความต้องการของลูกค้าจากข้อมูล
ที่รวบรวมจากลูกค้าแต่ละราย รวมถึงการให้ข้อคำแนะนำใด ๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้ให้แก่ลูกค้า
แต่ละรายเกี่ยวกับกรมธรรม์ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ข้อมูลที่บันทึกไว้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของ
แต่ละกรมธรรม์ที่อาจมีความซับซ้อนแตกต่างกัน

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยให้คำแนะนำแก่ลูกค้าตามกฎหมายนี้
ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของข้อมูลหรือคำแนะนำที่เสนอต่อลูกค้า
ซึ่งอาจนำข้อมูลหรือคำแนะนำดังกล่าวไปใช้ประกอบในการตัดสินใจ

6) ICOBS 6 ข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ (Product Information)

ผู้ประกอบธุรกิจและนายหน้าประกันภัยหรือตัวกลางอื่น ๆ มีหน้าที่ในการ
จัดเตรียมและส่งข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ผ่านการติดต่อสื่อสารให้ลูกค้าทราบภายในระยะเวลาที่

สมควร และเพื่อให้ลูกค้าทราบถึงกระบวนการและสิทธิต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยก่อนจะตกลงทำกรมธรรม์

การตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องให้ข้อมูลแก่ลูกค้าอย่างพอเพียงสำหรับการตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ที่เหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของลูกค้ามากที่สุด เพื่อให้การตัดสินใจของลูกค้าต้องเป็นการตัดสินใจแบบ Informed Decision

หากลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึง

(1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำกรมธรรม์ และอำนาจในการตัดสินใจของลูกค้า

(2) กระบวนการในการรับเรื่องราวร้องเรียน กระบวนการเพื่อระงับข้อพิพาท เช่น The Financial Ombudsman Service แต่ไม่ถือเป็นการระงับสิทธิในการดำเนินกระบวนการทางศาล กรมธรรม์หรือข้อตกลงใด ๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยทำกับลูกค้า ต้องระบุบนหน้าหนังสือที่อยู่หรือที่สำนักงานใหญ่ที่ทำการ หรือสถานที่ทำการของสำนักงานสาขาที่มีหน้าที่จ่ายค่าประกันแก่ผู้เอาประกัน

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าเบี้ยประกันโดยก่อนผู้บริโภคตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าเบี้ยประกันโดยให้แยกออกจากการคิดค่าบริการอื่น ๆ ให้ชัดเจน ก่อนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ดังกล่าว

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการยกเลิกกรมธรรม์โดยผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงสิทธิของลูกค้าในการยกเลิกกรมธรรม์ โดยให้รวมถึง ระยะเวลาในการใช้สิทธิดังกล่าว วิธีการใช้สิทธิ ค่าใช้จ่าย (หากมี) และผลกระทบต่อลูกค้าหากไม่ใช้สิทธิดังกล่าว เป็นต้น ซึ่งต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้ลูกค้าทราบภายในระยะเวลาอันสมควรก่อนกรมธรรม์จะมีผลบังคับใช้ และทำเป็นหนังสือบนวัสดุที่มีความคงทน

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องกรมธรรม์ประกันชีวิตโดยผู้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงข้อมูลดังต่อไปนี้ โดยต้องสื่อสารข้อมูลดังกล่าวอย่างชัดเจน และถูกต้อง โดยทำเป็นหนังสือโดยใช้ภาษาเดียวกับที่ปรากฏในกรมธรรม์ หรืออาจใช้ภาษาอื่นได้ หากคู่สัญญาให้ความยินยอม

ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ผู้ประกอบการประกันชีวิตต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนทำกรมธรรม์ประกันชีวิต

ข้อมูลที่ผู้ประกอบการประกันชีวิตต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนทำกรมธรรม์ประกันชีวิต	
1.	ชื่อของผู้ประกอบการประกันชีวิตตามที่ปรากฏในทะเบียน และสถานะความเป็นนิติบุคคล
2.	สถานที่จัดตั้ง หรือชื่อประเทศใน EEA ¹¹² ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่
3.	ที่อยู่ของสำนักงานใหญ่
4.	ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ตอบแทนในแต่ละกรมธรรม์ (Benefit)
5.	สิทธิหน้าที่ตามกรมธรรม์
6.	วิธีการยกเลิกกรมธรรม์
7.	วิธีการจ่ายเบี้ยประกัน และระยะเวลาในการจ่ายเบี้ยประกัน
8.	ข้อมูลเกี่ยวกับเบี้ยประกันสำหรับแต่ละกรมธรรม์ (Main and Supplementary Benefits)
9.	ข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาในการยกเลิก
10.	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการชำระภาษีสำหรับแต่ละกรมธรรม์
11.	วิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องเรียนของผู้ถือกรมธรรม์และวิธีการดำเนินการเพื่อระงับข้อพิพาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น Financial Ombudsman Service แต่ไม่ถือเป็นการระงับสิทธิในการดำเนินกระบวนการทางศาลแต่อย่างใด
12.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำกรมธรรม์ และอำนาจในการเลือกใช้กฎหมาย (ในกรณีที่คู่สัญญาสามารถเลือกได้ตามกฎหมาย)

ที่มา : Financial Conduct Authority

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องกรมธรรม์คุ้มครองการชำระเงิน (Payment Protection) ผู้ประกอบการประกันชีวิตต้องแจ้งข้อมูลที่เพียงพอต่อลูกค้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ที่เหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของลูกค้ามากที่สุด เพื่อให้การตัดสินใจของลูกค้าต้องเป็นการตัดสินใจแบบ Informed Decision ผู้ประกอบการต้องจัดเตรียมข้อสรุปเกี่ยวกับกรมธรรม์ (Policy Summary) และนำเสนอให้แก่ลูกค้าเป็นหนังสือภายในระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนลูกค้าจะตกลงซื้อกรมธรรม์ และต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับราคาหรือวิธีการคำนวณราคาต่าง ๆ ในกรมธรรม์ให้ลูกค้าทราบด้วย

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องข้อตกลงประเภท Revolving Credit Agreement โดยผู้ประกอบการต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับราคาค่าเบี้ยประกันและวิธีการคำนวณค่าเบี้ยประกันดังกล่าวให้ลูกค้าเข้าใจก่อนซื้อกรมธรรม์ และต้องแสดงราคารวมทั้งหมดที่ลูกค้าต้องชำระ

¹¹² European Economic Areas

ตลอดระยะเวลาการคุ้มครองของกรมธรรม์ อีกทั้ง การคิดดอกเบี้ยที่นำมารวมภายหลังการคิดค่าเบี้ยประกันแล้วในสัญญา Credit Agreement

7) ICOBS 7 การยกเลิก (Cancellation)

ผู้บริโภคมีสิทธิในการยกเลิกกรมธรรม์โดยห้ามมิให้เสียค่าปรับใด ๆ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่กรมธรรม์ลักษณะ Pure Protection (เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิต) และ สำหรับกรมธรรม์คุ้มครองการชำระเงิน (Payment Protection) และ ภายใน 14 วันสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยประเภทอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี ความในวรรคหนึ่งไม่มีผลบังคับใช้สำหรับกรณีที่กรมธรรม์มีระยะเวลาคุ้มครองน้อยกว่า 14 วัน

ระยะเวลาในการยกเลิกกรมธรรม์ดังกล่าว ให้เริ่มนับเมื่อกรมธรรม์มีผลคุ้มครอง เว้นแต่กรณีกรมธรรม์ลักษณะ Pure Protection (เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิต) ให้มีระยะเวลาในการยกเลิกเริ่มนับแต่วันที่ลูกค้าได้รับแจ้งให้ทราบว่ากรมธรรม์ดังกล่าวมีผลคุ้มครองแล้ว

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการใช้สิทธิในการยกเลิกโดยผู้บริโภคที่ประสงค์จะใช้สิทธิในการยกเลิกกรมธรรม์ต้องใช้สิทธิก่อนหมดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง โดยให้แจ้งความต้องการในการยกเลิกตามวิธีที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้แจ้งไว้ก่อนแล้ว

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องผลในการยกเลิกกรมธรรม์ เมื่อผู้บริโภคใช้สิทธิในการยกเลิก ให้กรมธรรม์ดังกล่าวเป็นอันระงับ

ผู้บริโภคอาจมีหน้าที่ในการชำระเงินสำหรับค่าบริการตามสัดส่วนที่ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยได้ดำเนินการไปแล้วตามจริงตามกรมธรรม์ อย่างไรก็ดี จำนวนเงินดังกล่าวต้องรวมค่าปรับใดหรือการใช้สิทธิในการยกเลิกดังกล่าวของผู้บริโภคไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิดสัญญาอันอาจเป็นเหตุให้ต้องเสียค่าปรับแต่อย่างใด

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยต้องไม่เรียกให้ผู้บริโภคชำระค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดจากการทำกรมธรรม์ เว้นแต่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้บริโภคทราบถึงหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายดังกล่าวอยู่แล้ว และผู้ประกอบการธุรกิจได้เริ่มดำเนินการตามกรมธรรม์ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาในการยกเลิกกรมธรรม์ (Cancellation Period)

สำหรับการยกเลิกกรมธรรม์ลักษณะ Pure Protection (เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิต) ให้การยกเลิกดังกล่าวปราศจากค่าใช้จ่ายใด ๆ

8) ICOBS 8 การดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียน (Claims Handling)

กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องและการจ่ายค่าสินไหมทดแทน โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยต้อง

(1) ดำเนินการอย่างรวดเร็วและยุติธรรม

(2) ให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลือแก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในการขอ
ค่าสินไหมทดแทน และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการเบิกจ่าย
ค่าสินไหมทดแทนของบริษัท

(3) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนอย่างไม่เป็น
ธรรม

(4) ให้จ่ายค่าสินไหมทดแทนโดยเร็วเมื่อพบว่าผู้ถือกรรมสิทธิ์มีสิทธิรับ
ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้การปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนของผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัย
เป็นการปฏิเสธอย่างไม่ถูกต้องหากพบว่า

(1) สำหรับกรรมสิทธิ์ที่ทำวันที่ 5 เมษายน 2556 หรือก่อนวันดังกล่าว

(1.1) ผู้ถือกรรมสิทธิ์ได้เปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสี่ยงใด
ที่ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถทราบถึงได้มาก่อน

(1.2) เป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ผิดพลาด แต่มิได้กระทำโดย
ประมาทเลินเล่อ (Non - Negligent Misrepresentation)

(2) สำหรับกรรมสิทธิ์ที่ทำวันที่ 6 เมษายน 2556 หรือภายหลังวันดังกล่าว
เป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดโดยผู้บริโภคมก่อนที่กรรมสิทธิ์จะมีผลบังคับใช้หรือ

(2.1) ผู้บริโภคเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดโดยเป็นการจัดตั้งหน้าที่
ตามมาตรา 2 (2) ของกฎหมาย Consumer Insurance (Disclosure and Representations) Act 2012

ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานในการเปิดเผยข้อมูลของผู้บริโภคต่อผู้รับประกันภัยและ

(2.2) ผู้รับประกันภัยทราบถึงความผิดพลาดดังกล่าว ก่อนที่กรรมสิทธิ์
จะมีผลบังคับใช้

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องผู้ประกอบการประกันภัยรถยนต์โดยต้องแต่งตั้ง
ตัวแทนประกันภัย (Claims Representative) เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาจ่ายค่าสินไหม
ทดแทน โดยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีความรับผิดชอบในการดำเนินการหาข้อยุติให้แก่ผู้ที่ประสบวินาศภัย

(2) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ EEA ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการเป็นตัวแทน

(3) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการหาข้อยุติในการจ่ายค่าสินไหม
ทดแทนและดำเนินการตามสมควรในการต่อรองการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว

(4) มีอำนาจตามสมควรในการเป็นตัวแทนของผู้รับประกันภัยเพื่อประโยชน์
ในการจ่ายค่าชดเชย ค่าเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทนใดให้แก่ผู้ประสบวินาศภัย

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการค่าสินไหมทดแทน
ค่าเสียหายกรณีประกันภัยรถยนต์โดยกำหนดให้ภายในระยะเวลา 3 เดือนนับแต่วันที่
ผู้ได้รับบาดเจ็บเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย

- (1) ให้ผู้ประกอบการประกันภัยของกลุ่มหรือผู้แทนประกันภัย
(Claim Representative) เสนอค่าชดเชยแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บหากสามารถระบุถึงค่าชดเชยเป็นตัวเงินได้
- (2) ให้ผู้ประกอบการประกันภัยในข้อ (1) หรือตัวแทนประกันภัยดังกล่าว
แจ้งถึงเหตุผลในการปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือค่าชดเชยใด ๆ แก่ผู้ได้รับบาดเจ็บ
ในกรณีที่พบว่ากรณีดังกล่าวไม่รวมอยู่ในความคุ้มครองตามกรมธรรม์ หรือค่าความเสียหาย
ไม่สามารถระบุเป็นตัวเงินได้

หากผู้ประกอบการประกันภัยปฏิเสธจ่ายค่าสินไหมทดแทนเนื่องจาก
ไม่สามารถระบุความเสียหายให้ผู้ประกอบการประกันภัยเสนอให้ผู้ได้รับบาดเจ็บได้รับค่าชดเชย
ทันทีที่ความเสียหายสามารถระบุเป็นตัวเงินได้ภายในระยะเวลา 3 เดือนที่ได้รับบิลหรือใบเสร็จ
ชำระเงิน หรือหลักฐานเกี่ยวกับการชำระเงินใด ๆ

กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับการชดเชยค่าเสียหาย
โดยกำหนดให้หากผู้ประกอบการประกันภัยหรือผู้แทนผู้ประกอบการจ่ายค่าชดเชย
หรือค่าเสียหายใด ๆ แล้วต่อมาพบว่ามีความจำเป็นต้องจ่ายค่าชดเชยดังกล่าว ให้คิดค่าดอกเบี้ยสำหรับ
ระยะเวลาที่ไม่รับเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 4 นับจากวันที่ผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการเสนอ
ค่าชดเชย ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บถึงวันที่มีการจ่ายจริง

4.2 ประเทศสิงคโปร์

การประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย
(Insurance Act) ที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2002 ซึ่งกฎหมายนี้จะใช้บังคับ
ทั้งกับการประกอบธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัยโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล
ผู้ประกอบการประกันภัยของสิงคโปร์ คือ Monetary Authority of Singapore (MAS) ซึ่ง
พระราชบัญญัติประกันภัยของสิงคโปร์นี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัย
ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัย¹¹³ (Conduct of Insurance Business)

4.2.1.1 ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์จะต้องได้รับ

¹¹³ Section 3 Insurance Act 2002

ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจาก MAS

4.2.1.2 ผู้ประกอบธุรกิจทำประกันภัยจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย หรือผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ และจะต้องประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อโดยผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยเองหรือนายหน้าประกันภัยที่ได้รับการจดทะเบียนจาก MAS¹¹⁴

4.2.1.3 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การยื่นคำขอประกอบธุรกิจประกันภัย ต้องถูกลงโทษทางอาญา โดยบุคคลธรรมดาจะมีโทษปรับไม่เกิน 125,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากยังกระทำความผิดอยู่จะมีโทษปรับต่อเนื่องอีกวันละไม่เกิน 12,500 เหรียญสิงคโปร์ กรณีนิติบุคคลจะมีโทษปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญสิงคโปร์ และหากยังกระทำความผิดอยู่จะมีโทษปรับต่อเนื่องอีกวันละไม่เกิน 25,000 เหรียญสิงคโปร์

4.2.1.4 ห้ามผู้ใดใช้คำว่า “ประกันภัย” หรือคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เว้นแต่เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศ หรือผู้ประกอบธุรกิจตัวกลางประกันภัย รวมถึงการใช้ถ้อยคำดังกล่าวในจดหมาย ประกาศ หรือการโฆษณาอื่นใดด้วย¹¹⁵

4.2.1.5 กำหนดข้อจำกัดเรื่อง Co – Branding โดยห้ามผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ หรือผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศใช้ชื่อ โลโก้ หรือเครื่องหมายการค้าเหมือนผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยอื่น เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจาก MAS¹¹⁶

4.2.1.6 กำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการชักชวนทำประกันภัย โดยห้ามผู้ใดชักชวนผู้อื่นทำประกันภัย เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ หรือผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งผู้ที่ชักชวนนั้นจะต้องทำเฉพาะธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์โดยต้องเป็นการชักชวนทำประกันภัยในประเทศสิงคโปร์¹¹⁷

4.2.1.7 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการจดทะเบียนสำนักงานตัวแทน โดยผู้ที่ประสงค์จะจัดตั้งสำนักงานตัวแทนต้องยื่นคำขอจดทะเบียนสำนักงานตัวแทนเป็นหนังสือ พร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อ MAS ซึ่ง MAS สามารถปฏิเสธคำขอจัดตั้งสำนักงานตัวแทนได้หากพบว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบริษัทที่จัดตั้งหรือประกอบการนอกประเทศสิงคโปร์ และคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานไม่เพียงพอตามหลักเกณฑ์ของ MAS นอกจากนี้ MAS สามารถจดทะเบียนโดยกำหนด

¹¹⁴ Section 4 Insurance Act 2002

¹¹⁵ Section 5 Insurance Act 2002

¹¹⁶ Section 5A Insurance Act 2002

¹¹⁷ Section 6 Insurance Act 2002

เงื่อนไขให้ผู้ขออนุญาตปฏิบัติด้วยก็ได้ อีกทั้งสามารถยกเลิกการจดทะเบียนสำนักงานตัวแทนได้ หากพบว่าไม่ได้ดำเนินการตามเงื่อนไขหรือตามบทบัญญัติของกฎหมาย¹¹⁸

4.2.1.8 การอนุญาตผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัย ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยต้องยื่นคำขอประกอบธุรกิจเป็นหนังสือพร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อ MAS ซึ่ง MAS สามารถพิจารณาอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยโดยจะมีเงื่อนไขให้ผู้ขออนุญาตปฏิบัติด้วยก็ได้ หรือจะปฏิเสธคำขอก็ได้

การขออนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้ยื่นคำขอต้องเป็นบริษัทจำกัดที่มี จดทะเบียนจัดตั้งและประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ โดยต้องมีทุนจดทะเบียนตามที่กฎหมาย กำหนด ซึ่งทุนจดทะเบียนดังกล่าวอาจแบ่งตามลักษณะหรือประเภทของธุรกิจประกันภัยก็ได้

ในกรณีที่ MAS ปฏิเสธคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ ผู้ที่ยื่นคำขอ สามารถอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง¹¹⁹

ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรายปี โดยค่าธรรมเนียมรายปีนั้น อาจแตกต่างกันตามลักษณะและประเภทของการประกันภัย หรือประเภทของผู้รับใบอนุญาตก็ได้¹²⁰

4.2.1.9 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดย MAS สามารถกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติก่อนที่จะ มีการยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยก็ได้ ซึ่งการมีคำสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบ ธุรกิจประกันภัยนั้นจะกระทำได้ในกรณีเช่น

- 1) ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยไม่ประกอบธุรกิจภายใน 12 เดือน ตั้งแต่ได้รับอนุญาต
- 2) ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยหยุดประกอบธุรกิจทั้งหมด หรือบางส่วน
- 3) ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในกฎหมาย
- 4) MAS มีคำสั่งห้ามดำเนินธุรกิจเนื่องจากผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจ ประกันภัยไม่ได้เป็นบริษัทจำกัดที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งหรือประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ และไม่มีทุนจดทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
- 5) ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยอยู่ระหว่างการเจรจาประนอมหนี้ กับเจ้าหนี้ ชำระบัญชี หรือเลิกกิจการ

¹¹⁸ Section 6A Insurance Act 2002

¹¹⁹ Section 8 Insurance Act 2002

¹²⁰ Section 11 Insurance Act 2002

6) มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการจัดการบริษัทที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยโดยที่ผู้มีอำนาจในการจัดการนั้นมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมหรือฐานะทางการเงินของบริษัทที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการจัดการไม่เป็นที่พอใจ โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการบริษัทนั้นจะต้องเป็นผู้ถือหุ้นที่ชำระแล้ว หรือมีสิทธิออกเสียงในบริษัทเกินกว่าร้อยละ 20

7) การมีคำสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะในกรณีที่มีการยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย MAS จะต้องแจ้งผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยให้ทราบล่วงหน้าเป็นหนังสือก่อนที่จะมีคำสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย โดยในการแจ้งนั้นต้องให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยชี้แจงเหตุผลภายในระยะเวลาที่กำหนดหากผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยไม่ชี้แจงเหตุผลภายในกำหนดเวลา หรือเหตุผลที่ชี้แจงไม่เพียงพอ MAS จะมีหนังสือแจ้งวันที่คำสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยมีผลใช้บังคับ ซึ่งวันที่คำสั่งยกเลิกการอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยมีผลใช้บังคับจะต้องไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันที่ได้มีการแจ้งคำสั่งยกเลิกนั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจที่ถูกคำสั่งยกเลิกสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง¹²¹

4.2.1.10 กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยต้องจดทะเบียนกรรมกรรมประกันภัยที่ตนดำเนินการทั้งในและนอกประเทศสิงคโปร์¹²²

4.2.1.11 กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยต้องจัดตั้งและดำรงกองทุนประกันภัยแยกตามประเภทของการประกันภัย ทั้งที่ดำเนินการในหรือนอกประเทศสิงคโปร์ ส่วนผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตโดยตรงจะต้องจัดตั้งและดำรงกองทุนประกันชีวิตเพิ่มเติมจากกองทุนประกันภัยที่จัดตั้งขึ้น โดยแยกตามนโยบายทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในกรณีที่เห็นสมควร MAS สามารถกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจัดตั้งหรือดำรงกองทุนแยกตามประเภทนโยบายอื่นก็ได้¹²³

4.2.1.12 กำหนดให้กองทุนประกันภัย หรือกองทุนประกันชีวิตที่ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจัดตั้งขึ้น ต้องดำรงเงินกองทุนและรักษาสภาพคล่องของกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดย MAS สามารถกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน และการรักษาสภาพคล่องของกองทุนให้แตกต่างกันตามประเภทของการประกอบธุรกิจประกันภัย และประเภทของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้อำนาจ MAS ในการสั่งให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยดำรงเงินกองทุน และรักษาสภาพคล่องเพื่อความเหมาะสม

¹²¹ Section 12 Insurance Act 2002

¹²² Section 16 Insurance Act 2002

¹²³ Section 17 Insurance Act 2002

ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินธุรกิจของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น หรือมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง¹²⁴

4.2.1.13 กำหนดให้ในการจัดตั้งกองทุนประกันภัย ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้อง จัดเก็บเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของกองทุน โดยจะต้องแจ้งชื่อบุคคลที่เก็บรักษา เอกสารหลักฐานดังกล่าวให้ MAS ทราบเป็นระยะ ๆ¹²⁵ และผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องดำรงไว้ ซึ่งทรัพย์สินตามที่กำหนด โดยต้องจัดให้มีการดูแลรักษาทรัพย์สินของกองทุนด้วย

4.2.1.14 กำหนดให้ห้ามผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจ ประกันชีวิตออกกรมธรรม์ประกันชีวิต ประกันภัยระยะยาว หรือประกันสุขภาพ หากเบี้ยประกัน ที่กำหนดนั้น ไม่เป็นไปตามอัตราที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งให้ความเห็นชอบ¹²⁶ นอกจากนี้ยังกำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบ ธุรกิจประกันชีวิตส่งรายงานของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่าเบี้ยประกันภัย ที่เหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

4.2.1.15 กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยของสิงคโปร์ต้องส่ง แบบฟอร์มข้อเสนอทำสัญญาประกันภัย กรมธรรม์ และโบรชัวร์ที่แสดงเงื่อนไข หรือประโยชน์ ต่าง ๆ ที่ผู้เอาประกันจะได้รับให้กับ MAS โดยข้อความเหล่านั้นต้องเป็นภาษาอังกฤษหรือแปลเป็น ภาษาอังกฤษ ซึ่งหาก MAS พบว่าแบบฟอร์มข้อเสนอทำสัญญาประกันภัย กรมธรรม์ และโบรชัวร์ ผ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด หรือมีข้อความที่อาจทำให้ผู้เอาประกันภัยเกิดความเข้าใจผิด MAS มีอำนาจจะบังคับใช้แบบฟอร์มข้อเสนอทำสัญญาประกันภัย กรมธรรม์ หรือโบรชัวร์นั้น ในประเทศสิงคโปร์ได้ทันทีหรือตามระยะเวลาที่กำหนด¹²⁷

4.2.1.16 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการครอบงำกิจการโดยกำหนดห้ามมิให้มีการ ดำเนินการใด ๆ เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก MAS เป็นหนังสือ ซึ่งอำนาจ ครอบงำกิจการ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือร่วมกับบุคคลอื่นถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 20 ของหุ้นที่ จำหน่ายได้ทั้งหมด หรือมีสิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละ 20¹²⁸

นอกจากนี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมการถือหุ้นใหญ่ของผู้ได้รับอนุญาต ประกอบธุรกิจประกันภัยโดยห้ามผู้ใดเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก MAS อีกทั้งห้ามผู้ใดเข้าทำสัญญาหรือจัดการไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ โดยร่วมกับผู้อื่นในการ เข้าถือหุ้นหรือใช้สิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละ 5 ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ได้รับ

¹²⁴ Section 18 Insurance Act 2002

¹²⁵ Section 20 Insurance Act 2002

¹²⁶ Section 24 Insurance Act 2002

¹²⁷ Section 25 Insurance Act 2002

¹²⁸ Section 28 Insurance Act 2002

อนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจาก MAS ซึ่งการให้ความเห็นชอบนั้น MAS จะพิจารณาคุณสมบัติของบุคคล และบุคคลนั้นจะต้องมีเจตนาประกอบธุรกิจด้วยความสุจริต และปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย¹²⁹ อย่างไรก็ดี MAS ยังมีอำนาจในการคัดค้านการให้ความเห็นชอบได้โดยแจ้งการคัดค้านเป็นหนังสือหากพบว่าผู้ได้รับความเห็นชอบไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้ข้อมูล หรือเอกสารอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด ไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามที่ได้รับความเห็นชอบ หรือเห็นได้ว่าผู้นั้นไม่มีเจตนาสุจริตในการประกอบธุรกิจประกันภัย¹³⁰ นอกจากนี้ในกรณีที่มีการดำเนินการฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องการครอบงำกิจการ กฎหมายได้กำหนดอำนาจให้ MAS สามารถดำเนินการสั่งให้มีการโอนหรือขายหุ้นภายในเวลาที่กำหนดได้ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้มีการจำกัดการโอนหรือการขายหุ้น หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ MAS เห็นว่าเหมาะสมได้¹³¹

4.2.1.17 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ส่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นว่ามีการถือหุ้นที่มีสิทธิของเสียงในฐานะผู้รับประโยชน์หรือทรัสต์หรือไม่ ซึ่งหากผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจะมีโทษทางอาญา¹³² อีกทั้งยังกำหนดบทบัญญัติห้ามผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยที่จัดตั้ง หรือดำเนินธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ถือหุ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมในส่วนสำคัญของธุรกิจใดเว้นแต่จะได้รับ ความเห็นชอบจาก MAS¹³³

4.2.1.18 กำหนดให้ MAS มีอำนาจในการแต่งตั้ง และถอดถอนผู้มีอำนาจบริหาร ประชานกรรมการ หรือกรรมการของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ซึ่งในการได้รับ อนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยนั้น ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องมีผู้บริหาร นักคณิตศาสตร์ ประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตโดยตรง

นักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ผ่านการรับรองในกรณีที่ได้รับอนุญาตประกอบ ธุรกิจประกันภัยหรือทำประกันภัยต่อ นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องมีประธาน กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการ โดยการแต่งตั้งผู้บริหารนั้นผู้ประกอบธุรกิจ ประกันภัยจะต้องแสดงให้ MAS เห็นว่าบุคคลนั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับการ แต่งตั้ง และในการแต่งตั้งนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจาก MAS ด้วย ซึ่งในการเห็นชอบนั้น MAS จะให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งแบบมีเงื่อนไขก็ได้ นอกจากนี้กฎหมายได้กำหนดให้ MAS สามารถ

¹²⁹ Section 29 Insurance Act 2002

¹³⁰ Section 29A Insurance Act 2002

¹³¹ Section 29B Insurance Act 2002

¹³² Section 29 Insurance Act 2002

¹³³ Section 30B Insurance Act 2002

กำหนดหน้าที่ให้กับผู้มีอำนาจบริหาร ประชานกรรมการ และกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจ ประกันภัยได้

ในกรณีที่ MAS เห็นว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้มีอำนาจบริหาร ประชานกรรมการ หรือกรรมการบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่มีความเหมาะสม และในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัย MAS มีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยถอดถอนผู้มีอำนาจบริหาร ประชาน กรรมการ หรือกรรมการนั้นได้ โดยการมีคำสั่งถอดถอนนั้น MAS จะต้องมิหนังสือแจ้งผู้ได้รับ อนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยและบุคคลที่จะถอดถอนทราบถึงการถอดถอนนั้น โดยจะต้องให้ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยและบุคคลนั้นชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด และหากผู้ประกอบ ธุรกิจประกันภัยและบุคคลนั้นไม่ชี้แจงเหตุผลในเวลาที่กำหนด หรือไม่มีเหตุผลที่สมควร MAS จะแจ้งการถอดถอนเป็นหนังสือ

โดยระบุวันที่คำสั่งถอดถอนมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกคำสั่งถอดถอนสามารถ อุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น¹³⁴

4.2.1.19 กำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการ หรือผู้บริหารของผู้ได้รับอนุญาต ประกอบธุรกิจประกันภัย โดยจะต้องไม่เป็นบุคคลดังต่อไปนี้¹³⁵

- 1) ไม่กระทำความผิดอาญาในเรื่องฉ้อโกงหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การฉ้อโกง
- 2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 3) ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วน
- 4) ไม่มีอยู่ระหว่างการประนอมหนี้กับเจ้าหนี้
- 5) ไม่เป็นผู้กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 35V เรื่องการห้ามดำเนินการ เป็นตัวกลางประกันภัย
- 6) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้มีอำนาจบริหาร โดยตรงของสถาบันการเงินที่ถูก ศาลมีคำสั่งให้เลิกกิจการ หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

4.2.1.20 กำหนดข้อจำกัดการให้สินเชื่อไม่มีหลักประกัน (Unsecured Loan) หรือการ ให้เงินล่วงหน้าแก่กรรมการหรือพนักงานของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย โดยผู้ได้รับ อนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจะให้สินเชื่อไม่มีหลักประกันหรือให้เงินล่วงหน้าแก่กรรมการ ได้ครั้งละไม่เกิน 5,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือให้แก่พนักงานครั้งละไม่เกินรายได้ 1 ปีที่พนักงาน

¹³⁴ Section 31 Insurance Act 2002

¹³⁵ Section 31A Insurance Act 2002

ผู้ันจะได้รับ โดยคำว่า “กรรมการ” ให้ความหมายรวมถึงสามี ภรรยา บุตร พ่อ หรือแม่ของ กรรมการด้วย¹³⁶

4.2.1.21 กำหนดหน้าที่ให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยต้องให้ข้อมูล เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้กับ MAS¹³⁷

4.2.2 กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตผู้ประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ (Authorised Reinsurers)

4.2.2.1 กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อนอกประเทศสิงคโปร์จะต้อง ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ พร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อ MAS โดย MAS มีอำนาจพิจารณาอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อโดยมีเงื่อนไข หรือปฏิเสธคำขอ ก็ได้ การอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อจะเป็นการอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นทำประกันภัย ต่อ หรือทำประกันชีวิตต่อ หรือทั้ง 2 ประเภทก็ได้

ในกรณีที่ MAS ปฏิเสธคำขอประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ ผู้ยื่นคำขอสามารถ อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วันนับแต่ได้รับแจ้งการปฏิเสธคำขอนั้น¹³⁸

4.2.2.2 กำหนดค่าธรรมเนียมรายปีของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัย ต่อ โดย MAS มีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมรายปีของผู้ประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ โดยแยกตามประเภทของการทำประกันภัยต่อ หรือประเภทของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจ ทำประกันภัยต่อก็ได้¹³⁹

4.2.2.3 กำหนดให้อำนาจ MAS ในการเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ ทำประกันภัยต่อทั้งหมด หรือบางส่วนเนื่องจากมีสาเหตุ เช่น¹⁴⁰

- 1) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อไม่ประกอบธุรกิจภายใน 12 เดือนนับแต่ได้รับใบอนุญาต
- 2) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยหยุดประกอบธุรกิจทั้งหมด หรือบางส่วน
- 3) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด

¹³⁶ Section 32 Insurance Act 2002

¹³⁷ Section 33 Insurance Act 2002

¹³⁸ Section 34 Insurance Act 2002

¹³⁹ Section 34A Insurance Act 2002

¹⁴⁰ Section 34B Insurance Act 2002

4) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อเข้าสู่การประนีประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ การชำระบัญชีหรือเลิกกิจการ ไม่ว่าการนั้นจะเกิดในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ก็ตาม

5) มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ และผู้นั้นไม่มีความเหมาะสม หรือฐานะทางการเงินของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อไม่เป็นที่พอใจภายหลังจากการที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการจัดการแล้ว

6) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อดำเนินธุรกิจทำให้เกิดความเสียหายกับประโยชน์ของผู้เอาประกันไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะเกิดในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ก็ตาม

7) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ MAS กำหนดได้

8) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อกระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขของการได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจคำสั่งของ MAS หรือบทบัญญัติตามกฎหมาย

9) ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อให้ข้อมูลอันเป็นเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่ถูกต้องปกปิด หรือไม่เปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ

10) การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในกรณีที่ MAS เพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ MAS จะต้องแจ้งผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจรับประกันภัยต่อเป็นหนังสือเพื่อให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจรับประกันภัยต่อชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจรับประกันภัยต่อไม่ชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องมีหนังสือแจ้งวันที่คำสั่งเพิกถอน

การอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อมีผลใช้บังคับ โดยวันที่มีคำสั่งนั้นจะต้องไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันที่ได้แจ้งการเพิกถอนนั้น ผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อที่ถูกคำสั่งเพิกถอนสามารถอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อแล้ว MAS จะต้องประกาศคำสั่งเพิกถอนนั้นในระบบทะเบียน และผู้ถูกคำสั่งเพิกถอนต้องหยุดประกอบธุรกิจทันที¹⁴¹

¹⁴¹ Section 34C Insurance Act 2002

4.2.2.4 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการจัดการดูแลทรัพย์สินของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อ โดยกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อต้องรักษามูลค่าเงินฝาก¹⁴² และต้องรักษาชั้นต่ำของมูลค่าทรัพย์สินตามที่ MAS กำหนด¹⁴³ โดยการเก็บรักษาทรัพย์สินจะต้องดำเนินการโดยทรัสต์ที่ได้รับความเห็นชอบจาก MAS¹⁴⁴

4.2.2.5 กำหนดหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจทำประกันภัยต่อต้องส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจให้ MAS¹⁴⁵

4.2.3 กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศ (Foreign Insurer Schemes)

4.2.3.1 กำหนดให้ MAS มีอำนาจในการออกหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศได้¹⁴⁶

4.2.3.2 กำหนดให้ MAS มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศสิงคโปร์เป็นผู้ดำเนินงานได้ โดยผู้ประสงค์จะขอเป็นผู้ดำเนินงานต้องยื่นคำขอต่อ MAS ซึ่ง MAS จะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขหรือปฏิเสธคำขอก็ได้

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินงานจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศกำหนด รวมถึงดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่ MAS กำหนด

MAS มีอำนาจเพิกถอนผู้ดำเนินงานที่ได้รับอนุญาตหากพบว่าผู้ดำเนินงานนั้นฝ่าฝืนเงื่อนไขในการได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย และหากผู้ที่มีอำนาจบริหารหรือกรรมการของผู้ดำเนินงานที่ได้รับอนุญาตบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมตามที่ได้รับอนุญาต MAS มีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินงานถอดถอนผู้บริหาร หรือกรรมการผู้นั้นได้ โดยการถอดถอนจะต้องแจ้งผู้ดำเนินงานและผู้บริหารหรือกรรมการผู้นั้นเป็นหนังสือ และให้ผู้ดำเนินงานและผู้บริหารหรือกรรมการชี้แจงเหตุผลภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ดำเนินงานและผู้บริหารหรือกรรมการไม่ชี้แจงเหตุผลในเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องแจ้งวันที่คำสั่งให้ผู้ดำเนินงานถอดถอนผู้บริหารหรือกรรมการมีผลใช้บังคับ

¹⁴² Section 34D Insurance Act 2002

¹⁴³ Section 34F Insurance Act 2002

¹⁴⁴ Section 34G Insurance Act 2002

¹⁴⁵ Section 34H Insurance Act 2002

¹⁴⁶ Section 35A Insurance Act 2002

4.2.3.3 กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์จะต้องแต่งตั้งผู้ดำเนินงานที่ได้รับอนุญาตจาก MAS และจะต้องมีผู้ดำเนินงานที่ได้รับอนุญาตหรือตัวแทนในการรับแจ้งและดำเนินการทางกฎหมายในฐานะของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทสนั้น¹⁴⁷ และจะต้องไม่ดำเนินธุรกิจอันเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขของการประกอบธุรกิจ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด MAS มีอำนาจสั่งห้ามดำเนินธุรกิจประกันภัยได้¹⁴⁸

ในกรณีที่ MAS เพิกถอนการแต่งตั้งผู้ดำเนินงาน หรือห้ามผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ จะต้องแจ้งผู้ดำเนินงาน หรือผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศเป็นหนังสือ และต้องให้ผู้นั้นชี้แจงเหตุผล ในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้นั้นไม่ชี้แจงเหตุผลในเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องแจ้งวันที่คำสั่งเพิกถอนผู้ดำเนินงาน หรือห้ามประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์มีผลใช้บังคับโดยวันที่มีคำสั่งเพิกถอนจะต้องไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันที่ MAS แจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น และผู้ดำเนินงานหรือผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศที่ถูกคำสั่งเพิกถอนสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น¹⁴⁹

เมื่อ MAS มีคำสั่งห้ามผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศต้องหยุดดำเนินธุรกิจ และห้ามรับเบี้ยประกันภัย¹⁵⁰

4.2.3.4 กำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศ โดยตัวแทนนั้นจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ในกรณีที่ผู้มีอำนาจบริหารหรือกรรมการของตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนด หรือมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมตามที่ได้รับแต่งตั้ง MAS มีอำนาจสั่งตัวแทนให้ถอดถอนผู้บริหารหรือกรรมการได้ โดยการถอดถอนจะต้องแจ้งผู้ตัวแทนและผู้บริหารหรือกรรมการผู้นั้นเป็นหนังสือ และให้ตัวแทนและผู้บริหารหรือกรรมการชี้แจงเหตุผลภายในระยะเวลาที่กำหนด หากตัวแทนและผู้บริหารหรือกรรมการไม่ชี้แจงเหตุผลในเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องแจ้งวันที่คำสั่งให้ตัวแทนถอดถอนผู้บริหารหรือกรรมการมีผลใช้บังคับ¹⁵¹

¹⁴⁷ Section 35D Insurance Act 2002

¹⁴⁸ Section 35F Insurance Act 2002

¹⁴⁹ Section 35H Insurance Act 2002

¹⁵⁰ Section 35I Insurance Act 2002

¹⁵¹ Section 35G Insurance Act 2002

4.2.3.5 กำหนดให้ MAS มีอำนาจกำหนดระเบียบให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ปฏิบัติ เช่น¹⁵²

- 1) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศต้องมีหลักประกันเพียงพอสำหรับการจ่ายคืนผู้เอาประกันภัยสำหรับการประกันภัยที่เกิดขึ้นแล้ว
- 2) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศหรือผู้ดำเนินงานที่เป็นผู้ดำเนินการแทนผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศต้องจัดตั้งและดำรงกองทุนประกันภัย และเงินฝากตามที่ MAS กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายคืนผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัย
- 3) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศต้องแต่งตั้งผู้ดำเนินงานหรือตัวแทนเพื่อรับแจ้งและดำเนินการตามกฎหมาย
- 4) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศจ่ายภาษีหรือค่าธรรมเนียมในการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์
- 5) กำหนดให้ผู้ดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ การจดทะเบียนตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศ และเอกสารการจดทะเบียนอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 6) กำหนดให้ผู้ดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศให้ข้อมูลเกี่ยวกับบัญชี รายงาน และเอกสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์
- 7) กำหนดหน้าที่อื่นใดให้ผู้ดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศปฏิบัติ
- 8) กำหนดหน้าที่ให้ตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต่างประเทศปฏิบัติ รวมถึงกำหนดให้ตัวแทนเก็บรักษาเอกสารการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ และเอกสารการจดทะเบียนอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2.4 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเป็นตัวกลางประกันภัย (Insurance Intermediaries)

4.2.4.1 กำหนดให้ตัวแทนประกันภัยจะต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย เว้นแต่ที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับใบอนุญาต¹⁵³

4.2.4.2 กำหนดเรื่องความรับผิดชอบในการจ่ายเงินให้กับตัวกลางประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกัน เมื่อผู้เอาประกันภัยจ่ายเงินให้กับตัวกลางประกันภัยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติ

¹⁵² Section 35L Insurance Act 2002

¹⁵³ Section 35M Insurance Act 2002

ตามหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยให้กับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแล้ว แต่หากเป็นการที่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจ่ายเงินให้กับตัวกลางประกันภัยไม่ว่าจะเป็นเงินที่จ่ายให้ผู้เอาประกันภัย เงินคืน หรือเบี้ยประกันภัย จะไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยที่มีต่อผู้เอาประกันภัย¹⁵⁴

4.2.4.3 กำหนดให้ตัวกลางประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของตนเองทั้งหมด รวมถึงชื่อของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย ความสัมพันธ์ของตัวกลางประกันภัยกับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย เบี้ยประกันภัย และข้อมูลอื่นที่ MAS กำหนดก่อนที่จะเสนอทำสัญญาประกันภัย¹⁵⁵

4.2.4.4 กำหนดเรื่องการดำเนินการแทนในฐานะตัวกลางประกันภัย เช่น¹⁵⁶

1) ห้ามกระทำการที่เป็นการหลอกลวง ทำข้อความอันเป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดในจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายในการทำสัญญาประกันภัย หรือข้อความในสัญญาหรือข้อเสนอในการเข้าทำสัญญา ซึ่งการทำให้เกิดความเข้าใจผิดนั้นรวมถึงการละเลยในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญด้วย

2) ห้ามตัวกลางประกันภัยกระทำการอันเป็นการหลอกลวงในสัญญาที่จะให้กับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย โดยการเขียนข้อความอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญของสัญญา ละเลยในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ แนะนำผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เอาประกันภัยให้เขียนข้อความอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ หรือแนะนำผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เอาประกันภัยให้ละเลยในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ

3) ห้ามตัวกลางประกันภัยกระทำการอันเป็นการหลอกลวงในการเอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยให้กับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย โดยการกรอกข้อความอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญทั้งหมด หรือบางส่วน ละเลยในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ แนะนำผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เอาประกันภัยให้กรอกข้อความอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ หรือแนะนำผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เอาประกันภัยให้ละเลยในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ

4.2.4.5 กำหนดห้ามผู้ใดดำเนินการเป็นตัวแทนประกันภัยของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยเว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจาก MAS¹⁵⁷

4.2.4.6 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งให้ตัวกลางประกันภัยส่งเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับใช้ในการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของสัญญาประกันภัยหรือประโยชน์ที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับ โดยเอกสารนั้นจะต้องเป็นภาษาอังกฤษ หรือแปลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับใช้ในการสื่อสารนั้น ให้หมายความรวมถึง

¹⁵⁴ Section 35O Insurance Act 2002

¹⁵⁵ Section 35P Insurance Act 2002

¹⁵⁶ Section 35R Insurance Act 2002

¹⁵⁷ Section 35S Insurance Act 2002

โบรชัวร์ แผ่นพับ หรือเอกสารโฆษณาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งพิมพ์ หรือแบบฟอร์ม หาก MAS พบว่าเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการใช้ในการสื่อสารนั้นฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย หรืออาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยได้ให้ออกาสต์กลางประกันภัยชี้แจงความถูกต้อง แล้ว MAS สามารถสั่งให้ตัวกลางประกันภัยหยุดใช้เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ใช้เป็นการสื่อสารนั้นในประเทศสิงคโปร์ได้

4.2.4.7 กำหนดให้อำนาจ MAS ในการออกหลักเกณฑ์หรือสั่งให้ตัวกลางประกันภัยปฏิบัติได้ เช่น¹⁵⁸

- 1) มาตรฐานที่ต้องดำรงรักษาไว้สำหรับการเป็นตัวกลางประกันภัย รวมถึงหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัย
- 2) คุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และการอบรมการเป็นตัวกลางประกันภัย
- 3) กระบวนการในการดำเนินควบคุมตัวกลางประกันภัย

4.2.4.8 กำหนดให้ตัวกลางประกันภัยต้องส่งข้อมูลการประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์หรือประเทศอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่¹⁵⁹

4.2.4.9 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งห้ามบุคคลเป็นประกอบธุรกิจเป็นตัวกลางประกันภัยหรือมีส่วนในการสั่งการในการดำเนินการเป็นตัวกลางประกันภัยโดยตรงหรือทางอ้อมได้ หากพบว่าบุคคลใดกระทำการ ดังต่อไปนี้¹⁶⁰

- 1) กระทำคามผิดอาญฐานฉ้อโกงหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์หรือประเทศอื่นใด
- 2) MAS พบว่าบุคคลใดกระทำการปลอมแปลงลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย กระทำการเปลี่ยนแปลงเบี้ยประกันภัย กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ข้อมูลที่อาจทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ หรือให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง จงใจชักนำทำให้ผู้ถือกรมธรรม์ประกันภัยกรอกข้อความในแบบฟอร์มขอทำประกันภัย หรือกระทำการอื่นใดที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

ในการสั่งห้ามบุคคลเป็นประกอบธุรกิจเป็นตัวกลางประกันภัยหรือมีส่วนในการสั่งการในการดำเนินการเป็นตัวกลางประกันภัยโดยตรงหรือทางอ้อมนั้น MAS จะต้องแจ้งบุคคลนั้นให้ทราบเป็นหนังสือโดยจะต้องให้บุคคลนั้นชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หากบุคคลนั้นไม่สามารถชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องแจ้งวันที่มีคำสั่งห้ามบุคคลนั้นเป็นหนังสือ ผู้ถูกคำสั่งห้ามดังกล่าวสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรี

¹⁵⁸ Section 35S Insurance Act 2002

¹⁵⁹ Section 35U Insurance Act 2002

¹⁶⁰ Section 35V Insurance Act 2002

ภายใน 30 วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง นอกจากนี้ยังกำหนดห้ามผู้ประกอบการประกันภัยหรือผู้ประกอบการตัวกลางประกันภัยจ้าง หรือดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกคำสั่งห้ามดังกล่าวด้วย

4.2.4.10 กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย โดยกำหนดห้ามผู้ใดประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าประกันภัยประเภทใด ๆ ในประเทศสิงคโปร์ เว้นแต่บุคคลนั้นจะได้จดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัยกับ MAS¹⁶¹

ผู้ที่ประสงค์จะจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัยนั้นจะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อ MAS พร้อมให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เมื่อ MAS ได้รับคำขอแล้วจะพิจารณาจดทะเบียนนายหน้าประกันภัยแบบมีเงื่อนไขหรือปฏิเสธคำขอก็ได้ ซึ่งการจดทะเบียนนายหน้าประกันภัยนั้นจะเป็นประเภทนายหน้าประกันภัยโดยตรง นายหน้าประกันภัยต่อ นายหน้าประกันชีวิตต่อ หรือหลายประเภทรวมกันก็ได้¹⁶²

4.2.4.11 ในการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัย ผู้ยื่นคำขอจะต้องเป็นบริษัทจำกัดที่มีหุ้นชำระแล้วไม่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด มีนโยบายประกอบธุรกิจประกันภัยในการจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัย MAS จะเพิกถอนหรือกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้นายหน้าประกันภัยที่ได้จดทะเบียนแล้วปฏิบัติก็ได้¹⁶³

นอกจากนี้นายหน้าประกันภัยที่ได้จดทะเบียนแล้วจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรายปีตามที่ MAS กำหนด โดยค่าธรรมเนียมรายปีนี้อาจแตกต่างกันตามประเภทนายหน้าประกันภัย ซึ่ง MAS มีอำนาจในการยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีทั้งหมดหรือบางส่วนให้กับนายหน้าประกันภัยก็ได้¹⁶⁴

4.2.4.12 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งยกเลิกการจดทะเบียนของนายหน้าประกันภัยได้ เมื่อมีเหตุผล เช่น¹⁶⁵

- 1) นายหน้าประกันภัยไม่ประกอบธุรกิจภายใน 6 เดือนนับแต่ได้รับการจดทะเบียน
- 2) นายหน้าประกันภัยหยุดประกอบธุรกิจตามที่ได้จดทะเบียนไว้
- 3) นายหน้าประกันภัยบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด
- 4) นายหน้าประกันภัยได้มีการเจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ ชำระบัญชีหรือเลิกกิจการ

¹⁶¹ Section 35W Insurance Act 2002

¹⁶² Section 35X Insurance Act 2002

¹⁶³ Section 35Z Insurance Act 2002

¹⁶⁴ Section 35ZA Insurance Act 2002

¹⁶⁵ Section 35ZB Insurance Act 2002

5) นายหน้าประกันภัยคำเนิการที่อาจจะทำให้เกิดความเสียหาย
ต่อประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยที่ตนเป็นตัวแทน

6) นายหน้าประกันภัยคำเนิการที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย
เงื่อนไข หรือคำสั่งของ MAS

7) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจัดการ หรือผู้มีอำนาจบริหารของนายหน้าประกันภัย
กระทำการใด ๆ ที่เป็นการผิดอาญาภายใต้กฎหมายนี้

8) นายหน้าประกันภัยให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความใจผิด
หรือข้อมูลไม่ถูกต้อง รวมถึงปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
ในการยื่นคำขอจดทะเบียน

ในการสั่งยกเลิกการจดทะเบียนการเป็นนายหน้าประกันภัยนั้น MAS
จะต้องแจ้งให้นายหน้าประกันภัยทราบเป็นหนังสือ โดยจะต้องให้นายหน้าประกันภัยชี้แจงเหตุผล
ในระยะเวลาที่กำหนด หากนายหน้าประกันภัยไม่สามารถชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด
หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องแจ้งวันที่มีคำสั่งยกเลิกการจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัย
เป็นหนังสือ โดยผู้ถูกคำสั่งห้ามดังกล่าวสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่
ได้รับแจ้งคำสั่ง

เมื่อมีการยกเลิกการจดทะเบียนแล้ว นายหน้าประกันภัยที่ถูกคำสั่งยกเลิก
ยังต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้เอาประกันภัย หรือผู้อยู่ระหว่าง
เข้าทำสัญญาประกันภัย โดยต้องดำเนินการที่จำเป็น หรือดำเนินการใด ๆ ที่ MAS สั่งด้วย

4.2.4.13 กำหนดให้นายหน้าประกันภัยต้องรักษามูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Asset
Value) ตามจำนวนเงินที่กำหนด¹⁶⁶

4.2.4.14 กำหนดให้นายหน้าประกันภัยที่ได้รับเงินใด ๆ มาจากผู้เอาประกันภัย
หรือผู้อยู่ระหว่างทำสัญญาประกันภัย เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยตามสัญญาประกันภัย
หรือได้รับเงินจากผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้อยู่ระหว่างทำสัญญา
ประกันภัยจะต้องเปิดบัญชีในธนาคารที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์ และต้อง
รักษาเงินฝากในบัญชีนั้นด้วย

ในกรณีที่นายหน้าประกันภัยจดทะเบียนหลายประเภทจะต้องเปิดบัญชี
ในธนาคารที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์แยกเป็นประเภทนายหน้าประกันภัย
และต้องรักษาเงินฝากในบัญชีนั้นด้วย

ในการกำหนดให้มีบัญชีเงินฝากของนายหน้าประกันภัยนั้น MAS สามารถ
กำหนดประเภทของเงินที่จะฝากหรือถอนจากบัญชี การฝากหรือถอนเงินจากบัญชี การนำเงิน

¹⁶⁶ Section 35ZC Insurance Act 2002

ในบัญชีไปลงทุน การจ่ายผลประโยชน์ที่ได้จากการนำเงินในบัญชีไปลงทุน สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาที่เกี่ยวข้องกับเงินในบัญชี และเรื่องอื่นที่ MAS เห็นว่ามีความจำเป็น โดยเงินฝากในบัญชีดังกล่าวจะไม่ถูกยึด บังคับคดี นำไปเป็นหลักประกัน หรือจำนองได้¹⁶⁷

4.2.4.15 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการครอบงำกิจการ โดยห้ามผู้ใดไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ หรือนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ เข้าทำสัญญาในการได้มาซึ่งหุ้นของนายหน้าประกันภัยที่ได้รับการจดทะเบียนอันจะทำให้มีอำนาจเข้าครอบงำกิจการ เว้นแต่จะได้แจ้งและได้รับความเห็นชอบจาก MAS ก่อนการเข้าทำสัญญา โดยสัญญาการได้มาซึ่งหุ้นอันถือได้ว่าเป็นการเข้าครอบงำกิจการของนายหน้าประกันภัยนั้น จะต้องเป็นการดำเนินการโดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นถือหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมเกินกว่าร้อยละ 20 ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือมีคะแนนเสียงเกินกว่าร้อยละ 20 ซึ่งการถือว่าเข้าทำสัญญาจะเป็นการประกาศโดยชัดแจ้ง หรือเป็นนัยกับผู้ถือหุ้นให้จำหน่ายหุ้นให้¹⁶⁸

4.2.4.16 กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความเห็นชอบและถอดถอนเจ้าหน้าที่บริหารหรือกรรมการของนายหน้าประกันภัย โดยห้ามนายหน้าประกันภัยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารหรือกรรมการ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก MAS ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่บริหารหรือกรรมการของนายหน้าประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมตามที่ได้รับการแต่งตั้ง MAS มีอาจสั่งให้นายหน้าประกันภัยถอดถอนเจ้าหน้าที่บริหารหรือกรรมการผู้นั้นได้ โดยจะต้องให้นายหน้าประกันภัยชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หากนายหน้าประกันภัยไม่สามารถชี้แจงเหตุผลในระยะเวลาที่กำหนด หรือเหตุผลไม่เพียงพอ MAS ต้องมีหนังสือแจ้งวันที่มีคำสั่งถอดถอน และผู้ถูกคำสั่งถอดถอนดังกล่าวสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง¹⁶⁹

4.2.4.17 กำหนดข้อจำกัดเรื่องการให้สินเชื่อไม่มีหลักประกัน (Unsecured Loan) หรือการให้เงินล่วงหน้าแก่กรรมการหรือพนักงานของนายหน้าประกันภัย โดยห้ามนายหน้าประกันภัยให้สินเชื่อไม่มีหลักประกัน หรือให้เงินล่วงหน้าแก่กรรมการของนายหน้าประกันภัยหรือกรรมการที่เป็นลูกจ้างของนายหน้าประกันภัย หรือลูกจ้าง หรือทำหน้าที่ให้คำแนะนำกับลูกค้าครั้งละเกินกว่า 3,000 เหรียญสิงคโปร์ โดยคำว่า “กรรมการ” ให้ความหมายรวมถึงคู่สมรส บิดาหรือคู่สมรสของมารดา มารดาหรือคู่สมรสของบิดา บุตรหรือบุตรของคู่สมรส และพี่น้องร่วมมารดาหรือร่วมของกรรมการด้วย¹⁷⁰

¹⁶⁷ Section 35ZD Insurance Act 2002

¹⁶⁸ Section 35ZI Insurance Act 2002

¹⁶⁹ Section 35ZJ Insurance Act 2002

¹⁷⁰ Section 35ZK Insurance Act 2002

4.2.4.18 กำหนดห้ามผู้ใดใช้คำว่า “นายหน้าประกันภัย” หรือคำอื่นที่มีความหมายว่าผู้นั้นเป็นนายหน้าประกันภัย หรือแสดงข้อความในใบรับเงิน จดหมาย ประกาศโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือสิ่งอื่นที่เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งในรูปอิเล็กทรอนิกส์และอื่น ๆ เว้นแต่จะเป็นนายหน้าประกันภัยที่ได้รับการจดทะเบียน หรือบุคคลที่ได้รับการยกเว้น¹⁷¹ เช่น ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับอนุญาต

4.2.5 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการตรวจสอบ สอบสวน การเลิกกิจการ และการโอนกิจการ (Returns, Inspections and Investigations, Winding Up and Transfer of Business)

4.2.5.1 กำหนดให้นายหน้าประกันภัยต้องเตรียมเอกสารทางการเงินตามที่กำหนดให้แก่ MAS โดยผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหรือนายหน้าประกันภัยต้องเก็บรักษาเอกสารทางการเงินที่เพียงพอแก่การอธิบายธุรกรรมทางการเงินและฐานะทางการเงินต่าง ๆ และเก็บรักษาในที่เหมาะสมและสะดวกต่อการสอบบัญชี นอกจากนี้ยังต้องเตรียมเอกสารทางการเงินหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจตามแบบที่กำหนดให้กับ MAS อีกทั้งต้องมีการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อดำเนินการตรวจสอบบัญชี ซึ่งผู้สอบบัญชีที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบการแต่งตั้งจาก MAS โดยผู้สอบบัญชีนั้นจะต้องมีสถานที่ประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ และต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีบริษัทตามกฎหมายบริษัทจำกัด

MAS มีอำนาจกำหนดหน้าที่ให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติได้ เช่น การส่งข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชีให้กับ MAS กำหนดขอบเขตการสอบบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย หรือนายหน้าประกันภัยให้กว้างขึ้น เป็นต้น

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีพบว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดอาญาฐานฉ้อโกง หรือมีไม่ดำเนินการตามระเบียบอย่างร้ายแรงซึ่งอาจกระทบกับประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย ผู้สอบบัญชีต้องรายงานให้ MAS ทราบทันที¹⁷²

4.2.5.2 กำหนดให้ในรอบระยะเวลาบัญชีผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องจัดให้มีการตรวจสอบสถานะทางการเงินโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับความเห็นชอบจาก MAS ตามประเภทการประกันภัย และยื่นรายงานการตรวจสอบตามแบบที่กำหนดให้แก่ MAS¹⁷³

4.2.5.3 กำหนดให้ MAS มีอำนาจสั่งผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยให้อธิบายหากพบว่าเอกสารที่ยื่นไม่เพียงพอ ไม่ถูกต้องครบถ้วน หรืออาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย¹⁷⁴

¹⁷¹ Section 35ZN Insurance Act 2002

¹⁷² Section 36 Insurance Act 2002

¹⁷³ Section 37 Insurance Act 2002

¹⁷⁴ Section 38 Insurance Act 2002

4.2.5.4 กำหนดให้อำนาจ MAS ในการตรวจสอบเอกสาร บัญชี บันทึกลง หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องทั้งในรูปอิเล็กทรอนิกส์หรือสิ่งพิมพ์ ของผู้ประกอบการประกันภัย สาขาของผู้ประกอบการประกันภัยนอกประเทศสิงคโปร์ หรือตัวกลางประกันภัย โดยผู้ประกอบการประกันภัยหรือตัวกลางประกันภัยจะต้องผลิตเอกสาร บัญชี บันทึกลง หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องให้ MAS และต้องให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบด้วย¹⁷⁵

นอกจากนี้ยังกำหนดให้อำนาจ MAS ในการสอบสวนตามกฎหมาย หรือตรวจสอบว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย โดย MAS มีอำนาจแจ้งบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นต้องดำเนินการตามคำสั่งทันที¹⁷⁶

4.2.5.5 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการโอนกิจการและหุ้น โดยแบ่งเป็นการโอนกิจการและหุ้นโดยสมัครใจ และบังคับ ซึ่งการโอนกิจการโดยสมัครใจจะเป็นการดำเนินการโอนการประกอบการประกันภัยทั้งหมดหรือบางส่วนนั้น ผู้โอนจะต้องดำเนินการตามแผนและต้องได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจาก MAS โดยอาจกำหนดเงื่อนไขการให้ความเห็นชอบด้วยก็ได้ อีกทั้งแผนการ โอนกิจการจะต้องได้รับการยืนยันจากศาล (High Court)¹⁷⁷

ส่วนการบังคับโอนกิจการนั้น MAS จะเป็นผู้พิจารณาให้มีการโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน โดยกรรมการบริหารของผู้ประกอบการที่รับโอนให้ความยินยอม เมื่อ MAS พิจารณาแล้วให้มีการโอนกิจการ จะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี¹⁷⁸ และเมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วต้องออกไปประกาศการโอนกิจการด้วย¹⁷⁹

4.2.5.6 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเลิกบริษัท โดย MAS มีอำนาจยื่นขอต่อศาลให้มีคำสั่งเลิกบริษัทที่ประกอบการในประเทศสิงคโปร์ หากเห็นว่ากระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย¹⁸⁰

¹⁷⁵ Section 40 Insurance Act 2002

¹⁷⁶ Section 40A Insurance Act 2002

¹⁷⁷ Section 49FB Insurance Act 2002

¹⁷⁸ Section 49FF Insurance Act 2002

¹⁷⁹ Section 49FG Insurance Act 2002

¹⁸⁰ Section 49FO Insurance Act 2002

บทที่ 5

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

5.1 บทวิเคราะห์

จากการศึกษากฎหมายประกันภัยของประเทศไทย แนวทางการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของ IAIS ทั้งในหลักการใหญ่และหลักการย่อย รวมถึงกฎหมายประกันภัยของต่างประเทศ คณะผู้วิจัยพบว่า กฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย และกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเมื่อนำมาเทียบกับหลักการประกันภัยของ IAIS ทั้ง 26 ข้อแล้ว กฎหมายไทยมีบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักการสากลดังกล่าวบางส่วน และยังขาดบทบัญญัติที่รองรับหลักการ IAIS บางส่วน โดยได้นำกฎหมายของเทศอังกฤษและเทศสิงคโปร์มาประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1.1 หลักการที่ 1 วัตถุประสงค์อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแล (Objectives Powers and Responsibilities of the Supervisor) กำหนดว่า จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างชัดเจน ซึ่งในหลักการที่ 1 นี้ยังรวมถึงการมีกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจเพียงพอที่ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ทั้งการกำกับดูแลเฉพาะรายบริษัทประกันภัยและการกำกับแบบรวมกลุ่ม เมื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 ประกอบกับพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศไทยไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการคปภ. หรือสำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่มไว้ ทำให้คณะกรรมการ คปภ. และสำนักงาน คปภ. ไม่สามารถตรวจสอบผู้ประกอบธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มที่มีบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยรวมอยู่ จึงอาจส่งผลให้การกำกับดูแลไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่สะท้อนสถานะของโครงสร้างทางธุรกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ ทั้งนี้ การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับแบบรวมกลุ่มนั้น สามารถนำพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายกำกับดูแลสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมาเทียบเคียงได้ โดยในกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินนั้น มีการกำหนดโครงสร้างของธุรกิจทางการเงินซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบของกลุ่มบริษัทที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน และประกอบไปด้วยสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน ผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ และผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยซึ่งมีหน่วยงานกำกับดูแลตามประเภทของธุรกิจทางการเงินนั้น ๆ ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะพบว่าในกลุ่มธุรกิจทางการเงินดังกล่าว จะมีผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกกำกับดูแลโดยหน่วยงานกำกับอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักงาน ก.ล.ต. และสำนักงาน คปภ. อย่างไรก็ดี มีเพียงธนาคารแห่งประเทศไทยที่กฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินกำหนดให้เป็นหน่วยงานกำกับดูแลที่มีอำนาจในการกำกับกลุ่มธุรกิจทางการเงินเท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายกำหนดนิยามของคำว่า “ธุรกิจทางการเงิน” ไว้ในมาตรา 4¹⁸¹ ให้รวมถึงการประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตด้วย โดยหลักการของการให้อำนาจในการกำกับกลุ่มธุรกิจทางการเงินก็เพื่อประโยชน์ในการให้ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินที่รับเงินฝาก สามารถเข้าตรวจสอบบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินได้ เนื่องจากในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินนั้น มักมีการกู้ยืมกันระหว่างบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกัน และฐานะทางการเงินของบริษัทในเครืออาจส่งผลต่อฐานะทางการเงินของสถาบันการเงินที่อยู่ในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ การให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำกับกลุ่มธุรกิจทางการเงินจึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดปัญหาด้านฐานะหรือการดำเนินการของสถาบันการเงินได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการกำกับบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยจึงควรมีการแก้ไขกฎหมายกำหนดให้อำนาจการกำกับแบบรวมกลุ่มให้กับคณะกรรมการ คปภ. สำนักงาน คปภ. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ 1 นี้ด้วย

สำหรับประเทศอังกฤษนั้น โครงสร้างการกำกับดูแลธุรกิจทางการเงินทุกประเภทจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Bank of England ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของระบบการเงินและระบบเงินตรา โดยภายใต้การดำเนินงานของ Bank of England จะมีคณะกรรมการนโยบายทางการเงิน (Financial Policy Committee หรือเรียกชื่อย่อว่า FPC) ซึ่งกำกับดูแลภาพรวมของระบบสถาบันการเงินในประเทศทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินที่รับเงินฝาก ผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ และผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย เนื่องจากการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจทางการเงินในประเทศอังกฤษมีลักษณะแบบรวมศูนย์ จึงมีการกำกับดูแลแบบรวมกลุ่มธุรกิจทางการเงินทุกประเภทเข้าด้วยกัน โดยมีหน่วยงานกำกับดูแลเดียวกัน ทำให้การกำกับดูแลและการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนในประเทศสิงคโปร์โครงสร้างการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประเทศอังกฤษ โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ได้แก่ Monetary Authority of Singapore (MAS) มีฐานะเป็นธนาคารกลางของประเทศสิงคโปร์ จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย Monetary Authority of Singapore Act มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลสถาบัน

¹⁸¹ พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต หรือธุรกิจอื่นตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

การเงินทั้งหมดของประเทศสิงคโปร์ดูแลเสถียรภาพ รวมถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ดูแลนโยบายทางการเงิน และพัฒนาให้ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ
โดยในส่วนของธุรกิจประกันภัย MAS จะเป็นหน่วยงานที่กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งรวมถึง
ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยด้วย

เมื่อพิจารณาการกำกับดูแลในประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์แล้วจะเห็นได้ว่า
โครงสร้างการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจทางการเงินในประเทศดังกล่าวจะมีลักษณะรวมศูนย์
อยู่ภายใต้องค์กรเดียว โดยมีโครงสร้างภายในที่แบ่งการกำกับดูแลออกเป็นแต่ละประเภทธุรกิจ
ซึ่งทำให้การกำกับแบบรวมกลุ่มรวมถึงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นไปอย่าง
มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทย วิวัฒนาการและการกำหนดโครงสร้างของภาคกำกับ
ดูแลแต่ดั้งเดิมแยกหน่วยงานกำกับประกอบธุรกิจทางการเงินแต่ละประเภทออกจากกัน ดังนั้น
การจะรวมการกำกับดูแลเข้าด้วยกันเช่นเดียวกับประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์ จึงทำได้ยาก
การดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ 1 นี้ จึงต้องออกกฎหมายให้อำนาจการกำกับแบบ
รวมกลุ่มแก่คณะกรรมการ คปภ. และสำนักงานคปภ. กำหนดกรอบอำนาจในการกำกับดูแล
ที่ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น เพื่อให้การกำกับดูแลของแต่ละหน่วยงาน
มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1.2 หลักการที่ 2 หน่วยงานกำกับดูแล (Supervisor) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแล
ต้องมีความเป็นอิสระน่าเชื่อถือและมีความโปร่งใส มีระบบการรักษาความลับ เป็นองค์กร
ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย มีบุคลากรที่เพียงพอและดำเนินการอย่างมีมาตรฐานเมื่อ
พิจารณากฎหมายของประเทศไทยพบว่า การดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. อาจไม่สอดคล้อง
หลักการที่ 2 ในเรื่องความเป็นอิสระของหน่วยงานทั้งในเรื่องการดำเนินงานของสำนักงาน คปภ.
และองค์ประกอบของคณะกรรมการ คปภ. ดังนี้

ในการดำเนินการของสำนักงาน คปภ. ควรมีอิสระในการกำกับดูแลการประกอบ
ธุรกิจประกันภัยอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะมีความจำเป็นบางประการที่จะต้องให้อำนาจในการร่วมกำกับ
ดูแลของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการคลังในเรื่องการออกใบอนุญาต เนื่องจากกระทรวงการคลัง
อาจมีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนผู้ประกอบการในตลาดประกันภัยเพื่อประโยชน์
ในการกำกับดูแลเศรษฐกิจในภาพรวม (Macroeconomic) แต่ในการกำกับดูแลในเรื่องทั่วไป
ของการประกอบธุรกิจ ควรเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของสำนักงาน คปภ. เช่น การสั่งควบคุม
กิจการ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้ การกำกับดูแลการประกอบ
ธุรกิจยังมีความลักลั่นในบางประเด็น เช่น อำนาจรัฐมนตรีในการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
ประกันภัยจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแต่ในกรณีที่มีการเพิกถอนใบอนุญาต รัฐมนตรี
มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เป็นต้นคณะผู้วิจัย

จึงเห็นควรเสนอให้อำนาจของสำนักงานคปภ. มีความเป็นอิสระในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น โดยให้อำนาจในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจทั่วไปควรเป็นของสำนักงาน คปภ. ส่วนอำนาจในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตที่ยังมีความจำเป็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เข้ามามีบทบาทในการพิจารณานั้น ก็ควรกำหนดให้ชัดเจนและลดทอนขั้นตอนของการกำหนดให้ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบออกไป เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจเพียงการรับทราบการดำเนินงานของ สำนักงาน คปภ. เท่านั้น

ในส่วนองค์ประกอบของคณะกรรมการ คปภ. ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินการเป็นอิสระมากขึ้น ควรมีการคัดเลือกประธานคณะกรรมการแทนการกำหนดให้ปลัดกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งดังกล่าวตามกฎหมาย นอกจากนี้แล้ว การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และการสรรหาประธานคณะกรรมการควรมีการกำหนดกระบวนการที่ชัดเจนในกฎหมาย โดยอาจเทียบเคียงกับการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจอื่น เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือสำนักงาน ก.ล.ต. จะพบว่ามีกำหนดให้มีคณะกรรมการคัดเลือกทำหน้าที่ในการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะทำให้กระบวนการในการได้มาของผู้บริหารและองค์กรมีความโปร่งใสและสอดคล้องกับหลักการสากลมากยิ่งขึ้น โดยในกรณีของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดว่า ในการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือก ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 7 คน และให้ผู้ว่าการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการทั้งนี้ ที่มาของคณะกรรมการคัดเลือกมาจากบุคคล ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และดำเนินการคัดเลือกผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอ โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยและปลัดกระทรวงการคลัง และในกรณีของการเลือกตั้งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย กฎหมายก็กำหนดให้ดำเนินการผ่านคณะกรรมการคัดเลือกเช่นกัน โดยความแตกต่างคือคณะกรรมการคัดเลือกต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไม่น้อยกว่า 2 ชื่อ ทั้งนี้ ในส่วนของเลขาธิการ คปภ. คณะผู้วิจัยเห็นว่า หากการสรรหาคณะกรรมการ คปภ. มีความเป็นอิสระแล้ว การสรรหาเลขาธิการ คปภ. โดยคณะกรรมการ คปภ. ก็ถือว่ามีความเป็นอิสระแล้วในระดับหนึ่ง หากนโยบายประสงค์ที่จะให้เกิดความเป็นอิสระมากขึ้นอีก ก็สามารถนำกระบวนการสรรหาผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมาประยุกต์แก้ไขในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยได้

5.1.3 หลักการที่ 3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับ

(Information Exchange and Confidentiality Requirement) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับนั้น ในส่วนของการแลกเปลี่ยนข้อมูลของการประกอบธุรกิจประกันภัย กฎหมายไม่ได้มีการกำหนดในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลอื่นอย่างชัดเจนจะเป็นแต่เพียงการทำความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในบางเรื่อง เช่น สำนักงาน คปภ. ได้มีการลงนามใน MOU แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภาคการเงิน เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) โดยมีการกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์เฉพาะในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลนั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากกฎหมายยังไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่มไว้ และไม่มียกเว้นให้อำนาจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลอย่างชัดเจน อย่างไรก็ดี แม้ว่ามาตรา 20 ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 จะให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ในการร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. แล้วก็ตาม แต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าอาจเสี่ยงต่อการถูกโต้แย้งว่าไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายรองรับการให้อำนาจในการดำเนินการได้ นอกจากนี้ ในส่วนของการรักษาความลับของหน่วยงานกฎหมายของประเทศไทยมีการกำหนดเรื่องการรักษาความลับไว้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยหน่วยงานราชการจะต้องปฏิบัติในเรื่องการเปิดเผยและการรักษาความลับตามกฎหมายดังกล่าวจึงทำให้การเปิดเผย และการรักษาความลับเป็นไปในตามหลักการที่ 3 แล้ว อย่างไรก็ดี ในส่วนของบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลนั้น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ยังไม่ได้กำหนดบทลงโทษเอาไว้อย่างชัดเจน และไม่มีบทยกเว้น กรณีที่หน่วยงานสามารถเปิดเผยข้อมูลได้ในลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายกำกับสถาบันการเงินและบริษัทหลักทรัพย์ ดังมาตรา 154 ของกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน¹⁸² หรือมาตรา

¹⁸² พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

มาตรา 154 ผู้ใดล่วงรู้กิจการของสถาบันการเงินใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (2) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

316 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535¹⁸³ ซึ่งการมีบทกำหนดโทษในลักษณะดังกล่าวนี้มีประโยชน์ 2 ประการคือ 1) เป็นมาตรการทำให้การป้องกันการเปิดเผยความลับที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทประกันภัยและการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) การมีบทบัญญัติที่กำหนดข้อยกเว้นที่ถือว่าการเปิดเผยข้อมูลไม่เป็นการกระทำความผิด อันจะทำให้เกิดความชัดเจนและเป็นบรรทัดฐานสำหรับผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัยและกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตด้วย

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น เนื่องจากประเทศอังกฤษมีหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจ 2 หน่วยงาน คือ PRA และ FCA ดังนั้น การจัดทำกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจนและการทำความเข้าใจระหว่าง 2 หน่วยงาน เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้การกำกับดูแลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายและเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ โดยอังกฤษมีกฎหมาย FSMA 2000 มาตรา 1L (1) กำหนดให้ในการขอข้อมูลจากบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจาก FCA และสามารถประสานงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อขอข้อมูลที่เป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้ ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทย

(3) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของสถาบันการเงินนั้นหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับสถาบันการเงินนั้น

(4) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับสถาบันการเงิน หรือธุรกิจทางการเงิน ตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน

(5) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(6) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน

(7) การเปิดเผยความลับของลูกค้าสถาบันการเงินที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว

(8) การเปิดเผยความลับของลูกค้าของสถาบันการเงินซึ่งลูกค้าดังกล่าวให้ความยินยอมแล้ว

(9) การเปิดเผยให้แก่บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกัน

(10) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

¹⁸³พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

มาตรา 316 ผู้ใดล่วงรู้กิจการของบุคคลใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่ง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเปิดเผยตามหน้าที่

(2) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

(3) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของบริษัทหลักทรัพย์

(5) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของนิติบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(6) การเปิดเผยแก่ทางการหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่ทำหน้าที่กำกับหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ หรือกำกับดูแลสถาบันการเงิน

(7) การเปิดเผยเมื่อได้รับความเห็นชอบจากบุคคลดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร

(Bank of England) จึงจัดทำ Memorandum of Understanding¹⁸⁴ (MoU) ระหว่าง FCA และ PRA เพื่อกำหนดกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ของสองหน่วยงานและระบุถึงแนวทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานไว้ ดังนี้

5.1.3.1 การแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงระยะเวลาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

5.1.3.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสมควรให้ความสำคัญกับข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการกิจของอีกหน่วยงานและหากได้รับการร้องขอ ให้ส่งมอบข้อมูลดังกล่าวโดยเร็ว นอกจากนี้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่ออีกหน่วยงานก็ควรเสนอให้ข้อมูลดังกล่าวโดยไม่ต้องรอคำร้องขอ

5.1.3.3 ข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานอื่น เช่น ข้อมูลจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลนอกประเทศ (Overseas Supervisors) อาจไม่สามารถเปิดเผยได้จากข้อตกลงของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น ให้แต่ละหน่วยงานพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อมิให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลไม่ขัดต่อข้อตกลงดังกล่าว

5.1.3.4 หลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับแลกเปลี่ยนข้อมูลจะกำหนดไว้ในเอกสารแนบ รวมถึงการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อมิให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซ้ำซ้อน (Duplication of Exchange)

5.1.3.5 หน่วยงานกำกับดูแลต้องเก็บข้อมูลที่รับไว้เป็นความลับ และต้องเข้าใจถึงความมั่นคงในการเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับการแลกเปลี่ยนข้อมูล

5.1.3.6 หากหน่วยงานใดประสงค์จะเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลภายนอกเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายหรือเพื่อการดำเนินการทางกฎหมายอื่นใด และหากเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ให้หารือกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลนั้นก่อน

5.1.3.7 ก่อนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในทุกกรณี ให้หน่วยงานกำกับดูแลพิจารณาถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับด้วย เช่น Freedom of Information Act และ Data Protection Act

ส่วนประเทศสิงคโปร์การแลกเปลี่ยนข้อมูลนั้น MAS สามารถประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือร่วมมือในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานต่างๆรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการฟอกเงิน และการต่อต้านการให้เงินช่วยเหลือการก่อการร้าย นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการขอให้บุคคลมาให้ข้อมูลด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์มีลักษณะแบบการรวมศูนย์

¹⁸⁴ www.bankofengland.co.uk/about/Documents/mous/moufcapra.pdf

การกำกับดูแลเข้าด้วยกัน ประเทศอังกฤษมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานและมีการทำ MOU แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลแต่ละประเภท แต่กฎหมายของประเทศไทยมีลักษณะ โครงสร้างการจัดตั้งหน่วยงานที่ต่างจากทั้ง 2 ประเทศ มีการแยกหน่วยงานกำกับดูแลตามประเภทของธุรกิจ และต้องมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการดำเนินการของหน่วยงานกำกับดูแลอย่างชัดเจนจึงจะดำเนินการได้ทำให้การดำเนินการของประเทศไทยไม่สอดคล้องกับหลักการที่ 3 ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลของกลุ่มธุรกิจ เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจ สำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่มไว้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลในการกำกับแบบรวมกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันให้ชัดเจน

5.1.4 หลักการที่ 4 การออกใบอนุญาต (Licensing) กำหนดว่า นิติบุคคลใดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนการประกอบธุรกิจในประเทศนั้น ๆ โดยประเทศดังกล่าวอาจกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้ใบอนุญาตได้แต่ต้องมีความชัดเจนและเปิดเผยต่อสาธารณะนั้น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการให้ใบอนุญาตยังชัดเจนในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การดำเนินการพิจารณาที่จะเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด¹⁸⁵ นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในฐานะรัฐมนตรีรักษาการเป็นผู้ออกใบอนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีโดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทำให้หน่วยงานกำกับดูแลซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญไม่มีอำนาจในการมีส่วนร่วมพิจารณา ในการออกใบอนุญาตและกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งเมื่อเทียบกับการออกใบอนุญาตการประกอบธุรกิจอื่น ๆ เช่นการออกใบอนุญาตธนาคารพาณิชย์ กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้ออกใบอนุญาตตามคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁸⁶ หรือในกรณีของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกต.¹⁸⁷ เป็นต้น

¹⁸⁵พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 39/1 การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในเรื่องใด หากมิได้มีกฎหมายหรือกฎกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้เป็นประการอื่น ให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของเจ้าหน้าที่ที่จะกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

¹⁸⁶พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

ซึ่งการให้หน่วยงานกำกับดูแลโดยตรงทำหน้าที่ในการเสนอแนะการออกใบอนุญาตจะช่วยให้การคัดกรองมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องได้รับการอนุญาตประกอบธุรกิจตามที่กฎหมาย FSMA 2000 กำหนด ซึ่งกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจ FCA และ PRA ในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินหรือให้บริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงการให้บริการประกันภัย และธุรกิจอื่นๆ เช่น การรับเงินฝาก การประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการด้านการลงทุน การให้คำปรึกษาทางการเงิน การทำธุรกิจซื้อขายในตราสารอนุพันธ์ กองทุนการออมและกองทุนเพื่อการลงทุน และตราสารชุกุก เป็นต้น อีกทั้งกำหนดให้การให้บริการทางการเงินในประเทศอังกฤษนั้นเป็นบริการที่ต้องได้รับอนุญาตเว้นแต่จะได้รับการยกเว้นไว้เป็นรายกรณี

ส่วนในประเทศสิงคโปร์ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจาก MAS และต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

5.1.5 หลักการที่ 5 ความเหมาะสมของบุคลากร (Suitability of Persons) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารระดับสูงของบริษัทประกันชีวิต¹⁸⁸ และบริษัทประกันวินาศภัย¹⁸⁹ ไว้ว่าต้องไม่มีการศึกษาต่ำกว่า

มาตรา 9 การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ จะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด โดยได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ในการอนุญาตดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ตามที่เห็นสมควรก็ได้

.....

¹⁸⁷พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

มาตรา 90 การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้อเมื่อได้จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดหรือเมื่อเป็นสถาบันการเงิน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ โดยได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ด.

¹⁸⁸พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

มาตรา 35 กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัท หรือที่ปรึกษาของบริษัทต้องเป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1)

¹⁸⁹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

มาตรา 34 กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัท หรือที่ปรึกษาของบริษัทต้องเป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ปริญญาดริและเคยมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่อาจยังไม่เพียงพอต่อการคัดกรองบุคคลที่มีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัทประกันภัยจึงควรมีการกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการดำรงตำแหน่งเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้หลักการที่ 5 ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยแสดงรายงานความเหมาะสมของผู้ถือหุ้นคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัยโดยอาจพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนในการขออนุญาตก็ได้ ซึ่งกฎหมายไทยไม่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจในการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ถือหุ้นคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัย นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยควรมีการกำหนดนิยาม “อำนาจในการบริหาร” (Control) เพื่อกำหนดบุคคลที่มีอำนาจในการดำเนินการด้านการบริหารไม่ว่าตำแหน่งดังกล่าวจะเรียกว่าอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้การควบคุมและการกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการดำเนินการเป็นไปอย่างชัดเจน โดยอาจเทียบเคียงได้กับพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีการกำหนดนิยามของอำนาจในการจัดการ ดังนี้

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

(1) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ กรรมการที่เป็นผู้บริหารของสถาบันการเงินหรือบริษัท แลัวแต่กรณี หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) บุคคลซึ่งสถาบันการเงินหรือบริษัททำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงานทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ

(3) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำผู้จัดการหรือกรรมการ หรือการจัดการของสถาบันการเงินหรือบริษัท ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบาย หรือการดำเนินงานของสถาบันการเงินหรือบริษัท

“กรรมการที่เป็นผู้บริหาร” หมายความว่า กรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานในสถาบันการเงินหรือบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด”

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งที่มีความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ซึ่งในกรณีของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย อาจต้องมีการคำนึงถึงความจำเป็นในการกำกับความเหมาะสมในระดับดังกล่าวด้วยหรือไม่

“มาตรา 25 การแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งบุคคลใหม่หรือแต่งตั้งบุคคลเดิมให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หากธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนั้นแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าบุคคลซึ่งได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิกถอนการให้ความเห็นชอบที่ได้ให้ไว้แล้ว”

นอกจากนี้ บทบัญญัติยังขาดความชัดเจนในเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ในกรณีของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและยังไม่มีกรให้อำนาจหน่วยงานในการกำหนดหลักเกณฑ์ย่อยสำหรับการกำกับดูแลเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้การกำหนดความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่มี ความชัดเจน ซึ่งหากเทียบเคียงกับกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินพบว่ามีกรกำหนดบทบัญญัติเรื่องผู้บริหารสถาบันการเงินต้องมีการรับผิดชอบต่อลูกค้า และมีการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ถือหุ้น¹⁹⁰ ดังนั้น การกำหนดบทบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงให้ชัดเจนก็จะทำให้สอดคล้องกับหลักการในข้อนี้มากยิ่งขึ้น

ส่วนประเทศอังกฤษ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่บริหาร (Directors) และผู้บริหารระดับสูง (Senior Managers) ในบริษัทประกันชีวิตนั้น ต้องมีคุณสมบัติตามที่ FCA กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์เรื่อง Senior Management Arrangements Systems and Controls¹⁹¹ หรือ SYSC ซึ่งมีวัตถุประสงค์

¹⁹⁰พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

มาตรา 26 ในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สถาบันการเงินมีหน้าที่แจ้งหรือแสดงให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบเกี่ยวกับผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการ ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการ ได้รับจากสถาบันการเงิน และมีหน้าที่แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบถึงการเป็นกรรมการในธุรกิจอื่นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการมีหน้าที่แจ้งการเป็นกรรมการในธุรกิจอื่นแก่สถาบันการเงิน

มาตรา 27 ในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน กรรมการต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง และต้องรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารงานสถาบันการเงินนั้น ซึ่งรวมถึงเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) การจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของสถาบันการเงิน โดยต้องเปิดเผยให้ผู้ถือหุ้น ผู้ฝากเงิน และประชาชนได้รับทราบและสามารถตรวจสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

(3) การให้สถาบันการเงินเรียกประชุมผู้ถือหุ้นภายในสี่เดือนนับแต่สิ้นรอบระยะเวลาบัญชีหกเดือน เมื่อปรากฏว่าสถาบันการเงินนั้นประสบการขาดทุนจนทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาหกเดือนตามมาตรา 67 ลดลงเหลือต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่ชำระแล้ว และให้เรียกประชุมผู้ถือหุ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงเหลือต่ำกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนที่ชำระแล้ว เพื่อแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินตามความเป็นจริง

¹⁹¹<https://fshandbook.info/FS/html/handbook/SYSC>

เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีอำนาจบริหารในบริษัทที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจโดย FCA มีความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับการให้บริการทางการเงินตามที่กฎหมายกำหนด มีความสามารถในการดำเนินกิจการและบริหารความเสี่ยงอย่างเพียงพอเป็นต้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ SYSC กำหนดหน้าที่ของมีอำนาจบริหารในบริษัทประกันภัยให้ต้องปฏิบัติตาม รวม 21 หัวข้อ เพื่อให้บุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารมีความสามารถและเป็นมาตรฐานตามที่ FCA กำหนด

ส่วนในประเทศสิงคโปร์นั้น ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ คณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารระดับสูง ผู้สอบบัญชีและนักคณิตศาสตร์ประกันภัยของผู้รับประกันภัยเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจประกันภัย ดังนั้น กฎหมายสิงคโปร์จึงกำหนดให้ MAS มีอำนาจพิจารณาถึงความเหมาะสมในการแต่งตั้งและถอดถอนผู้มีอำนาจบริหาร ประธานกรรมการ หรือกรรมการของผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ซึ่งในการได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยนั้น ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยต้องมีผู้บริหาร นักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตโดยตรง

5.1.6 หลักการที่ 6 การเปลี่ยนแปลงอำนาจในการบริหารและการโอนกิจการ (Changes in Control and Portfolio Transfers) กำหนดว่า การเข้าถือหุ้นใหญ่หรือการมีผลประโยชน์อื่นใดในธุรกิจประกันภัยที่มีผลให้ผู้เข้าถือหุ้นนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจในการบริหารธุรกิจประกันภัยรวมทั้งการโอนกิจการหรือการควบรวมกิจการจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานกำกับดูแลนั้น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535¹⁹² และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535¹⁹³ ให้อำนาจคณะกรรมการในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการโอนหรือรับโอนกิจการเท่านั้น แต่ยังไม่รวมถึงอำนาจในการเข้าถือหุ้นใหญ่หรือการเข้าครอบงำ

¹⁹² พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

มาตรา 14 การโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการควบกันของบริษัท ให้กระทำได้เฉพาะกับบริษัทด้วยกันเท่านั้น

ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน หรือควบกันตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริษัทดังกล่าวร่วมกันจัดทำโครงการแสดงรายละเอียดการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ ในการให้ความเห็นชอบ คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยหรือเพื่อความมั่นคงของการดำเนินการของบริษัทด้วยก็ได้

¹⁹³ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

มาตรา 13 การโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการควบกันของบริษัท ให้กระทำได้เฉพาะกับบริษัทด้วยกันเท่านั้น

ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน หรือควบกันตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริษัทดังกล่าวร่วมกันจัดทำโครงการแสดงรายละเอียดการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ ในการให้ความเห็นชอบ คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยหรือเพื่อความมั่นคงของการดำเนินการของบริษัทด้วยก็ได้

กิจการ หรือมีอำนาจในการบริหารในลักษณะอื่นใดในการบริหารธุรกิจประกันภัยซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการกำกับดูแลนอกจากนี้ การเข้าถือหุ้นหรือการรวมกลุ่มธุรกิจทางการเงินยังไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดในกฎหมายอย่างชัดเจน จึงอาจทำให้การกำกับดูแลไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในทางธุรกิจ

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้นกำหนดเรื่องการถ่ายโอนธุรกิจหรือการเข้าครอบครอง (Mergers and Acquisitions) กำหนดไว้ในกฎหมายทั่วไปที่บังคับใช้กับบริษัทหรือนิติบุคคลทั้งประเทศ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ กฎหมาย Company Law และกฎหมาย Competition Law ซึ่งในการควบรวมธุรกิจหรือการเข้าครอบครองธุรกิจนั้น (Takeovers) จะมีคณะกรรมการเพื่อควบคุมการถ่ายโอนธุรกิจหรือการเข้าครอบครอง เพื่อพิจารณาการถ่ายโอนหรือการเข้าครอบครองธุรกิจของบริษัท อีกทั้งมีหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะ คือ OFT หรือ Office of Fair Trade มีอำนาจในการกำกับดูแลการถ่ายโอนธุรกิจหรือการเข้าครอบครองธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคเนื่องจากการใช้อำนาจทางการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ตนมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากเกินไป หรือที่เรียกว่า Monopolistic Market

ส่วนในประเทศสิงคโปร์นั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการโอนกิจการและหุ้นของบริษัทประกันภัยไว้ โดยแบ่งเป็นการโอนกิจการและหุ้นโดยสมัครใจ และบังคับ ซึ่งการโอนกิจการโดยสมัครใจจะเป็นการดำเนินการโอนการประกอบธุรกิจประกันภัยทั้งหมดหรือบางส่วนนั้น ผู้โอนจะต้องดำเนินการตามแผนและต้องได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจาก MAS โดยอาจกำหนดเงื่อนไขการให้ความเห็นชอบด้วยก็ได้ อีกทั้งแผนการโอนกิจการจะต้องได้รับการยืนยันจากศาล (High Court) ส่วนกรณีการบังคับโอนกิจการนั้น MAS จะเป็นผู้พิจารณาให้มีการโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน โดยกรรมการบริหารของผู้ประกอบธุรกิจที่รับโอนให้ความยินยอม เมื่อ MAS พิจารณาแล้วให้มีการโอนกิจการ จะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และเมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วต้องออกใบประกาศการโอนกิจการด้วยส่วนในเรื่องการครอบงำกิจการก็มีข้อกำหนดห้ามดำเนินการใด ๆ เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก MAS เป็นหนังสือ

5.1.7 หลักการที่ 7 บรรษัทภิบาล (Corporate Governance) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำหนดให้บริษัทประกันภัยจัดทำกรอบบรรษัทภิบาลซึ่งกำหนดการบริหารและดูแลธุรกิจประกันภัยอย่างมั่นคงรอบคอบและคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยนั้น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยต้องจัดตั้งเป็นบริษัทมหาชน จำกัด ทำให้บริษัทจะต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบรรษัทภิบาลตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 อยู่แล้วนอกจากนี้คณะกรรมการ คปภ. ยังได้มีการออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเงิน การจ่ายเงิน การตรวจสอบและการควบคุมภายในของบริษัท ประกันชีวิตซึ่งมีข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ การจัดให้มีการ หน่วยงานตรวจสอบภายในและการว่าจ้างให้บุคคลภายนอกดำเนินการตรวจสอบภายใน เป็นต้น

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น กำหนดให้คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงจะต้อง ควบคุมดูแลกิจการของบริษัทประกันภัยอย่างมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการนั้น ๆ โดยต้อง คำนึงถึง ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนรวม ประกอบกับการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

ส่วนในประเทศสิงคโปร์นั้นกำหนดให้คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงจะต้อง ควบคุมดูแลกิจการของบริษัทประกันภัยอย่างมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการ โดยต้องมีความ โปร่งใสและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.1.8 หลักการที่ 8 การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management and Internal Controls) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีกรอบ การดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักบรรษัทภิบาลในการจัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการมีหน่วยงานกำกับปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance) คณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuarial Matter) และตรวจสอบภายใน โดยพระราชบัญญัติ ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ อำนวยการคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีการบริหารความเสี่ยงอยู่ แล้ว¹⁹⁴

¹⁹⁴ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

มาตรา 37 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ให้บริษัทปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้ได้

- (1) การเก็บเบี้ยประกันภัย
- (2) การประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัท
- (3) การประกันต่อ
- (4) การจำแนกประเภทค่าใช้จ่าย
- (5) การจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยไว้เป็นประเภท ๆ
- (6) การกำหนดวิธีการออกและเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย
- (7) การกำหนดอัตราค่าจ้างหรือบำเหน็จสำหรับตัวแทนประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันวินาศภัยตามประเภทของ

การประกันวินาศภัย

- (8) การกำหนดแบบ ขนาด ตัวอักษร ภาษาที่ใช้ และข้อความของเอกสารแสดงการรับเงินของบริษัท
- (9) การกำหนดประเภทและอัตราอย่างสูงของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรับประกันภัย
- (10) การรับเงิน การจ่ายเงิน การตรวจสอบ และการควบคุมภายใน
- (11) การชดใช้เงิน หรือค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย
- (12) การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัท

5.1.9 หลักการที่ 9 การตรวจสอบและการรายงาน (Supervisory Review and Reporting)

นั้นพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มีการกำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยได้¹⁹⁵ รวมถึงการส่งรายงานตามที่กฎหมายกำหนด จึงถือว่ามีกำกับการกำกับดูแลทั้งในรูปแบบ On - Site และ Off - Site อย่างไรก็ดี ตามหลักการนี้กำหนดว่าการเข้าตรวจสอบบริษัทประกันภัยต้องรวมถึงการเข้าตรวจสอบผู้ที่ดำเนินการ Outsource ของบริษัทประกันภัยหรือกลุ่มธุรกิจด้วย ซึ่งปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลในการเข้าตรวจสอบกลุ่มธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยหรือการเข้าตรวจสอบบริษัทที่รับ Outsource ได้ดังเช่นกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินที่ให้อำนาจผู้ตรวจการสถาบันการเงินเข้าตรวจสอบบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนลูกหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงินนั้นได้¹⁹⁶ มีแต่เพียงในกรณีที่เกิดข้อ

¹⁹⁵ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

มาตรา 51 ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของบริษัท และเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

- (1) เข้าไปในสำนักงานของบริษัทในระหว่างเวลาทำการเพื่อทราบข้อเท็จจริง ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่น ๆ จากกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทและสอบถามบุคคลดังกล่าวได้
- (2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัท หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสมุดบัญชี เอกสาร หรือดวงตรา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์และหนี้สินของบริษัท เพื่อตรวจสอบหรือประเมินราคาทรัพย์สินของบริษัท ในระหว่างเวลาทำการหรือในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก
- (3) สั่งให้บริษัทหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่น ๆ
- (4) เรียกบุคคลดังกล่าวใน (1) หรือ (3) มาให้ถ้อยคำหรือจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวยื่นคำชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงตามที่ต้องการก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

¹⁹⁶ พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

มาตรา 85 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจการสถาบันการเงิน เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนลูกหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงินนั้น เป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะก็ได้ ให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) สั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันการเงิน ผู้สอบบัญชีของสถาบันการเงิน และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของสถาบันการเงินด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์และหนี้สินของสถาบันการเงิน ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่น
- (2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน หรือในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการธุรกิจที่เป็นการสนับสนุนแก่สถาบันการเงิน เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติของสถาบันการเงินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการประกอบธุรกิจอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้น ได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

สงสัยซึ่งมีลักษณะเหมือนว่ามีเหตุแห่งการกระทำความผิดหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น โดยไม่รวมถึงกรณีการเข้าไปตรวจสอบโดยปกติทั่วไปด้วย

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้นกำหนดให้การรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ Supervision หรือ SUP 16 –Reporting requirements¹⁹⁷ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรายงานข้อมูลต่อ FCA และ PRA ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดส่วนการตรวจสอบนั้น FCA มีอำนาจตามกฎหมาย FSMA 2000 มาตรา 1L (1) ในการขอข้อมูลจากบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจาก FCA และสามารถประสานงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้

ในประเทศสิงคโปร์นั้น กฎหมายสิงคโปร์มีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้กับ MAS และกำหนดให้หน่วยงานที่กำกับดูแลต้องดำเนินการตรวจสอบ ณ ที่ทำการธุรกิจ เพื่อตรวจสอบกิจการของผู้รับประกันภัย การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดในการกำกับดูแลการประกันภัย

เมื่อพิจารณาการตรวจสอบ และการรายงานของหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศไทย พบว่าสำนักงาน คปภ. ได้มีการตรวจสอบการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแล้ว แต่ยังไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบกลุ่มธุรกิจ หรือบริษัทที่รับ Outsource ได้ เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยปัจจุบันไม่ได้ให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่ม

5.1.10 หลักการที่ 10 มาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ (Preventive and Correction Measure) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องดำเนินการสำหรับป้องกันแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่วทั้งที่เหมาะสมและจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลนั้น พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535¹⁹⁸ และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535¹⁹⁹

(4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวจะต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

(5) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินนั้น รวมทั้งสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ควงครา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินก็ได้

(6) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบกิจการของลูกหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน รวมทั้งสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ควงครา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สิน ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าสถาบันการเงินกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 66 หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดโดยทุจริตในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน

¹⁹⁷ <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/SUP/16>

¹⁹⁸ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

มาตรา 53 เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 27/7 หรือปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือสั่งให้เพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 27 วรรคสอง และจะสั่งให้บริษัทหยุดรับประกันวินาศภัยเป็นการชั่วคราวด้วยก็ได้

ในกรณีที่บริษัทใดไม่เพิ่มทุนหรือลดทุนภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องให้บริษัทใดเพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้บริษัทนั้นสามารถพียงฐานะและการดำเนินการต่อไปได้ นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะสั่งให้บริษัทเพิ่มทุนหรือลดทุนทันทีก็ได้ โดยให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ในการเพิ่มทุนหรือลดทุนตามวรรคสองหรือวรรคสาม มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา 136 วรรคสอง (2) มาตรา 139 และมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับ

มาตรา 54 เมื่อปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่า บริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หรือกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 53 นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นถอดถอนกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทผู้เป็นต้นเหตุดังกล่าวออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้บริษัทนั้นแต่งตั้งบุคคลอื่นโดยความเห็นชอบจากนายทะเบียนเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทนภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันถอดถอน

ในกรณีที่บริษัทใดไม่ถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือถอดถอนแล้วไม่แต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนตามวรรคสอง นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจสั่งถอดถอนบุคคลดังกล่าวหรือแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปดำรงตำแหน่งเป็นเวลาไม่เกินสามปี และมีอำนาจในมาตรา 35 (4) มาใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งตามวรรคสามได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยกำหนดโดยให้จ่ายจากทรัพย์สินของบริษัทนั้น และในระหว่างเวลาที่บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ผู้ถือหุ้นของบริษัทจะมีมติเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งของนายทะเบียนมิได้

บุคคลซึ่งถูกถอดถอนตามคำสั่งของนายทะเบียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือดำเนินการใด ๆ ในบริษัทนั้นไม่ได้ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม

ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนที่ให้อถอดถอนหรือแต่งตั้งตามมาตรานี้เป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

¹⁹⁹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

มาตรา 52 เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 27/7 หรือปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือสั่งให้เพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 27 วรรคสอง และจะสั่งให้บริษัทหยุดรับประกันวินาศภัยเป็นการชั่วคราวด้วยก็ได้

ในกรณีที่บริษัทใดไม่เพิ่มทุนหรือลดทุนภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องให้บริษัทใดเพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้บริษัทนั้นสามารถพียงฐานะและการดำเนินการต่อไปได้ นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะสั่งให้บริษัทเพิ่มทุนหรือลดทุนทันทีก็ได้ โดยให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ในการเพิ่มทุนหรือลดทุนตามวรรคสองหรือวรรคสาม มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา 136 วรรคสอง (2) มาตรา 139 และมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับ

มาตรา 53 เมื่อปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่า บริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หรือกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทใด ไม่ปฏิบัติตาม

มีการกำหนดการดำเนินการที่ถือว่าการกระทำความผิดที่ร้ายแรงไว้ในมาตรา 27/7 และฐานะหรือการดำเนินการในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนนายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสามารถที่จะสั่งให้แก้ไขฐานะหรือการดำเนินการนั้นหรือสั่งเพิ่มทุนลดทุนได้ ซึ่งมีการออกประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดกรณี que ที่ถือว่าบริษัทประกันวินาศภัยมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย พ.ศ. 2557 และประกาศนายทะเบียนเรื่อง กำหนดกรณี que ที่ถือว่าบริษัทประกันชีวิตมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย พ.ศ. 2557 ได้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่มีการกำหนดเหตุดังกล่าวไว้ชัดเจนในกฎหมายดังเช่นในมาตรา 92²⁰⁰ ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการกำหนดเหตุเกี่ยวเนื่องกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน ดังนั้น การกำหนดกรณี que ที่ถือว่าบริษัทมีฐานะหรือ

ตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 52 นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นถอดถอนกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทผู้เป็นต้นเหตุดังกล่าวออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้บริษัทนั้นแต่งตั้งบุคคลอื่นโดยความเห็นชอบจากนายทะเบียนเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทนภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันถอดถอน

ในกรณีที่บริษัทใดไม่ถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือถอดถอนแล้วไม่แต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนตามวรรคสอง นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจสั่งถอดถอนบุคคลดังกล่าวหรือแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปดำรงตำแหน่งเป็นเวลาไม่เกินสามปี และมีให้คำแนะนำในมาตรา 34 (4) มาใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งตามวรรคสามได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยกำหนดโดยให้จ่ายจากทรัพย์สินของบริษัทนั้น และในระหว่างเวลาที่บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ผู้ถือหุ้นของบริษัทจะมีมติเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งของนายทะเบียนมิได้

บุคคลซึ่งถูกถอดถอนตามคำสั่งของนายทะเบียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือดำเนินการใด ๆ ในบริษัทนั้นไม่ได้ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม

ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนที่ให้อถอดถอนหรือแต่งตั้งตามมาตรานี้เป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

²⁰⁰พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

มาตรา 92 “กรณีดังต่อไปนี้ถือว่าสถาบันการเงินมีฐานะหรือการดำเนินงานในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน

(1) สถาบันการเงิน กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา 89 (2)

(2) สถาบันการเงิน กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 30 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 51 มาตรา 57 มาตรา 58 มาตรา 59 มาตรา 60 มาตรา 61 มาตรา 63 หรือ มาตรา 64

(3) สถาบันการเงิน กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ไม่จัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงตามมาตรา 66 หรือลงข้อความเท็จหรือปลอมบัญชี เอกสาร ซึ่งทำให้ไม่สามารถประเมินได้ว่าสถาบันการเงินนั้นมีฐานะการเงินและการดำเนินงานที่มั่นคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินกองทุน สินทรัพย์ สินทรัพย์สภาพคล่อง การกันเงินสำรอง การจัดชั้นสินทรัพย์ และเรื่องอื่น ๆ ในพระราชบัญญัตินี้

(5) สถาบันการเงินมีผลประกอบการขาดทุน และธนาคารแห่งประเทศไทยมีเหตุอันควรคาดได้ว่าสถาบันการเงินนั้นไม่อาจดำรงเงินกองทุนได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกรณีใดตามมาตรา 96 หรือไม่”

การดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายได้ ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจะมีความชัดเจนและโปร่งใสต่อการประกอบธุรกิจมากกว่า

5.1.11 หลักการที่ 11 การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อแก้ไขสถานการณ์และในกรณีจำเป็นจะต้องใช้มาตรการแทรกแซง ก็จะต้องเป็นแนวทางที่ชัดเจนซึ่งเปิดเผยต่อสาธารณชนหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีอำนาจในการแก้ไขสถานการณ์อย่างทันที่ทั้งที่เมื่อบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจมีปัญหา และจะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535²⁰¹ และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535²⁰² ได้กำหนดอำนาจของหน่วยงานกำกับดูแลในการดำเนินการกับบริษัทประกันภัยที่มีฐานะหรือการดำเนินงานในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอยู่แล้ว²⁰³

²⁰¹ อ้างแล้ว 19

²⁰² อ้างแล้ว 20

²⁰³ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

มาตรา 53 เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 27/7 หรือปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือสั่งให้เพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 27 วรรคสอง ก็ได้

ในกรณีที่บริษัทใดไม่เพิ่มทุนหรือลดทุนภายในกำหนดเวลานายทะเบียนสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องให้บริษัทใดเพิ่มทุนหรือลดทุนเพื่อให้บริษัทนั้นสามารถปฏิบัติงานและการดำเนินการต่อไปได้ นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะสั่งให้บริษัทเพิ่มทุนหรือลดทุนทันทีก็ได้ โดยให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ในการเพิ่มทุนหรือลดทุนตามวรรคสองหรือวรรคสาม มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา 136 วรรคสอง (2) มาตรา 139 และมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับ

มาตรา 54 เมื่อปรากฏหลักฐานต่อนายทะเบียนว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หรือกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 53 นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นถอดถอนกรรมการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทผู้เป็นต้นเหตุดังกล่าวออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้บริษัทนั้นแต่งตั้งบุคคลอื่นโดยความเห็นชอบจากนายทะเบียนเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทนภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันถอดถอน

ในกรณีที่บริษัทใดไม่ถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือถอดถอนแล้วไม่แต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนตามวรรคสอง นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย* มีอำนาจสั่งถอดถอนบุคคลดังกล่าวหรือแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปดำรงตำแหน่งเป็นเวลาไม่เกินสามปี และมีอำนาจในมาตรา 35 (4) มาใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งตามวรรคสามได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยกำหนด โดยให้จ่ายจากทรัพย์สินของบริษัทนั้น และในระหว่างเวลาที่บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ ผู้ถือหุ้นของบริษัทจะมีมติเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งของนายทะเบียนมิได้

5.1.12 หลักการที่ 12 การเลิกกิจการและออกจากตลาด (Winding-up and Exit from the Market) กำหนดว่า กฎหมายจะต้องกำหนดแนวทางกรณีบริษัทประกันภัยถอนตัวออกจากตลาด โดยจะต้องให้คำจำกัดความของการล้มละลาย (Insolvency) และกำหนดวิธีการและขั้นตอนสำหรับการล้มละลายในกรณีของกระบวนการเลิกกิจการ นอกจากนี้ กฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองต่อผู้เอาประกันภัยเป็นลำดับแรกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีที่เกิดการล้มละลาย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ได้กำหนดว่า การล้มละลายเกิดจากการที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้มละลาย²⁰⁴ ซึ่งมีความชัดเจนอยู่แล้ว และในส่วนของ การคุ้มครองผู้เอาประกันภัยนั้น ทั้งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ก็ได้มีการกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยต้องวางหลักทรัพย์ประกัน และเงินสำรองไว้กับนายทะเบียนเพื่อประโยชน์ในการเป็นทรัพย์สินที่จ่ายคืนให้กับผู้เอาประกันภัย หรือเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยในกรณีที่บริษัทเลิก หรือถูกปิดกิจการ โดยการจ่ายคืนจะจ่ายผ่านกองทุนประกันชีวิตและกองทุนประกันวินาศภัยแล้วแต่กรณี ซึ่งตรงกับหลักการในเรื่องการเลิกกิจการและออกจากตลาดนี้แล้ว

5.1.13 หลักการที่ 13 การประกันภัยต่อและการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่น ๆ (Reinsurance and Other Forms of Risk Transfer) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานการประกันภัยต่อและการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทประกันภัยมีการควบคุมและรายงานการถ่ายโอนความเสี่ยงของบริษัทอย่างเหมาะสม และโปร่งใส โดยจะพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของธุรกิจประกันภัยต่อในการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยต่อด้วยซึ่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ให้บริษัทปฏิบัติตามถึงการประกันภัยต่อด้วย และคณะกรรมการ คปภ. ก็ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการ คปภ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อของบริษัทประกันชีวิต และบริษัทประกันภัยรองรับไว้แล้ว

บุคคลซึ่งถูกถอดถอนตามคำสั่งของนายทะเบียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือดำเนินการใด ๆ ในบริษัทนั้นไม่ได้ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม

ให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนที่ให้ออกถอนหรือแต่งตั้งตามมาตรานี้เป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

²⁰⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

“มาตรา 7 ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้มละลายได้ ถ้าลูกหนี้มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร หรือประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรไม่ว่าด้วยตนเองหรือโดยตัวแทนในขณะที่มีการขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย หรือภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้น”

5.1.14 หลักการที่ 14 การประเมินมูลค่า (Valuation) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดเงื่อนไขในการประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทประกันภัยเพื่อพิจารณาความมั่นคงทางการเงินนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ให้บริษัทปฏิบัติซึ่งรวมถึง การประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทและคณะกรรมการ คปภ. ก็ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการ คปภ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัยเอาไว้แล้ว

5.1.15 หลักการที่ 15 การลงทุน (Investment) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกิจกรรมการลงทุนของบริษัทประกันภัยนั้นพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการลงทุนโดยมีการออกประกาศคณะกรรมการ คปภ. เรื่องการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัยเอาไว้แล้ว

ในประเทศสิงคโปร์นั้น กฎหมายกำหนดไว้ว่าอาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงทุน เช่น ทรัพย์สินของกองทุนประกันภัยของบริษัทประกันภัยที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วนั้นจะนำไปลงทุนได้ตามที่ระบุไว้ โดยการลงทุนในทรัพย์สินนั้นต้องมีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับสกุลเงินที่ผู้รับประกันภัยต้องชำระหนี้

5.1.16 หลักการที่ 16 การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงิน (Enterprise Risk Management for Solvency Purpose) นั้น ได้กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงินของบริษัท โดยบริษัทจะต้องจัดการกับความเสี่ยงในทุก ๆ ด้านโดยหัวข้อย่อยที่ 1 ได้กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจของบริษัทประกันภัย หรือหัวข้อย่อยที่ 9 ของหลักการที่ 16 ได้กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจด้วย แต่ในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ยังไม่มีการกำหนดบทบัญญัติให้อำนาจในการกำกับแบบรวมกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงินตามหลักการที่ 16 นี้ได้ครบสมบูรณ์

5.1.17 หลักการที่ 17 ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ.ประกาศกำหนดประเภทชนิดของเงินกองทุน และอัตราการดำรงเงินกองทุนของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย โดยคณะกรรมการ คปภ. ได้กำหนดประเภทชนิดของเงินกองทุน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคำนวณเงินกองทุนของบริษัทประกันภัยเอาไว้ โดยมีการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital: RBC) อยู่แล้ว

5.1.18 หลักการที่ 18 คนกลางประกันภัย (Intermediaries) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตัวแทนและนายหน้าประกันภัยอยู่แล้วโดยมีการกำกับดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการขอใบอนุญาต จนถึงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล โดยกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลคนกลางประกันภัย และกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องร่วมรับผิดชอบกับตัวแทนและนายหน้าประกันภัยด้วย

5.1.19 หลักการที่ 19 พฤติกรรมการดำเนินธุรกิจ (Conduct of Business) ซึ่งกำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดพฤติกรรมการดำเนินธุรกิจประกันภัยเพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าได้รับความเป็นธรรมทั้งก่อนและหลังการทำสัญญาโดยมีการออกข้อบังคับสำหรับบริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยที่เกี่ยวกับเวลาการให้ข้อมูลและเนื้อหาของข้อมูลที่นำเสนอต่อลูกค้าระหว่างการขายโดยกฎหมายกำหนดให้กรรมธรรม์ที่บริษัทออกให้กับผู้เอาประกันภัยต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน รวมทั้งแบบและข้อความในกรรมธรรม์ด้วย นอกจากนี้ การโฆษณารูปภาพหรือหนังสือชี้ชวนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันวินาศภัยหรือประกันชีวิตหากมีข้อความที่ขัดแย้งกับกรรมธรรม์ กฎหมายกำหนดให้มีการตีความไปในทางที่เป็นคุณกับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์

นอกจากการเปิดเผยข้อมูลแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลูกค้าเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม อาทิ ในกรณีการประกันวินาศภัย การตรวจสอบประเมินวินาศภัยประเภทใดและจำนวนเงินเอาประกันภัยเท่าใดที่ต้องดำเนินการโดยผู้ประเมินวินาศภัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เอาประกันภัย ทั้งนี้ กฎหมายยังคุ้มครองรวมถึงการดำเนินการของคนกลางประกันภัย อาทิเช่น “มาตรา 65/2 กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยของบริษัท ตัวแทนประกันวินาศภัยต้องไม่แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่ตัวแทนประกันวินาศภัยไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุให้เสื่อมสิทธิของผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ตามกฎหมายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง” จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ได้ให้ความสำคัญคุ้มครองผู้เอาประกันและผู้รับผลประโยชน์ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อกำกับพฤติกรรม การดำเนินธุรกิจตามหลักการที่ 19 แล้ว

5.1.20 หลักการที่ 20 การเปิดเผยข้อมูล (Public Disclosure) เนื่องจากบริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตต่างถูกกำหนดให้ต้องจัดตั้งในรูปแบบของบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อยู่แล้ว นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทประกันภัยโดยบริษัทจะต้องประกาศรายการงบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ในหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายแพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 วันและให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาของบริษัทไม่น้อยกว่า 1 เดือนด้วย²⁰⁵ นอกจากนี้บริษัทประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามที่นายทะเบียนสั่ง โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด²⁰⁶

5.1.21 หลักการที่ 21 การต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัย (Countering Fraud in Insurance) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลอยู่ในหลายกรณี อาทิ มีการกำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษบริษัทประกันภัยที่จงใจแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องบอกให้แจ้งในการยื่นรายการ²⁰⁷ หรือให้คำชี้แจง หรือในกรณีของบริษัทประกัน

²⁰⁵ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

“มาตรา 46 ให้บริษัทประกาศรายการงบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ตั้งงบการเงินตามมาตรา 43 (2) ในหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายแพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า สามวันและให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาของบริษัทไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนด้วย

²⁰⁶ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

“มาตรา 46/1 เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

²⁰⁷ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

“มาตรา 100 บริษัทใดจงใจแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องบอกให้แจ้งในการยื่นรายการหรือให้คำชี้แจงตามมาตรา 45 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

วินาศภัย กฎหมายได้กำหนดบทกำหนดโทษสำหรับผู้ประเมินวินาศภัยที่ทำรายงานการตรวจสอบและประเมินวินาศภัยอันเป็นเท็จ²⁰⁸ ส่วนคนกลางประกันภัยก็มีบทบัญญัติกำหนดในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้กฎหมายกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องร่วมรับผิดชอบกับคนกลางประกันภัยด้วย ทำให้การต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัยเป็นไปตามหลักการนี้

5.1.22 หลักการที่ 22 การต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการให้เงินอุดหนุน

ต่อการก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (AML/CFT)) ในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ไม่ได้กำหนดเรื่องของการต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้ายเอาไว้ แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมทั้งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 ได้มีการกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยเป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการออกประกาศต่าง ๆ เพื่อให้มีการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักการในเรื่องดังกล่าว อาทิ การออกประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กำหนดแนวทางการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าปัจจุบัน การกำหนดแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้าการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า การกำหนดนโยบายระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อให้กำหนดวิธีปฏิบัติที่บริษัทประกันภัยต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านี้

5.1.23 หลักการที่ 23 การกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม (Group-Wide Supervision)

กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทประกันภัยทั้งในแบบนิติบุคคล และแบบรวมกลุ่ม ซึ่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ยังไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจกำกับดูแล และกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยร่วมกับกลุ่มธุรกิจทำให้การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย อาจยังไม่สอดคล้องกับหลักการที่ 23

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยแบบกลุ่มโดยกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการดำรงเงินกองทุนแบบกลุ่ม (Group Capital

²⁰⁸ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

“มาตรา 90/2 ผู้ประเมินวินาศภัยผู้ใดทำรายงานการตรวจสอบและประเมินวินาศภัยอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้นำบทบัญญัติในมาตรา 109 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

Resources) และหลักเกณฑ์สำหรับการดำรงเงินกองทุนของบุคคลที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจดังกล่าว (Group Capital Resources Requirement) กำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจประกันภัยต้องดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำหนึ่งและเงินกองทุนขั้นที่สองตลอดเวลา โดยเงินกองทุนรวมต้องมีจำนวนมากกว่าข้อจำกัดเรื่องเงินกองทุนแบบกลุ่มของผู้ประกอบธุรกิจแบบกลุ่มตามที่กฎหมายกำหนด

ส่วนในประเทศสิงคโปร์นั้นมีการกำหนดลักษณะกลุ่มบริษัทกำหนดไว้ใน

Monetary Authority of Singapore Act ว่าหมายถึงกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันตามที่ตั้งฐานการเงินได้ระบุ โดยเป็นบริษัทย่อย หรือเป็นกิจการที่สถาบันการเงินเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ รวมถึงบริษัทย่อยของบริษัทนั้นซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตของกลุ่มบริษัทที่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย เพื่อการกำกับดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.24 หลักการที่ 24 การดูแลเสถียรภาพระดับมหภาคและการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย

(Macroprudential Surveillance and Insurance Supervision) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริม และพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัยดังนั้น คณะกรรมการ คปภ. จึงมีอำนาจตามกฎหมายในการจัดเก็บนำข้อมูลเชิงมหภาคมาวิเคราะห์และสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์และจำกัดความเสี่ยง (Systemic Risk) ในภาพรวม สามารถประเมินบริษัทประกันภัยเป็นรายแห่งได้ ทั้งนี้ ในการดำเนินการ สำนักงาน คปภ. มีอำนาจหน้าที่ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัย เพื่อส่งเสริม พัฒนาและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยตามนโยบายที่คณะกรรมการ คปภ. กำหนด รวมทั้งสามารถทำความตกลงร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศได้อยู่แล้ว

5.1.25 หลักการที่ 25 ความร่วมมือและการประสานงานด้านการกำกับดูแล (Supervisory

Cooperation and Coordination) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้สำนักงาน คปภ. มีอำนาจทำความตกลงร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ 25 แล้ว

5.1.26 หลักการที่ 26 ความร่วมมือข้ามพรมแดนและการประสานงานด้านการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต (Cross- Border Cooperation and Coordination on Crisis Management)

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ทำความตกลงร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ 26 แล้ว

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ 1 หน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยควรมีความเป็นอิสระในการดำเนินการ จึงควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการ คปภ. โดยกำหนดให้ประธานคณะกรรมการ คปภ. และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มาจากการสรรหา โดยกำหนดกระบวนการสรรหาให้ชัดเจนในกฎหมายเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

5.2.2 ปรับปรุงการพิจารณาออกและเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ประกอบธุรกิจ

ปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีความเป็นอิสระ โดยให้อำนาจในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตเป็นของคณะกรรมการ คปภ. เสนอแนะต่อรัฐมนตรี เนื่องจากคณะกรรมการ คปภ. และสำนักงาน คปภ. มีความเชี่ยวชาญในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ส่วนรัฐมนตรีว่ากระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาข้อมูลเชิงมหภาคในเรื่องการกำหนดจำนวนผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในระบบ และเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งจะทำให้การบริหารงานของคณะกรรมการ คปภ. เป็นไปอย่างโปร่งใส

5.2.3 กำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลในการกำกับแบบรวมกลุ่ม

กำหนดบทบัญญัติให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่ม และหน่วยงานหรือผู้ให้บริการที่สนับสนุนแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย เพื่อให้ครอบคลุมหลักการที่ 1 วัตถุประสงค์อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแล หลักการที่ 16 การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงิน และหลักการที่ 23 การกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม โดยจะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

5.2.3.1 กำหนดนิยามกลุ่มธุรกิจ หรือโครงสร้างของกลุ่มธุรกิจ หน่วยงาน หรือผู้ให้บริการที่สนับสนุนแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยให้ชัดเจน

5.2.3.2 กำหนดให้อำนาจของคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและอำนาจในการกำกับดูแลทั้งบริษัทประกันภัย บริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทในเครือ หรือกลุ่มธุรกิจ รวมทั้งหน่วยงานหรือผู้ให้บริการที่สนับสนุนแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจ ประกันภัยในการเรียกข้อมูล เอกสารและสั่งให้รายงาน

5.2.3.3 กำหนดให้ต้องมีการพิจารณาร่วมกันกับหน่วยงานอื่นที่กำกับดูแลในเรื่อง นั้น ๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงาน ก.ล.ต. เป็นต้น เพื่อกำหนดหน้าที่ในการกำกับ ดูแลไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

5.2.3.4 กำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการกำกับแบบ รวมกลุ่มตามกรอบหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ คปภ. กำหนด

5.2.3.5 กำหนดบทกำหนดโทษเพื่อรองรับการกระทำความผิดของบริษัทประกันภัย บริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทในเครือหรือกลุ่มธุรกิจ

ทั้งนี้ การรวมการกำกับสถาบันการเงินทุกประเภทเข้าด้วยกันแบบรวมศูนย์ ทำให้การกำกับแบบรวมกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อประเทศไทยมีการกำกับดูแล ของแต่ละหน่วยงานแยกออกจากกัน การกำกับแบบรวมกลุ่มจึงต้องพิจารณาถึงหน้าที่ของ หน่วยงานกำกับดูแลแต่ละแห่งให้เป็นอิสระจากกัน ไม่ทับซ้อน และต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างกัน เพื่อให้การกำกับแบบรวมกลุ่มมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5.2.4 ปรับปรุงอำนาจของหน่วยงานกำกับดูแล

เพื่อให้การกำกับดูแลเป็นไปตามหลักการของ IAIS และเพิ่มประสิทธิภาพในการ ดำเนินการของสำนักงาน คปภ. ควรมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ สำนักงาน คปภ. ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

5.2.4.1 อำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

5.2.4.2 อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย อาทิ อำนาจในการสั่งควบคุมกิจการอำนาจในการอนุญาตการเข้าถือหุ้น การครอบงำกิจการ ในลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากการ โอนกิจการ

5.2.4.3 อำนาจในการกำหนดคุณสมบัติพิจารณาผู้ถือหุ้น และผู้มีอำนาจบริหาร
เพิ่มเติม

5.2.5 ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ

เนื่องจากการมีการขยายอำนาจของการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยให้รวมถึงการกำกับดูแลแบบรวมกลุ่มธุรกิจและบริษัทที่ดำเนินการ Outsourcing จากบริษัทประกันภัย และหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลเรื่องอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

5.2.5.1 กำหนดนิยามที่จำเป็นต่อการกำกับดูแล อาทิ “อำนาจในการบริหาร” “บริษัท” “บริษัทประกันชีวิต” “บริษัทประกันวินาศภัย” เพื่อประโยชน์ในการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.5.2 กำหนดหลักเกณฑ์และการรายงานการกำกับแบบรวมกลุ่ม

5.2.5.3 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติเมื่อมีการขัดกันของผลประโยชน์ เป็นต้น

5.2.6 เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลและการรักษาความลับ

มีบทบัญญัติที่กำหนดให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย และหน่วยงานกำกับดูแลอื่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและให้มีบทกำหนดโทษสำหรับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

5.2.7 การกำหนดบทบัญญัติที่เป็นการจำกัดสิทธิไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

คณะผู้วิจัยเห็นว่าตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีหลักการของการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จะทำได้เฉพาะเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติไว้²⁰⁹ ดังนั้น ในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจที่จำเป็นต้องมีการควบคุมในลักษณะของการประกอบธุรกิจประกันภัยนี้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน เนื่องจากการประเมินการดำเนินการตามกฎหมายของหน่วยงานประเมินต่าง ๆ เช่น Financial Sector Assessment Program หรือ FSAP จะพิจารณาการกำหนดหลักเกณฑ์ในระดับพระราชบัญญัติ

²⁰⁹รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

เป็นหลัก อีกทั้ง การกำหนดในพระราชบัญญัติจะมีความชัดเจน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่า การกำหนดในอนุบัญญัติที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่ายตามนโยบายของรัฐในช่วงเวลานั้น ๆ คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติควรเป็นเพียงการกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยของหลักเกณฑ์ตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้

5.3 ร่างกฎหมาย

จากการดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยเห็นควรเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ตามข้อเสนอแนะซึ่งเป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล การประกอบธุรกิจประกันภัยในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจะเป็นการกำหนดบทอาศัยอำนาจให้กับหน่วยงานกำกับดูแลในการกำหนดหลักเกณฑ์ในระดับอนุบัญญัติต่อไป

ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในระดับพระราชบัญญัติ จะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องใหญ่ ๆ ส่วนการกำหนดหลักเกณฑ์ในระดับอนุบัญญัติ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติในรายละเอียดซึ่งมีความยืดหยุ่นมากกว่า อีกทั้งหลักเกณฑ์ การประเมินการดำเนินการตามกฎหมายของ Financial Sector Assessment Program หรือ FSAP จะพิจารณา ตรวจสอบ และประเมินผลจากการกำหนดหลักเกณฑ์ในระดับพระราชบัญญัติ เป็นหลัก นอกจากนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่องใหญ่ ๆ ในระดับพระราชบัญญัติจะมีความชัดเจน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าการกำหนดในระดับ อนุบัญญัติที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่ายตามนโยบายของรัฐ

5.3.1 การแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

ร่าง

พระราชบัญญัติ

คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีแต่งตั้ง ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่า หกคนแต่ไม่เกินแปดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี บริหารธุรกิจ การเงิน เศรษฐศาสตร์ หรือการประกันภัยด้านละไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ”

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 8 ต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่

เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษ หรือพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษแล้ว

(4) เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารหรือจัดการบริษัท ประกันภัย

(5) เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(6) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(7) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(8) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 8 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งตาม มาตรา 6 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระ ติดต่อกัน

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 9 เมื่อประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตาม วาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วแต่กรณีอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการ แต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7

(4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกเพราะบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ”

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 11 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นประธานกรรมการแทน หรือรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน แล้วแต่กรณี และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน”

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550

“มาตรา 11/1 ในกรณีที่จะต้องมีการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการดังกล่าวในคณะกรรมการและให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือเลขาธิการ

กรรมการคัดเลือกจะต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในขณะที่ได้รับการแต่งตั้ง และในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

ให้คณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการคัดเลือก

ให้ประธานกรรมการคัดเลือกและกรรมการคัดเลือกได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด และให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน”

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/2 แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550

“มาตรา 11/2 ให้คณะกรรมการคัดเลือกกำหนดระเบียบว่าด้วยการประชุมของ
คณะกรรมการคัดเลือก การเสนอชื่อ การพิจารณา และการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธาน
กรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับแต่งตั้ง โดยระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการระบุข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และ
ประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ และลักษณะการมีส่วนได้เสีย
ของผู้ทรงคุณวุฒิที่อาจขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างเพียงพอ เพื่อที่คณะกรรมการ
คัดเลือกจะดำเนินการพิจารณาคัดเลือกได้

ระเบียบตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับต่อไปแม้คณะกรรมการคัดเลือกที่กำหนด
ระเบียบดังกล่าวจะพ้นจากตำแหน่งแล้ว

การแก้ไขเพิ่มเติม การยกเลิก หรือการกำหนดระเบียบขึ้นใหม่จะกระทำได้อีกแต่
โดยคณะกรรมการคัดเลือกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด
ให้คณะกรรมการคัดเลือกเปิดเผยระเบียบที่กำหนดขึ้นตามมาตรา 11 ในลักษณะที่ประชาชนสามารถ
เข้าตรวจสอบได้”

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/3 แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550

“มาตรา 11/3 การประชุมของคณะกรรมการคัดเลือกต้องมีกรรมการมาประชุมไม่
น้อยกว่าสองในสามของกรรมการคัดเลือกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม”

มาตรา 12 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/4 แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550

“มาตรา 11/4 คณะกรรมการคัดเลือกทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อการดำเนินการ
คัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วแต่กรณีเสร็จสิ้น”

มาตรา 13 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/5 แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550

“มาตรา 11/5 ให้เลขาธิการและปลัดกระทรวงการคลังพิจารณาเสนอรายชื่อบุคคล
ซึ่งมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 และมีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือ
ประสบการณ์สำหรับการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการต่อคณะกรรมการคัดเลือก เพื่อพิจารณา

คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแล้วแต่กรณี โดยให้เลขาธิการเสนอเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่า และปลัดกระทรวงการคลังเสนอเป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งเท่าของจำนวนกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้งตามลำดับ

เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งแล้ว ในกรณีประธานกรรมการให้เสนอชื่อต่อรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้ง ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เสนอชื่อต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง”

มาตรา 14 ให้ยกเลิกความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา 12 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ส่งเสริม และพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย อำนาจหน้าที่ว่านี้ให้รวมถึง

- (1) ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ
- (2) ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตการเพิกถอนใบอนุญาต และการออกกฎกระทรวงและประกาศตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และเรื่องอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมาย
- (3) ประกาศกำหนดอัตราเงินสมทบที่จะเรียกเก็บโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา 43
- (4) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความเห็นชอบการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย
- (5) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของเลขาธิการ
- (6) กำหนดแผน กลยุทธ์ และแนวทางการบริหารงานของสำนักงาน
- (7) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดองค์กร การเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การพัสดุ การตรวจสอบภายใน รวมตลอดทั้งการสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ ของสำนักงาน
- (8) อนุมัติแผนการดำเนินงาน แผนการใช้จ่ายเงินและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงาน
- (9) ควบคุมการบริหารงานและการดำเนินการของสำนักงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ข้อบังคับตาม (7) ถ้ามีการจำกัดอำนาจเลขานุการในการทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอกให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 15 ให้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการตามมาตรา 6 ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ปลัดกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือก่อนครบวาระแล้วแต่กรณี

มาตรา 16 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

5.3.2 การแก้ไขพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ประกันชีวิต

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกันชีวิต(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้คำว่า “บริษัท” ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมหมายถึง “บริษัทประกันชีวิต” ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

“บริษัทประกันชีวิต” หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ และหมายความรวมถึงสาขาของบริษัทประกันชีวิตต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น

“บริษัทแม่” หมายความว่า บริษัทที่มีอำนาจควบคุมกิจการของบริษัทอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีหุ้นในบริษัทหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
- (2) มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทหนึ่ง
- (3) มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้มีอำนาจในการจัดการหรือกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดในบริษัทหนึ่ง หรือ
- (4) มีอำนาจควบคุมกิจการในลักษณะอื่นใดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การมีหุ้นในบริษัทหนึ่งตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีอำนาจควบคุมกิจการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีอำนาจควบคุมกิจการ

“บริษัทลูก” หมายความว่า

- (1) บริษัทที่มีบริษัทอื่นเป็นบริษัทแม่ หรือ
- (2) บริษัทลูกของบริษัทตาม (2) ต่อไปทุกทอด

“บริษัทร่วม” หมายความว่า บริษัทลูกที่มีบริษัทแม่ร่วมกัน

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

(1) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ กรรมการที่เป็นผู้บริหารของบริษัท ประกันชีวิตหรือบริษัท แล้วยแต่กรณี หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) บุคคลซึ่งบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัททำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงาน ทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ

(3) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำผู้จัดการหรือกรรมการ หรือการจัดการของบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัท ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนด นโยบายหรือการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัท

“กรรมการที่เป็นผู้บริหาร” หมายความว่า กรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานใน บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ผู้ที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นคู่สมรส

(2) เป็นบุตรหรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(3) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจในการจัดการ

(4) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจควบคุมคะแนน

เสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(5) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้ง หรือถอดถอนกรรมการ

(6) เป็นบริษัทลูกของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5)

(7) เป็นบริษัทร่วมของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5)

(8) เป็นตัวการ ตัวแทน หรือ

(9) บุคคลอื่นที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่บุคคลใดถือหุ้นในบริษัทใดตั้งแต่ร้อยละยี่สิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้ แล้วทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริษัทนั้นเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับ บุคคลดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง

“ผู้ถือหุ้นรายใหญ่” หมายความว่า บุคคลที่ถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกัน ชีวิตเกินร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

“สำนักงานใหญ่” หมายความว่า รวมถึงสำนักงานสาขาของบริษัทประกันชีวิต ต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“การประกอบธุรกิจประกันชีวิต” หมายความว่า รวมถึงการประกอบธุรกิจประกันต่อด้วย

“ธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า ธุรกิจประกันชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ธุรกิจ ประกันวินาศภัย ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจ

สัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือธุรกิจอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

“ตัวแทนประกันชีวิต” หมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทประกันชีวิตมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิต

“นายหน้าประกันชีวิต” หมายความว่า ผู้ซึ่งช่องหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิตโดยกระทำเพื่อบำเหน็จเนื่องจากการนั้น

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนประกันชีวิต

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งสำนักงานแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า เลขธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือผู้ซึ่งเลขธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมอบหมาย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กับออกประกาศตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 การประกอบธุรกิจประกันชีวิตจะกระทำได้เมื่อได้จัดตั้งขึ้นในรูปบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และโดยได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีผ่านสำนักงาน และเมื่อรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ

คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติให้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตแล้ว ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด และดำเนินการวางหลักทรัพย์ประกันตามมาตรา 20 พร้อมทั้งดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตามมาตรา 27 ภายใน หกเดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัดแล้ว”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 8 บริษัทประกันชีวิตต่างประเทศจะตั้งสาขาของบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้”

มาตรา 8 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 10/1 และ 10/2 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535

“มาตรา 10/1 บุคคลใดถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันชีวิตแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตั้งแต่ร้อยละห้าขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด บุคคลนั้นต้องรายงานการถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นดังกล่าวให้คณะกรรมการทราบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จำนวนหุ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถืออยู่หรือมีไว้ด้วย

หุ้นตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงหุ้นบุริมสิทธิที่ไม่มีสิทธิออกเสียง

มาตรา 10/2 ห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันชีวิตแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จำนวนหุ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถืออยู่หรือมีไว้ด้วย

หุ้นตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงหุ้นบุริมสิทธิที่ไม่มีสิทธิออกเสียง”

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 11 บุคคลใดได้หุ้นของบริษัทประกันชีวิตใดมา และการได้มานั้นเป็นเหตุให้จำนวนหุ้นหรือบุคคลผู้ถือหุ้นอยู่เป็นไปโดยฝ่าฝืนมาตรา 10 มาตรา 10/1 มาตรา 10/2 และไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 บุคคลนั้นจะยกเอาการถือหุ้นในส่วนที่เกินจำนวนที่ถือไว้ขึ้นใช้ยื่นต่อบริษัทประกัน

ชีวิตนั้นมิได้ และบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินปันผลหรือเงินตอบแทนอื่นใดให้แก่บุคคลนั้น หรือให้บุคคลนั้นออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมของผู้ถือหุ้นตามจำนวนหุ้นส่วนที่เกินมิได้

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา 10 มาตรา 10/1 มาตรา 10/2 และมาตรา 11 ให้บริษัทประกันชีวิตตรวจสอบทะเบียนผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นทุกราว และแจ้งผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนตามรายการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่พบว่าจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นถือหุ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา 10 มาตรา 10/1 และมาตรา 10/2 ให้บริษัทประกันชีวิตแจ้งให้ผู้นั้นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตรวจพบและให้ผู้นั้นดำเนินการแก้ไขภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันรับแจ้ง

มาตรา 13 บทบัญญัติมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 10/1 มาตรา 10/2 มาตรา 11 และมาตรา 12 มิให้นำมาใช้บังคับแก่บริษัทประกันชีวิตที่เป็นสาขาของบริษัทประกันชีวิตต่างประเทศตามมาตรา 8”

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (9) ของมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“(9) เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 35/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535

“มาตรา 35/1 การแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของบริษัทประกันชีวิตจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งบุคคลใหม่หรือแต่งตั้งบุคคลเดิมให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนตามที่คณะกรรมการกำหนด หากคณะกรรมการมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนั้นแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าบุคคลซึ่งได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 35 ให้คณะกรรมการเพิกถอนการให้ความเห็นชอบที่ได้ให้ไว้แล้ว”

มาตรา 12 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวดที่ 2/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

"หมวดที่ 2/1
กลุ่มธุรกิจทางการเงิน

มาตรา 38/1 กลุ่มธุรกิจทางการเงินประกอบด้วยบริษัทประกันชีวิตและบริษัทอื่นที่ประกอบธุรกิจทางการเงินตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 38/2 ห้ามมิให้จัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีประกอบด้วยบริษัทประกันชีวิต เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 38/3 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความมั่นคงของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำกับและตรวจสอบบริษัทประกันชีวิต บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของบริษัทประกันชีวิตนั้นในลักษณะเหมือนกับเป็นนิติบุคคลเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่กฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจนั้นจะได้กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนหรือทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต นั้นเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน ภาระผูกพัน หรือตัวแปรและความเสี่ยงอื่นใด หรือกำหนดอัตราส่วนอื่น ๆ ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตนั้นได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 38/4 ห้ามมิให้บริษัทประกันชีวิต จัดตั้งหรือมีบริษัทลูก เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้บริษัทประกันชีวิต หรือบริษัทลูกต้องปฏิบัติตามก็ได้

มาตรา 38/5 บริษัทประกันชีวิตอาจให้สินเชื่อหรือทำธุรกรรมกับบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมของบริษัทประกันชีวิตได้ แต่จะให้สินเชื่อหรือทำธุรกรรมเกินกว่าที่คณะกรรมการประกาศกำหนดมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึง

(1) การซื้อหรือขายสินทรัพย์ และรวมถึงสินทรัพย์ที่มีสัญญาซื้อคืนจากบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม

(2) การรับหลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมเป็น หลักประกันการให้สินเชื่อ หรือการออกหนังสือค้ำประกัน หรือเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม

(3) การทำธุรกรรมใด ๆ ที่เป็นผลให้บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมได้รับ ประโยชน์

การให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือ บริษัทร่วม ให้ถือว่าเป็นการให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมกับบริษัทดังกล่าวด้วย”

มาตรา 13 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 46/2 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

“มาตรา 46/2 ในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี บริษัทประกันชีวิตมีหน้าที่แจ้งหรือ แสดงให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบเกี่ยวกับผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการ ผู้จัดการ และผู้มี อำนาจในการจัดการได้รับจากบริษัทประกันชีวิตและมีหน้าที่แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบถึงการ เป็นกรรมการในธุรกิจอื่นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการมีหน้าที่แจ้งการเป็น กรรมการในธุรกิจอื่นแก่บริษัทประกันชีวิต”

มาตรา 14 ให้ยกเลิกความในมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 48 ให้คณะกรรมการมีอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของบริษัทประกันชีวิต บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ใน กลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องของบริษัทประกันชีวิต นั้น เป็นการทั่วไปหรือเป็น การเฉพาะก็ได้

ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทประกันชีวิต ผู้สอบบัญชีของ บริษัทประกันชีวิต และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทประกันชีวิต ด้วยระบบ คอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์และหนี้สินของบริษัท ประกันชีวิต ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่น

(2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัทประกันชีวิต หรือในสถานที่ ประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการธุรกิจที่เป็นการสนับสนุนแก่บริษัทประกันชีวิต เพื่อตรวจสอบ เกี่ยวกับการปฏิบัติของบริษัทประกันชีวิต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการประกอบธุรกิจอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

(4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวจะต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

(5) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต นั้น รวมทั้งสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ควณตรา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินก็ได้

ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่รายงานการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา 15 ให้ยกเลิกความในมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 55 ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งตามมาตรา 53 หรือมาตรา 54 แล้ว แต่ฐานะการเงินและการดำเนินงานของบริษัทก็ยังไม่ดีขึ้น คณะกรรมการจะสั่งให้มีการควบคุมบริษัทนั้น หรือจะมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจของบริษัทนั้นเสียก็ได้”

มาตรา 16 ให้ยกเลิกความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 57 เมื่อมีการควบคุมบริษัทใด ให้คณะกรรมการตั้งคณะกรรมการควบคุมบริษัทนั้นประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคน คณะกรรมการควบคุมบริษัทมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินกิจการของบริษัทนั้นได้ทุกประการและให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของบริษัทนั้น ทั้งนี้ มิให้นำความในมาตรา 35 (4) มาใช้บังคับ”

มาตรา 17 ให้ยกเลิกความในมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 64 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าบริษัท

(1) มีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สินหรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคงอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(2) ผ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง เงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด หรือประกาศที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ รัฐมนตรีนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในเมื่ออาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(3) หยุดประกอบธุรกิจประกันชีวิตโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(4) ประวิงการจ่ายเงินที่ต้องใช้ตามกรมธรรม์ประกันภัย หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริต

(5) ถ้าประกอบธุรกิจประกันชีวิตต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน”

มาตรา 18 ให้ยกเลิกความในมาตรา 94/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 94/1 บริษัทใดฝ่าฝืนมาตรา 27 วรรคห้า มาตรา 27/1 วรรคหนึ่ง มาตรา 27/3 มาตรา 27/4 มาตรา 27/6 วรรคหนึ่ง หรือหมวด 2/1 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

มาตรา 19 ให้ยกเลิกความในมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 98 บริษัทใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 27/5 วรรคหนึ่ง มาตรา 40 มาตรา 43 มาตรา 46 มาตรา 46/2 หรือมาตรา 47 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 45 หรือคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 46/1 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”

มาตรา 20 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 113/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

“มาตรา 113/1 ผู้ใดล่วงรู้กิจการของบริษัทประกันชีวิตใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้น

นำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (2) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของบริษัทประกันชีวิตนั้นหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันชีวิตนั้น

(4) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันชีวิตหรือธุรกิจทางการเงิน ตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน

(5) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิตนั้น

(6) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของบริษัทประกันชีวิต

(7) การเปิดเผยความลับของลูกค้านับบริษัทประกันชีวิตที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว

(8) การเปิดเผยความลับของลูกค้านับบริษัทประกันชีวิตซึ่งลูกค้านับดังกล่าวให้ความยินยอมแล้ว

(9) การเปิดเผยให้แก่บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกัน

(10) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

มาตรา 21 บรรดากฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง คำสั่งกระทรวง ประกาศคณะกรรมการ ประกาศสำนักงาน ประกาศนายทะเบียน คำสั่งนายทะเบียน ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจประกันชีวิต บรรดาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกประกาศหรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

5.3.3 การแก้ไขพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ประกันวินาศภัย

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกันประกันวินาศภัย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้คำว่า “บริษัท” ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมหมายถึง “บริษัทประกันวินาศภัย” ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“บริษัทประกันวินาศภัย” หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัตินี้ และหมายความรวมถึงสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น

“บริษัทแม่” หมายความว่า บริษัทที่มีอำนาจควบคุมกิจการของบริษัทอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีหุ้นในบริษัทหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
- (2) มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทหนึ่ง
- (3) มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้มีอำนาจในการจัดการหรือกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดในบริษัทหนึ่ง หรือ
- (4) มีอำนาจควบคุมกิจการในลักษณะอื่นใดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การมีหุ้นในบริษัทหนึ่งตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีอำนาจควบคุมกิจการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีอำนาจควบคุมกิจการ

“บริษัทลูก” หมายความว่า

- (1) บริษัทที่มีบริษัทอื่นเป็นบริษัทแม่ หรือ
- (2) บริษัทลูกของบริษัทตาม (2) ต่อไปทุกทอด

“บริษัทร่วม” หมายความว่า บริษัทลูกที่มีบริษัทแม่ร่วมกัน

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

- (1) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ กรรมการที่เป็นผู้บริหารของบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัท แล้วแต่กรณี หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น
- (2) บุคคลซึ่งบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัททำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงานทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ
- (3) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำผู้จัดการหรือกรรมการหรือการจัดการของบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัท ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินงานของบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัท

“กรรมการที่เป็นผู้บริหาร” หมายความว่า กรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานในบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ผู้ที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นคู่สมรส
- (2) เป็นบุตรหรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

- (3) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจในการจัดการ
- (4) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น
- (5) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ

- (6) เป็นบริษัทลูกของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5)
- (7) เป็นบริษัทร่วมของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5)
- (8) เป็นตัวการ ตัวแทน หรือ
- (9) บุคคลอื่นที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่บุคคลใดถือหุ้นในบริษัทใดตั้งแต่ร้อยละยี่สิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริษัทนั้นเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง

“ผู้ถือหุ้นรายใหญ่” หมายความว่า บุคคลที่ถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันวินาศภัยเกินร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

“สำนักงานใหญ่” หมายความว่า รวมถึงสำนักงานสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“การประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย” หมายความว่า รวมถึงการประกอบธุรกิจประกันต่อด้วย

“ธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า ธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัตินี้ ธุรกิจประกันชีวิต ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือธุรกิจอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

“ตัวแทนประกันวินาศภัย” หมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทประกันชีวิตมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันวินาศภัยกับบริษัทประกันชีวิต

“นายหน้าประกันวินาศภัย” หมายความว่า ผู้ซึ่งหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันวินาศภัยกับบริษัทประกันวินาศภัยโดยกระทำเพื่อบำเหน็จเนื่องจากการนั้น

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบ
ธุรกิจประกันภัย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนประกันวินาศภัย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งสำนักงานแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ
ประกอบธุรกิจประกันภัย หรือผู้ซึ่งเลขานุการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
ประกันภัยมอบหมาย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ.
2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้
มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนด
กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กับออกประกาศตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับ
ได้”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา 6 แห่ง
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 6 การประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจะกระทำได้เมื่อได้จัดตั้งขึ้นในรูป
บริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และโดยได้รับใบอนุญาตประกอบ
ธุรกิจประกันวินาศภัยจากรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เริ่มจัดตั้ง
บริษัทยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีผ่านสำนักงาน และเมื่อรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยแล้ว ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท
ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด และดำเนินการวางหลักทรัพย์ประกันตามมาตรา 19
พร้อมทั้งดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตามมาตรา 27 ภายใน หกเดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนจัดตั้ง
บริษัทมหาชนจำกัดแล้ว”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 บริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศจะตั้งสาขาของบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัตินี้ได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้”

มาตรา 8 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 9/1 และ 9/2 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535

“มาตรา 9/1 บุคคลใดถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันวินาศภัยแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตั้งแต่ร้อยละห้าขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด บุคคลนั้นต้องรายงานการถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นดังกล่าวให้คณะกรรมการทราบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จำนวนหุ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถืออยู่หรือมีไว้ด้วย

หุ้นตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงหุ้นบุริมสิทธิที่ไม่มีสิทธิออกเสียง

มาตรา 9/2 ห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันวินาศภัยแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จำนวนหุ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถืออยู่หรือมีไว้ด้วย

หุ้นตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงหุ้นบุริมสิทธิที่ไม่มีสิทธิออกเสียง”

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 10 บุคคลใดได้หุ้นของบริษัทประกันวินาศภัยใดมาและการได้มานั้นเป็นเหตุให้จำนวนหุ้นหรือบุคคลผู้ถือหุ้นอยู่เป็นไปโดยฝ่าฝืนมาตรา 9 มาตรา 9/1 มาตรา 9/2 และไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 บุคคลนั้นจะยกเอาการถือหุ้นในส่วนที่เกินจำนวนที่ถือไว้ขึ้นใช้ยื่นต่อบริษัทประกันวินาศภัยนั้นมิได้ และบริษัทประกันวินาศภัยจะจ่ายเงินปันผลหรือเงินตอบแทนอื่นใดให้แก่บุคคลนั้น หรือให้บุคคลนั้นออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมของผู้ถือหุ้นตามจำนวนหุ้นส่วนที่เกินมิได้

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา 9 มาตรา 9/1 มาตรา 9/2 และมาตรา 10 ให้บริษัทประกันวินาศภัยตรวจสอบทะเบียนผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนการประชุมผู้ถือหุ้น ทุ่กคราว และแจ้งผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนตามรายการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียน กำหนด ในกรณีที่พบว่ามืจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นถือหุ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา 9 มาตรา 9/1 และมาตรา 9/2 ให้บริษัทประกันวินาศภัยแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตรวจพบและให้ผู้ถือหุ้น ดำเนินการแก้ไขภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันรับแจ้ง

มาตรา 12 บทบัญญัติมาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 9/1 มาตรา 9/2 มาตรา 11 และมาตรา 11 มิให้นำมาใช้บังคับแก่บริษัทประกันวินาศภัยที่เป็นสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศตาม มาตรา 7”

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (9) ของมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติ ประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“(9) เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่ คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 34/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศ ภัยพ.ศ. 2535

“มาตรา 34/1 การแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษา ของบริษัทประกันวินาศภัยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน ไม่ว่าจะเป็นการ แต่งตั้งบุคคลใหม่หรือแต่งตั้งบุคคลเดิมให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนตามที่ คณะกรรมการกำหนด หากคณะกรรมการมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนั้นแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าบุคคลซึ่งได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งมี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 34 ให้คณะกรรมการเพิกถอนการให้ความเห็นชอบที่ได้ให้ไว้แล้ว”

มาตรา 12 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวดที่ 2/1 แห่งพระราชบัญญัติประกัน วินาศภัยพ.ศ. 2535

"หมวดที่ 2/1
กลุ่มธุรกิจทางการเงิน

มาตรา 37/1 กลุ่มธุรกิจทางการเงินประกอบด้วยบริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทอื่นที่ประกอบธุรกิจทางการเงินตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 37/2 ห้ามมิให้จัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีประกอบด้วยบริษัทประกันวินาศภัยเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 37/3 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความมั่นคงของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำกับและตรวจสอบบริษัทประกันวินาศภัยบริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น ในลักษณะเหมือนกับเป็นนิติบุคคลเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่กฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจนั้นจะได้กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนหรือทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยนั้นเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน ภาระผูกพัน หรือตัวแปรและความเสี่ยงอื่นใด หรือกำหนดอัตราส่วนอื่น ๆ ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยนั้นได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 37/4 ห้ามมิให้บริษัทประกันวินาศภัยจัดตั้งหรือมีบริษัทลูก เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้บริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัทลูกต้องปฏิบัติตามก็ได้

มาตรา 37/5 บริษัทประกันวินาศภัยอาจให้สินเชื่อหรือทำธุรกรรมกับบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมของบริษัทประกันวินาศภัยได้ แต่จะให้สินเชื่อหรือทำธุรกรรมเกินกว่าที่คณะกรรมการประกาศกำหนดมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า

(1) การซื้อหรือขายสินทรัพย์ และรวมถึงสินทรัพย์ที่มีสัญญาซื้อคืนจากบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม

(2) การรับหลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมเป็นหลักประกันการให้สินเชื่อ หรือการออกหนังสือค้ำประกัน หรือเสดเตอร์ออฟเครดิตเพื่อบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม

(3) การทำธุรกรรมใด ๆ ที่เป็นผลให้บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วมได้รับประโยชน์

การให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม ให้ถือว่าเป็นการให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมกับบริษัทดังกล่าวด้วย”

มาตรา 13 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 50/3 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

“มาตรา 50/3 ในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี บริษัทประกันวินาศภัยมีหน้าที่แจ้งหรือแสดงให้เห็นที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบเกี่ยวกับผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการ ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการได้รับจากบริษัทประกันวินาศภัยและมีหน้าที่แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบถึงการเป็นกรรมการในธุรกิจอื่นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการมีหน้าที่แจ้งการเป็นกรรมการในธุรกิจอื่นแก่บริษัทประกันวินาศภัย”

มาตรา 14 ให้ยกเลิกความในมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 51 ให้คณะกรรมการมีอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบกิจการสินทรัพย์ และหนี้สินของบริษัทประกันวินาศภัย บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น เป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะก็ได้

ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทประกันวินาศภัย ผู้สอบบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัย และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทประกันวินาศภัยด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับกิจการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทประกันวินาศภัย ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่น

(2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัทประกันวินาศภัย หรือในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการธุรกิจที่เป็นการสนับสนุนแก่บริษัทประกันวินาศภัย เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติของบริษัทประกันวินาศภัย ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการประกอบธุรกิจอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำความดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำ

ต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก
คณะกรรมการ

(4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัด
ดังกล่าวจะต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

(5) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัท
แม่ บริษัทลูก บริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น
รวมทั้งสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือ
หลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินก็ได้

ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่รายงานการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งต่อ
คณะกรรมการตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา 15 ให้ยกเลิกความในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 59 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอน
ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าบริษัท

(1) มีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สินหรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคงอันอาจเกิดความเสียหาย
แก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(2) ผ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง เงื่อนไขที่รัฐมนตรี
กำหนด หรือประกาศที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ
รัฐมนตรีนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในเมื่ออาจทำให้
เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(3) หยุตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(4) ประวิงการจ่ายเงินที่ต้องใช้ตามกรมธรรม์ประกันภัย หรือประวิงการคืนเบี้ย
ประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริต

(5) ถ้าประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอา
ประกันภัยหรือประชาชน”

มาตรา 16 ให้ยกเลิกความในมาตรา 89/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยพ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 89/1 บริษัทใดฝ่าฝืนมาตรา 27 วรรคห้า มาตรา 27/1 วรรคหนึ่ง มาตรา 27/3
มาตรา 27/4 มาตรา 27/6 วรรคหนึ่ง หรือหมวด 2/1 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

มาตรา 17 ให้ยกเลิกความในมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 93 บริษัทใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 27/5 วรรคหนึ่ง มาตรา 39 มาตรา 44 มาตรา 47 มาตรา 50 มาตรา 50/2 หรือมาตรา 50/3 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 49 หรือคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 50/1 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”

มาตรา 18 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 107/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

“มาตรา 107/1 ผู้ใดล่วงรู้กิจการของบริษัทประกันวินาศภัยใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (2) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัยนั้นหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันวินาศภัยนั้น
- (4) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันวินาศภัยหรือธุรกิจทางการเงิน ตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน
- (5) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น
- (6) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของบริษัทประกันวินาศภัย
- (7) การเปิดเผยความลับของลูกค้าบริษัทประกันวินาศภัยที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว
- (8) การเปิดเผยความลับของลูกค้าของบริษัทประกันวินาศภัยซึ่งลูกค้าดังกล่าวให้ความยินยอมแล้ว
- (9) การเปิดเผยให้แก่บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกัน
- (10) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้”

มาตรา 19 บรรดากฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง คำสั่งกระทรวง ประกาศ
คณะกรรมการ ประกาศสำนักงาน ประกาศนายทะเบียน คำสั่งนายทะเบียน ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ
ประกันวินาศภัยบรรดาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่
ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกประกาศ หรือคำสั่งตาม
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา 20 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

หลักการที่ 1

หลักการที่ 1 วัตถุประสงค์อำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแล (Objectives Powers and Responsibilities of the Supervisor) กำหนดว่าจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างชัดเจน

- กฎหมายของประเทศไทยไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. หรือสำนักงานคปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่มไว้ ทำให้คณะกรรมการ คปภ. และสำนักงานคปภ. ไม่สามารถตรวจสอบผู้ประกอบธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มที่มีบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยรวมอยู่จึงอาจส่งผลให้การกำกับดูแลไม่มีประสิทธิภาพและไม่สะท้อนสถานะของโครงสร้างทางธุรกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันได้
- ในกรณีที่มีการจัดการแบบรวมกลุ่มแล้วจะต้องมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจแบบรวมกลุ่มให้ชัดเจน

มาตรา .. เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความมั่นคงของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำกับและตรวจสอบบริษัทประกันชีวิต บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของบริษัทประกันชีวิตนั้น ในลักษณะเหมือนกับเป็นนิติบุคคลเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่กฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจนั้นจะได้กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนหรือทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต นั้นเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน ภาระผูกพัน หรือตัวแปรและความเสี่ยงอื่นใด หรือกำหนดอัตราส่วนอื่น ๆ ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตนั้นได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หลักการที่ 2

หลักการที่ 2 หน่วยงานกำกับดูแล (Supervisor) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความเป็นอิสระ น่าเชื่อถือและมีความโปร่งใส มีระบบการรักษาความลับ เป็นองค์กรที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย มีบุคลากรที่เพียงพอและดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน

- การดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. ยังขาดความเป็นอิสระในหลายเรื่อง อาทิ การสั่งควบคุมกิจการ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จึงควรมีการกำหนดให้สำนักงาน คปภ. มีอำนาจ เบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการดำเนินการกำกับดูแลโดยทั่วไปของธุรกิจประกันภัย
- ส่วนอำนาจในการออกใบอนุญาต ควรมีการกำหนดให้เป็นอำนาจระหว่างสำนักงาน คปภ. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องถูกกำกับโดยคณะรัฐมนตรี
- ควรกำหนดให้ตำแหน่งประธานคณะกรรมการ คปภ. มาจากการสรรหาแทนการกำหนดให้ ปลัดกระทรวงการคลังเป็น โดยตำแหน่ง
- ควรกำหนดให้ประธาน คปภ. และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการสรรหาที่กำหนดในกฎหมาย

“มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีแต่งตั้ง ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่า หกคน แต่ไม่เกินแปดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี บริหารธุรกิจ การเงิน เศรษฐศาสตร์ หรือการประกันภัยด้านละไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ
ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ”

หลักการที่ 3

หลักการที่ 3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับ (Information Exchange and Confidentiality Requirement) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดในเรื่องการรักษาความลับ

- การเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นยังไม่มี ความชัดเจน จึงควรมีการกำหนดให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ในการเปิดเผยและแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- ควรมีการกำหนดบทลงโทษที่เกี่ยวกับการเปิดเผยความลับเพื่อให้การรักษาความลับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

“มาตรา .. ผู้ใดล่วงรู้กิจการของบริษัทประกันวินาศภัย โดยเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่ให้เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (2) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัยนั้นหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันวินาศภัย นั้น

(4) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับบริษัทประกันวินาศภัยหรือธุรกิจทางการเงิน ตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน

- (5) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของบริษัทประกันวินาศภัย นั้น
- (6) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของบริษัทประกันวินาศภัย
- (7) การเปิดเผยความลับของลูกค้าบริษัทประกันวินาศภัย ที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว
- (8) การเปิดเผยความลับของลูกค้าของบริษัทประกันวินาศภัยซึ่งลูกค้าดังกล่าวให้ความยินยอมแล้ว
- (9) การเปิดเผยให้แก่บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกัน
- (10) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

หลักการที่ 4

หลักการที่ 4 การออกใบอนุญาต (Licensing) กำหนดว่า นิติบุคคลใดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจ ประกันภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนการประกอบธุรกิจในประเทศนั้น ๆ โดยประเทศดังกล่าว อาจกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้ใบอนุญาตได้แต่ต้องมีความชัดเจนและเปิดเผย ต่อสาธารณะ

แม้ว่าตามกฎหมายไทยจะมีการกำหนดในเรื่องการออกใบอนุญาตไว้เป็นไปตามหลักการที่ 4 นี้แล้ว และมีพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดระยะเวลาในการพิจารณา ใบอนุญาตเป็นกฎหมายกลางแล้ว แต่ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการปรับปรุงขั้นตอนในการพิจารณาใบอนุญาต ในกฎหมาย กำหนดให้สำนักงาน คปภ. มีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นในการออกใบอนุญาต การประกอบธุรกิจประกันภัย เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความรู้และความชำนาญในการตรวจสอบ การดำเนินการของบริษัทประกันภัย

“มาตรา 7 การประกอบธุรกิจประกันชีวิตจะกระทำได้เมื่อได้จัดตั้งขึ้นในรูปบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และโดยได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตจากรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ....”

“มาตรา 8 บริษัทประกันชีวิตต่างประเทศจะตั้งสาขาของบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ในการนี้ รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้....”

หลักการที่ 5

หลักการที่ 5 ความเหมาะสมของบุคลากร (Suitability of Persons) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

- กฎหมายไม่ให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมที่จำเป็นต่อการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัทประกันภัย
- ไม่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจในการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมบริษัทประกันภัย
- ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ในกรณีของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูง หรือการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

“มาตรา 35/1 การแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของบริษัทประกันชีวิตจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งบุคคลใหม่หรือแต่งตั้งบุคคลเดิมให้ดำรงตำแหน่งต่อไป...”

หลักการที่ 6

หลักการที่ 6 การเปลี่ยนแปลงอำนาจในการบริหารและการโอนกิจการ (Changes in Control and Portfolio Transfers) กำหนดว่าการเข้าถือหุ้นใหญ่หรือการมีผลประโยชน์อื่นใดในธุรกิจประกันภัยที่มีผลให้ผู้เข้าถือหุ้นนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจในการบริหารธุรกิจประกันภัยรวมทั้งการโอนกิจการหรือการควบรวมกิจการจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานกำกับ

- ไม่มีบทบัญญัติกำหนดนิยาม “อำนาจในการบริหาร” ในกฎหมาย
- กฎหมายไม่ได้กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการในการพิจารณาและอนุมัติการเข้าถือหุ้นใหญ่หรือการเข้าครอบงำกิจการ หรือมีอำนาจในการบริหารในลักษณะอื่นใดในการบริหารธุรกิจประกันภัย

“กรรมการที่เป็นผู้บริหาร” หมายความว่า กรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานในบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“มาตรา 10/2 ห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของบริษัทประกันชีวิตแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จำนวนหุ้นตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง
ถืออยู่หรือมีไว้ด้วย...”

หลักการที่ 7

หลักการที่ 7 บรรษัทภิบาล (Corporate Governance) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแล มีหน้าที่กำหนดให้บริษัทประกันภัยจัดทำกรอบบรรษัทภิบาลซึ่งกำหนดการบริหารและดูแลธุรกิจ ประกันภัยอย่างมั่นคงและรอบคอบและคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย

- บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยต้องจัดตั้งเป็นบริษัทมหาชนทำให้บริษัทจะต้อง ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบรรษัทภิบาลตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 อยู่แล้ว
- คณะกรรมการคปภ. ได้มีการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบรรษัท ภิบาลอยู่แล้ว เช่น การมีคณะกรรมการตรวจสอบ การตรวจสอบภายใน เป็นต้น จึงเป็นไปตาม หลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมาย

หลักการที่ 8

หลักการที่ 8 การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Risk Management and Internal Controls)
กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดให้บริษัทประกันภัยมีกรอบการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ในการจัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการมีหน่วยงานกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) คณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuarial Matter) และตรวจสอบภายใน

- กฎหมายประกันชีวิตและประกันวินาศภัยได้กำหนดให้คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจในการกำหนดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบในการดำรงเงินกองทุนอยู่แล้ว
- คณะกรรมการคปภ. ได้มีการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบภายในไว้แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมาย

หลักการที่ 9

หลักการที่ 9 การตรวจสอบและการรายงาน (Supervisory Review and Reporting)

บทบัญญัติในกฎหมายปัจจุบันยังไม่ให้อำนาจในการตรวจสอบและการรายงานรวมไปถึงบริษัทที่รับทำหน้าที่ Outsource จากบริษัทประกันภัยและรวมไปถึงกลุ่มธุรกิจของบริษัทประกันภัย
จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 10

หลักการที่ 10 มาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ (Preventive and Correction Measure) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับจะต้องดำเนินการมาตรการสำหรับป้องกันและแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่วที่เหมาะสมและจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแล

นายทะเบียนได้มีการประกาศกำหนดถือว่าบริษัทประกันชีวิตมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายซึ่งเป็นกฎหมายระดับอนุบัญญัติ และมีมาตรการกำหนดการแก้ไขไว้ในพระราชบัญญัติอยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 11

หลักการที่ 11 การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อแก้ไขสถานการณ์และในกรณีจำเป็นจะต้องใช้มาตรการแทรกแซงโดยมีแนวทางที่ชัดเจนซึ่งเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีอำนาจในการแก้ไขสถานการณ์อย่างทันท่วงทีเมื่อบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจมีปัญหาและจะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ

กฎหมายได้กำหนดอำนาจของหน่วยงานกำกับดูแลในการดำเนินการกับบริษัทประกันภัยที่มีฐานะหรือการดำเนินงานในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 12

หลักการที่ 12 การเลิกกิจการและออกจากตลาด (Winding-up and Exit from the Market) กำหนดว่ากฎหมายจะต้องกำหนดแนวทางกรณีที่บริษัทประกันภัยถอนตัวออกจากตลาดโดยจะต้องให้คำจำกัดความของการล้มละลาย (Insolvency) และกำหนดวิธีการและขั้นตอนสำหรับการล้มละลายให้ชัดเจน นอกจากนี้แล้ว กฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองต่อผู้เอาประกันภัยเป็นลำดับแรก

กฎหมายไทยมีการกำหนดความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยทั้งในเรื่องการกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยมีการวางเงินประกันเพื่อรองรับการจ่ายเงินคืนให้กับผู้เอาประกันภัยตลอดจนในกรณีที่บริษัทถูกเพิกถอนใบอนุญาต กฎหมายก็ได้มีการกำหนดให้มีกองทุนประกันชีวิตและกองทุนประกันวินาศภัยเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่เกิดจากการประกันภัยอยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 13

หลักการที่ 13 การประกันภัยต่อการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่น ๆ (Reinsurance and Other Forms of Risk Transfer) กำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลต้องกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานการประกันภัยต่อการถ่ายโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทประกันภัยมีการควบคุมและรายงานการถ่ายโอนความเสี่ยงของบริษัทอย่างเหมาะสมและโปร่งใส โดยจะพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของธุรกิจประกันภัยต่อการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยต่อ

กฎหมายกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ให้บริษัทปฏิบัติซึ่งรวมถึง การประกันภัยต่อ และคณะกรรมการ คปภ. ก็ได้มีการออกประกาศ คณะกรรมการ คปภ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อของบริษัทประกันชีวิต และบริษัทประกันภัยเอาไว้แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 14

หลักการที่ 14 การประเมินมูลค่า (Valuation) กำหนดว่าหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องกำหนดเงื่อนไขในการประเมินมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทประกันภัยเพื่อพิจารณาความมั่นคงทางการเงิน

กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ให้บริษัทปฏิบัติซึ่งรวมถึง การประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทและคณะกรรมการ คปภ. ก็ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการ คปภ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัยเอาไว้แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 15

หลักการที่ 15 การลงทุน (Investment) หน่วยงานกำกับดูแลต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ
กิจกรรมการลงทุนของบริษัทประกันภัย

กฎหมายกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการลงทุน
โดยมีการออกประกาศคณะกรรมการ คปภ. เรื่อง การการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกัน
ชีวิตและบริษัทประกันภัยเอาไว้แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 16

หลักการที่ 16 การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับกลุ่มธุรกิจเพื่อความมั่นคงทางการเงิน
(Enterprise Risk Management for Solvency Purpose)

ยังไม่มีข้อกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับบริษัทประกันภัยร่วมกับกลุ่มธุรกิจ

“มาตรา 38/3 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความมั่นคงของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำกับและตรวจสอบบริษัทประกันชีวิต บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของบริษัทประกันชีวิตนั้น ในลักษณะเหมือนกับเป็นนิติบุคคลเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่กฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจนั้นจะได้กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนหรือทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต นั้นเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน ภาระผูกพัน หรือตัวแปรและความเสี่ยงอื่นใด หรือกำหนดอัตราส่วนอื่น ๆ ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตนั้นได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

หลักการที่ 17

หลักการที่ 17 ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy)

กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจประกาศกำหนดประเภทและชนิดของเงินกองทุน และอัตราการดำรงเงินกองทุนของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย โดยคณะกรรมการ คปภ. ได้กำหนดประเภทและชนิดของเงินกองทุน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคำนวณเงินกองทุนของบริษัทประกันภัยเอาไว้ โดยมีการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital: RBC) อยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 18**หลักการที่ 18 คนกลางประกันภัย (Intermediaries)**

กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตัวแทนและนายหน้าประกันภัยอยู่แล้วโดยมีการกำกับตั้งแต่การขอใบอนุญาต จนถึงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล โดยกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ คปภ. ในการกำหนดหลักเกณฑ์ ตลอดจนกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องร่วมรับผิดชอบกับตัวแทน และนายหน้าประกันภัยด้วย จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 19

หลักการที่ 19 พฤติกรรมการดำเนินธุรกิจ (Conduct of Business) ซึ่งกำหนดว่า หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดพฤติกรรมการดำเนินธุรกิจประกันภัยเพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าได้รับความเป็นธรรมทั้งก่อนและหลังการทำสัญญา โดยมีการออกข้อบังคับสำหรับบริษัทประกันภัย และคนกลางประกันภัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลและเนื้อหาของข้อมูลที่นำเสนอต่อลูกค้า

- กฎหมายได้กำหนดการดำเนินธุรกิจตั้งแต่กรรมธรรม์ที่บริษัทออกให้กับผู้เอาประกันภัยต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนทั้งแบบและข้อความ ซึ่งรวมถึงการโฆษณา ภาพหรือหนังสือชี้ชวนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันวินาศภัย หรือประกันชีวิตหากมีข้อความที่ขัดกับกรรมธรรม์ กฎหมายกำหนดให้มีการตีความไปในทางที่เป็นคุณกับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์
- กฎหมายมีการกำหนดยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลูกค้าเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม อาทิ ในกรณีของการประกันวินาศภัย การตรวจสอบและประเมินวินาศภัยประเภทใดและจำนวนเงินเอาประกันภัยเท่าใดที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เป็นต้น
- กฎหมายยังมีบทบัญญัติรวมไปถึงการดำเนินการของคนกลางประกันภัยอีกด้วย จึงเป็นไปตามหลักการนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 20

หลักการที่ 20 การเปิดเผยข้อมูล (Public Disclosure) จะต้องมีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าใจง่ายและถูกต้องตามระยะเวลา เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เห็นภาพรวมที่ชัดเจนของการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัย รวมถึงผลการดำเนินงานและสถานะทางการเงิน เพื่อช่วยพัฒนาการใช้กลไกตลาดในการ

- กฎหมายกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องจัดตั้งในรูปแบบของบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อยู่แล้ว
- กฎหมายมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทประกันภัยโดยบริษัทจะต้องประกาศรายการงบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด นอกจากนี้แล้ว บริษัทประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามที่นายทะเบียนสั่งด้วย
- การกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว กฎหมายมีกำหนดระยะเวลาชัดเจน จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมาย

หลักการที่ 21

หลักการที่ 21 การต่อต้านการฉ้อฉลในการประกันภัย (Countering Fraud in Insurance)

- กฎหมายมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉลอยู่ในหลายกรณี อาทิ มีฐานความผิดและบทกำหนดโทษบริษัทประกันภัยที่จงใจแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องบอกให้แจ้งในการยื่นรายการหรือให้คำชี้แจง หรือในกรณีของบริษัทประกันวินาศภัย กฎหมายได้กำหนดให้มีโทษสำหรับผู้ประเมินวินาศภัยที่ทำรายงานการตรวจสอบและประเมินวินาศภัยอันเป็นเท็จ
- กฎหมายกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องร่วมรับผิดชอบร่วมกับคนกลางประกันภัยด้วย จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมาย

หลักการที่ 22

**หลักการที่ 22 การต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้าย
(Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (AML/CFT))**

แม้ว่ากฎหมายกำกับธุรกิจประกันภัยจะไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวเอาไว้ แต่ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมทั้งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นกฎหมายกลางกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยเป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้ว โดยให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติในรายละเอียด จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 23

หลักการที่ 23 การกำกับดูแลธุรกิจแบบรวมกลุ่ม (Group-Wide Supervision) หน่วยงานกำกับดูแลมีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทประกันภัยทั้งในแบบนิติบุคคลและแบบรวมกลุ่ม (Legal Entity and Group-Wide Basis)

- กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยไม่มีการกำหนดบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการและสำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่มไว้
- ไม่มีการกำหนดนิยามของกลุ่มธุรกิจ (Insurance Group and Financial Conglomerate)
- ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับแบบรวมกลุ่ม
- ไม่มีบทการประสานการทำงานกับหน่วยงานกำกับอื่น

“บริษัทแม่” หมายความว่า บริษัทที่มีอำนาจควบคุมกิจการของบริษัทอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีหุ้นในบริษัทหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
- (2) มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทหนึ่ง
- (3) มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้มีอำนาจในการจัดการหรือกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดในบริษัทหนึ่ง หรือ
- (4) มีอำนาจควบคุมกิจการในลักษณะอื่นใดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การมีหุ้นในบริษัทหนึ่งตั้งแต่ร้อยละยี่สิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีอำนาจควบคุมกิจการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีอำนาจควบคุมกิจการ

“บริษัทลูก” หมายความว่า

- (1) บริษัทที่มีบริษัทอื่นเป็นบริษัทแม่ หรือ
- (2) บริษัทลูกของบริษัทตาม (2) ต่อไปทุกทอด

“บริษัทร่วม” หมายความว่า บริษัทลูกที่มีบริษัทแม่ร่วมกัน

“มาตรา 38/1 กลุ่มธุรกิจทางการเงินประกอบด้วยบริษัทประกันชีวิตและบริษัทอื่นที่ประกอบธุรกิจทางการเงินตามที่คณะกรรมการกำหนดกำหนด

หลักการที่ 24

หลักการที่ 24 การดูแลเสถียรภาพระดับมหภาคและการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Macro-prudential Surveillance and Insurance Supervision) หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องต้องมีการร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานที่มีอำนาจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ข้อกำหนดของการรักษาความลับ

- กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ คปภ. มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัย ดังนั้น คณะกรรมการ คปภ. จึงมีอำนาจตามกฎหมายในการที่จะจัดเก็บและนำข้อมูลกับในเชิงมหภาค และการวิเคราะห์ตลาดธุรกิจประกันภัยมาวิเคราะห์และสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์และจำกัดความเสี่ยง (Systemic Risk) ในภาพรวมและสามารถประเมินบริษัทประกันภัยเป็นรายแห่งได้
- สำนักงาน คปภ. มีอำนาจในการร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ได้อยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 25

หลักการที่ 25 ความร่วมมือและการประสานงานด้านการกำกับดูแล (Supervisory Cooperation and Coordination)

กฎหมายกำหนดให้สำนักงาน คปภ. มีอำนาจหน้าที่ซึ่งรวมถึงทำความเข้าใจความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงาน คปภ. ดังนั้น สำนักงาน คปภ. จึงมีฐานอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือได้อยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

หลักการที่ 26

**หลักการที่ 26 ความร่วมมือข้ามพรมแดนและการประสานงานด้านการบริหารจัดการ
ในภาวะวิกฤต (Cross- Border Cooperation and Coordination on Crisis Management)**

เช่นเดียวกับหลักการที่ 25 ตามสำนักงาน คปภ. มีอำนาจหน้าที่ซึ่งรวมถึงทำความเข้าใจความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานคปภ. ดังนั้น สำนักงาน คปภ. จึงมีฐานอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือได้อยู่แล้ว จึงเป็นไปตามหลักการในข้อนี้

ไม่จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย

บทที่ 6

บทสรุป

จากการศึกษาข้อมูลเพื่อการพัฒนากฎหมายในการกำกับดูแลการประกันภัยของประเทศ
ไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้

ความเป็นมาของการประกันภัย เริ่มตั้งแต่อดีตในยุคห้าพันปีก่อนคริสตกาล โดยการประกัน
วินาศภัยพัฒนามาจากการค้าขายของพ่อค้าเร่ที่ต้องวางหลักประกันกรณีสินค้าที่นำไปค้าขายนั้น
ถูกปล้น หรือพ่อค้าหายเร่หนีหายไป ส่วนการประกันชีวิตเกิดขึ้นสมัยกรีกและสมัยโรมัน
ซึ่งคนในยุคนั้นช่วยกันบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือแก่ค่าทำศพ ต่อมาการจัดตั้งสมาคมรับประกัน
ในหมู่ทหารจีน ในส่วนของการประกันภัยของประเทศไทยเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เนื่องจาก
มีการค้าขายจากต่างประเทศ มีตัวแทนจากบริษัทประกันภัยในต่างประเทศเข้ามาประกอบกิจการ
ส่วนบริษัทประกันภัยที่ดำเนินการโดยคนไทยนั้น เริ่มขึ้นภายหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2
เนื่องจากบริษัทประกันภัยของต่างประเทศตกอยู่ในฐานะชนชาติศัตรู จึงต้องหยุดประกอบกิจการ
ทั้งหมด

สำหรับวิวัฒนาการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกันภัยต่าง ๆ นั้น ในอดีต
การประกอบธุรกิจประกันภัยไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลไว้โดยเฉพาะ กฎหมายฉบับแรกที่มี
การควบคุมการประกอบธุรกิจประกันภัย คือ พระราชบัญญัติลักษณะการเข้าหุ้นส่วน และบริษัท
ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) ต่อมาในปี พ.ศ. 2467 ได้บัญญัติเรื่องการประกันภัยไว้ใน บรรพ 3 ลักษณะ 20
ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ภายหลังได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขาย
อันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 เพื่อกำกับดูแลธุรกิจ
ประกันภัยเพิ่มขึ้น ในช่วงเวลาต่อมาการประกันภัยได้รับความนิยมมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจ
ประกันภัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น ประกอบกับภาครัฐต้องการให้การประกอบธุรกิจประกันภัยมี
หลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ดี รัฐบาลจึงได้มีการเสนอพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510
และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 โดยได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 15 เมษายน
พ.ศ. 2510 ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกกฎหมายประกันชีวิตและประกันวินาศภัยทั้งสองฉบับดังกล่าว
และมีการตรากฎหมายขึ้นใหม่ คือ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติ
ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 จนในปี 2550 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรในการกำกับดูแล
จากกรมการประกันภัย สังกัดกระทรวงพาณิชย์ไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม
การประกอบธุรกิจประกันภัย และมีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ
ประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 ขึ้น เพื่อเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ และเป็นไปตามหลัก

วิชาการด้านการประกันภัย อีกทั้งมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันชีวิต และประกันวินาศภัยด้วย ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย อันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

สำหรับหลักการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากลนั้น ในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors : IAIS) เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการเสนอหลักการ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยสากล เพื่อให้ประเทศสมาชิกร่วมไปปรับใช้ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย และให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัยด้วย ซึ่งปัจจุบัน IAIS มีหลักเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับดูแลทั้งหมด 26 ข้อ โดยมีหลักการสำคัญ เช่น การกำหนดอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานในการกำกับดูแล ความเหมาะสมของบุคลากรของบริษัทประกันภัย บรรษัทภิบาล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน การบังคับใช้กฎหมาย การเลิกกิจการ การลงทุน ความพอเพียงของเงินกองทุน รวมถึงการต่อต้านการฟอกเงิน เป็นต้น

ส่วนแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของต่างประเทศ คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศอังกฤษถือได้ว่าเป็นต้นแบบของประเทศที่เป็นจุดเริ่มต้นของการประกอบธุรกิจประกันภัย และได้มีวิวัฒนาการในการประกอบธุรกิจดังกล่าวมาอย่างยาวนาน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย รวมทั้งกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์มาตรฐานสากล และเป็นต้นแบบของกฎหมายประกันภัยในหลายประเทศ ส่วนการศึกษาประเทศสิงคโปร์เนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันกับประเทศไทย มีตลาดการประกันภัยและอยู่ในประชาคมอาเซียนซึ่งจะมีการเปิดเสรีเศรษฐกิจในภาคธุรกิจการประกันภัยต่อไปด้วย

กฎหมายของประเทศอังกฤษได้มีการปรับโครงสร้างของผู้กำกับดูแลใหม่จาก FSA เป็น PRA กับ FCA โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย Financial Services and Markets Act 2000 (FSMA 2000) ประกอบกับ Financial Service Act 2012 (FSA 2012) ปัจจุบันมีกฎหมาย และหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกันภัย ได้แก่ 1) Insurance Act 2015 เป็นกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยฉบับล่าสุด ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 12 สิงหาคม 2559 โดยมีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลในกรมธรรม์ หรือสัญญาค่าประกันต่าง ๆ 2) Prudential Source Book for Insurers (INSPRU) กำหนดข้อบังคับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยในการบริการแก่ผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม และการบริหารความเสี่ยงทางการตลาด 3) Insurance Conduct of Business Source Book (ICOBS) เป็นทั้งแนวทางปฏิบัติ และข้อบังคับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย ซึ่งกำหนดรายละเอียด วิธีปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย อาทิเช่น กำหนด

หลักเกณฑ์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยกับลูกค้า หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลทั่วไป หรือการยกเลิกกรมธรรม์ เป็นต้น

กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ กำหนดให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย อยู่ภายใต้กฎหมาย Insurance Act โดยมี Monetary Authority of Singapore (MAS) เป็นหน่วยงาน กำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย โดย Insurance Act ได้กำหนดสาระสำคัญ เช่น หลักเกณฑ์ การประกอบธุรกิจประกัน การขออนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย การจดทะเบียนสำนักงาน ตัวแทน การจัดตั้งและการดำรงเงินกองทุน การครอบงำกิจการ การแต่งตั้ง และการถอดถอน ผู้มีอำนาจบริหาร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย กับหลักเกณฑ์สากลของ IAIS และกฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์แล้ว กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยจะมีการปรับปรุงแก้ไข มาเป็นระยะ แต่ก็ยังมีหลักเกณฑ์บางประการที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากลของ IAIS เช่น หน่วยงานในการกำกับดูแล ความพอเพียงของเงินกองทุน การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม ภายใน เป็นต้น ส่วนหลักเกณฑ์ที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากลของ IAIS กฎหมายประกันภัย ของประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์ เช่น หลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม การแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ ความเหมาะสมของบุคลากรที่ยังขาดความชัดเจนในเรื่อง การขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest)

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย หลักเกณฑ์สากลของ IAIS กฎหมายของประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ คณะผู้วิจัยจึงมี ข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบ ธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกัน วินาศภัย พ.ศ. 2535 ในประเด็น เช่น

- ปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลให้มีความเป็นอิสระโดยให้อำนาจในการออก และเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นของคณะกรรมการ คปภ. เสนอแนะ ต่อรัฐมนตรี

- กำหนดบทบัญญัติให้อำนาจสำนักงาน คปภ. ในการกำกับแบบรวมกลุ่ม และหน่วยงานหรือผู้ให้บริการที่สนับสนุนแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย

- กำหนดเหตุและมาตรการสำหรับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ไว้ในกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจน

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- เสริมสุขะ. แปล. (2529). *การประกันภัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงศิลป์.
- จิตติ ดิงศรัทย์. (2545). *กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์. (2552). *ตัวแทน ประกันภัย ตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Consumer Contracts Regulation 1999 (SI 1999/2083), as amended by SI 2001/1186 and SI 2001/3649

วิทยานิพนธ์

- รสสุคนธ์ ดันติวงศ์กร, “กองทุนประกันชีวิตตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554).

วารสาร

- ไชยยงค์ ชูชาติ. (2512,มิถุนายน,1). ประวัติการประกันภัย. *วารสารข่าวสารประกันภัย*: 28.
- สมควร วัฒนพิทยกุล. (2554,เม.ย. – มิ.ย.). ร่าง ICPs ฉบับปรับปรุง. *จดหมายข่าว*. 6(23) :6-9

ออนไลน์

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.(2558). *พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2558, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb09/%bb09-20-9999-update.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.(2558). *พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2558, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb10/%bb10-20-9999-update.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.(2558). *พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2558, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb40/%bb40-20-9999-update.pdf>.

ราชกิจจานุเบกษา.(2550). พระราชบัญญัติกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2558, จาก

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/049/3.PDF>

The National Archives.(2558). *Financial Services and Markets Act 2000*.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/8/contents>.

The National Archives.(2558). *Financial Services Act 2012*.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/21/contents/enacted>.

The National Archives.(2558). *Insurance Act 2015*.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/4/contents/enacted>.

International Association of Insurance Supervisors.(2558). *Insurance Core Principles Standards Guidance and Assessment Methodology October 2011 revised October 2013*.

file:///C:/Users/USER22/Downloads/Insurance_Core_Principles__Standards__Guidance_and_Assessment_Methodology__October_2011__revised_October_2013.pdf

Bank of England. Financial Conduct Authority.(2558). *INSPRU Prudential sourcebook for Insurers*. <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/INSPRU>.

Bank of England . Prudential Regulation Authority.(2558). *ICOBS Insurance: Conduct of Business sourcebook*. <https://fshandbook.info/FS/html/handbook/ICOBS/>.

Singapore Statutes Online. (2558). *Insurance Act revised edition 2002 (31st December 2002)*.<http://statutes.agc.gov.sg/aol/search/display/view.w3p?page=0;query=DocId%3A3bf026f8-05d6-4c03-8df7-d34478f721a4%20Depth%3A0%20Status%3Ainforce;rec=0;whole=yes>.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2273-5602
www.fpo.go.th